ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

(КУРС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ)

(ЗА ПРОГРАМОЮ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ (ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МОБІЛІЗАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ, ВЕРСІЯ 6, ТЕРМІН НАВЧАННЯ 51 ДОБА)

Наказ № 32 від 25 липня 2025 року

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
Для розповсюдження в Збройних Силах України та інших складових Сил оборони України. Виготовлення копій здійснюється з дозволу розробника стандарту підготовки.

Цей довідковий матеріал до стандарту індивідуальної базової загальновійськової підготовки є другим виданням, яке замінює ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л, видання перше, затверджене та введене в дію наказом начальника Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України від 24.02.2025 №13.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З 199 НЦ, 184 НЦ ТА 169 НЦ

ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

(КУРС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ)

(ЗА ПРОГРАМОЮ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ (ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МОБІЛІЗАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ, ВЕРСІЯ 6, ТЕРМІН НАВЧАННЯ 51 ДОБА)

Довідковий матеріал командирам (інструкторам) для підготовки до проведення занять з вогневої підготовки

Наказ № 32 від 25 липня 2025 року

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
Для розповсюдження в Збройних Силах України та інших складових Сил оборони України. Виготовлення копій здійснюється з дозволу розробника стандарту підготовки.

Цей довідковий матеріал до стандарту індивідуальної базової загальновійськової підготовки є другим виданням, яке замінює ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л, видання перше, затверджене та введене в дію наказом начальника Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України від 24.02.2025 №13.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З 199 НЦ, 184 НЦ ТА 169 НЦ

ЗМІСТ

1. ТЕМА 1. СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ 6
1.1. Призначення, будову автомата АК-74 (АКМ, AR) та його модифікацій (підзавдання 000Г(Б).09Л.0101). 6
1.2. Збирання та розбирання зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0102) 24
1.3. Огляд зброї та підготовка її до стрільби (підзавдання 000Г(Б).09Л.0103)..... 34
1.4. Спорядження магазину, заряджання і розряджання зброї, постановка на запобіжник, виконання нормативу з вогневої підготовки №16 (підзавдання 000Г(Б).09Л.0104)..... 40
1.5. Порядок догляду за індивідуальною зброєю (підзавдання 000Г(Б).09Л.0105). 45
1.6. Усунення можливих затримок і несправностей, що виникають під час стрільби (підзавдання 000Г(Б).09Л.0106)..... 49
1.7. Способи носіння зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0107)..... 51
1.8. Прийняття різних положень для стрільби (стоячи, з коліна, лежачи) та їх зміна, виконання Н-ВП №30, 32, 33 (підзавдання 000Г(Б).09Л.0108). 56
1.9. Приймати положення для стрільби по повітряним цілям (БпЛА, дрони противника) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0109)..... 64
1.10. Види та принципи дій коліматорних, нічних прицілів та телевізійних засобів бачення (спостереження) (в тому числі іноземного виробництва) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0110). 65
2. ТЕМА 2. ОСНОВИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ..... 78
2.1. Призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0201). 78
2.2. Умови стрільби (нормальні, табличні) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0202). 79
2.3. Правила визначення поправок на боковий вітер та рух цілі (підзавдання 000Г(Б).09Л.0203). 82
2.4. Правила ведення вогню, спостереження за його результатами і коректування (підзавдання 000Г(Б).09Л.0204)..... 87
2.5. Особливості визначення вихідних установок для стрільби з автомату по повітряним цілям, БпЛА (підзавдання 000Г(Б).09Л.0205). 88
2.6. Вирішення вогневих задач з використанням мнемонічних, табличних правил стрільби з використанням обладнання командирського ящика (КЯ) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0206). 90
3.ТЕМА 3. ТРЕНУВАННЯ ДІЯМ З ІНДИВІДУАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ..... 94
3.1. Положення для стрільби. Тренування прийняття положень для стрільби (стоячи, з коліна, лежачи) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0301). 94
3.2. Тренування зміни положень для стрільби в русі (маніпуляції зі зброєю) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0302). 101
3.3. Реакція на контакт (праворуч, ліворуч, тил) з противником (підзавдання 000Г(Б).09Л.0303). 105
3.4. Тренування зміни положення зброї зі зміною плеча (повна, не повна перекладка) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0304)..... 113
3.5. Тренування швидкісній перезарядці зброї, усунення затримок, перезаряджання зброї з різних положень, заміна магазину (підзавдання 000Г(Б).09Л.0305). 114
ТЕМА 4. ТОЧНІСТЬ ТА ВЛУЧНІСТЬ. 121
4.1. Перший день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб. 121
4.1.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №1 “Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0401)..... 121

4.1.2. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402). 121
4.1.3. Навчання влучній стрільбі на середні відстані 100 м, практично виконати підготовчу вправу №3 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0403). 122
4.2. Другий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб. 123
4.2.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402). 123
4.2.2. Навчання влучній стрільбі на середні відстані 100 м, практично виконати підготовчу вправу №3 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0403). 123
4.2.3. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404). 124
4.2.4. Навчання метанню ручних гранат на дальність з різних положень, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №1 “Метання гранати на дальність з різних положень” (підзавдання 000Г(Б). 09Л0405). 125
4.3. Третій день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб. 126
4.3.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402). 126
4.3.2. Навчання ведення влучного вогню по групі цілей лежачи без упору, практично виконати підготовчу вправу №5 “Ведення вогню з положення лежачи по групі цілей” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0405)..... 126
4.3.3. Навчання усування затримок під час стрільби, практично виконати підготовчу вправу №6 “Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0406). 127
4.3.4. Навчання метанню ручних гранат на точність з різних положень, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №2 “Метання гранати на точність з різних положень”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0407). 127
4.3.5. Стрільба з різних положень в темну пору доби, практично виконати підготовчу вправу №7 “Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0408)..... 129
4.4. Четвертий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб. 129
4.4.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402). 129
4.4.2. Навчання контролю психологічного стану та виконання базових дії під вогнем противника, практично виконати підготовчу вправу №8 “Відпрацювання базових дій під вогнем противника” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0409). 130
4.4.3. Навчання веденню точної та влучної стрільби з різних положень, практично виконати підготовчі вправи № 9, 10 “Перевірка навиків одноманітної стрільби” (під завдання 000Г(Б).09Л.0410). 130
4.4.4. Навчання метанню ручної гранати під час переміщення в траншеї, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №3 “ Метання гранати при переміщенні в траншеї” ” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0411). 132

ТЕМА 5. БІНОКУЛЯРНА ШВИДКІСНА СТРІЛЬБА 133
5.1. П’ятий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб. 133
5.1.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404). 133
5.1.2. Навчання веденню влучного вогню бінокулярним прицілюванням на різних відстанях, практично виконати підготовчу вправу №11 “Навчання точності стрільби бінокулярним прицілюванням на різних відстанях” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0502). 134
5.1.3. Навчання веденню влучного вогню на дистанції 30 м зі зміною магазину, практично виконати підготовчу вправу №12 “Стрільба з відпрацюванням зміни магазину на дистанціях 30 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0501). 135
5.1.4. Навчання здійснення першого пострілу на дистанції 30 м з різними варіантами утримання зброї, практично виконати підготовчу вправу №13 “Перший постріл з різними варіантами утримання зброї на дистанції 30 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0502). 135
5.1.5. Навчання метанні ручної гранати в будівлі (будівлю), практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №4 “Метання ручної гранати в будівлі (будівлю)” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0503) 136
5.2. Шостий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб 136
5.2.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404). 136
5.2.2. Навчання здійснення першого постілу з поворотом, практично виконати підготовчу вправу №14 “Перший постріл з поворотом” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0504). 137
5.2.3. Навчання кучній стрільбі із-за укриття з різних положень, з слабкої руки, практично виконати підготовчу вправу №15 “Навчання стрільбі із-за укриття, з різних положень, з слабкої руки”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0505). 138
5.2.4. Навчання перенесення вогню по фронту з різними варіантами утримання зброї, практично виконати підготовчу вправу №16 “Перенесення вогню по фронту з різними варіантами утримання зброї” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0506). 138
5.2.5. Навчання метанню ручної гранати з двох колін, лежачи в траншею, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №5 “Метання ручної гранати з двох колін, лежачи в траншею” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0507). 139
5.3. Сьомий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб 140
5.3.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404). 140
5.3.2. Навчання контролю психологічного стану та виконання базових дії під вогнем противника, практично виконати підготовчу вправу №8 “Відпрацювання базових дій під вогнем противника” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0409). 141
5.3.3. Навчання влучної стрільби з різних положень з сильної руки, практично виконати підготовчу вправу №17 “Стрільба зі зміною положення для стрільби з сильної руки” (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0508) 141
5.3.4. Навчання влучної стрільби здвоєним пострілом із-за укриття з різних положень з сильної та слабкої руки, практично виконати підготовчу вправу №18 “Стрільба із за укриття зі зміною положення для стрільби з сильної та слабкої руки” (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0509) 142
5.3.5. Навчання метанню ручної гранати з різних положень в пішому порядку в лісі, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №6 “Метання ручної гранати з місця в пішому порядку в лісистій місцевості” (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0510). 143
5.3.6. Навчання усування затримок під час стрільби, практично виконати підготовчу вправу №6 “Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0406). 144

5.3.7. Навчання влучній стрільбі з різних положень в темну пору доби, практично виконати підготовчу вправу №7 “Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0408). 144

1. ТЕМА 1. СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ

1.1. Призначення, будову автомата АК-74 (АКМ, AR) та його модифікацій (підзавдання 000Г(Б).09Л.0101).

1.1.1. Призначення, бойові властивості, загальна будова автомата Калашнікова АК-74 та його модифікацій, робота його частин

5,45-мм автомат Калашнікова (рисунок 1.1) є індивідуальною зброєю. Він призначений для знищення живої сили і ураження вогневих засобів ворога. Для ураження ворога у рукопашному бою до автомата приєднується багнет.

а. б. в. г. д. е.

Умовні позначення:
а – з постійним прикладом (АК-74); б – із прикладом що складається (АКС-74);
в – з постійним прикладом (АКМ); г – із прикладом що складається (АК-ТК);
д – із прикладом що складається (АКМС);
е – із постійним прикладом і нічним прицілом (АКМН)

Рисунок 1.1 – Загальний вигляд автомата Калашнікова

Для стрільби і спостереження в умовах природної нічної освітленості до автоматів АК-74Н, АКС-74Н приєднується нічний стрілецький приціл універсальний (далі – НСПУ).

Для стрільби з автомата застосовуються набої із звичайними (із стальним осердям) і трасуючими кулями.

Із автомата ведеться автоматичний або одиночний вогонь. Автоматичний вогонь є основним видом вогню; він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (до 10 пострілів) чергами і безперервно. Подавання набоїв при стрільбі здійснюється із коробчастого магазина ємністю на 30 набоїв.

Прицільна дальність стрільби із автомата – 1000 м.

Найбільш дійсний вогонь по наземним цілям:

у автомата – на відстані до 500 м, у кулемета на відстані до 600 м, а по літакам, гелікоптерам і парашутистам на відстані до 500 м.

Зосереджений вогонь із автоматів по наземним груповим цілям ведеться на відстані до 1000 м.

Дальність прямого пострілу по грудній фігурі – 440 м, по фігурі, яка біжить – 625 м.

Темп стрільби близько 600 пострілів у хвилину.

Бойова швидкострільність: при стрільбі чергами – до 100, ; під час стрільби поодинокими пострілами – до 40 пострілів за хвилину.

Вага автомата без багнета із спорядженими набоями пластмасовим магазином: АК-74 – 3,6 кг; АК-74Н – 5,9 кг; АКС-74 – 3,5 кг; АКС-74Н – 5,8 кг. Вага багнета з піхвами – 490 гр.

Інші відомості про автомати викладені у додатках 1 і 2 до цього Довідкового матеріалу.

1.1.2. Призначення та бойові властивості 5,45 мм автомата Калашнікова АКС-74У

5.45 мм автомат Калашнікова АКС-74У є особистою зброєю і призначений для знищення живої сили та враження вогневих засобів противника.

АКС-74У (рисунок 1.2) — автомат Калашнікова зі складаним прикладом та вкороченим стволом розроблявся як більш мобільний варіант штатного АК-74 і є по суті карабіном на його базі.

Загальним його призначенням було озброїти десантні, танкові, інженерні війська. Тобто ті війська, які АК-74 не влаштовував своїми габаритами, але у той самий час він мав бути максимально уніфікованим із останнім.

У цьому відношенні АКС-74У є вдалою зброєю, хоча у плані влучності та дальності стрільби він програє АК-74, що передбачувано. Також, окрім армії, АКС-74У використовується у органах МВС та спецслужбах.

Прицільне пристосування АКС-74У складається з поворотного цілика і мушки. Цілик має два положення – для стрільби на дистанції [6] до 350 м (“П”) і від 350 до 500 м (“5”)

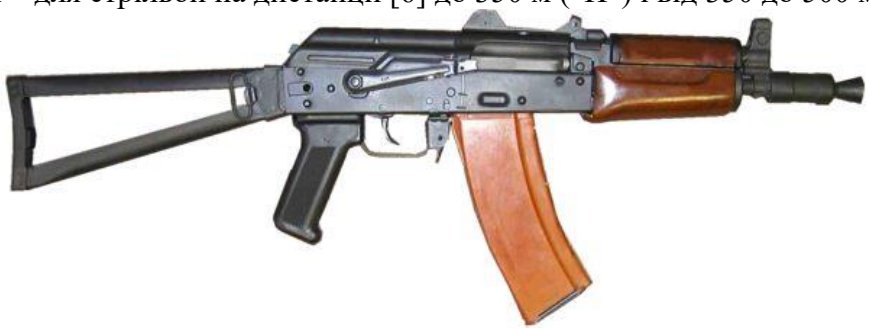

Рисунок 1.2 – Загальний вигляд 5,45 мм автомата АКС-74У

Основні тактико-технічні характеристики 7,62 мм автомата АКС-74У приведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні тактико-технічні характеристики 5.45 мм автомата АКС-74У

Прицільна дальність стрільби з відкритим прицілом	до 500 м
Найбільш дійсний вогонь по наземних та повітряних цілях	300 м
Початкова швидкість кулі	735 м/сек.
Темп стрільби	650 - 700 п/хв.
Бойова скорострільність при стрільбі одиночним вогнем при стрільбі чергами	40 п / хв. 100 п /хв.
Вага (без магазина)	2,7 кг
Вага (з повним магазином)	3 кг
Максимальна дальність польоту кулі	
Ємкість магазину	30 патронів
Дальність прямого пострілу по грудній фігурі	360 м
Вага патрона	10,2 гр.
Число нарізів	4
Довжина ствола	206,5 мм
Довжина зброї з відкинутим прикладом зі складеним прикладом	730 мм 490 мм

Для стрільби з автомата застосовуються патрони зі звичайними, та трасуючими кулями.

1.1.3. Призначення та бойові властивості 7,62 мм автомата Калашнікова модернізованого (АКМ)

7,62-мм автомат Калашнікова модернізований (АКМ) (рисунок 1.3) – автомат, прийнятий на озброєння в 1959 році замість автомата АК і є його подальшим розвитком.

Рисунок 1.3 – Загальний вигляд 7,62 мм автомата АКМ

Основні тактико-технічні характеристики 7,62 мм автомата АКМ приведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Основні тактико-технічні характеристики 7,62 мм автомата АКМ

Дальність прямого пострілу з АКМ:	
по грудній фігурі	350 м
по фігурі що біжить	525 м
Зосереджений вогонь ведеться на відстані:	
по наземних цілях	до 800 м
по повітряних цілях	до 500 м
Бойова скорострільність становить:	
при стрільбі одиночними	до 40 п/ хв
при стрільбі чергами	до 100 п/ хв
Куля зберігає свою забійну дію на відстані до 1500 м.	

Основні відмінності АКМ від попередника:

- збільшена прицільна дальність стрільби (з 800 м до 1000 м);
- нова штампована ствольна коробка, завдяки чому зменшена маса автомата;
- піднятий вгору приклад, що наблизило точку упору до лінії стрільби;
- доданий сповільнювач спрацьовування курка, що дозволяє рамі затвора стабілізуватися в крайньому передньому положенні перед черговим пострілом для підвищення стійкості автомата і збільшення кучності бою;
- підвищена стійкість в горизонтальній площині за рахунок перенесення точки удару затворної рами в передньому положенні з правої сторони на ліву.
- дульний компенсатор, який збільшив точність стрільби з нестійких положень (на ходу, стоячи, з коліна). Замість нього на різьблення можна встановити ПБС або насадку для стрільби холостими патронами;
- введений короткий (клинок 150 мм) багнет-ніж, що знімається, який мав швидше господарсько-побутове, ніж бойове призначення. Замість другого леза він отримав пилку, а в поєднанні з піхвами міг використовуватися для перерізання загороджень з колючого дроту.

Будова АК-74

1.1.4. Автомат складається із наступних основних частин і механізмів (рисунок 1.4):

ствола із ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою; кришки ствольної коробки; затворної рами з газовим поршнем; затвору; зворотного механізму; газової трубки із ствольною накладкою; ударно-спускового механізму; цівки; магазину.

Умовні позначення:

1 – ствол із ствольною коробкою, з ударно-спусковим механізмом, прицільним пристроєм, прикладом та пістолетною ручкою; 2 – кришка ствольної коробки;
3 – затворна рама з газовим поршнем; 4 – затвор; 5 – зворотній механізм;
6 –ствольна коробка; 7 – газова трубка із ствольною накладкою; 8 – цівка;
9 – магазин; 10 — шомпол; 11 - дульний гальмо-компенсатор; 12 – багнет;
13 – ремінь; 14 - сумка для переноски магазинів; 15 - приладдя; 16 – маслянка.

Рисунок 1.4 – Основні частини автомата та його приладдя

У автомата АК-ТК (АКМ-ТК) встановлюється ряд додаткових деталей, які його відрізняють від АК-74:

газова трубка з планкою “Пікатінні” для встановлення на нього оптичного або коліматорного прицілу;

анатомічна пістолетна рукоятка;

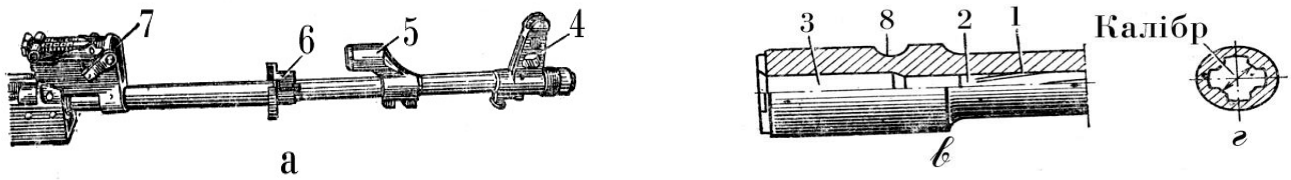
цівка з рукояткою переводу вогню або для кріплення на неї сошки (ліхтарика);

дульний компенсатор модернізований (глушник);

перевідник модернізований (можливість оперувати одним пальцем, вказівним або великим).

1.1.5. Призначення, будова частин і механізмів автомата.

1.1.5.1. Ствол (рисунок 1.5) служить для напрямку польоту кулі. Всередині ствол має канал з чотирма нарізами, що йдуть зліва вгору направо. Нарізи служать для надання кулі обертального руху. Проміжки між нарізами називають полями. Відстань між двома протилежними полями (по діаметру) називається калібром каналу ствола.

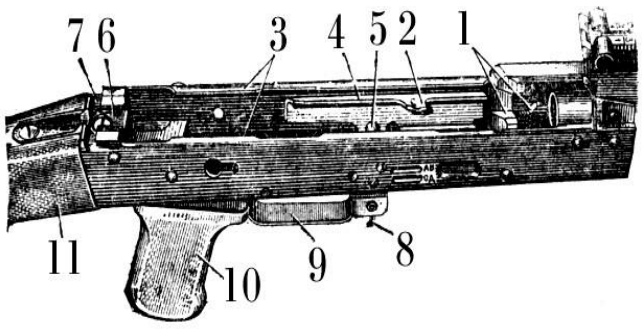

Умовні позначення:

а – зовнішній вид автомата; в – казенна частина у розрізі; г – січення ствола;
1 – нарізна частина; 2 – кульний вихід; 3 – патронник; 4 – основа мушки;
5 – газова камера; 6 – з’єднувальна муфта; 7 – колодка прицілу; 8 – виїм для штифта;

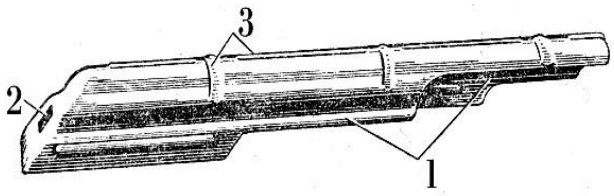
Рисунок 1.5 – Ствол

1.1.5.2. Ствольна коробка (рисунок 1.6) служить для з'єднання частин і механізмів автомата, для забезпечення закривання каналу ствола затвором і замикання затвора. У ствольній коробці розміщується ударно-спусковий механізм. Згори коробка зачиняється кришкою.

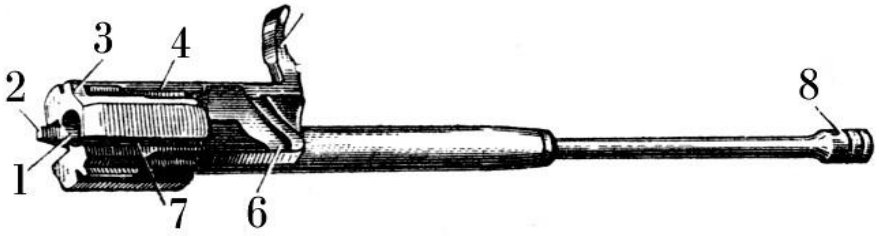
Умовні позначення:
1 – виріз; 2 – відбивач; 3 –відгини; 4 – направляючий виступ;
5 – перестінок; 6 – повздовжній паз; 7 – поперечний паз;
8 – зачіпка магазину; 9 – спускова скоба; 10 – пістолетна ручка; 11 – приклад.
Рисунок 1.6 – Ствольна коробка

1.1.5.3. Кришка ствольної коробки (рисунок 1.7) запобігає від забруднення частини і механізмів, що розмішені в ствольній коробці.

Умовні позначення:
1 – ступінчатий виріз; 2 – отвір; 3 – ребра жорсткості.
Рисунок 1.7 – Кришка ствольної коробки

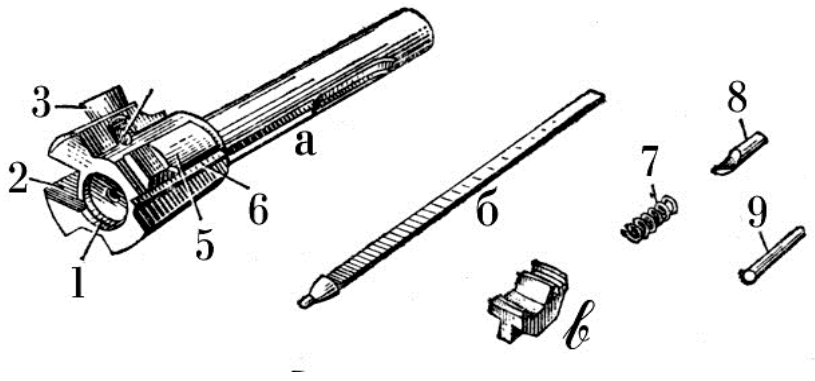
1.1.5.4. Затворна рама з газовим поршнем (рисунок 1.8) служить для приведення в дію затвора і ударно-спускового механізму.

Умовні позначення:
1 – канал для затвору; 2 – запобіжний виступ; 3 – виступ для відпускання важеля автоспуску; 4 – паз для відгину ствольної коробки;
5 – ручка; 6 – фігурний виріз; 7 – паз для відбивача; 8 – газовий поршень.
Рисунок 1.8 – Затворна рама з газовим поршнем

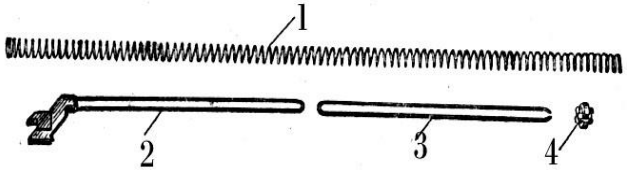
1.1.5.5. Затвор (рисунок 1.9) служить для досилання набою у набійник, замикання каналу ствола, розбивання капсуля і виймання із патронника гільзи (набою). Він складається із остова, ударника, викидача з пружиною і віссю, шпильки.

Ударник має бойок і місце для шпильки. Викидач з пружиною служить для витягу гільзи із набійника і утримання її до зустрічі з відбиваючим виступом ствольної коробки. викидач має зачіп для захоплення гільзи, гніздо для пружини і виріз для осі. Шпилька служить для закріплення ударника і осі викидача.

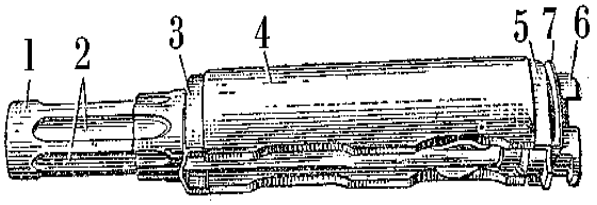
Умовні позначення:
а – остов затвору; б – ударник; в – викидач;
1 – виріз для гільзи; 2 – виріз для викидача; 3 – ведучій виступ; 4 – отвір для осі викидача; 5 – бойовий виступ; 6 – повздовжній паз для відбиваючого виступу; 7 – пружина викидача; 8 – ось викидача; 9 – шпилька.
Рисунок 1.9 – Затвор

1.1.5.6. Зворотній механізм (рисунок 1.10) служить для повертання затворної рами із затвором в переднє положення, він складається із зворотньої пружини, направляючого стержня, рухомого стержня і муфти.

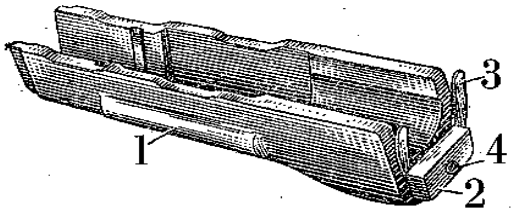
Умовні позначення:
1 – зворотня пружина; 2 – направляючий стержень;
3 – рухомий стержень; 4 – муфта.
Рисунок 1.10 – Зворотній механізм

1.1.5.7. Газова трубка із ствольною накладкою (рисунок 1.11) служить для направлення руху газового поршня. вона має направляючи ребра. Переднім кінцем газова трубка одягається на патрубок газової камери.

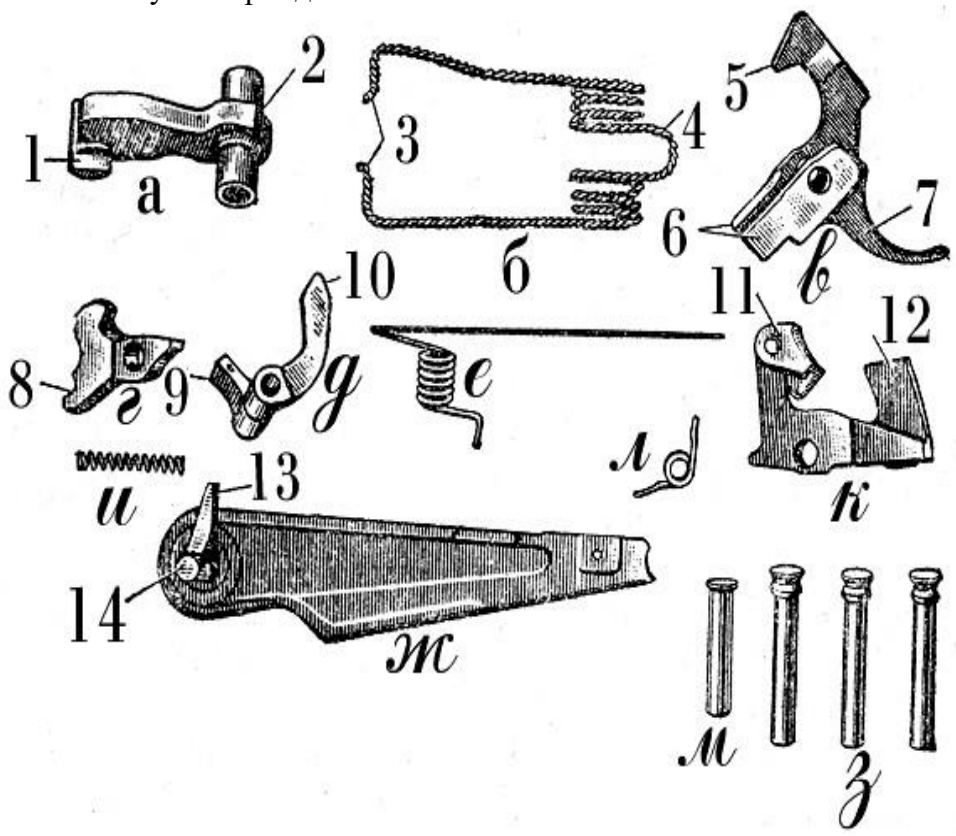
Умовні позначення:
1 – газова трубка; 2 – направляючи ребра для газового поршня;
3 – передня з'єднувальна муфта; 4 – ствольна накладка; 5 – задня з'єднувальна муфта; 6 – виступ; 7 – пластинчата пружина.
Рисунок 1.11 – Газова трубка зі ствольною накладкою

1.1.5.8. Цівка (рисунок 1.12) служить для зручності дії і для запобігання рук автоматника від опіків. Воно у автомата може бути дерев'яним або пластмасовим.

Умовні позначення:
1 – упор для пальців; 2 – виступ;
3 – пластинчата пружина; 4 – отвір для шомполу.
Рисунок 1.12 – Цівка (дерев'яна)

1.1.5.9. Ударно-спусковий механізм (рисунок 1.13) служить для спуску курка з бойового взведення чи із взведення автоспуску, нанесення удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного чи одиночного вогню, припинення стрільби, для запобігання пострілів при незачиненому затворі і для поставлення автомата на запобіжник.

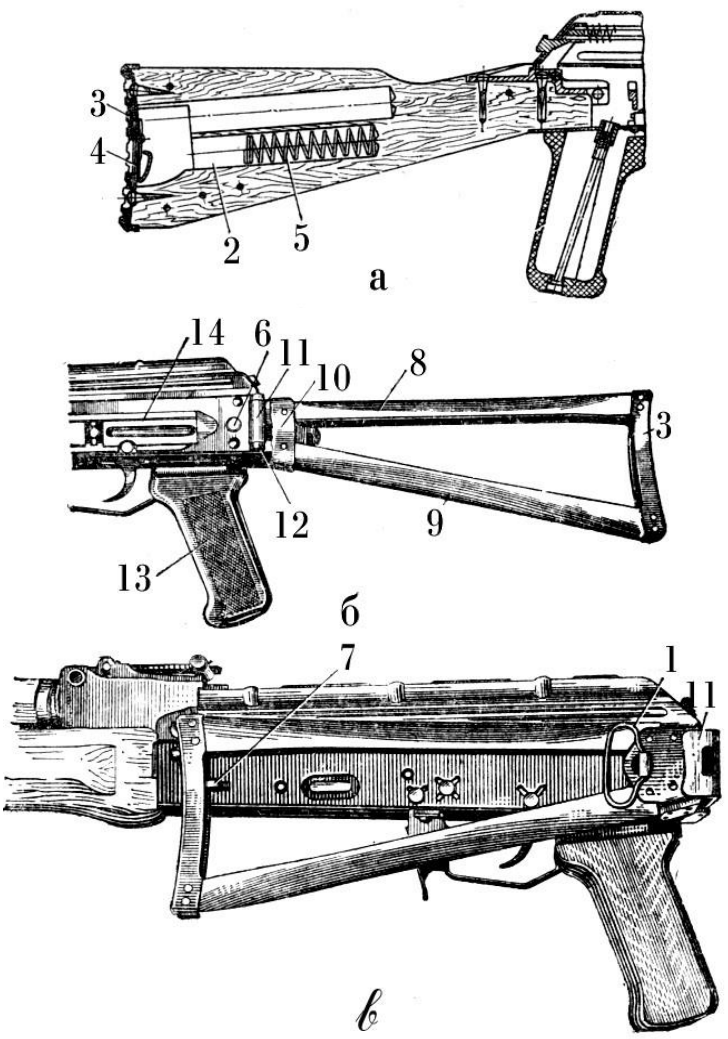

Умовні позначення:
а – курок; б – бойова пружина; в – спусковий гачок;
г – шептало поодинокого вогню;
д – автоспуск; є – пружина автоспуску; ж – перевідник; з – осі;
и – пружина шептала поодинокого вогню;10 – уповільнювач курка;
л – пружина уповільнювача курка; м – трубчата ось;
1 – бойовий звід; 2 – звід автоспуску; 3 – загнуті кінці; 4 – петля;
5 – фігурний виступ; 6 – прямокутні виступи; 7 – хвіст; 8 – виріз;
9 – шептало; 10 – важеля; 11 – зачіпка; 12 – передній виступ;13 – сектор;14 – цапфа.
Рисунок 1.13 – Ударно-спусковий механізм

1.1.5.10. Приклад і пістолетна ручка служать для зручності дій автоматом при стрільбі.

Постійний приклад автоматів АК-74, АК-74Н (рисунок 1.14) має антабку для ременя, гнізда для пеналу належності і затильник з кришкою над гніздом. В гнізді прикладу укріплена пружина для виштовхування пенала. Постійний приклад у автомата може бути дерев'яним чи пластмасовим.

Складний приклад автоматів АКС-74 і АКС-74Н складається із верхньої і нижньої тяг, затильника, обойми і наконечник, з'єднаних у одне ціле за допомогою зварювання. З правого боку прикладу на обоймі є антабка для ременя. У відкинутому положенні приклад утримується фіксатором, а у складеному – застібкою.

Умовні позначення:

а – постійний (дерев'яний) приклад (у розрізі); б – приклад, що складається у відкинутому положенні; в – приклад що складається у складеному положенні.

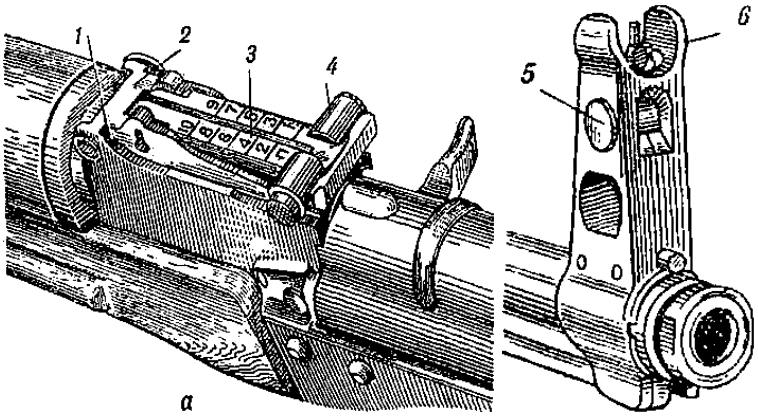
1 – антабка для ременя; 2 – гніздо для пеналу приладдя; 3 – затильник; 4 – кришка; 5 – пружина для виштовхування пеналу приладдя; 6 – фіксатор прикладу; 7 – зачіпка прикладу; 8 – верхня тяга; 9 – нижня тяга; 10 – обойма; 11 – наконечник; 12 – ось; 13 – пістолетна ручка; 14 – планка для приєднання нічного прицілу.

Рисунок 1.14 – Приклад та пістолетна ручка автомата

1.1.5.11. Прицільний пристрій (рисунок 1.15) служить для наведення автомата при стрільбі по цілям на різні відстані. Він складається із прицілу і мушки.

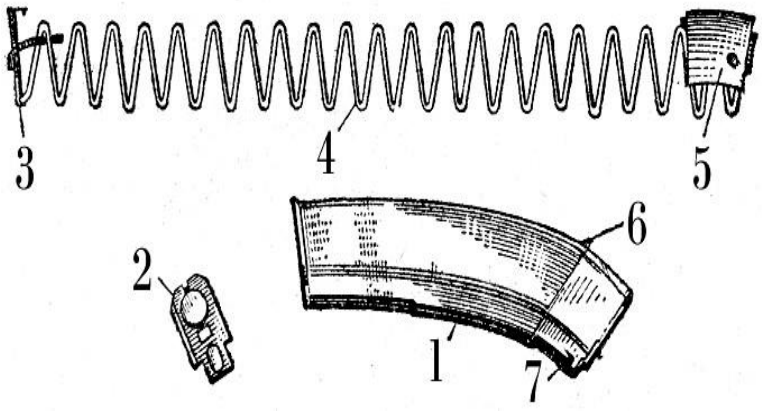
Приціл складається з колодки прицілу, пластинчатої пружини, прицільної планки і хомутика. На прицільній планці нанесена шкала з поділками від 1 до 10 і буквою “П” (1-10 – дальність в сотнях метрів; “П”- постійна установка прицілу – 3).

Мушка загвинчена в полозок, який закріплений на основі мушки.

Умовні позначення:
а – автомата; б – кулемета;
1 – колодка прицілу; 2 – сектор; 3 – прицільна планка; 4 – хомутик;
5 – полозок з мушкою; 6 – запобіжник мушки
Рисунок 1.15 – Приціл

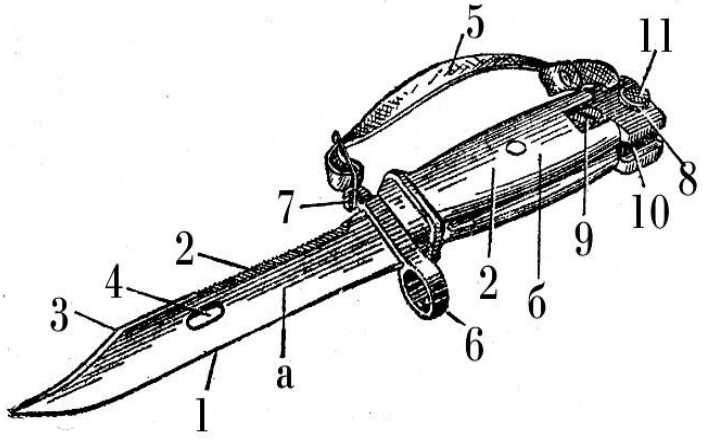
1.1.5.12. Магазин (рисунок 1.16) служить для розміщення набоїв і подавання їх у ствольну коробку. Він складається із пластмасового корпусу, кришки, стопорної планки, пружини і подавача.

Умовні позначення:
1 – корпус; 2 – кришка; 3 – стопорна планка; 4 – пружина;
5 – подавач; 6 – опорний виступ; 7 – зачіп.
Рисунок 1.16 – Магазин

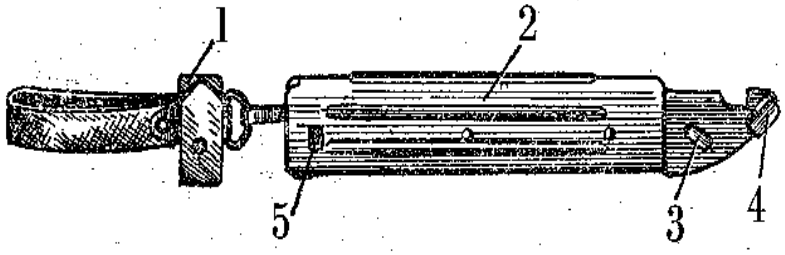
1.1.5.13. Багнет (рисунок 1.17) приєднується до автомата для поразки противника в бою. Крім того, він використовується у якості ножа, пилки (для розпилювання металу) і нижниць (для розрізання дроту). Дроти освітлювальної мережі необхідно різати по-одному, знявши попередньо ремінь із багнета і підвісну із піхв. При розрізанні дроту, слідкувати за тим, щоб руки не дотикалися до металевих поверхонь багнету і піхв. Робити проходи у електризованих дротяних загородженнях з допомогою багнета не дозволяється.

Піхви (рисунок 1.18) служать для ношення багнету на поясному ремені. Крім того, вони використовуються разом із багнетом для розрізання дроту.

Умовні позначення:
а – лезо; б – ручка;
1 – ріжуча грань; 2 – пила; 3 – заточена кромка;
4 – отвір; 5 – ремінь; 6 – кільце; 7 – зачіп для ременю;
8 – металевий наконечник; 9 – з'єднувальний ремінь;
10 – повздовжні пази; 11 – зачіпки.

Рисунок 1.17 – Багнет

Умовні позначення:
1 – підвіска з петлею-застібкою та карабінчиком;
2 – пластмасовий корпус; 3 – виступ-ось; 4 – упор; 5 – фіксатор.

Рисунок 1.18 – Піхви

1.1.6. В комплект автомата входять: належність, ремінь і сумка для магазинів; в комплект автомата із складним прикладом крім цього входить чохол для автомата з кишенею для магазину, а в комплект автомата з нічним прицілом входить також нічний стрілецький приціл універсальний (НСПУ).

Приладдя (рисунок 1.19) служить для розбирання, збирання, чищення, змащування автомата і прискореного спорядження магазина набоями.

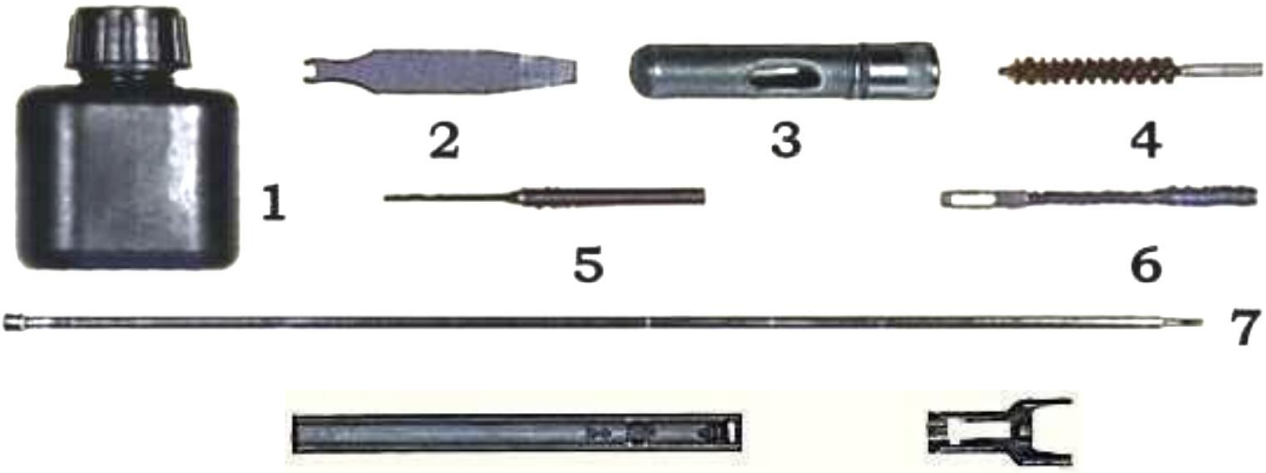
До належності відносяться шомпол, протирка, йоршик, викрутка, виколотка, пенал, мастильниці, обойми і перехідник.

Шомпол застосовується для чищення і змащування каналу ствола, а також каналів і порожнин частин автомата . Він має головку з отвором для виколотки, різьбу для нагвинчування протирки чи йоршика.

Протирка застосовується для чищення і змащування каналу ствола, каналів і порожнин інших частин автомата .Вона має внутрішню різьбу для нагвинчування на шомпол і проріз для ганчір'я чи паклі.

Йоршик використовується для чищення каналу ствола розчином РЧС.

Викрутка і виколотка застосовується при розбиранні і збиранні автомата. Виріз на кінці викрутки призначений для вгвинчування і вигвинчування мушки, а бічний виріз – для закріплення протирки на шомполі. Для зручності користування викруткою вона вставляється у бічні отвори пенала. При чищенні каналу ствола викрутка вкладається в пенал поверх головки шомпола.

Умовні позначення:
1 – маслянка; 2 – викрутка; 3 – пенал; 4 – чистик; 5 – виколотка;
6 – протирка; 7 – шомпол; 8 – обойма; 9 – перехідник.
Рисунок 1.19 – Приладдя

Пенал служить для зберігання протирки, чистика, викрутки і виколотки. він закривається кришкою.

Пенал застосовується як ручка для викрутки при вгвинчуванні і вигвинчуванні мушки і для повороту замикача газової трубки, а також як ручка для шомпола.

Пенал має наскрізні отвори в які вставляється шомпол при чищенні автомату, овальні отвори для викрутки і прямокутний отвір для повороту замикача газової трубки при розбиранні і збиранні автомату.

Мастильниця служить для зберігати мастила, переноситься вона в кишені сумки для магазинів.

Обойма служить для переношування набоїв і прискореного спорядження магазину набоями. В обоймі розміщується 15 набоїв. Вона має два повздовжніх пази і пластинчату пружину, що утримує набої від випадання. Крім цього, пластинчата пружина забезпечує міцне з'єднання обойми з перехідником.

Перехідник служить для з'єднання обойми з магазином при спорядженні Його набоями. Він має: знизу (розширену частину) – два загини, які входять у відповідні пази на горловині магазину; згори – два повздовжні пази для обойми, отвори для пружини обойми і упор, обмежуючий просування обойми при її вставленні у перехідник.

5,45x39 7,62x39 7,62x54R

1.1.7. Основні види боєприпасів до автомату та їх маркування.

Для стрільби з автомата в основному застосовуються набої із звичайними (із стальним осереддям) і трасуючими кулями.

Класифікація набоїв 5,45х39 мм до автомату Калашнікова відображена на рисунку 1.20.

Умовні позначення:

1 – зі звичайною кулею (5,45 ПС) призначений для ураження живих цілей, розташованих відкрито або за перешкодами; 2, 6 – з бронебійними кулями (5,45 БП; 5,45 БС). Забезпечує підвищене пробивання засобів індивідуального бронезахисту. Головна частина або поясок кулі чорного кольору; 3 – з кулею підвищеної потужності (5,45 ПП). Забезпечує підвищене пробивання засобів індивідуального бронезахисту; 4 – з кулею що має знижену рикошетну здатність (5,45 ПРС). Знижується ймовірність рикошету шляхом рівномірної деформації кулі при зустрічі з твердою перешкодою. Відмінного забарвлення куля не має (інколи поясок пурпурний), але на денці гільзи разом з номером заводу і роком виготовлення є таврування ПРС; 5 – з бронебійною кулею високої якості, відповідає штатному набою (7Н6), але виготовлений з підвищеною точністю; 7 – з трасуючою кулею (5,45 Т). Трасуюча куля на дальності до 800 м залишає яскравий слід, що світиться червоним кольором. При попаданні в легкозаймисті предмети куля здатна запалити їх. З бронебійно-трасуючою кулею (5,45 БТ). Забезпечує підвищене пробивання засобів індивідуального бронезахисту. Головна частина кулі зеленого кольору; 8 – з кулею зі зменшеною швидкістю(5,45 УС). Застосовується із приладом для беззвучної і безполуменевої стрільби ПБС-4. Головна частина кулі чорна з зеленим пояском; 9, 10 – холостий. Використовується для імітації стрільби в ході навчання, а також для здійснення салютів; 11 –навчальний (5,45 УЧ). Використовується для навчання прийомам заряджання та спорядження магазинів.

Рисунок 1.20 – Загальний вигляд 5,45 мм набоїв

Класифікація набоїв 7.62х39 мм до автомату Калашнікова відображена на рисунку 1.21.

Умовні позначення:

1, 3 – зі звичайною кулею (7,62 ПС) призначений для ураження живих цілей, розташованих відкрито або за перешкодами; 2, 11 – Патрон з кулею зі зниженою рикошетною здатністю - 7,62 ПРС. Відмінного забарвлення куля не має (інколи поясок пурпурний), але на денці гільзи разом з номером заводу і роком виготовлення є таврування “ПРС”; 4, 5 – з бронебійно-запалювальними (7,62 БЗ) та запалювальними (7,62 З) кулями випускались до початку 1960-х. Вони призначалися для ураження легкоброньованих цілей, займання пального, що знаходиться за бронею або в товстостінній тарі, і для ураження живої сили, що знаходиться за легкими броньованими укриттями; 6 – з трасуючою кулею Т-45 (Т-45М) призначений для коректування вогню на дальності стрільби до 800 м, а також для ураження живої сили. Головна частина куль всіх трасуючих патронів пофарбована в зелений колір; 7 – зі зменшеною швидкістю кулі (7,62 УС) був прийнятий на озброєння в 1962 році одночасно з надульним глушником для автомата Калашнікова, який отримав назву “Прилад беззвучної і безполуменевої стрільби (ПБС-1)”. Головна частина кулі - чорна з зеленим пояском; 8 – з бронебійною кулею (7,62 БП). Бронебійна куля забезпечує ураження живих цілей в засобах індивідуального бронезахисту, розташованих відкрито або за легкими укриттями, вогневих засобів і неброньованої техніки. Головна частина кулі – чорна; 9 – холостий. Використовується для імітації стрільби в ході навчання, а також для здійснення салютів; 10 – навчальний (7,62УЧ). Використовується для навчання прийомам заряджання та спорядження магазинів.

Рисунок 1.21 – загальний вигляд 7,62 мм набоїв.

1.1.7. Автоматична дія автомата основана на використанні енергії порохових газів, що відводяться із каналу ствола в газову камеру.

Під час пострілу частина порохових газів, що слідують за кулею, поринають через отвір у стінці ствола в газову камеру, тиснуть на передню стінку газового поршня і відкидають поршень та затворну раму із затвором у заднє положення. При відході затворної рами назад, здійснюється відчинення затвору, затвор виймає із патронника гільзу і викидає її на зовні, затворна рама стискає зворотню пружину і зводить курок (ставить його на звід автоспуску).

В переднє положення затворна рама із затвором повертається під дією зворотнього механізму, затвор при цьому досилає черговий набій із магазину в патронник і зачиняє канал ствола, а затворна рама виводить шептало автоспуску з-під взводу автоспуску курка. Курок стає на бойовий звід.

Зачинення затвору здійснюється його обертанням навколо повздовжньої осі вправо, в результаті чого бойові виступи затвору входять за бойові упори ствольної коробки.

1.1.2. Призначення, бойові властивості, загальна будова 5,56 мм автоматичної гвинтівки UAR-15, робота її частин

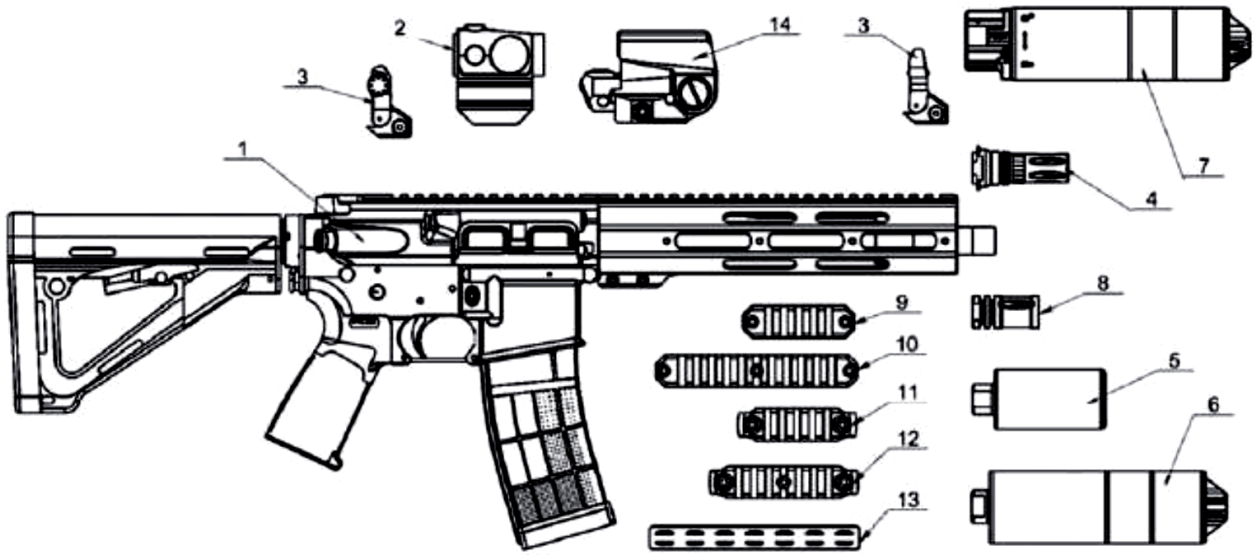
UAR-15

1.1.2.1. Призначення, загальна будова 5,56 мм автоматичної гвинтівки UAR-15

5,56 мм автоматична гвинтівка UAR-15 (рисунки 1.22, 1.23) – це індивідуальна стрілецька нарізна зброя, призначена для ураження живої сили противника. Для стрільби з гвинтівки використовуються боєприпаси 5,56 × 45 НАТО. Категорично заборонено використання патронів не заводського виробництва.

Рисунок 1.22 – Загальний вигляд автоматичної гвинтівки UAR-15

Умовні позначення:
1 – гвинтівка в зборі; 2 – коліматорний приціл; 3 – механічні відкриті прицільні пристрої; 4 – щілинний полум'ягасник, на який встановлюється швидкозйомний ПЗРЗП; 5 – закритий полум'ягасник; 6 – пристрій зниження рівня звуку пострілу (ПЗРЗП); 7 – швидкозйомний ПЗРЗП; 8 – щілинний полум'ягасник А2; 9,10 – планка "пікатіні" коротка і довга на цівку з різьбовим кріпленням планок; 11,12 – планка "пікатіні" коротка і довга на цівку з кріпленням типу кеймод (KeyMod); 13 – накладка на цівку з кріпленням типу кеймод (KeyMod); 14 – коліматорний приціл
Рисунок 1.23 – Гвинтівка з аксесуарами

Стрільба з гвинтівки ведеться одиночними пострілами або чергами. Перезаряджання гвинтівки здійснюється за допомогою енергії порохових газів, які відводяться з каналу ствола. Подача патронів під час стрільби здійснюється з коробчастого магазину ємністю 30 патронів (рисунок 1.24).

Рисунок 1.24 – Магазин на 30 набоїв виконаний з напівпрозорого полімеру

1.1.2.2. Основні технічні характеристики 5,56 мм автоматичної гвинтівки UAR-15.
Основні технічні характеристики гвинтівки наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Основні технічні характеристики гвинтівки

№ з/п	Варіант гвинтівки	14,5”	10,5”
1	Патрон	5,56×45	5,56×45
2	Калібр	5,56+0,04	5,56+0,04
3	Довжина ствола, мм	365	261
4	Довжина нарізної частини ствола	325	219
5	Крок нарізів, мм*	178	203
6	Загальна довжина гвинтівки, мм**	765	665
7	Темп стрільби, пост./хв***	700	700
8	Практична скорострільність, пострілів/хв: – при стрільбі одиночними пострілами; – при стрільбі чергами	 45 90	 45 90
9	Дальність ефективної стрільби, м ***	500	300
10	Початкова швидкість кулі, м/с ***	860	760
11	Ємність магазина, патронів	30	30
12	Загальна вага, кг не більше ****	3	2,9

Примітка. * Може змінюватися за домовленістю із замовником.
** Без дульних насадок, із зсунутим прикладом.
*** Приблизне значення, залежить від технічних характеристик патрона.
**** Без дульних насадок, прицільних пристосувань, магазину та ременів для перенесення.

Порівняльна характеристика автоматичних гвинтівок АК-74 та UAR-15 наведена в додатку 3 до цього Довідкового матеріалу.

1.1.2.3. Комплект автоматичної гвинтівки.
Повний перелік комплекту гвинтівки вказано у супровідному формулярі.
Базовий комплект гвинтівки наведений у таблиці 4.

Таблиця 4

Комплект автоматичної гвинтівки

№ п/п	Назва виробу	Одиниця виміру	Кількість
1	Корпус автоматичної гвинтівки UAR-15	шт.	1**
2	Магазин на 30 набоїв	шт.	4***
3	Прицільний пристрій к-т	к-т	1***
4	Чохол для перенесення	шт.	1***
5	Передня антабка для кріплення ременя	шт.	1***
6	Ремінь для перенесення гвинтівки	шт.	1***
7	Засоби для чищення та обслуговування зброї	к-т	1*
8	ЗІП	к-т	1*
9	Інструкція з експлуатації	шт.	1
10	Формуляр гвинтівки шт. 1	шт.	1

Примітка 1. * Комплектація узгоджується із замовником.

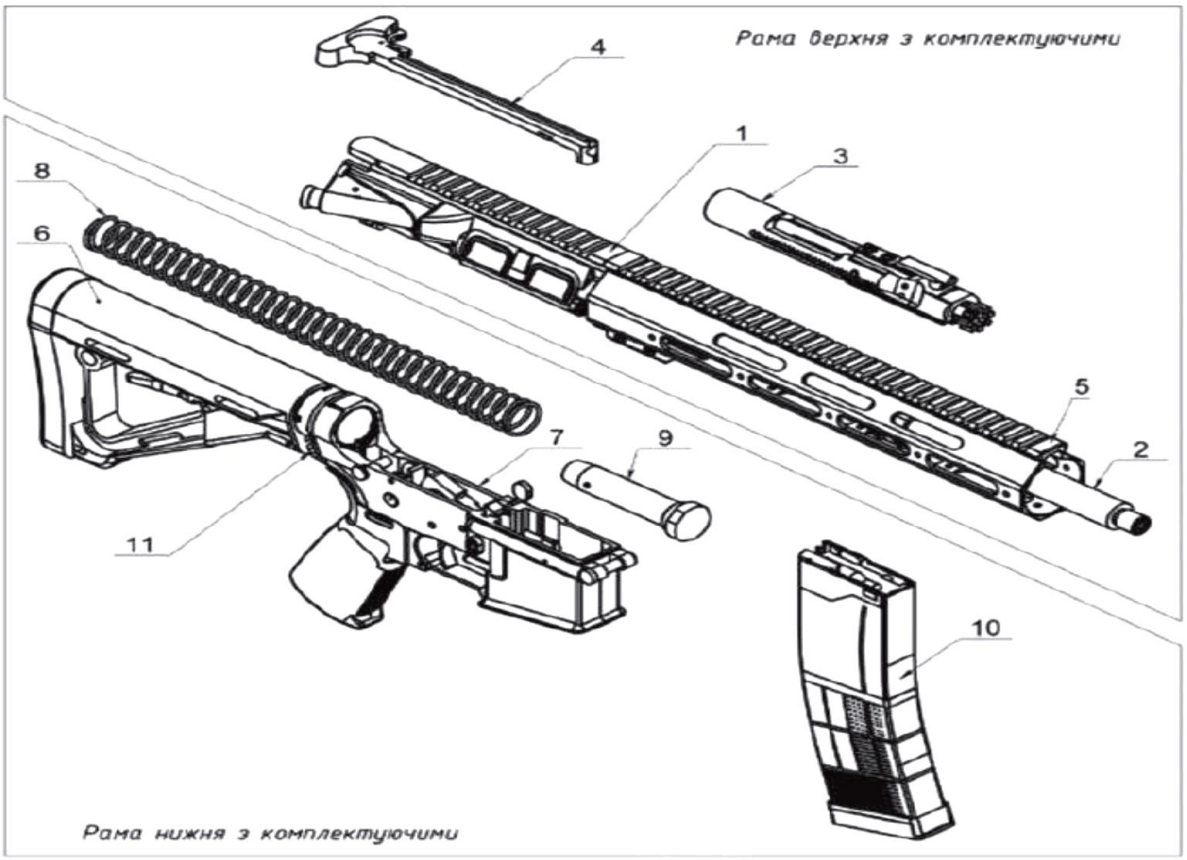
** Гвинтівка оснащена прикладом, пістолетним руків'ям, цівкою, руків'ям перезаряджання, магазином, ударно-спусковим механізмом та антабкою (марка, тип та виробник узгоджується із замовником та фіксуються в угоді).

*** Тип та виробник аксесуарів окремо узгоджується із замовником та фіксується в угоді. За домовленістю із замовником, гвинтівка може бути додатково укомплектована магазинами, ременями для перенесення, дульними пристроями, додатковими антабками кріпленням ременя або сошками, прицілами, кронштейнами для кріплення прицілів, підсумками для перенесення магазинів та іншим спорядження, чохлом та кейсом для транспортування, комплектом засобів для чищення та обслуговування, комплектом запасних інструментів і приладдя (далі – ЗІП) тощо, марка, виробник та характеристики майна, що може надаватись у комплекті до зброї узгоджуються із замовником та фіксуються в угоді.

Примітка 2. За окремою вимогою замовника додатково до комплекту поставки можуть бути включені: пристрій для фіксації ствольної коробки під час чищення, вставка у раму верхню для чищення ствола, патрон навчальний для холостих тренувань.

1.1.2.4. Будова автоматичної гвинтівки

Автоматична гвинтівка складається із таких основних частин і механізмів (рисунок 1.25): рама верхня ствольної коробки; ствол із муфтою бойових упорів та газовідвідним блоком; затворна рама із затвором у зборі; важіль перезаряджання з фіксатором; цівка; рама нижня ствольної коробки; ударно-спусковий механізм із перевідником режимів вогню; зворотний механізм; регульований приклад; магазин.

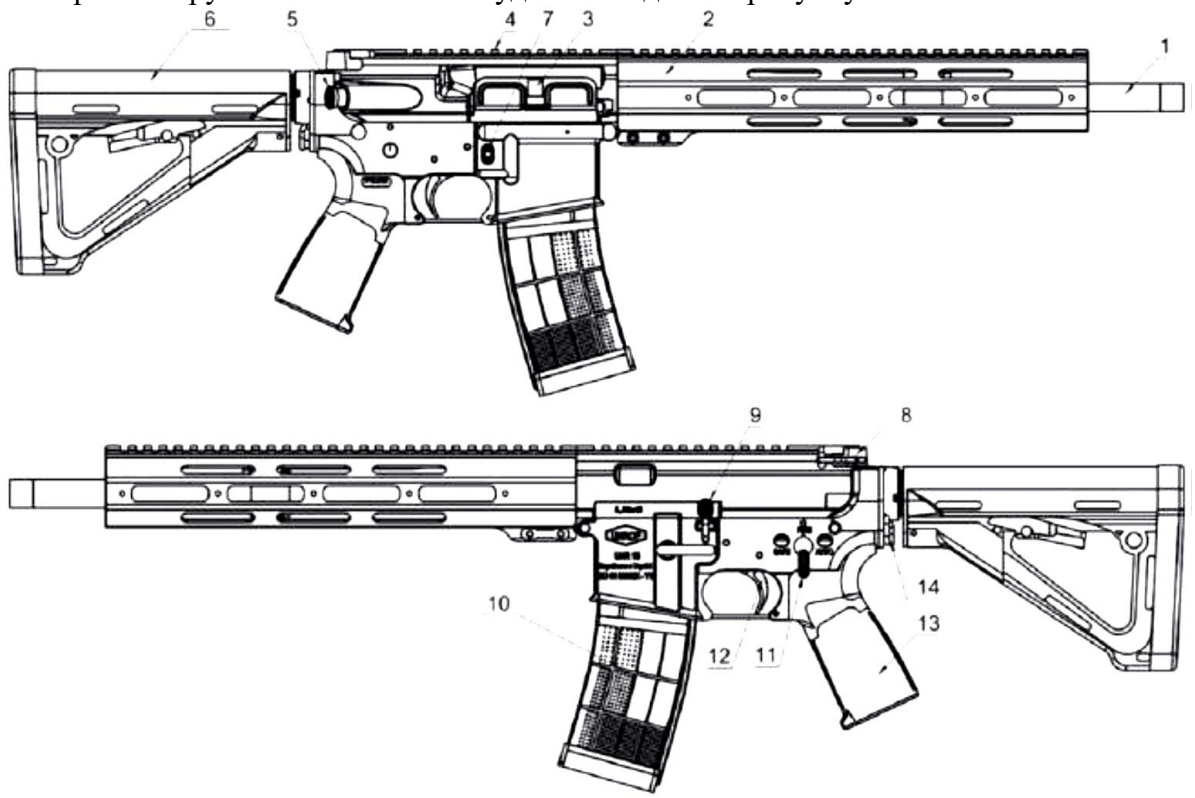
Умовні позначення:

1 – рама верхня у зборі із кришкою екстрактора та досилачем затвора;
2 – ствол з муфтою бойових упорів та газовідвідній блок; 3 – затворна рама (в зборі із затвором); 4 – важіль перезаряджання; 5 – цівка; 6 – приклад;
7 – рама нижня із ударно-спусковим механізмом, затворною затримкою, кнопкою фіксатора магазина, пістолетним руків'ям та шахтою магазина;
8 – зворотна пружина; 9 – буфер віддачі; 10 – магазин; 11 – антабка.

Рисунок 1.25 – Основні частини

На верхній частині рами верхньої та цівки розташовано рейку типу “Пікатінні”, що призначена для встановлення оптичних, механічних та інших прицільних пристроїв та приладів. Посадкові місця у рейці “Пікатінні” пронумеровано для зручності визначення необхідного місця розташування та встановлення аксесуарів (лазерний цілевказівник, передоб’єктивні насадки та інше).

Органи керування та елементи будови наведені на рисунку 1.26.

Умовні позначення:

1 – ствол; 2 – цівка; 3 – кришка, що закриває екстракційне вікно; 4 – рама верхня; 5 – кнопка досилача; 6 – приклад; 7 – кнопка фіксатора магазина; 8 – важіль перезаряджання; 9 – затворна затримка; 10 – магазин; 11 – перевідник режимів вогню; 12 – спусковий гачок; 13 – пістолетне руків’я; 14 – антабка

Рисунок 1.26 – Органи керування та елементи будови

На гвинтівку виробник наносить таке маркування (рисунок 1.27):

1. На рамі верхній: тип патрона, що використовується; останні 4 цифри заводського номера.

2. На рамі нижній: назву виробника; умовне позначення гвинтівки; країну-виробник; заводський номер.

3. На стволі *: тип патрона, що використовується; заводський номер; крок нарізів.

4. Останні 4 цифри заводського номера наносяться на такі деталі: затвор; затворна рама; спусковий гачок **; курок **; викидач; буфер **.

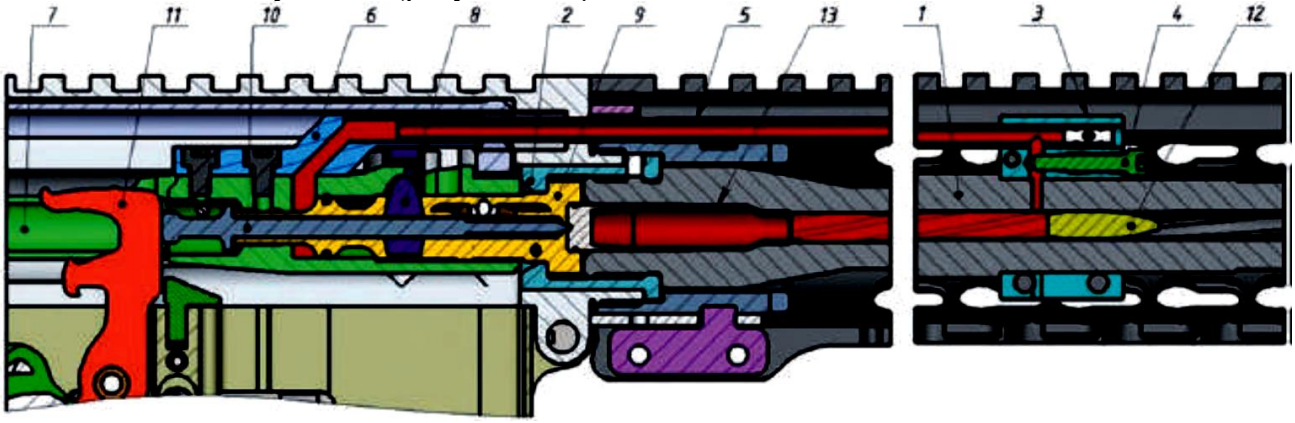
Рисунок 1.27 – Приклад маркування автоматичної гвинтівки

Примітка. * За винятком випадків, коли виробник стволів заздалегідь наніс маркування.

** Наноситься за вимогою замовника або за рішенням підприємства-виробника.

1.1.2.5. Принцип роботи автоматики

Автоматика гвинтівки працює за рахунок використання енергії порохових газів, що відводяться із каналу ствола (рисунок 1.28).

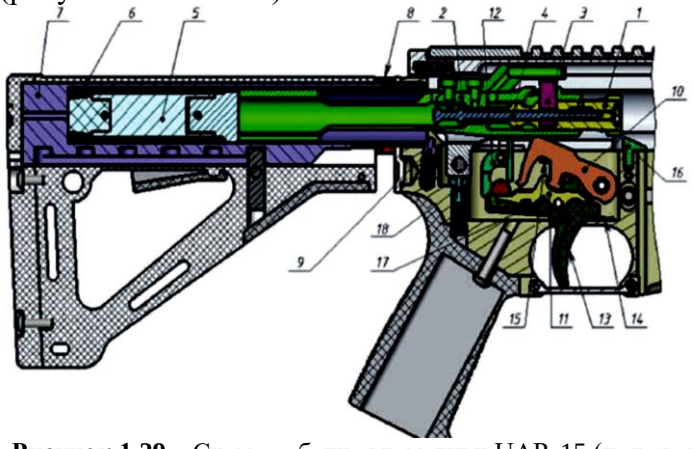

Умовні позначення:

1 – ствол; 2 – муфта бойових упорів; 3 – газовідвідний блок; 4 – гвинт (регулятор газовідвідного блоку); 5 – газова трубка; 6 – газоприймач; 7 – затворна рама; 8 – палець затвора; 9 – затвор у зборі; 10 – ударник; 11 – курок; 12 – куля; 13 – гільза.

Рисунок 1.28 – Будова автоматики гвинтівки UAR-15 (зображене на схемі положення: затвор зчеплений з муфтою бойових упорів)

Замикання каналу ствола затвором здійснюються через поворот затвора навколо своєї осі. Під час пострілу, після проходження кулею технічного отвору у каналі ствола, гази через газовідвідний блок (рисунок 1.28 поз. 3) і газову трубку (рисунок 1.28 поз. 5) потрапляють у газоприймач (рисунок 1.28 поз. 6), закріплений на затворній рамі (рисунок 1.28 поз. 7). Через газоприймач гази потрапляють у газову камеру, утворену між задньою частиною затвора (рисунок 1.28 поз. 9) та затворною рамою (рисунок 1.28 поз. 7). Під впливом тиску порохових газів затворна рама починає рухатись у крайнє заднє положення. Рухаючись у заднє положення, затворна рама через буфер віддачі (рисунок 1.29 поз. 5) стискає пружину зворотного механізму (рисунок 1.29 поз. 6) та за допомогою шептала фіксує курок (рисунок 1.29 поз. 10) ударно-спускового механізму у бойовому положенні. Відбувається викидання гільзи. Під дією пружини зворотного механізму затворна рама повертається в переднє положення. Під час руху затворної рами в переднє положення затвор досилає патрон з магазину до патронника, обертається навколо своєї осі ліворуч та замикає канал ствола. Водночас бойові упори затвора зчеплюються із бойовими упорами муфти бойових упорів (рисунок 1.28 поз. 2).

Умовні позначення:

1 – затвор у зборі; 2 – затворна рама у зборі; 3 – палець затвора; 4 – ударник; 5 – буфер віддачі; 6 – зворотна пружина; 7 – трубка прикладу (є базою для кріплення прикладу та направляючою для зворотної пружини і буфера від-дачі); 8 – гайка фіксації прикладу; 9 – фіксатор буфера; 10 – курок; 11 – шептало одиночного вогню; 12 – шептало автоматичного вогню; 13 – спусковий гачок; 14 – пружина спускового гачка; 15 – бойова пружина; 16 – затворна затримка; 17 – пружина шептала; 18 – компенсатор люфта.

Рисунок 1.29 – Схема роботи автоматики UAR-15 (положення: затвор розчеплений з муфтою бойових упорів, затворна рама знаходиться в задньому положенні, зворотна пружина стиснута, спусковий гачок натиснутий, перевідник в положенні одиночного вогню)

Відбивач у гвинтівці підпружинений та вмонтований у чашечку голівки затвора. При повному замиканні канала ствола викидач щільно фіксує та притискає дно гільзи до чашечки затвора. Дном гільзи відбивач вдавлюється у корпус голівки затвора. Після пострілу, під дією порохових газів, затвор починає відходити у крайнє заднє положення. Як тільки зріз гільзи виходить із патронника, під дією стисненого відбивача, гільза починає вивертатись у бік викидача та вікна екстрактора гільзи. На відміну від нерухомих типів відбивачів, відбивач гвинтівки UAR-15 необхідно періодично чистити з метою запобігання його "залипання" та уникнення затримок під час стрільби.

1.2. Збирання та розбирання зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0102)

1.2.1. Розбирання автомата може бути неповним і повним: неповне – для чищення, змащування і огляду автомата; повне – для чищення при сильному забрудненні автомата (кулемета), після того як він був під дощем чи в снігу і при ремонті. Надмірно часто розбирати автомат шкідливо, оскільки прискорює зношування частин і механізмів.

Розбирання і збирання автомату здійснювати на столі або чистій підстилці; частини і механізми складати у порядку розбирання, бути з ними обережними, не класти одну частину на другу і не застосовувати надмірних зусиль і різких ударів. При збиранні автомата звірити номера на його частинах; у кожного автомата номеру на ствольній коробці повинні відповідати номера на газовій трубці, затворній рамі, затворі, кришці ствольної коробки та інших частинах.

Навчання розбиранню і збиранню на бойових автоматах дозволяється лише у виняткових випадках і з дотриманням особливої обережності з частинами і механізмами.

Розбирання та збирання АК-74

Порядок неповного розбирання автомата

1) Від'єднати магазин. Утримуючи автомат лівою рукою за шийку прикладу або цівку правою рукою обхопити магазин (рисунок 1.30); натискаючи великим пальцем на застібку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його. Після цього перевірити: чи нема набою у набійнику, для чого опустити перевідник донизу, поставити його у положення "АВ" чи "ОД"; відвести ручку затворної рами назад, оглянути набійник, відпустити ручку затворної рами і спустити курок із бойового взведення.

Рисунок 1.30 – Від'єднання магазину автомата Калашнікова

2) Вийняти пенал належності із гнізда прикладу (рисунок 1.31). Утопити пальцем правої руки кришку гнізда так, щоб пенал під дією пружини вийшов із гнізда; відкрити пенал і вийняти із нього протирку, йоршик, викрутку і виколотку.

Рисунок 1.31 – Виймання пеналу належності з гнізда прикладу

3) Від'єднати шомпол. Відтягнути кінець шомпола від ствола так, щоб його головка вийшла з-під упора на основі мушки (рисунок 1.32) і витягнути його. Якщо шомпол туго виходить, виколотку вставити в отвір головки шомпола, відтягнути від ствола кінець шомпола і вийняти його.

Рисунок 1.32 – Від'єднання шомполу

4) Від'єднати у автомата дульне гальмо-компенсатор (рисунок 1.33) Утопити фіксатор. Звернути дульне гальмо-компенсатор із різьбового виступу основи мушки проти годинникової стрілки. У випадку надмірно тугого обертання відвернути його за допомогою виколотки (шомпола), вставленої у вікна гальма-компенсатора.

Рисунок 1.33 – Від'єднання гальма-компенсатора

5) Від’єднати кришку ствольної коробки. Лівою рукою обхопити шийку приклaду, великим пальцем цієї руки натиснути на виступ направляючого стержня зворотнього механізму, правою рукою припідняти вгору задню частину кришки ствольної коробки (рисунок 1.34) та від’єднати кришку.

Рисунок 1.34 – Від’єднання кришки ствольної коробки

6) Від’єднати зворотній механізм. Утримуючи автомат лівою рукою за шийку приклaду, правою подати вперед направляючий стержень зворотнього механізму до виходу його п'ятки із повздовжнього пазу ствольної коробки; припідняти задній кінець направляючого стержня (рисунок 1.35) і вийняти зворотній механізм з каналу затворної рами.

Рисунок 1.35 – Від’єднання зворотнього механізму

7) Від’єднати затворну раму із затвором. Продовжуючи утримувати автомат лівою рукою, правою відвести затворну раму назад до відмови, припідняти її разом із затвором (рисунок 1.36) і від’єднати від ствольної коробки.

Рисунок 1.36 – Від’єднання затворної рами із затвором

8) Від’єднати затвор від затворної рами. Взяти затворну раму у ліву руку затвором догори (рисунок 1.37) і правою рукою відвести затвор назад, повернути його так, щоб ведучий виступ затвору вийшов із фігурного вирізу затворної рами і вивести затвор вперед.

Рисунок 1.37 – Від’єднання затвору від затворної рами

9) Від’єднати газову трубку із ствольною накладкою. Утримуючи автомат лівою рукою, правою одягнути пенал належності прямокутним отвором за виступ замикача газової трубки, повернути замикач від себе до вертикального положення (рисунок 1.38) і зняти газову трубку з патрубка газової камери.

Рисунок 1.38 – Від’єднати газову трубку із ствольною накладкою

1.2.2. Порядок збирання автомата після неповного розбирання

1) Приєднати газову трубку із ствольною накладкою. Утримуючи автомат лівою рукою, правою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери.

2) Приєднати затвор до затворної рами. Взяти затворну раму у ліву руку, а затвор у праву і вставити його циліндричною часиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ ввійшов у фігурний виріз затворної рами і просунути затвор вперед.

3) Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки. Взяти затворну раму в праву руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні. Лівою рукою охопити шийку приклада, правою ввести газовий поршень в порожнину колонки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки ввійшли у пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед.

4) Приєднати зворотній механізм. Правою рукою ввести зворотній механізм у канал затворної рами; стискуючи зворотню пружину, подати направляючий стержень вперед і опустивши дещо донизу, ввести його п'яту у повздовжній паз ствольної коробки.

5) Приєднати кришку ствольної коробки**.** Вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею правої руки вперед і донизу так, щоб виступ направляючого стержня зворотнього механізму ввійшов у отвір кришки ствольної коробки.

6) Спустити курок з бойового взведення і поставити на запобіжник. Натиснути на спусковий гачок і підняти перевідник вгору.

7) Приєднати у автомата дульне гальмо-компенсатор. Повернути дульне гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору. Якщо паз дульного гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дульне гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу пази з фіксатором.

8) Приєднати шомпол.

9) Вкласти пенал у гніздо прикладу. скласти у пенал протирку, йоршик, викрутку і виколотку і зачинити його кришкою, вкласти пенал дном у гніздо прикладу (рисунок 1.39) і утопити його так, щоб гніздо зачинилося кришкою. у автоматів із складним прикладом пенал вкладають у кишеню сумки для магазинів.

Рисунок 1.39 – Вкладання пеналу належності до гнізда прикладу

10) Приєднати магазин до автомата. Утримуючи автомат лівою рукою за шийку прикладу чи цівку, правою ввести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб застібка зістрибнула за опорний виступ магазину.

1.2.3. Розібрати та зібрати гвинтівку UAR-15

Розбирання та збирання UAR-15

2.3.1. Розбирання гвинтівки може бути неповним і повним.

Неповне розбирання проводиться для:

чищення після стрільби;

чищення у разі забруднення гвинтівки в екстремальних умовах під дощем чи снігом, потрапляння піску тощо;

змащування й огляду гвинтівки під час тривалого складського зберігання;

підготовки до проведення стрільб та проведення поточного технічного обслуговування.

Без потреби часто розбирати гвинтівку не рекомендується, оскільки це призводить до зношування частин і механізмів. Під час розбирання забороняється проводити спуск курка та допускати його удар по рамі нижній та затворній затримці.

Розбирання та збирання гвинтівки потрібно здійснювати на добре освітленому столі або чистій підстилці. Деталі та механізми, що від'єднуються від зброї, потрібно складати у порядку розбирання, поводитись з ними обережно, не класти одну частину на іншу. Під час роботи з деталями не застосовувати надмірних зусиль, сильних ударів, уникати роботи з інструментами, які залишають пошкодження на деталях. Під час збирання гвинтівки рекомендовано звірити номери на її частинах; у кожній гвинтівці номеру на ствольній коробці повинні відповідати номери на стволі та інших частинах зброї.

Навчання розбиранню і збиранню на бойових гвинтівках дозволяється лише у виняткових випадках і з дотриманням правил особливої безпеки. Навчання з вивчення матеріальної частини зброї необхідно проводити під наглядом інструктора. Забороняється розбирання та збирання бойової зброї на час.

1.2.3.2. Порядок неповного розбирання гвинтівки:

1) Розрядити зброю. Від'єднати магазин, для цього натиснути вказівним пальцем на кнопку фіксатора магазина (рисунок 1.40а) та вийняти магазин з шахти рами нижньої (рисунок 1.40б). Після цього перевірити наявність патрона у патроннику, для цього за важіль перезаряджання відтягнути затворну раму із затвором у крайнє заднє положення (рисунок 1.41), оглянути патронник, повернути затворну раму із затвором в передне положення, відпустивши важіль перезаряджання, спустити курок з бойового зводу, натиснувши спусковий гачок.

Рисунок 1.40 – Від'єднання магазину

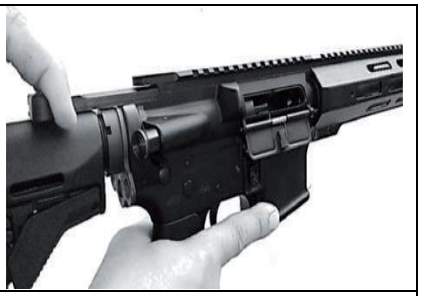

Рисунок 1.41 – Відведення важеля затвора у крайнє заднє положення

2) Розділити ствольну коробку (роз'єднати верхню та нижню рами), для цього необхідно витиснути із корпусу гвинтівки спочатку задню (рисунок 1.43), потім передню вісь (якщо осі витискаються з натягом, для полегшення їх видавлювання дозволяється використовувати інструмент або патрон (рисунок 1.44а). Осі мають фіксуючі елементи й після витискання за-лишаються у корпусі рами нижній (рисунок 1.42). Взяти верхню раму однією рукою, іншою рукою за нижню раму – та розділити ствольну коробку (рисунок 1.44б). Забороняється роз'єднання рами верхньої і нижньої шляхом "переламування" на передній осі (рисунок 1.44в) без використання пристрою для фіксації ствольної коробки. Відповідне обладнання можна придбати окремо.

Рисунок 1.42 – Фіксатор закритого положення важеля затвора

Рисунок 1.43 – Фіксуюча вісь нижньої та верхньої рами

Рисунок 1.44 – Роз'єднання ствольної коробки

3) Від'єднати затворну раму із затвором у зборі. Тримаючи раму верхню однією рукою, другою взятись за важіль пере заряджання і відтягнути його назад (рисунок 1.45а). Витягнути затворну раму в зборі із затвором (рисунок 1.45б), після чого витягнути важіль перезаряджання, вивівши його із направляючих пазів (рисунок 1.45в).

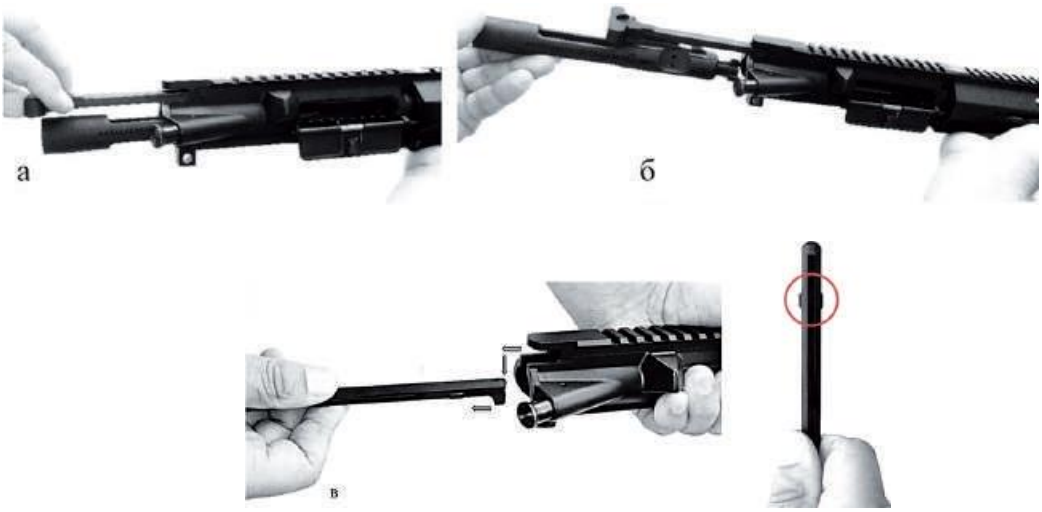

Рисунок 1.45 – Від’єднання затворної рами із затвором у зборі та важеля перезаряджання

4) Розібрати затворну раму. Тримаючи затворну раму однією рукою, другою рукою витягнути шплінт фіксації ударника (при утрудненому ході шплінта можна скористатись патроном (рисунок 1.46а), підчепивши шплінт за вушко кінчиком кулі). Повернути затворну раму затвором догори, водночас ударник повинен випасти (рисунок 1.46б). За необхідності можна спробувати витягнути його пальцями. Зсунути затвор до упору в крайнє положення, натиснувши на дзеркало затвора (рисунок 1.46в). З-під газоприймача вийде головка пальця затвора. Провернути голівку пальця на 90° та витягти його в напрямку стрілки (рисунок 1.46г). Він повинен вийти без зайвих зусиль. Після цього витягнути затвор із затворної рами (рисунок 1.46д).

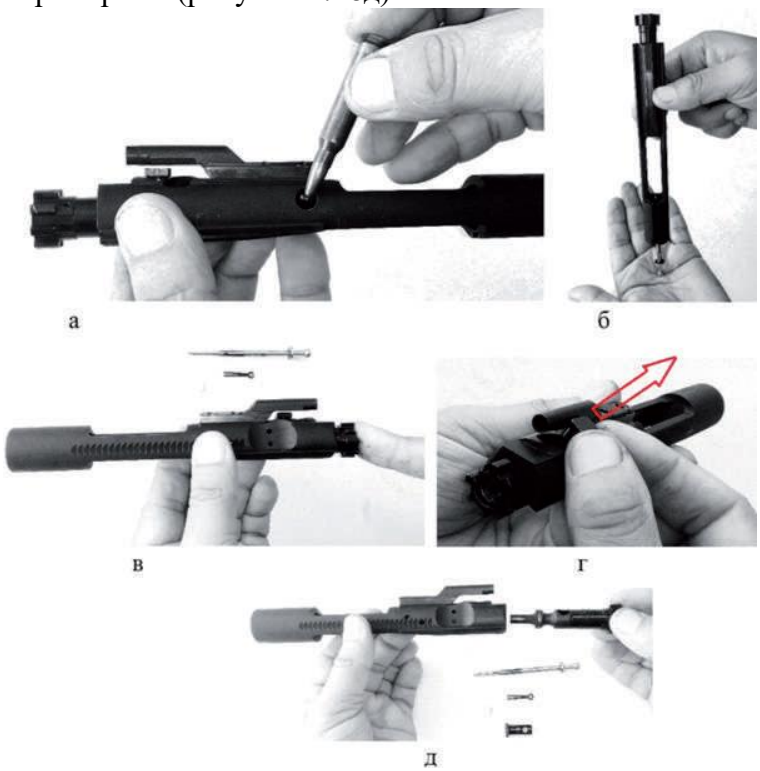

Рисунок 1.46 – Від’єднання затвора від затворної рами

5) Від'єднати зворотний механізм. Взяти нижню раму ствольної коробки за трубу прикладу, пальцем натиснути на буфер віддачі, втиснувши його в трубу прикладу, а другою рукою за допомогою інструментів або патрона натиснути на фіксатор буфера (рисунок 1.47а), щоб він опустився донизу. Звільнивши від фіксації буфера віддачі, притримуючи буфер пальцем витягнути його з труби прикладу разом зі зворотною пружиною (рисунок 1.47б).

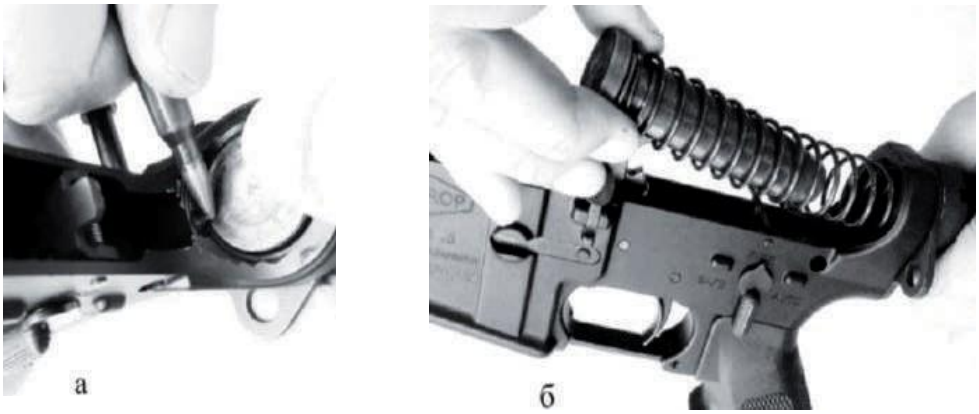
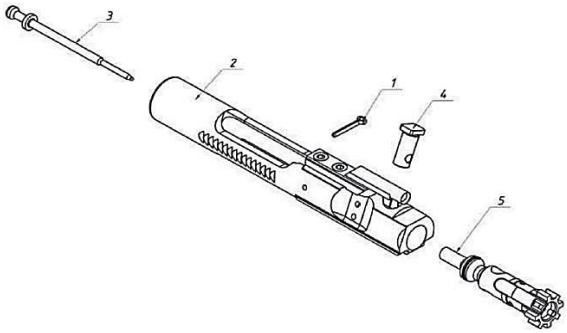

Рисунок 1.47 – Від'єднання буфера віддачі та зворотної пружини

Механізми гвинтівки в розібраному вигляді наведені на рисунках 1.48, 1.49, 1.50.

Умовні позначення:
1 – шплінт фіксації ударника; 2 – затворна рама; 3 – ударник;
4 – палець затвора; 5 – затвор у зборі.
Рисунок 1.48 – Затворна рама у розібраному вигляді

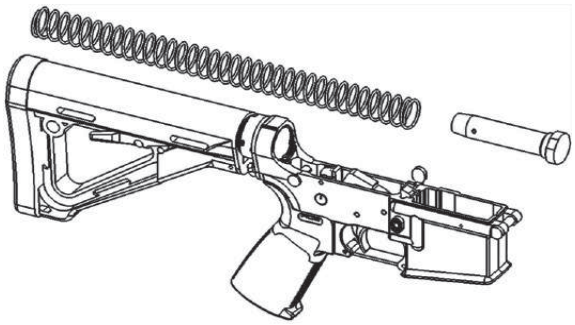
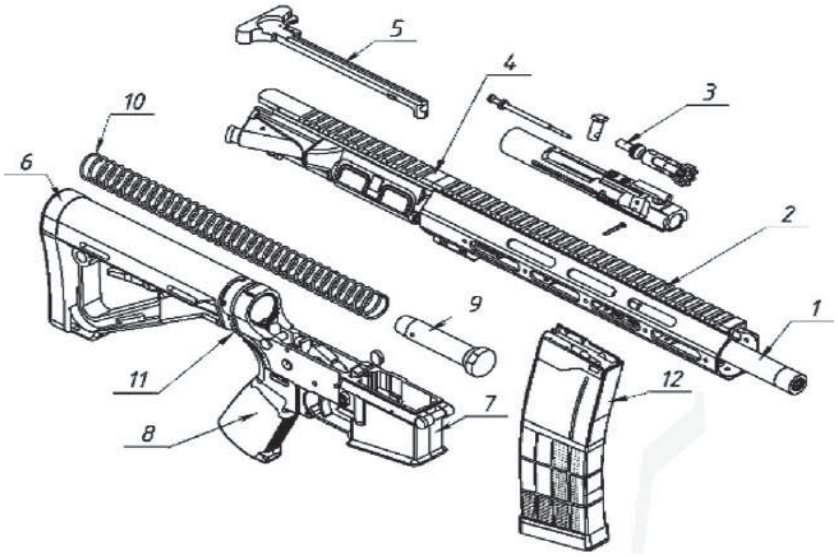

Рисунок 1.49 – Рама нижня, буфер віддачі та зворотна пружина роз'єднані

Умовні позначення:

1 – ствол; 2 – цівка; 3 – затворна рама з затвором; 4 – рама верхня;
5 – руків'я перезаряджання; 6 – приклад; 7 – рама нижня в зборі;
8 – пістолетне руків'я; 9 – буфер; 10 – зворотна пружина; 11 – антабка;
12 – магазин.

Рисунок 1.50 – Автоматична гвинтівка – неповне розбирання

2.3.3. Порядок збирання гвинтівки після неповного розбирання.

1) Зібрати зворотний механізм, для цього взяти нижню раму ствольної коробки за трубу прикладу. Вставити у трубку приклад зворотну пружину разом із буфером віддачі до стопоріння буфера фіксатором (рисунок 1.51).

Рисунок 1.51 – Зібраний зворотний механізм

2) Зібрати затворну раму і затвор. Для цього помістити затвор у затворну раму так, щоб викидач був спрямований у бік екстракційного вікна (рисунок 1.52). В такому положенні отвір затвора під палець затвора збігатиметься з копірним пазом затворної рами й дозволить встановити палець затвора.

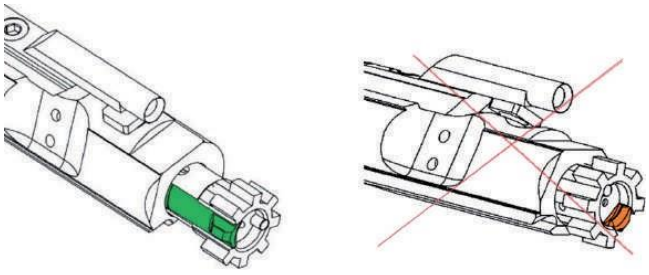

Рисунок 1.52 – Положення затвору при збиранні із затворною рамою

Якщо затвор випадково був розвернутий викидачем у протилежний бік, палець затвору не увійде в отвір на затворі, оскільки з протилежного боку отвору на корпусі затвора виконані виступи, які не дають змоги вставити палець затвору із неправильної сторони (рисунок 1.53).

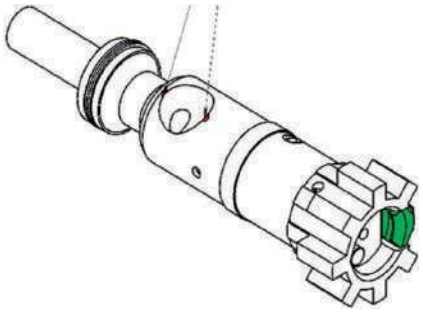

Рисунок 1.53 – Місце виступів на затворі, для запобігання неправильного збирання затворної групи

Під час збирання потрібно стежити щоб компресійні кільця, встановлені на затворі, не були однаково зорієнтовані одне щодо одного із утворенням зазору, що призведе до прориву газів під час стрільби (рисунок 1.54).

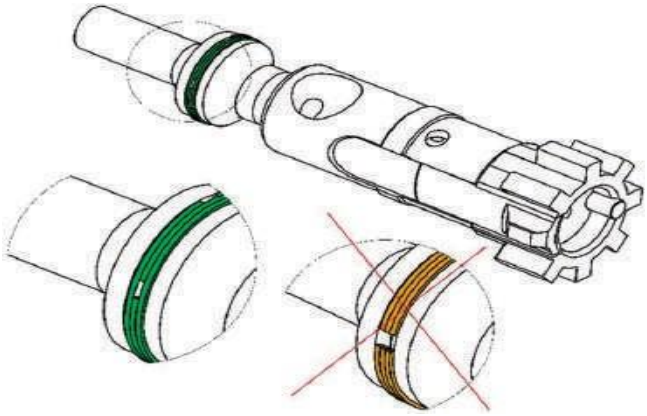

Рисунок 1.54 – Положення компресійних кілець на затворі

Після встановлення пальця затвора і повороту його на 90° необхідно встановити ударник в отвір затворної рами до кін- ця (ударник має пройти крізь отвір у пальці затвора). Вставити шплінт в отвір з лівого боку затворної рами так, щоб його голівка сховалась в спеціальному заглиблені. Перевірити фіксацію ударника (він повинен бути зафіксований штифтом для запобігання випадіння, рисунок 1.55).

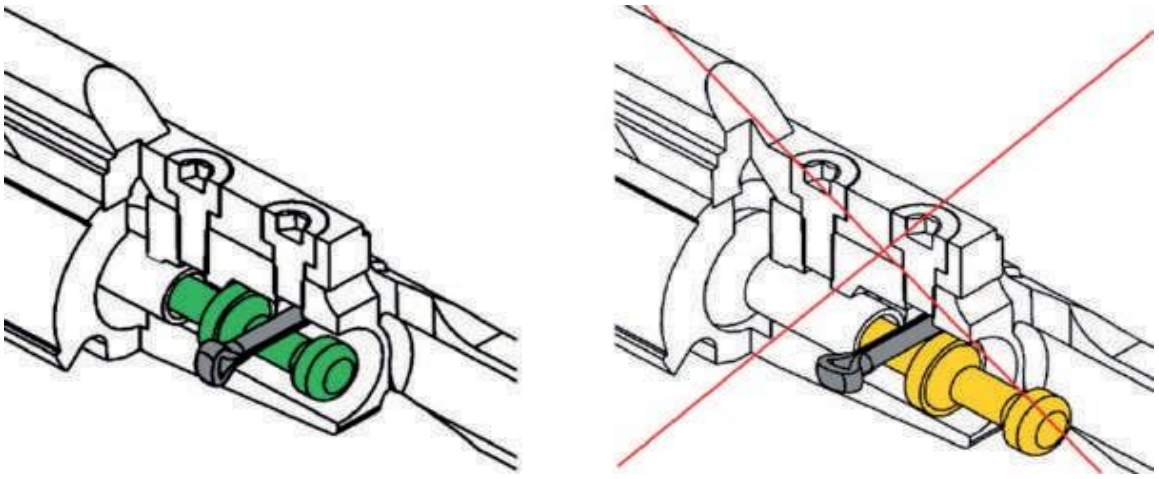

Рисунок 1.55 – Фіксація ударника шплінт під час збирання затворної рами

3) Приєднати затворну раму із затвором у зборі до верхньої рами ствольної коробки, для цього взяти верхню раму ствольної коробки в одну руку, а другою рукою вставити в пази рами важіль перезаряджання, просунувши його вперед на половину ходу. Далі ввести затворну раму із затвором в зборі в раму верхню ствольної коробки так, щоб газоприймач затворної рами увійшов до повздовжнього пазу руків'я перезаряджання. Дослати затворну раму із затвором в зборі в крайнє переднє положення, поки затвор не закриється, а руків'я перезаряджання не зачепиться гачком фіксатора за спеціальний паз. Під час встановлення затворної рами затвор має бути у крайньому передньому положенні, інакше палець затвора заважатиме збиранню (рисунок 1.56).

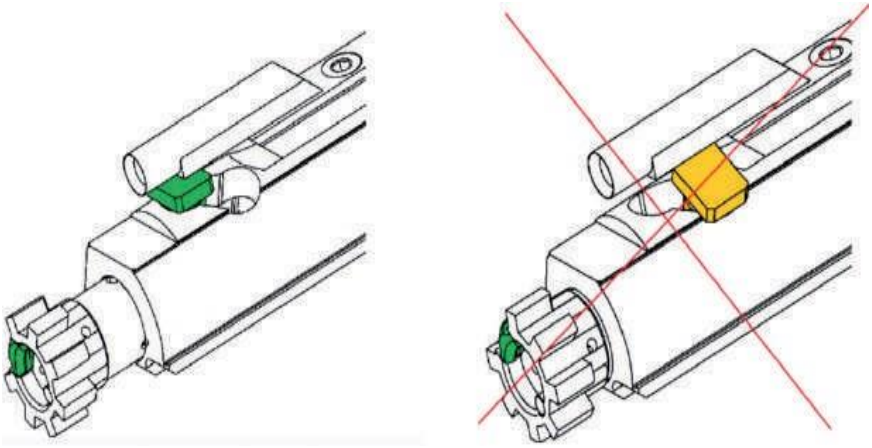

Рисунок 1.56 – Положення деталей затворної рами під час збирання з верхньою рамою

4) Зібрати ствольну коробку, для цього, тримаючи верхню раму ствольної коробки в одній руці, піднести до неї нижню раму ствольної коробки, зіставивши петлі верхньої рами з отворами в нижній рамі. Зафіксувати деталі між собою у зоні передньої петлі, затиснувши в неї вісь, після чого аналогічно зафіксувати деталі за допомогою задньої осі у задніх петлях.

5) Перевірити роботу автоматики гвинтівки, для цього за важіль перезаряджання відтягнути затворну раму із затвором назад, оглянути патронник, повернути затворну раму із затвором в передне положення, відпустивши руків'я перезаряджання, і спустити курок з бойового зводу натиснувши на спусковий гачок.

6) У разі необхідності приєднати магазин до гвинтівки, утримуючи гвинтівку однією рукою, другою ввести в шахту ствольної коробки магазин до фіксації.

1.3. Огляд зброї та підготовка її до стрільби (підзавдання 000Г(Б).09Л.0103)

1.3.1. Огляд автомата і підготовка його до стрільби

Для перевірки справності автомата, його чистоти, змащування і підготовки до стрільби здійснюються контрольні огляди автомата, належності і магазинів.

1.3.1.1. Солдати і сержанти оглядають автомати:

щоденно;

перед заступанням в наряд, перед виходом на заняття, в бойовій обстановці – періодично на протязі дня і перед виконанням бойового завдання;

під час чищення.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! *Несправності автомата, магазинів і належностей повинні усуватися негайно.*

1.3.1.2. Характерними несправностями, які порушують нормальний бій автомата, можуть бути наступними:

мушка збита чи погнута, змістилася вбік, вгору чи вниз, кулі будуть відхилятися в бік, протилежний переміщенню вершини мушки;

прицільна плашка погнута або перекошена – кулі будуть відхилятися в бік зміщення прорізу гривки прицільної планки цілика;

ствол погнутий – кулі будуть відхилятися в бік згину дульної частини ствола;

забоїни на дульному зрізі ствола, знос каналу ствола (особливо в дульній частині), зношування і закруглення кутів полів нарізів, роковини, хитання прицільної планки, мушки, прикладу – все те збільшує розсіювання куль.

1.3.1.3. При щоденному огляді переконатися в наявності всіх частин автомата і перевірити: чи нема на зовнішніх частинах іржі, а також вм'ятин, подряпин, забоїн і інших пошкоджень, які можуть викликати порушення нормальної роботи механізмів чи нема на дерев'яних (пластмасових) частинах розколин, відколів і побитостей, чи надійне кріплення шомпола, крім цього, перевірити стан мастила на видимих без розбирання автомата частинах, наявність ременя.

1.3.1.4. При огляді автомата перед заступанням у наряд, перед виходом на заняття і у бойовій обстановці перевірити те саме, що й при щоденному огляді; крім цього, перевірити справність прицілів мушки; переконатися, що у каналі ствола нема сторонніх предметів; перевірити правильність роботи частин і механізмів.

1.3.1.5. При перевірці правильності роботи частим і механізмів потрібно:

поставити перевідник на автоматичний вогонь (АВ), відвести затворну раму за ручку назад до відмови і відпустити її, при цьому затворна рама повинна енергійно повернутися в переднє положення, знову відвести затворну раму за ручку назад, натиснути на спусковий гачок і, притримуючи затворну раму за ручку, повільно відпустити її; при підході затворної рами в крайнє переднє положення повинен бути чутно удар курка по ударнику;

поставити перевідник на одинокий вогонь (ОД), натиснути на спусковий гачок, відтягнути затворну раму за ручку назад до відмови і, не відпускаючи спускового гачка, відпустити затворну раму; відпустити спусковий гачок, при цьому повинно бути чути клацкіт – курок, що вийшов із зачеплення з шепталом одинокого вогню, стає на бойове взведення; після цього поставити автомат на запобіжник і натиснути на спусковий гачок; хвіст спускового гачка не повинен відходити назад, а курок повинен залишатися на бойовому зведені; зняти автомат із запобіжника на спусковий гачок, при цьому повинно бути чути удар курка по ударнику.

При перестановці перевідника перевірити чи надійно він утримується у встановлених положеннях.

1.3.1.6. Огляд бойових набоїв.

Набої оглядати перед стрільбою, при заступанні в наряд і по розпорядженню командирів.

При огляді набоїв перевірити:

1) чи нема на гільзах іржі і пом’ятостей, чи не хитається куля в дульці гільзи;

2) чи нема на капсулі зеленого нальоту і чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи;

3) чи нема серед бойових набоїв навчальних.

Всі несправні набої віддаються на склад.

Якщо набої запилились, забруднились, покрилися невеликим зеленим нальотом або іржею, їх необхідно обтерти сухим чистим ганчір’ям.

1.3.1.7. Підготовка автомата до стрільби.

Підготовка автомата до стрільби здійснюється з метою забезпечення безвідмовної роботи його під час стрільби.

Для підготовки автомата до стрільби необхідно:

1) здійснити чищення, оглянути автомат в розібраному вигляді і змастити його;

2) оглянути автомат у зібраному вигляді;

3) оглянути магазини.

Безпосередньо перед стрільбою прочистити насухо канал ствола (нарізну частину і патронник), оглянути набої і спорядити ними магазини.

Якщо автомат довгий час знаходився на морозі то перед його заряджанням декілька разів вручну енергійно відтягнути назад і просунути вперед затворну раму.

1.3.2. Огляд гвинтівки UAR-15 і підготовка її до стрільби.

1.3.2.1. Встановити Пристрій Зменшення Рівня Звуку Пострілу (Швидкозйомний Пристрій Зменшення Рівня Звуку Пострілу (далі – ПЗРЗП-Ш)

Пристрій Зменшення Рівня Звуку Пострілу (далі – ПЗРЗП) (рисунок 1.57) призначений для зменшення звуку пострілу та зменшення спалаху під час пострілу.

Умовні позначення:

1 – ПЗРЗП; 2 – ствол гвинтівки та цівка.

Рисунок 1.57 – Пристрій зниження рівня звуку пострілу

Порохові гази під час проходження через пристрій розширюються та втрачають швидкість. В результаті розширення порохових газів відбувається зменшення тиску всередині пристрою та значне зменшення і розсіювання звуку пострілу. Зовні, на передній частині ПЗРЗП, розташований полум'ягасник, який зменшує спалах під час виконання пострілу та стрільби чергою. В задній частині пристрою виконано отвір з приєднувальною різьбою.

Встановлюється ПЗРЗП шляхом нагвинчування на ствол. Перед встановленням потрібно перевірити різьбу на стволі та сполучній гайці ПЗРЗП на наявність можливого бруду, за наявності – очистити. Намотати на різьбову частину ствола ФУМ-стрічку для фіксації різьбових з'єднань. Накрутити ПЗРЗП до кінця на ствол так, щоб між торцем сполучної гайки пристрою та торцем ствола не було зазору. Забороняється використовувати будь-які шайби-перехідники або втулки при встановленні ПЗРЗП на гвинтівку. Допускається використання різьбових герметиків або фторопластових ущільнювачів різьби для запобігання самовідкручування.

ПЗРЗП-Ш – призначений для зменшення рівня звуку пострілу та зменшення спалаху під час пострілу. Порохові гази під час проходження через пристрій розширюються та втрачають швидкість. Внаслідок розширення порохових газів відбувається зменшення тиску всередині пристрою та значне зменшення і розсіювання звуку пострілу. Особливістю пристрою порівняно із звичайним ПЗРЗП є те, що цей пристрій складається з двох основних частин, а саме: спеціального дульного пристрою (полум'ягасника) та ПЗРЗП-Ш, який має конструктивну особливість швидкого приєднання до полум'ягасника. В задній частині ПЗРЗП-Ш виконано елементи кріплення до полум'ягасника. Щілинний полум'ягасник монтується на ствол (рисунок 1.58а), а ПЗРЗП-Ш встановлюється уже на нього (рисунок 1.58б).

Для надійної фіксації спеціального дульного пристрою на стволі та запобіганню його самовільному відкручуванню під час вібрації стрільби необхідно попередньо намотати на дульну різьбу кілька витків ФУМ-стрічки, затягнути її гайковим ключем S=19. ПЗРЗП-Ш приєднується задньою частиною, з боку механізму фіксації, на спеціальний дульний пристрій.

Умовні позначення:

а) 1 – направляючий виступ; 2 – виступи фіксації;

б) 1 – направляючий паз; 2 – байонетні пази; 3 – клавіша фіксатора; 4 – гайка.

Рисунок 1.58 – Елементи будови спеціального дульного пристрою (полум'ягасника)

Встановлення ПЗРЗП-Ш:

1) Встановити гайку ПЗРЗП-Ш в положення "відкрито". Для цього потрібно натиснути на гайці клавішу фіксатора (рисунок 1.58б поз. 3) із написом "PUSH" і провернути гайку (рисунок 1.58б поз. 4) в напрямку до упору.

2) Візуально перевірити відсутність сторонніх предметів та бруду на зовнішній частині полум'ягасника та внутрішній частині ПЗРЗП-Ш. В разі наявності – видалити.

3) Попередньо встановити ПЗРЗП-Ш на полум'ягасник (рисунок 1.59).

Рисунок 1.59 – Попереднє положення встановлення ПЗРЗП-Ш

4) Встановити ПЗРЗП-Ш в положення фіксації та з'єднання із полум'ягасником. Для цього потрібно виконати поворот ПЗРЗП-Ш, одночасно притискаючи його до спеціального дульного пристрою. ПЗРЗП-Ш зміститься щодо полум'ягасника вздовж осі ствола і займе фіксоване положення (рисунок 1.60) (обертання ПЗРЗП-Ш заблокується та стане неможливе).

Рисунок 1.60 – Кінцеве положення фіксації ПЗРЗП-Ш

Зафіксувати ПЗРЗП на спеціальному дульному пристрої. Для цього потрібно повернути гайку (рисунок 1.58б поз. 4) в напрямку замка попередньо натиснувши клавішу (рисунок 1.58б поз. 3). **ПЗРЗП, одягнений на ствол, не провертається! Провертається лише гайка!** Затягнувши гайку необхідно відпустити клавішу і спробувати ще раз дотягнути рукою гайку до кінця (рисунок 1.61) ПЗРЗП-Ш – встановлено.

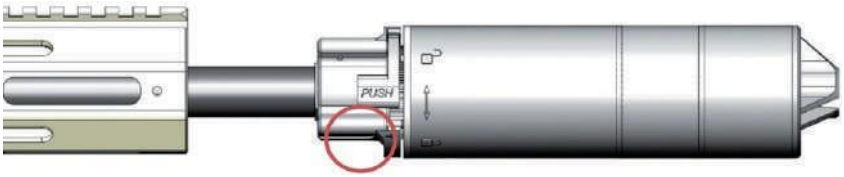

Рисунок 1.61 – остаточне положення фіксації ПЗРЗП-Ш на стволі

Від'єднання ПЗРЗП-Ш виконується у зворотному порядку, а саме:

1) Встановити гайку ПЗРЗП-Ш в положення відкрито. Для цього потрібно натиснути на гайці клавішу фіксатора (рисунок 1.58б поз. 3) із написом "PUSH" і провернути гайку (рисунок 1.58б поз. 4) в напрямку до упору.

2) Зняти ПЗРЗП-Ш із ствола.

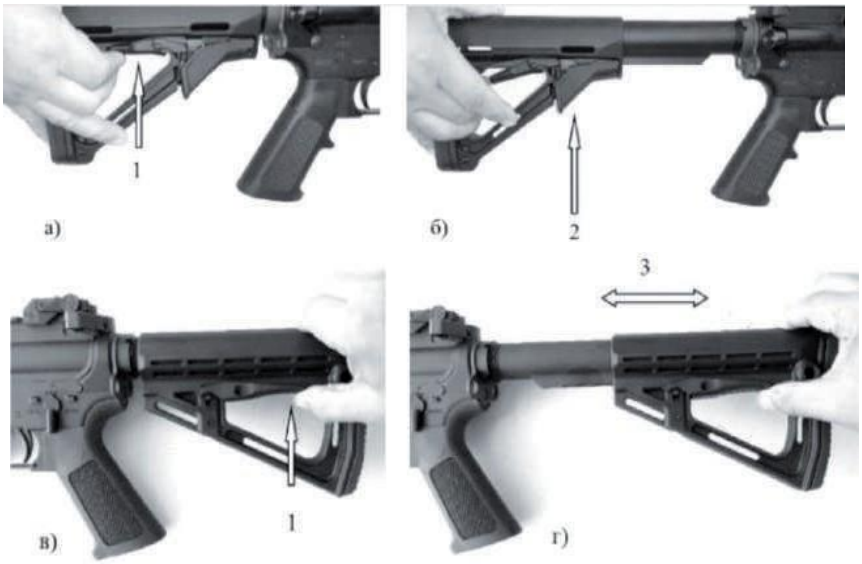
1.3.2.2. Перевірити кріплення полум'ягасника.

Полум'ягасник – це пристрій, що призначений для зменшення полум'ягоріння порохових газів під час пострілу. Цей пристрій забезпечує ефективне догорання часточок порохового заряду, що ще не згоріли після проходження каналу ствола та включає камеру (камери) для розширення порохових газів у середині корпусу пристрою.

Для надійної фіксації полум'ягасника на стволі та запобігання самовільного відкручування під час вібрації стрільби, на з'єднувальну різьбу необхідно попередньо намотати кілька витків ФУМ-стрічки, що надається у комплекті з гвинтівкою, і затягнути її гайковим ключем S=17, що також є в комплекті з гвинтівкою.

1.3.2.3. Встановити необхідну довжину прикладу.

Телескопічний приклад можна регулювати по довжині, підлаштовуючи його під анатомічні вимоги кожного стрільця.

Умовні позначення:

а), б) – "Magpul CTR Carbine Stock AR15"; в), г) – "IMI TS1 Plastic Stock"

Рисунок 1.62 – Приклад та його регулювання

Для встановлення необхідної довжини прикладу, необхідно натиснути до упору на важіль 1 (як вказано на (рисунок 1.62а) та (рисунок 1.62в), висунути приклад по напрямку вздовж осі прикладу на необхідну довжину. Відпустивши клавішу 1, необхідно перемісти приклад в потрібне положення (як вказано на (рисунок 1.62г) стрілкою 3 до характерного звуку фіксації, під час якого приклад надійно фіксується механізмом фіксації. Для завершення регулювання необхідно натиснути на клавішу 2 (як вказано на (рисунок 1.62б) для того, щоб фіксатор прикладу остаточно заблокувався від випадкового натискання та переміщення.

Планки “Пікатіні” призначені для кріплення різноманітного додаткового обладнання (ліхтарів, лазерних вказівників, антабок, тощо). Планка “Пікатіні” на цівку з різьбовим кріпленням планок постачається у виконанні на 5 і на 11 пазів.

Планка кріпиться до корпусу цівки по всій її довжині за допомогою гвинтів (рисунок 1.63). Для більш надійної фіксації гвинтів у цівці рекомендується встановлення їх на різьбовий анаеробний клей (“Locktite” або аналог). Виробник не рекомендує прикладати надмірні зусилля під час затягування гвинтів у цівку до упору, враховуючи легкі сплави металу, з яких виготовляється цівка до автоматичної гвинтівки. Рекомендоване зусилля затягування гвинтів 1–1,2 Нм.

Рисунок 1.63 – Планка “Пікатінні” на цівку з різьбовим кріпленням планок

На ринку аксесуарів для вогнепальної зброї представлено різні варіації планок у різних довжинах та способах кріплення (рисунки 1.64, 1.65, 1.66)

До комплекту планки входять стаціонарні елементи кріплення (гвинти та фігурні гайки), якими вона заводиться в отвори цівки, зміщується до краю пазів і за допомогою ключа T15 (що входить до складу засобів чищення та обслуговування) фіксується.

Рисунок 1.64 – Кріплення планки “Пікатінні” на цівку з різьбовим кріпленням планок

Рисунок 1.65 – Кріплення планки “Пікатіні” на цівку з кріпленням типу кеймод (“KeyMod”)

Рисунок 1.66 – Кріплення накладки на цівку з фіксацією типу кеймод (“KeyMod”)

1.3.2.4. Налаштувати регулятор подання порохових газів.

Газ блок газової системи дає змогу регулювати кількість порохових газів, які надходять у затворну раму та до затвору і призводять до роботи автоматики. Регулювання тиску порохових газів необхідне для налаштування оптимального режиму роботи автоматики гвинтівки, під час використання патронів різних виробників (вмісту порохового заряду), у разі забруднення деталей і вузлів гвинтівки та залежно від наявності або відсутності ПЗРЗП (встановлення ПЗРЗП збільшує надходження газів у систему).

Для того, щоб збільшити потік порохових газів, гвинт необхідно повертати проти годинникової стрілки, для зменшення – за годинниковою стрілкою (рисунок 1.67). Від повністю закритого положення до повністю відкритого регулятор має 12±2 фіксованих положень. Для запобігання втрати гвинта і ущільнювальної кульки, яка фіксує цей гвинт із середини, не до- пускається викручувати гвинт повністю!

Рисунок 1.67 – Регулювання газ блоку

1.4. Спорядження магазину, заряджання і розряджання зброї, постановка на запобіжник, виконання нормативу з вогневої підготовки №16 (підзавдання 000Г(Б).09Л.0104)

1.4.1. Спорядження магазину автомата, заряджання і розряджання автомата, виконання Н-ВП №16

1.4.1.1. Для спорядження магазина автомату набоями потрібно:

взяти магазин у ліву руку горловиною вгору і випуклою частиною боку вліво, а у праву руку - набої кулями до мізинця так, щоб дно гільзи дещо було вищим над великим і вказівним пальцями. Утримуючи магазин з невеликим нахилом вліво, натиском великого пальця вкладати набої по-одному під загини бічних стінок дном гільзи до задньої стінки магазину (рисунок 1.68).

Спорядження магазину АК-74

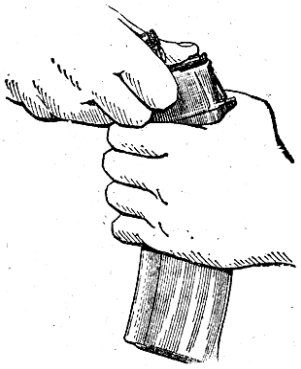
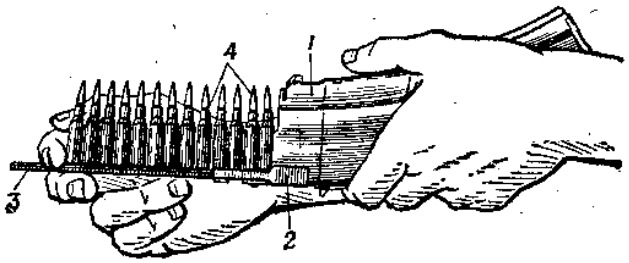

Рисунок 1.68 – Спорядження магазину автомата

1.4.1.2. Для спорядження магазина набоями із обойми необхідно:

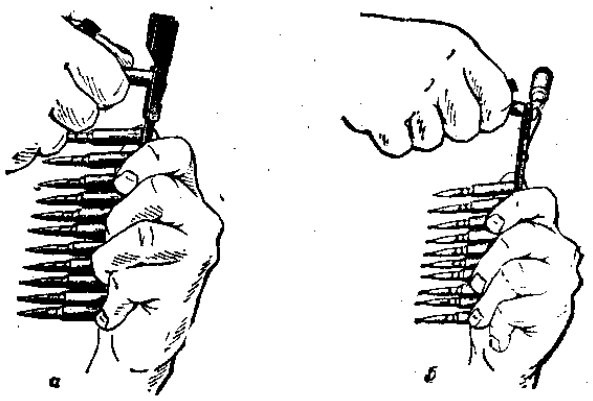
взяти магазин у ліву руку, правою рукою приєднати до нього перехідник так, щоб його загини ввійшли у відповідні пази на горловині магазину (рисунок 1.69); тримаючи магазин у лівій руці, правою рукою вставити обойму з набоями в перехідник, при цьому набої повинні бути направленими кулями вгору; натискаючи вказівним пальцем правої руки на корпус гільзи (біля дна) верхнього набою і, пропускаючи обойму між середнім і вказівним пальцями, втопити набої в магазин: вийняти із перехідника пусту обойму, вставити нову обойму з набоями і до спорядити магазин; зняти з магазина перехідник. Застосування обойми прискорює спорядження магазина набоями.

Умовні позначення:
1 – магазин; 2 – перехідник; 3 – обойма; 4 – набої.
Рисунок 1.69 – Спорядження магазину набоями з обойми

1.4.1.3. Для спорядження обойми набоями вставити її в перехідник так, щоб вона ввійшла в пази перехідника і вперлася в його упор. Тримаючи обойму з одягнутим перехідником в лівій руці, правою рукою, утримуючи набій за кулю і верхню частину гільзи трьома пальцями (великим, вказівним і середнім), вставити його в пази обойми (рисунок 1.70 а).

Обойму можна спорядити набоями і без перехідника; для цього взяти обойму у ліву руку, а в праву – набій; натиснути на зачіп пружини, вставити кулю між обоймою і пружиною (утопити зачіп) вставити набої в пази обойми (рисунок 1.70 б); вийняти кулю з-під пружини обойми.

а – з перехідником; б – без перехідника.
Рисунок 1.70 – Спорядження обойми набоями

1.4.1.4. Для заряджання автомата потрібно:

приєднати до автомата споряджений магазин, якщо він не був до нього приєднаним раніше;

зняти автомат із запобіжника;

поставити перевідник на необхідний вид вогню;

енергійно відвести затворну раму назад до відмови і відпустити її;

поставити автомат на запобіжник, якщо не буде негайного відкриття вогню або не поступило наказу “Вогонь” і перенести праву руку на пістолетну ручку.

Якщо перед заряджанням автомата магазин не був спорядженим набоями, то необхідно спорядити магазин.

1.4.1.5. Виконання нормативу №16.

Умови виконання нормативу наведені в таблиці 6.

Таблиця 6

Умови виконання нормативу

Найменування нормативу	Умови (порядок) виконання нормативу	Вид зброї	Оцінка за часом		
			”відмінно”	”добре”	”задовільно”
Спорядження магазину (стрічки) патронами	Той, хто навчається знаходиться перед підстилкою, на якій розкладені магазини (стрічки), учбові патрони (розсипом). Час відраховується від команди керівника “До спорядження магазину (стрічки) приступити” до доповіді того, хто навчається “ГОТОВО”.	магазин на 30 набоїв	33 с	38 с	43 с

1.4.2. Спорядження магазину гвинтівки, заряджання і розряджання гвинтівки UAR-15

Автоматична гвинтівка комплектується одноступеневим або двоступеневим ударно-спусковим механізмом (УСМ). Обидва механізми дають змогу вести стрільбу чергами та одиночними пострілами.

Для заряджання гвинтівки необхідно приєднати до неї споряджений патронами магазин. За допомогою важеля перезаряджання відвести затворну раму із затвором у крайнє заднє положення та відпустити її. Не рекомендується супроводжувати рукою повернення важеля перезаряджання. Якщо під час заряджання або стрільби затворна рама не дійшла до крайнього переднього положення то є можливість примусового досилання її вперед за допомогою натискання кнопки досилача затвора (рисунок 1.71).

Рисунок 1.71 – Кнопка досилача затвора

Після заряджання гвинтівки (досилання патрона у патронник) курок зводиться, і ударно-спусковий механізм може бути встановлений на запобіжник, для цього перевідник необхідно встановити в положення “SAFE” (рисунок 1.72).

Рисунок 1.72– Запобіжник у положенні “SAFE”

Кришка екстракційного вікна може бути закрита для додаткового захисту механізмів гвинтівки від потрапляння вологи та бруду.

Під час пострілу або ручного перезаряджання автоматичної гвинтівки кришка викидача відкривається автоматично і не заважає викиданню гільзи або патрона через екстракційне вікно (рисунок 1.73).

Рисунок 1.73 – Кришка вікна екстрактора у відкритому положенні

У зв’язку із конструктивною особливістю ударно-спускового механізму, у положенні “курок спущений” – встановлення курка на запобіжник (перевідник у положення “SAFE”) неможлива.

Для здійснення пострілу необхідно зняти гвинтівку із запобіжника (встановити перевідник у положення “FIRE” як на рисунку 1.74), та натиснути на спусковий гачок.

Рисунок 1.74 – Запобіжник у положенні “FIRE”

УВАГА! *Забороняється зберігати гвинтівку із зведеним курком, поставленою на запобіжник або у положенні на затворній затримці!*

Для ведення вогню **в автоматичному режимі** необхідно встановити перевідник в положення “AUTO”. Водночас центральний кулачок перевідника блокує шептало одиночного вогню. Це робить неможливим захоплення зводу одиночного вогню курка при натисненні на спусковий гачок.

Після закінчення набоїв у магазині подавач магазину піднімає важіль затворної затримки, внаслідок чого затвор та затворна рама зупиняються у крайньому задньому положенні. Для відновлення ведення стрільби необхідно замінити порожній магазин. Від’єднання порожнього магазину здійснюється натисканням на кнопку фіксатора магазину, яка розташована з правого боку рами нижньої (рисунок 1.75).

Рисунок 1.75 – Кнопка фіксатора магазина автоматичної гвинтівки

Після приєднання спорядженого патронами магазину необхідно звільнити затворну раму і затвор від затворної затримки, натиснувши на її важіль, що розташований з лівого боку рами нижньої (рисунок 1.76) або відтягнути і відпустити важіль перезаряджання. Рухаючись уперед, затворна рама і затвор досилають патрон до патронника. Гвинтівка готова до стрільби.

Рисунок 1.76 – Кнопка затворної затримки

Якщо затворну групу було встановлено на затворну затримку ручним натисканням на нижню частину кнопки затворної затримки, або в разі, якщо затворну групу було відведено в заднє положення при приєднаному порожньому магазині за допомогою важеля

перезаряджання, то важіль перезаряджання має бути повернений рукою в крайнє переднє положення (до постановки на фіксатор). Водночас затвор і затворна рама далі продовжує перебувати на затворній затримці.

УВАГА! *Забороняється натискати на кнопку затворної затримки тоді, коли важіль перезаряджання перебуває у відведеному положенні та не стоїть на фіксаторі в крайньому передньому положенні.*

1.5. Порядок догляду за індивідуальною зброєю (підзавдання 000Г(Б).09Л.0105).

1.5.1. Догляд за автоматом

1.5.1.1. Загальні положення

Автомат повинен бути справним і готовим до дії. Цього досягають своєчасним і вмілим чищенням і змащуванням і правильним зберіганням автомата.

Чищення автомата, що знаходиться у підрозділі, здійснюється:

при підготуванні до стрільби;

після стрільби бойовими і холостими набоями – негайно по закінченню стрільби на стрільбищі (в полі);

після наряду і занять у полі без стрільби – по поверненню із наряду чи занять;

у бойовій обстановці і на довготривалих навчаннях – щоденно в періоди затихання бою і під час перерв навчань – якщо автомат не застосовувався – не більш одного разу на тиждень.

Чищення та змащування АК-74

Чищення і змащування автомата здійснюється під безпосереднім керівництвом командира відділення. Командир відділення повинен визначити ступінь необхідного розбирання, чищення і змащування, перевірити справність належності і якість матеріалів для чищення; перевірити правильність і якість здійсненої чистки і дати дозвіл на змащування і збирання; перевірити правильність здійсненого змащування і збирання автомата.

На стрільбищі автомат після стрільби чистити у відведених для цього місцях розчином чищення стволів (далі – РЧС) чи рідкого збройного мастила.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! ***Чищення автоматів розчином РЧС*** *здійснюється лише під керівництвом офіцерів або головного сержанта підрозділу.*

Автомат, вичищений на стрільбищі рідким збройним мастилом, після повернення в казарму необхідно вичистити розчином РЧС.

У польових умовах чищення і змащування автомата здійснюється лише рідкими збройними мастилами.

Для чищення і мащення автомата застосовуються:

а) рідке збройне мастило – для чищення автомата і змащування його частин і механізмів при температурі повітря від + 5°С до – 50°С;

б) збройне мастило – для змащування каналу ствола, частин і механізмів автомата після їх чищення; це мастило застосовується при температурі повітря вище +5°С;

в) розчин РЧС – для чищення каналів стволів та інших частин автомата на які діють порохові гази.

Примітка 1. Розчин РЧС готується у підрозділі у кількості, яка необхідна для чищення зброї на протязі однієї доби. Склад розчину:

питна вода – 1 л.

вуглекислий амоній – 200 г.

двохромовокислий калій (хромпік) – 3 – 5 гр.

Невелику кількість розчину РЧС дозволяється зберігати не більше 7 діб в скляних посудинах, закупорених пробками, в темному місці і подальше від нагрівальних приладів. В металеві мастильниці розчин РЧС наливати заборонено.

г) ганчір'я або папір КВ-22 – для обтирання, чищення і змащування автомата;

д) пакля (коротке льоноволокно), очищена від кострики, лише для чищення каналу ствола.

Для зручності чищення пазів, вирізів і отворів можна застосовувати дерев'яні палички.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Категорично забороняється використовувати для чищення автомата абразивні матеріали (наждачний папір, пісок тощо).*

5.1.2. Чищення автомата здійснювати у наступному порядку:

1) Підготувати матеріали для чищення і замащування;

2) Розібрати автомат

3) Оглянути приладдя, і підготувати її для використання при чищенні;

4) Прочистити канал ствола.

Покласти автомат у вирізи стола для чищення зброї або на звичайний стіл, а за відсутності стола автомат обперти прикладом в землю чи підлогу.

а) Для чищення каналу ствола рідким збройним мастилом продіти скрізь проріз паклю або ганчір'я, при цьому кінці паклі повинні бути короткими ніж стержень протирки, а товщина шару повинна бути такою, щоб протирка з паклею вводилась у канал ствола невеликим зусиллям руки, налити на паклю трохи рідкого збройного мастила і пальцем злегка пом'яти паклю. Ввести шомпол з протиркою і паклею в канал ствола. Однією рукою утримуючи за дульну частину автомат, а другою взявшись за пенал, плавно, не згинаючи шомпол, просунути його по всі довжині каналу ствола декілька разів.

б) Чищення каналу ствола розчином РЧС здійснювати йоршиком, змоченим в розчині, потім канал ствола протерти паклею. Чищення розчином РЧС продовжувати до повного усунення нагару, доки змочений розчином йоршик чи пакля не будуть виходити із каналу ствола без нагару ствола і зелені. Після цього протерти канал ствола сухою паклею, потім чистим ганчір'ям. На наступний день перевірити якість проведеної чистки.

По закінченню чистки нарізної частини каналу ствола таким же чином вичистити патронник з боку ствольної коробки.

Примітка 2. Якщо при чищенні протирка з шомполом загрузне в каналі ствола, потрібно ввести в канал трохи розігрітого рідкого збройного мастила і через декілька хвилин спробувати вийняти шомпол. Якщо шомпол не виймається, автомат (кулемет) відправити до ремонтної майстерні.

5) Газову камеру і газову трубку і дульне гальмо-компенсатор помити рідким збройним мастилом чи розчином РЧС і прочистити паклею (ганчір'ям) з допомогою шомпола чи дерев'яної палички. Газову камеру після чистки розчином РЧС протерти насухо ганчір'ям.

6) Ствольну коробку, затворну раму, затвор, газовий поршень чистити ганчір'ям змоченим рідким збройним мастилом чи розчином РЧС, після чого протерти насухо. Якщо для чищення після стрільби застосовується рідке збройне мастило, газовий поршень, а також циліндричний виріз затвору покрити мастилом чи обгорнути їх на 3 – 5 хв. ганчір'ям змоченим мастилом. Після цього насухо їх протерти.

7) Решту металевих поверхонь насухо протерто ганчір'ям, при сильному забрудненні частин, прочистити їх рідким збройним мастилом, а потім насухо протерти.

8) Дерев'яні частини обернути сухим ганчір'ям.

1.5.1.3. Змащування автомата здійснювати у такому порядку:

1) Змастити канал ствола. Нагвинтити на шомпол протирку і продіти скрізь проріз протирки ганчір'я, промочену мастилом. Ввести протирку в канал ствола з дульної частини і плавно просунути її 2 – 3 рази по всій довжині ствола, щоб рівномірно покрити канал ствола тонким шаром мастила.

2) Решту металевих частим і механізмів автомата за допомогою промасленого ганчір'я покрити тонким шаром мастила. Дерев'яні частини і люмінесцентні крапки (смужки) на мушці і циликові не змащувати.

3) Після закінчення змащування зібрати автомат, перевірити роботу його частин і механізмів, вичистити і змастити магазини та приладдя.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! В холодну пору роду при температурі +5°С і нижче автомат змащувати лише рідким збройним мастилом. При переході з одного мастила на інше потрібно ретельно усунути старе мастило з усіх частин автомата.

Примітка 3. Застосування збройного мастила при температурі повітря нижче +5° С замість рідкого збройного мастила забороняється. Допускається цілорічне застосування рідкого збройного мастила в районах з невисокими температурами у літній період.

Автомат внесений з морозу в тепле приміщення, чистити через 10 – 20 хв. (після того, як він відпотіє).

1.5.2. Догляд за гвинтівкою UAR-15

1.5.2.1. Гвинтівка повинна перебувати у справному стані. Справний стан автоматичної гвинтівки досягають системним технічним доглядом, який охоплює своєчасні огляди стану зброї, її чищення, змащення та дотримання передбачених виробником умов і правил її експлуатації та зберігання.

Підготовка та використання зброї відбувається відповідно до її цільового призначення з дотриманням норм, правил та режимів, що забезпечують її безвідмовну та ефективну роботу в різних умовах режиму ведення вогню.

1.5.2.2. Для зброї установлені такі види технічного обслуговування:
контрольний огляд (КО);
щоденне технічне обслуговування (ЩТО);
поточне обслуговування стрілецької зброї (ПО);
технічне обслуговування №1 (ТО-1);
технічне обслуговування №2 (ТО-2);
сезонне технічне обслуговування (СО);
регламентні роботи (РР).

Контрольний огляд (КО) зброї проводиться перед проведенням стрільб, перед виходом з розташування підрозділу для несення служби, на привалах при здійсненні маршу.

Щоденне технічне обслуговування (ЩТО) озброєння проводиться щодня після повернення до розташування підрозділу, після стрільб, на марші після здійснення добового переходу, у перервах бойових дій (обов'язково після здійснення 500 пострілів), але не рідше одного разу на два тижня, якщо зброя не використовувалася. Поточне обслуговування стрілецької зброї (ПО), що поєднує КО та ЩТО, проводиться під час підготовки до стрільби, негайно після стрільби, навчань і занять, щодня в бойовій обстановці та не рідше одного разу на 7 днів, якщо зброя не застосовується.

Технічні обслуговування №1 і №2 (ТО-1 і ТО-2) проводяться після встановленої кількості пострілів, при підготовці до бойових дій, постановці зброї на зберігання.

1.5.2.3. Чищення гвинтівки, що знаходиться у підрозділі, здійснюється:

після стрільби бойовими і холостими патронами – негайно після закінчення стрільби на стрільбищі (в полі), водночас чищенню та змащуванню підлягають ствольна коробка, канал ствола і затвор; кінцеве чищення гвинтівки здійснюється після повернення у розташування підрозділу і протягом наступних 2 – 3 діб щоденно;

після несення служби (наряду) чи проведення практичних занять на пересіченій місцевості без проведення стрільби – після повернення з наряду чи занять;

у бойовій обстановці і на довготривалих навчаннях – щоденно в періоди затихання бою і під час перерв навчань – якщо гвинтівка не застосовувалася – не рідше одного разу на тиждень;

під час перебування зброї у кімнаті для зберігання зброї – не рідше одного разу на три місяці, навіть в тому разі, якщо гвинтівка не експлуатувалась протягом цього часу.

Після чищення гвинтівку змащують. Мастило наноситься лише на добре очищену і суху поверхню металу негайно після чищення, щоб не допустити впливу вологи на поверхню металу.

1.5.2.4. Чищення і змащування гвинтівки здійснюється під безпосереднім контролем командира підрозділу (інструктора). Відповідальний інструктор (командир) повинен самостійно визначити ступінь забруднення та комплекс робіт з необхідного чищення. Також до обов’язків керівника (інструктора), що здійснює контроль за чищенням зброї, входить контроль якості розбирання зброї, чищення і змащування, повинен перевірити справність приладдя і якість матеріалів для чищення; перевірити правильність і якість чищення; дати дозвіл на змащування і збирання; перевірити правильність змащування і збирання гвинтівки.

1.5.2.5. Для чищення і змащування гвинтівки застосовуються:

нейтральне мастило – для чищення гвинтівки та змащування її частин і механізмів при температурі повітря від +50°С до -50°С;

лужне мастило або засіб для зняття нагару – для чищення каналу ствола та інших частин гвинтівки, на які безпосередньо діють порохові гази;

шомпол;

шомпол для чищення патронника;

вішер – протирка для чищення каналу ствола патчами (бавовняними тампонами);

протирка – для чищення каналу ствола за допомогою ганчір’я;

йоржики латунний та пластиковий – для чищення каналу ствола;

йоржики для чищення патронника – латунний або пластиковий;

патч (бавовняний тампон) – лише для чищення каналу ствола;

ганчір’я – для обтирання, чищення і змащування гвинтівки;

щітка – для чищення від забруднення вузлів та механізмів гвинтівки.

Для зручності чищення пазів, вирізів і отворів можна застосовувати дерев’яні палички.

Зброя завжди повинна чиститись з боку казенної частини до дульного зрізу, за напрямом руху кулі.

ЗАПАМ’ЯТАЙТЕ! *Категорично забороняється використовувати для чищення гвинтівки абразивні матеріали (наждачний папір, пісок та інше). Використовувати для чищення каналу ствола предмети та шомполи, які пошкоджують канал ствола.*

Послідовність чищення гвинтівки наведено в додатку 4 до цього Довідкового матеріалу.

Комплект засобів для чищення та обслуговування гвинтівки наведено в додатку 5 до цього Довідкового матеріалу.

1.6. Усунення можливих затримок і несправностей, що виникають під час стрільби (підзавдання 000Г(Б).09Л.0106).

1.6.1. Методика вивчення затримок, що виникають при стрільбі та способів їх усунення

На заняттях здійснюється підготовка тих, хто навчаються, до забезпечення безвідмовної роботи зброї, що досягається вмінням запобігати затримок в стрільбі і швидко усувати їх. Для вивчення затримок, що виникають при стрільбі, і способів їх усунення на занятті слід мати все необхідне для практичного відтворення на зброї по можливості всіх затримок, що виникають при стрільбі. Тому, окрім навчальної (бойової) зброї, повинні бути навчальні патрони, стріляні гільзи. Для показу причин, що викликають затримки при стрільбі командирові разом із зібраним зразком слід мати один зразок зброї в розібраному вигляді та бажана розрізна зброя.

Приступаючи до вивчення затримок, що виникають при стрільбі, слід загострити увагу тих, хто навчається, на тому, що наша бойова зброя при правильному догляді та дбайливому поводженні з нею є надійною і безвідмовною в бою. Проте, при тривалому використанні зброї, при недбалому поводженні з нею, при забрудненні частин і механізмів, а також при несправності або забрудненні бойових патронів можуть виникати затримки при стрільбі.

Потім потрібно вказати, що кожен з тих, хто навчаються, зобов’язані знати і виконувати наступні заходи попередження затримок: зброю утримувати в повній справності; суворо дотримуватись правил зберігання, розбирання і збирання, чищення і змащування, огляду і підготовки зброї до стрільби; перед стрільбою ретельно оглядати зброю і патрони (несправні і брудні патрони не застосовувати); при стрільбі і пересуванні оберігати зброю від ударів і засмічення, особливо ствол, ударно-спусковий механізм; дотримувати режим вогню, не допускати перегріву ствола зброї.

Керівник заняття повинен підкреслити, що основним способом усунення затримок при стрільбі є перезарядження зброї. Якщо цим затримка не усувається, необхідно з’ясувати її характер, причину і потім вже приступити до усунення.

Методика вивчення будь-якої затримки, що виникає при стрільбі з того або іншого виду зброї, може бути приблизно наступною.

На своїй зброї та на зброї окремих з тих, хто навчаються, керівник штучно створює ту або іншу затримку, називає її і дає її характеристику. При створенні затримок не можливо штучно проводити поломку або деформацію частин зброї.

Тим, хто навчаються, при цьому дається можливість уважно оглянути зброю і з’ясувати характер (сутність) показаної затримки. Потім, не пояснюючи причин, що викликають дану затримку, керівник питає у тих, хто навчаються, які, на їхню думку, причини можуть викликати цю затримку.

Порядок штучного створення затримок в модифікаціях АК (АК-74 ТК-6, АКМ ТК-9) і методика навчання їх усунення:

1) Неподання патрону: взяти магазин, спорядити його декількома навчальними патронами і приєднати до автомата так, щоб він не дійшов до крайнього верхнього положення, а зачіпка магазина не заскочила за його опорний зачіп. Щоб магазин не випав, треба підтримати його лівою рукою. Правою рукою зняти автомат із запобіжника, за рукоятку відвести раму затвора в крайнє заднє положення і відпустити її. Пояснити, що автомат заряджений і готовий до стрільби. Натиснути на спусковий гачок. Вказати, що стрільба (постріл) не відбувається. Провести перезарядження, відбиття патрона при цьому не відбувається. Запропонувати подивитися в патронник – патрона там немає. Зробити висновок, що відбулася затримка – неподання патрона в патронник, при якій затвор знаходиться в передньому положенні, але пострілу не відбулося, оскільки в патроннику немає патронів.

2) Утикання патрону: приєднати до автомата магазин. Кришкою магазину уперти автомат у стіл. Правою рукою взятися за рукоятку рами затвора і відвести її трохи назад. У ліву руку узяти навчальний патрон і помістити його між затвором і стволом так, щоб він кулею ткнувся в казенний зріз ствола. Відпустити рукоятку рами затвора. Вказати, що відбулася затримка – утикання патрону. Патрон кулею ткнувся в казенний зріз ствола. Рухомі частини при цьому зупинилися в середньому положенні.

3) Осічка: зарядити автомат навчальним патроном. Натиснути на спусковий гачок. Вказати, що стрільба (постріл) не відбувається. Рухомі частини при цьому знаходяться в крайньому передньому положенні. Зробити висновок, що відбулася затримка – осічка, при якій патрон – в патроннику, курок спущений, але пострілу не відбулося.

4) Не виймання гільзи: автомат уперти в стіл кришкою магазина. Правою рукою узятися за рукоятку рами затвора і відвести її назад так, щоб передня частина затвора пройшла магазин. У ліву руку узяти гільзу і вставити її у патронник. Відпустити рукоятку рами затвора, затвор при цьому зробить досилання вперед черговий патрон, і відбудеться утикання кулі в дно гільзи. Під час цієї затримки при відході рами затвора назад гільза залишилася в патроннику, черговий патрон кулею ткнувся в гільзу, рухомі частини зупинилися в середньому положенні.

5) Прихоплення або невідбиття гільзи: автомат з приєднаним магазином кришкою магазина уперти в стіл. Правою рукою відвести рукоятку рами затвора трохи назад. Лівою рукою вилучити гільзу і боком (дном) помістити всередину ствольної коробки попереду затвора. Повільно відпускаючи раму затвора, добитися заклинювання гільзи між переднім зрізом затвора і передньою стінкою ствольної коробки або казенним зрізом ствола.

Зробити висновок, що відбулася затримка – прихоплення або невідбиття стріляної гільзи. Патрона в патроннику немає. Рухомі частини не дійшли до крайнього переднього положення. Таким самим чином можуть бути створені подібні затримки на іншій зброї.

1.6.2. Затримки при стрільбі з автомата

Затримки при стрільбі АК-74

Частини і механізми автомата при правильному обходженні і належному догляді довгий час працюють надійно і безвідмовно.

Затримку, яка виникла при стрільбі слід намагатися усунути перезаряджанням. Якщо затримка не усунена, то необхідно виявнити причину її появи і усунути затримку, так, як вказано нижче в таблиці 7.

Таблиця 7

Варіанти затримки при стрільбі, причини та способи усунення

Затримки та їх характеристики	Причина затримки	Спосіб усунення
Неподавання набою		
Затвор у передньому положенні але постріл не здійснено – у патроннику нема набою	1. Забруднення чи несправність магазину	Перезарядити автомат і продовжувати стрільбу. При повторенні затримки замінити
	2. Несправність застібки магазину	Магазин. При несправній застібці магазину відправити автомат до ремонтній майстерні
Утикання набою		
Набій кулею увіткнувся в казенній зріз ствола, рухомі частини зупинилися у середньому положенні	Несправність магазину	Утримуючи ручку затворної рами, вийняти набій, який увіткнувся і продовжити стрільбу. При повторній затримки замінити магазин

Продовження таблиці 7

Осічка		
Затвор у передньому положенні, набій у патроннику, курок спущений – пострілу не здійснено.	1. Несправність набою	Перезарядити автомат (кулемет) і продовжити стрільбу
	2. Несправність ударно-спускового механізму; забруднення чи застигання мастила (відсутній чи малий накіл бойка на капсулі.)	При повторенні затримки оглянути і почистити ударник і ударно-спусковий механізм; при поломці чи зносі ударно-спускового механізму автомат (кулемет) відправити до ремонтної майстерні.
	3.Заклинювання ударника у затворі	Від'єднати ударник від затвору і прочистити отвір у затворі призначений для ударника
Не виймання гільзи		
Гільза у патроннику, черговий набій впирається в нього кулею, рухомі частини зупинилися у середньому положенні	1. Брудний набій або забруднення патроннику	Відвести ручку затворної рами і утримуючи її у задньому положенні відокремити магазин і вийняти набій що увіткнувся, вийняти затвором чи шомполом гільзу із патронника. Продовжувати стрільбу. При повторенні затримки прочистити патронник і набої.
	2. Забруднення чи несправність викидача або його пружини	Оглянути і прочистити від бруду викидач і продовжувати стрільбу. При несправності викидача автомат (кулемет) відправити до ремонтної майстерні
Прихоплення чи невідбиття гільзи		
Гільзу не викинута із ствольної коробки, вона залишилась в ній попереду затвору або дослана затвором назад у набійник	1. Забруднення частин, що труться газових шляхів або набійника.	Відвести ручку затворної рами назад, викинути гільзу і продовжити стрільбу.
	2. Забруднення чи несправність викидувача	При повторенні затримки почистити газові шляхи, частини, що труться і набійник; частини що труться змастити. При несправності викидувача автомат (кулемет) відправити до ремонтної майстерні.
Недоходження затворної рами у переднє положення		
Недоходження затворної рами у□переднє положення	Зламана зворотня пружина	Замінити пружину (у бойовій обстановці передню частину пружини повернути заправленим кінцем назад і продовжувати стрільбу)

1.7. Способи носіння зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0107).

Існує шість основних положень для перенесення. Ці положення можуть вказуватися лідером або використовуватися солдатом залежно від тактичної ситуації. Основними положеннями є:

підвіс;
безпечний підвіс;
вільна прикладка, ствол низько;
прикладка, ствол високо;
прикладка, ствол високо;
напоготові (готовність до стрільби).

Носіння АК-74

Ремінь для зброї

1.7.1. Підвіс.

Солдати використовують підвіс, якщо руки мають бути вільні до виконання інших завдань, а загроза відсутня чи малоймовірна. Зброя пристебнута, на ремені, на запобіжник поставлена. Не слід використовувати підвісне перенесення, якщо статус контролю для зброї – ЧЕРВОНИЙ. Недостатня безпечність зброї може спричинити ненавмисне переміщення перемикача механічного запобіжника в положення ОДИНАРНІ або ЧЕРГА/АВТО (рисунок 1.77).

Положення для перенесення	Підвіс
Коли використовується:	Загроза відсутня або малоймовірна. Використовується зазвичай поза зоною тактичних дій
Команда:	ПОЛОЖЕННЯ ПІДВІС
Переваги:	Солдат лишається максималььно мобільним, може вільно рухатися та має вільні руки
Недоліки:	Невисока доступність зброї та органів ведення вогню. Значний час до прийняття стабільної позиції та готовності до стрільби. Найгірший рівень захисту солдата.

Рисунок 1.77 – Положення для перенесення “Підвіс”

1.7.2. Безпечний підвіс.

Безпечний підвіс використовується, якщо немає безпосередньої загрози, і руки не потрібні (рисунок 1.78).

Положення для перенесення	Безпечний підвіс
Коли використовується:	Безпосередня загроза відсутня або малоймовірна. Використовується, коли потрібно контролювати рухи зброї, органи ведення вогню та положення ствола при переміщенні.
Команда:	ПОЛОЖЕННЯ БЕЗПЕЧНИЙ ПІДВІС
Переваги:	Надає певну мобільність солдатові, при цьому контроль над зброєю та її положенням надійний.
Недоліки:	Використання рук обмежено

Рисунок 1.78 – Положення для перенесення “Безпечний підвіс”

При носінні в положенні безпечного підвісу зброя пристебнута, на ремені, запобіжник зведений і солдат тримає гвинтівку за пістолетну рукоятку. Солдат не кладе палець на спусковий гачок до готовності до пострілу під час переходу в положення “напоготові” або готовності до стрільби.

У цьому положенні солдат може рухатися в будь-якому напрямку, одночасно утримуючи ствол спрямованим у землю рукою, що стріляє. Таке носіння забезпечує контроль над зброєю, вільні рухи та впевнений контроль над органами управління вогнем зброї.

1.7.3. Вільна прикладка, ствол низько.

Вільна прикладка зі стволом низько використовується, коли необхідно якісно контролювати ствол і мати високу готовність реагувати на загрози, або надійно утримувати зброю (наприклад, у місцях скупчення людей). У положенні вільної прикладки зі стволом низько рука, що стріляє, надійно утримує пістолетну рукоятку зброї. Рука, що не стріляє, кладеться на цівку або вертикальну рукоятку (рисунок 1.79).

Положення для перенесення	Вільна прикладка, ствол низько
Коли використовується:	Необхідно надійно контролювати ствол. Використовується у містах, в обмежених середовищах або у натовпі, коли необхідно впевнено контролювати орієнтацію зброї.
Команда:	ВІЛЬНА ПРИКЛАДКА НИЗЬКО
Переваги:	Солдат зберігає певну мобільність, при цьому надійно контролює зброю й положення зброї. Підвищена готовність.
Недоліки:	Зайняті руки

Рисунок 1.79 – Положення для перенесення “Вільна прикладка, ствол низько”

Таке носіння дозволяє солдату переміщатися в натовпі або обмеженому оточенні, одночасно мінімізуючи або усуваючи наведення ствола у небезпечному напрямку за рахунок надійного контролю напрямку ствола.

Ствол низько

1.7.4. Прикладка, ствол низько.

Прикладка зі стволом низько забезпечує найвищий рівень готовності та максимальну площу спостереження для визначення цілей.

У положенні прикладки зі стволом низько зброя пристебнута, на ремені, приклад упирається в плече солдата, а ствол направлено вниз під кутом 30 – 45 градусів і орієнтовано у сектор обстрілу солдата.

Рука, що стріляє розташовується на пістолетній рукоятці так, щоб вказівний палець був випрямлений і не знаходився на спусковому гачку. Великий палець розташований на важелі селектора стрільби, при цьому зброя знаходиться на запобіжнику (рисунок 1.80). При такому носінні солдат готовий відбити загрозу через дуже короткий проміжок часу та з мінімальною кількістю рухів.

Рисунок 1.80 – Положення для перенесення “Прикладка, ствол низько”

Спостереження ведеться у секторі стрільби. Солдат дивиться поверх оптики або прицілу, щоб не втрачати контроль над ситуацією у своєму секторі. Голова солдата залишається піднятою.

1.7.5. Прикладка, ствол високо.

Прикладка зі стволом вгору використовується, якщо сектор обстрілу солдата включає зони над головою або якщо з міркувань безпеки необхідно тримати ствол спрямованим нагору.

Перенесення з прикладкою зі стволом високо використовується за високої ймовірності контакту.

У положенні прикладки зі стволом вгору зброя пристебнута, на ремені, приклад знаходиться в пахві, ствол нахилено під кутом не менше 45 градусів і направлено в сектор обстрілу солдата - це гарантує, що ви не зачепите інших солдатів.

Стріляюча рука залишається в тому ж положенні, що і при прикладці зі стволом низько.

Рука з того боку, що не веде вогонь, може бути вільна, оскільки зброя притримується рукою, що веде вогонь, і пахвою (рисунок 1.81).

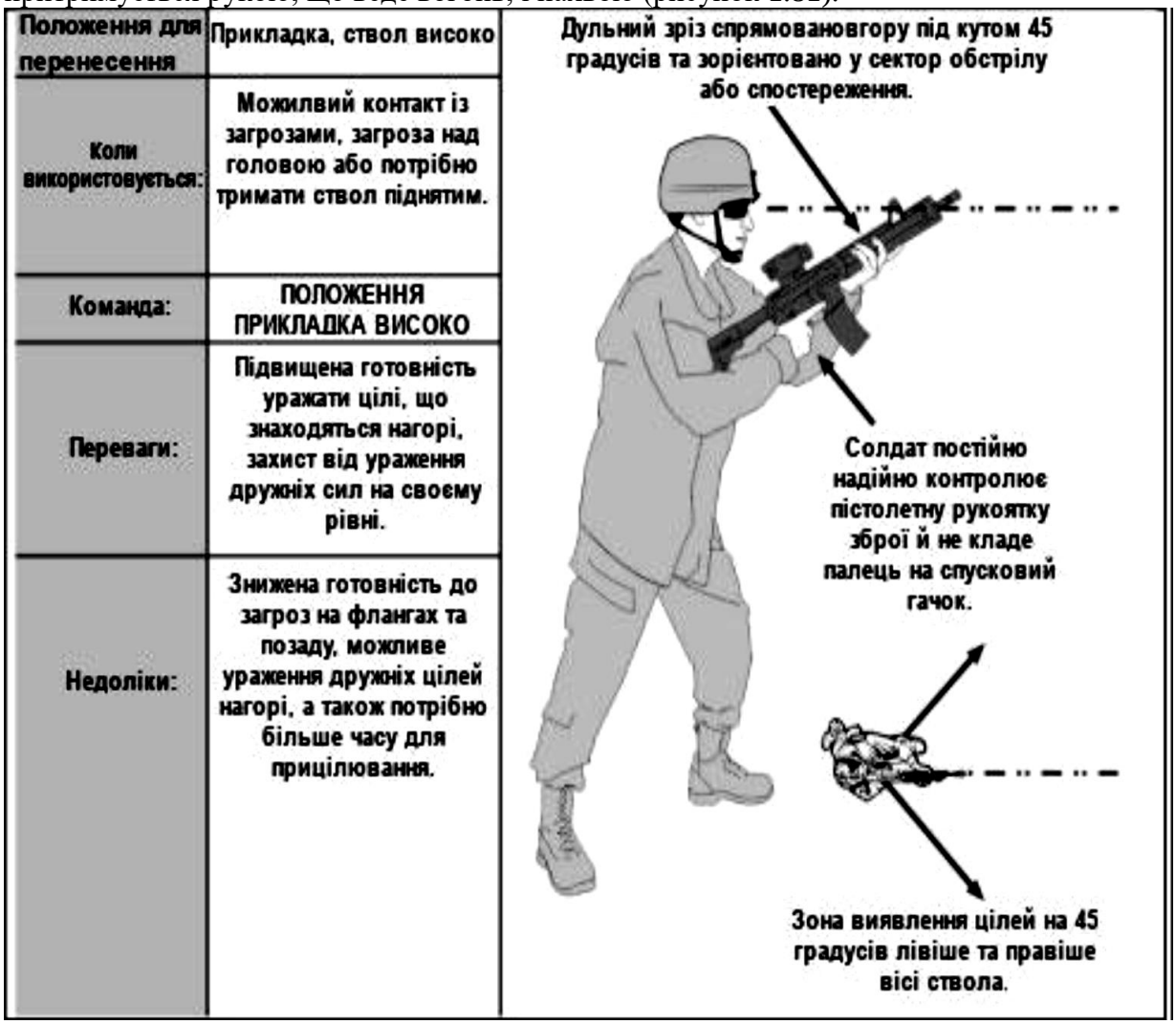

Рисунок 1.81 – Положення для перенесення “Прикладка, ствол високо”

Це положення не таке ефективне, як прикладка зі стволом низько, з кількох причин: воно заважає огляду, може бути наведена на дружніх осіб над сектором обстрілу і зазвичай потребує більше часу для прицілювання.

1.7.6. Напоготові або готовність до стрільби.

Положення “напоготові” використовується, коли контакт із противником неминучий. Цей спосіб носіння використовується, коли солдати готуються або вже готові до ураження загрози.

У положенні “напоготові” зброя пристебнута, приклад упирається в плече солдата, а ствол спрямовано у бік загрози або найбільш ймовірного напряму контакту з супротивником. Солдат дивиться через оптику чи приціл. Його рука з боку, що не веде вогонь, залишається на цівці або вертикальній рукоятці.

Стріляюча рука лежить на пістолетній рукоятці, а палець знятий зі спускового гачка до ухвалення рішення про враження цілі.

Положення для перенесення	Напоготові (готовність до стрільби)
Коли використовується:	Контакт із загрозами неминучий, ствол спрямовано у найвірогіднішому напрямку появи цілі, і солдат готовий до стрільби.
Команда:	НАПОГОТОВІ
Переваги:	Найвищий рівень готовності до ураження загрози чи загроз. Швидкий перехід від виявлення цілі до стрільби.
Недоліки:	Знижено увагу до флангів та того, що позаду. Солдат повинен постійно контролювати те, що навколо, при цьому активно виявляючи цілі.

Рисунок 1.82 – Положення для перенесення “Напоготові або готовність до стрільби”

Положення для стрільби

1.8. Прийняття різних положень для стрільби (стоячи, з коліна, лежачи) та їх зміна, виконання Н-ВП №30, 32, 33 (підзавдання 000Г(Б).09Л.0108).

1.8.1. Для навчання прийняття положення для стрільби керівник заняття (інструктор) демонструє порядок виконання прийому в цілому з усіх боків (спереду, праворуч, ліворуч), потім показує його виконання по розділах із роз’ясненням кожного елементу. Показ (демонстрацію) може проводити особисто керівник (інструктор) або підготовлений напередодні заняттях один з тих, кого навчають.

Керівник заняття (інструктор) звертає увагу тих, хто навчаються, на те, що за досвідом бойових дій перед прийняття положення для стрільби та заряджанням стрілецької зброї зі складеним прикладом необхідно відкинути приклад, але при раптовому нападі ворога стрілець готується до стрільби та веде вогонь зі зброї не відмикаючи приклад. В подальшому після вивчення порядку прийняття різних положень для стрільби проводиться також тренування по прийняттю положень для стрільби не відмикаючи приклад у стрілецької зброї зі складеним прикладом.

Розглянемо найбільш зручний порядок прийняття положення для стрільби лежачи з автоматом модифікацій АК по елементам:

1) якщо автомат в положенні “на ремінь”, подати праву руку по ременю дещо вгору та, знімаючи автомат з плеча, підхопити його лівію рукою за ствольну накладку і цівку (у автомата із складаним прикладом відкинути приклад);

2) якщо автомат у положенні “на грудях” дульною частиною догори, взяти лівою рукою автомат знизу за цівку та ствольну накладку і, піднімаючи його дещо вперед і вгору, вивести праву руку з-під ременя, а потім перекинути ремінь через голову (у автомата із складаним прикладом відкинути приклад);

3) якщо автомат у положенні “на грудях” дульною частиною донизу, взяти лівою рукою автомат знизу за цівку та ствольну накладку і, піднімаючи його дещо вперед і вгору, вивільнити лікоть правої руки з-під ременя, а потім перекинути ремінь через голову (у автомата із складаним прикладом відкинути приклад);

4) якщо автомат у положенні “на грудях” ремінь перекинутий через шию, взяти лівою рукою автомат знизу за цівку та ствольну накладку і, піднімаючи його дещо вперед і вгору, взяти правою рукою біля ствольної антабки ременя та вивести ремінь із-за голови (у автомата із складаним прикладом відкинути приклад);

Потім для пунктів 1 – 4 необхідно взяти автомат правою рукою за ствольну накладку і цівку дульною частиною вперед;

5) якщо автомат у положенні для стрільби стоячи чи з коліна (тощо), взяти автомат правою рукою за ствольну накладку і цівку дульною частиною вперед;

Одночасно з цим для прийняття положення:

а) на місці (без пересування, якщо противник попереду) – схиляючись у перед, присісти та опуститись на коліна з наколінниками і поставити ліву для правши або праву для шульги (далі – “недомінантну”, для ніг аналогічно) руку на землю попереду себе, кистю правої для правши або лівою для шульги (далі – “домінантною”, для ніг аналогічно) руки щільно без зайвого напруження тримати автомат за пістолетну рукоятку в напрямку противника спостерігаючи за полем бою; потім, опираючись на “недомінантну” руку розкинути злегка ноги в боки передньою частиною назовні (каблуки притиснути до землі), швидко лягти на живіт, автомат при цьому покласти цівкою на долоню “недомінантної” руки (або автомат утримувати “недомінантною” рукою за магазин чи за передню рукоятку);

б) на місці або після пересування (якщо противник попереду) – вибрати будь-яке укриття (ямка, вибоїна, пень, камінь, кущ, дерево), зробити нешироький крок в вперед сторону “недомінантною” ногою (ліворуч – для правши, праворуч – для шульги) для прийняття більш стійкого положення та присісти на обидві ноги, поставити “недомінантну” руку на землю попереду себе, кистю “домінантної” руки щільно без зайвого напруження тримати автомат за пістолетну рукоятку в напрямку противника, спостерігаючи за полем бою; розкинути злегка ноги в боки передньою частиною назовні (каблуки притиснути до землі), швидко лягти на живіт, автомат при цьому покласти цівкою на долоню “недомінантної” руки (або автомат утримувати “недомінантною” рукою за магазин чи за передню рукоятку).

Положення лежачи

Положення лежачи можливо приймати на животі, на лівому, правому боці і на спині. Найбільш поширене положення для стрільби лежачи на животі (рисунок 1.83). В такому положенні зброя впирається прикладом у плечову ямку (при відсутності на стрільці засобів захисту), при чому розгорнута на невеликий кут ліворуч відносно осі хребта. Ліва нога відводиться в сторону. Плечі мають бути злегка підняті та знаходитись на одному рівні. “Недомінантна” рука тримає зброю за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку зброї). Лікоть упирається на поверхню землі, створюючи упор для зброї. “Домінантна” рука також упирається ліктем на поверхню землі. Її точка опори залежить від довжини рук стрільця. Кисть “домінантної” руки повністю охоплює пістолетну рукоятку.

Умовні позначення:
а – утримання автомата лівою рукою за цівку; б – утримання автомата лівою рукою за магазин; в – утримання автомату за передню рукоятку.
Рисунок 1.83 – положення для стрільби лежачи на животі.

Керівник заняття (інструктор) звертає увагу тих, хто навчаються, що за досвідом бойових дій:

положення для стрільби доцільно приймати різними способами;

кожен сам обирає для себе зручний для нього спосіб прийняття положення для стрільби, враховуючи свої фізичні дані, власну вагу із спорядженням та засобами захисту, умови, за яких приймається положення для стрільби;

під час прийняття положення для стрільби будь-яким способом, стрілець має спостерігати за полем бою та продовжувати утримувати зброю, направлену в бік противника, в готовності до відкриття вогню;

після прийняття положення для стрільби здійснити переміщення в сторону (відповзти в бік), що унеможливить ведення прицільного вогню противником.

Ноги стрільця залишаються так, як і в положенні лежачи на животі, але розгортаються у відповідну сторону та торкаються поверхні землі: верхня нога – внутрішнім ребром стопи, а нижня нога – зовнішнім.

Таке положення забезпечує швидке та ефективне перенесення вогню. Для перенесення вогню на незначні кути досить зміни положення передпліччя руки, що утримує цівку автомату. Якщо потрібно перенесення вогню під великим кутом, стрілок переміщує всю руку, міняючи кут поверхні опори руки.

Для прийняття положення лежачи на правому боці (варіант для правши), той, кого навчають, “недомінантною” рукою тримає зброю за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку автомату), регулюючи положенням руки і вигином ліктя напрямок зброї на ціль. Права рука тримає пістолетну рукоятку і зовнішньою стороною може торкатися поверхні землі, створюючи додатковий опір (рисунки 1.84а, 1.84б).

В такому положенні стрільцю легко здійснювати перенесення вогню, за винятком положення, коли зброя направлена в бік ніг під гострим кутом. При такому положенні вкрай незручно тримати у правій руці пістолетну рукоятку автомату.

Дане положення ефективно використовується стрільцями для ураження противника через низько розташовані отвори або укриття, що мають гострий кут до поверхні землі, наприклад: отвір у стіні (укритті), гусеницю БМ тощо.

Положення лежачи на спині (рисунок 1.84в) приймається із попереднього положення стрільця лежачи на животі або з положення стоячи чи присівши (навпочіпки).

Для прийняття положення лежачи на спині:

з положення лежачи на животі – той, хто навчається, переносить основну вагу тіла на праву (ліву) сторону сідничного м’яза і спини та перевертається на спину, одночасно розводить ноги в сторони;

з положення стоячи чи присівши (навпочіпки) – той, кого навчають, повністю присідає (або робить однією ногою крок назад, ставлячи її позаду передньої ноги та повністю присідає), опускається на сідниці, нахиляється назад і перекочується на спину, одночасно розводить ноги в сторони.

Плечі мають бути підняті, голова нахиляється до правого (лівого) плеча “домінантної” руки так, щоб око, прицільні пристрої та ціль опинилися на одній лінії. Кисть “домінантної” руки тримає пістолетну рукоятку. “Недомінантна” рука від плеча до ліктя служить додатковою опорою, опираючись на бронежилет. Кисть “недомінантної” руки продовжує підтримувати автомат за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку автомату). Ноги мають бути розведені в сторони так, щоб ступні не потрапляли на напрямок стрільби зброї (траєкторії польоту кулі). П’яти ніг (або зовнішніми боками стопи чи одна з ніг зовнішньою а інша внутрішньою боками) торкаються поверхні землі. Перенесення вогню в даному положенні можливий лише на незначні кути.

а **б**

в

Умовні позначення:
а – положення для стрільби лежачи на лівому боці;
б – положення для стрільби лежачи на правому боці;
в – положення для стрільби лежачи на спині.

Рисунок 1.84 – Варіанти положення для стрільби лежачи на правому (лівому) боці та спині

Положення з коліна

При стрільбі з коліна стійкість зброї забезпечується головним чином правильною постановкою ніг і розташуванням рук.

Під час навчання прийомам стрільби з коліна, керівник заняття (інструктор) подає команду “З коліна – заряджай” або “З коліна – до бою” і стежить за тим, щоб ті, хто навчають, робили довший ніж зазвичай крок лівою або правою ногою вперед (або назад) і в бік. Таке положення, окрім рівноваги та стабільності стрільця, забезпечує амплітуду рухів тілом під час стрільби, наприклад через укриття (рисунок 1.85а). Але слід зауважити, що цей спосіб застосовується за умови необхідності швидкої зміни положення для стрільби з положення стоячи та наявності вільного простору для здійснення широкого кроку ногою вперед або назад. Під час перевірки правильності приготування до стрільби того, кого навчають, керівнику заняття (інструктору) необхідно взятися за його плече та спробувати вивести стрільця з рівноваги. Якщо він впевнено стоїть у такому положенні та амплітуда коливання тіла не впливає на його стабільність, значить положення прийняте правильно.

а **б** **в**

г **д** **е** **ж**

Умовні позначення:
а – з кроком лівою ногою вперед; б – із присіданням на обох ногах;
в – із присіданням на обох ногах та упором “недомінантної” руки;
г – прийняття положення по елементах за рахунком “один”; д – прийняття положення по елементах за рахунком “два”;
е – перенесення точки опори на два коліна під час зміни напрямку стрільби на 180°;
ж – зміна напрямку стрільби на 180° з положення для стрільби з коліна.

Рисунок 1.85 – варіанти положення (прийняття положення) для стрільби з коліна

Під час ведення вогневого бою на коротких дистанціях, за необхідності негайного відкриття вогню та за умов неможливості зробити крок вперед або назад, наприклад у будівлі, положення для стрільби з коліна може прийматися одночасним присіданням на обох ногах, зброя при цьому тримається як при стрільбі стоячи (без опори на коліно) (рисунок 1.85б). За таких умов лікоть недомінантної руки не впирається в м'язи коліна опорної ноги. За наявності укриття стрілок може обходитися без упору сідничних м'язів на п'яту ноги, випрямляючи задню ногу на рівні тазу. З такого положення значно збільшується можливість маневру вогнем, зміни положень для стрільби та зміни вогневої позиції (переходу за інше укриття).

Для підтвердження правильності прийняття такого положення слід впевнитися, що у тих, кого навчають, відсутня надмірна напруженість у м'язах коліна лівої ноги для правши (правої ноги для шульги) та тіло стрільця стабільне.

Не менш ефективним способом прийняття положення для стрільби з коліна є одночасне присідання на правій нозі для правши (лівій нозі для шульги) з виносом лівої ноги (правої для шульги) вперед, причому лікоть лівої руки для правши (правої для шульги) має впиратися у м'язи стегна трохи вище колінного суглобу для забезпечення рівноваги та стабільності під час прицілювання і стрільби (рисунок 1.85в). Лікоть "домінантної" руки не повинен підніматися на рівні плеча. Для забезпечення стабільності та рівноваги під час стрільби, сідничні м'язи мають впиратися на п'яту ноги.

Однак, в разі прийняття такого положення на твердому покритті (асфальті тощо) без наколінників, можливе отримання мікротравми колінного суглобу. Тому керівнику заняття (інструктору) варто продемонструвати та вчити прийняттю проміжного положення для стрільби з коліна, виконуючи яке, попереджує травмування. Для тренування порядку прийняття цього способу, за рахунком "один" ті, хто навчаються, присідають навпочіпки (рисунок 1.85г), за рахунком "два" – роблять півкроку вперед лівою ногою для правши (правою ногою для шульги) та повільно ставлять коліно правої (лівої – для шульги) ноги на поверхню землі (рисунок 1.85в).

Керівнику заняття (інструктору) варто звернути увагу тих, кого навчають на можливу необхідність зміни напрямку стрільби на 180° за умов певної обстановки бою. Для навчання зміни напрямку стрільби з положення для стрільби з коліна із найменшими зусиллями, необхідно перенести точку опори на два коліна, приклад зброї відвести трохи назад і вище підборіддя для попередження утикання стволу в землю (рисунок 1.85е), та з одночасним повертанням в інший бік, виставити праву ногу для правши (ліву – для шульги) вперед та прийняти положення для стрільби з коліна (рисунок 1.85б).

Положення стоячи

Під час навчання прийомам стрільби стоячи керівник заняття (інструктор) особисто або на підготовлених на передодні заняттях тих, кого навчають, показує та пояснює порядок прийняття положення для стрільби. Стрілець приймає фронтальну стійку ("недомінантна" нога при цьому для зручності може злегка подаватися вперед і в бік) до напрямку стрільби, при цьому ледь згинає ноги в колінах, жорстко фіксуючи м'язами тазостегнових суглобів для забезпечення стійкого положення (рисунок 1.86), тулуб при цьому трохи подається вперед. "Недомінантною" рукою зброя підтримується за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку автомату), а "домінантною" – без зайвого напруження, за пістолетну рукоятку. Лікоть "домінантної" руки притискається до тулуба, – таке положення стрільця зменшує його візуальні розміри. Плечі мають бути злегка підняті так, щоб прицільні пристрої були на одному рівні з очима з метою попередження зайвого нахилу голови вперед. Приклад автомату має зручно упиратися в плечову ямку (в разі відсутності засобів індивідуального захисту (бронежилету), щока має торкається прикладу або знаходитися біля нього.

Рисунок 1.86 – положення для стрільби стоячи

При стрільбі у засобах захисту (бронежилеті), приклад автомату ефективніше впирати у фронтальну пластину бронежилету ближче до центру грудної клітини на рівні підборіддя. На перший погляд таке положення буде здаватися незвичним, але досить зручним, забезпечуючи гасіння віддачи при стрільбі вагою всього тіла. В будь-якому випадку, стрілець, враховуючи свої особисті антропометричні дані (зріст, довжину рук), можливість регулювання довжини прикладу зброї, має сам визначити для себе ту індивідуальну прикладку, яка буде для нього зручна та буде забезпечувати ефективність ведення влучного вогню.

Під час навчання прийомам стрільби стоячи керівник заняття (інструктор) пояснює можливі помилки, наприклад: ті, хто навчаються, часто подають ліву ногу не тільки ліворуч, але і трохи вперед. В такому випадку вони змушені при прицілюванні розвертати корпус ліворуч, тобто приймати неприродне положення, що приводить до втрати стійкості. Попередження такої помилки вирішується переміщенням лівої ноги а не поворотом тулуба.

З положення для стрільби стоячи досить легко приймати положення присівши (навпочіпки). Для цього стрілок присідає на повні ступні, нахиливши тулуб трохи вперед, витягуючи зброю вперед перед собою, при цьому спираючись ліктями обох рук в коліна. Дане положення ефективне під час ведення вогневого бою на короткій дистанції через укриття у фронтальному напрямку.

1.8.2. Виконання нормативів Н-ВП №30, 32, 33.
Умови виконання нормативу наведені в таблиці 8.

Таблиця 8

Умови виконання нормативів №30, 32, 33

№ п/п	Найменування нормативу	Умови (порядок) виконання нормативу	Вид зброї	Оцінка за часом		
				"5"	"4"	"3"
30	Приготування до стрільби в положенні лежачи з місця	Той, хто навчається, зі зброєю на рубежі відкриття вогню тримає зброю під кутом 45° вниз. Магазин з 5-ма учбовими патронами в підсумку. Керівник вказує положення для стрільби і подає команду **"До бою"**. Військовослужбовець утримує автомат за пістолетну рукоятку правою рукою та спостерігаючи за ціллю, швидко присідає, при цьому ліва рука виноситься вперед і торкається долонею землі. Спираючись на долоню, лягає на живіт, розставляє ноги в сторони носками на зовні, заряджає, виносить зброю на рівень пострілу і доповідає: **"Готовий"**.	АК	6 с	7 с	8 с
32	Приготування для стрільби стоячи	Той, хто навчається зі зброєю у вихідному положенні на відстані 10 м від вогневої позиції тримає зброю під кутом 45° вниз. Магазин з 5-ма учбовими патронами в підсумку. Керівник вказує вогневу позицію (місце для стрільби), положення для стрільби, сектор для стрільби і подає команду **"До бою"**. Військовослужбовець висувається на вказану вогневу позицію, заряджає, виносить зброю на рівень пострілу і доповідає: **"Готовий"**.	АК	7 с	8 с	9 с
33	Приготування для стрільби з коліна (з колін)	Той, хто навчається зі зброєю у вихідному положенні на відстані 10 м від вогневої позиції тримає зброю під кутом 45° вниз. Магазин з 5-ма учбовими патронами в підсумку. Керівник вказує вогневу позицію (місце для стрільби), положення для стрільби, сектор для стрільби і подає команду **"До бою"**. Військовослужбовець висувається на вказану вогневу позицію, одночасно з присіданням заряджає, виносить зброю на рівень пострілу і доповідає: **"Готовий"**.	АК	7 с	8 с	9 с

1.9. Приймати положення для стрільби по повітряним цілям (БпЛА, дрони противника) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0109)

1.9.1. Прийоми стрільби по повітряним цілям

1.9.1.1. На відкритій місцевості стрільба із автомата (кулемета) по повітряним цілям здійснюється із положення лежачи, з коліна і стоячи (рисунок 1.87).

Умовні позначення:
а – лежачи; б – з коліна; в – стоячи.
Рисунок 1.87 – положення при стрільбі по повітряній цілі

Для стрільби із-за місцевих предметів, використовувати по можливості місцевий предмет в якості упору і прийняти положення для стрільби, як зручніше (стоячи, напівзігнувшись, з коліна).

1.9.1.2. Стрільба із бронетранспортера (бойовий машині піхоти) по повітряним цілям ведеться поверх бортів або через відкриті люки десантного відділення. Стрілець приймає найбільш зручне положення (стоячи, напівзігнувшись, вставши колінами на сидіння) обираючись передпліччям тулубом на будови машини.

1.9.1.3. Стрільбу із траншеї (ходу сполучення) по повітряним цілям вести:

а) з упиранням передпліччя лівою руки і магазина автомата в передній схил траншеї або ходу сполучення (із встановленням сошки кулемета на бруствер або берму траншеї); якщо кут підняття зброї виявиться недостатнім, то присісти (рисунок 1.88 а, рисунок 1.88 б).

б) з опорою спиною і лівою ногою в схили траншеї: підняти ліву ногу як найвище і вперти її ступнею в схил траншеї, а спиною впертися у протилежний схил траншей і злегка присісти. Автомат утримувати так само як і при стрільбі стоячи, але лікоть лівою руки вперти в стегно лівою ноги або виставити дещо вперед за коліно (рисунок 1.88в).

а

б

в

Умовні познаки:
а – з упором автомата магазином у передню крутість;
б – з кулемета із сошки;
в – з автомата з руки з опорою спиною в схил траншеї.
Рисунок 1.88 – Положення при стрільбі по повітряній цілі з траншеї

1.10. Види та принципи дій коліматорних, нічних прицілів та телевізійних засобів бачення (спостереження) (в тому числі іноземного виробництва) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0110).

Ефективність тепловізора та ПНБ

Чи однаково ефективні тепловізор та прилад нічного бачення? 7 типових ситуацій з роботи військових.

Призначення, характеристика та будова прицілів

1.10.1 Методика вивчення приладів прицілювання та спостереження.

Вивчення приладів прицілювання та спостереження слід починати з доведення заходів безпеки та пояснення призначення, характеристик і загальної будови. Потім перейти до вивчення оптичної (оптико-електронної, оптико-тепловізійної, телевізійної, лазерної) системи та механічної частини пристрою. Після цього необхідно розглянути порядок роботи з ними. На занятті доцільно мати приціли (лазерний цілевказівник) та прилади спостереження, що вивчаються, розрізний макет, а також інтерактивні засоби (плакати) з оптичною системою та механічною частиною.

При поясненні тактико-технічних характеристик нічного прицілу необхідно підкреслити, що дальність бачення цілей збільшується при кращій освітленості місцевості, у випадку якщо ціль рухається або розташована на світлому фоні, та навпаки, зменшується в похмурі і темні ночі, на темному фоні.

1.10.2. Коліматорні приціли.

Прицілювання через відкритий приціл вимагає поєднання трьох точок – цілика, мушки та мішені, а це займає деякий час. Щоб пришвидшити та спростити цей процес були створені коліматорні (голографічні) приціли. Замість прицільної планки та мушки в них встановлена напівпрозора лінза з яскравою світловою точкою, яка й слугує міткою.

При стрільбі на невеликі дистанції, коли немає особливої необхідності в додатковому збільшенні, для підвищення точності стрільби і поліпшення швидкості прицілювання може виявитися доцільним установка на зброю прицілу коліматора, який відрізняється значно меншими габаритами в порівнянні з громіздкими оптичними прицілами. Коліматори найбільш затребувані при стрільбі на відстані до 100 м, зокрема стрільбі по цілях, які швидко рухаються.

Коліматори не вимагають фокусування, мають необмежений винос зіниці, що дозволяє встановлювати їх на будь-якій відстані від ока стрілка.

Принцип роботи побудований на простій властивості геометричної оптики: джерело світла, що розташовується у фокусі лінзи або опуклого дзеркала (наприклад, прицільна сітка, що світиться) для спостерігача матиме такий вигляд, наче воно розташовується на нескінченності. Для створення в полі зору зображення прицілу на нескінченності використовують “рефлектор” — або нахилену скляну пластину та лінзу, або опукле прозоре дзеркало.

І якому ж коліматору варто віддати перевагу? Одним з критеріїв відмінності коліматорних прицілів є особливість їх конструкції. Так розрізняють коліматори відкритого (рисунок 1.89а) і закритого типу (рисунок 1.89б).

а) **б)**

Умовні познаки:
а – відкритого типу; б – закритого типу
Рисунок 1.89 – Коліматорний приціл.

Закриті приціли являють собою комбінацію лінз, укладену в тубус, корпус має закриту циліндричну форму. Джерело випромінювання знаходиться всередині корпусу, таким чином, надійно захищений від зовнішнього впливу, механічних пошкоджень. Також до достоїнств закритого коліматора можна віднести більш міцну і надійну конструкцію, краще поглинає удари. Такі приціли також безотказніші в роботі й істотно менше бояться бруду.

Відкриті коліматори являють собою відкриту конструкцію з однією лінзою. Такі приціли відрізняються ще більш компактними розмірами і легкою вагою. Крім того, відкриті коліматори характеризуються більш широким кутом огляду (поля зору), що відіграє досить важливу роль у випадку, якщо стрільба ведеться по цілям, які швидко рухаються і маневреним цілям. У відкритий коліматор зручно дивитися одним оком, без потреби прикривати (жмурити) друге. При цьому достатньо поєднати точку з мішенню і зробити постріл. Тобто скинув-поєднав-вистрілив.

Звичайно ж, у підсумку вибір між закритим і відкритим прицілом зводиться до особистих переваг, часто будучи справою звички, адже обидва типи мають як свої переваги, так і недоліки. Кожен стрілець повинен чітко уявляти, які завдання має вирішувати його майбутній коліматор, яким чином він буде встановлюватися на зброю, враховувати вагу і габарити коліматора.

Переваги коліматорних прицілів:

майже повна відсутність паралаксу – розташування прицільною мітки не змінюється при зміні положення зіниці ока;

можливість контролювати обстановку навколо себе завдяки широкому куту огляду;

не потрібно налаштовувати різкість.

По точності коліматорні приціли програють оптичним. При цьому вони не пристосовані для стрільби на великі відстані, тому такі приціли не підходять для снайперських гвинтівок. Натомість вони забезпечують високу швидкість прицілювання, що важливо в ближньому бою.

1.10.3. Нічні приціли.

10.3.1. Нічні приціли призначені для спостереження за полем бою, виявлення цілей і ведення прицільної стрільби в нічних умовах.

Нічні приціли застосовуються до стрілецької зброї та ручних гранатометів і за принципом дії поділяються на приціли активного і пасивного типів.

В основу роботи нічних прицілів активного типу покладений принцип опромінення місцевості (цілі) непомітними для ока людини інфрачервоними променями з наступним перетворенням відбитих від місцевих предметів (цілей) непомітних інфрачервоних променів в промені видимі оком людини, тобто перетворення непомітного інфрачервоного зображення у видиме. Вирішення цього завдання здійснюється за допомогою інфрачервоного прожектора та електронно-оптичного приладу.

Дальність видимості цілей залежить від електронно-оптичних характеристик прицілу (чутливість та роздільна спроможність електронно-оптичного перетворювача, діаметр і фокусна відстань об’єктиву) і світлотехнічних характеристик інфрачервоного прожектора (вісьова сила світла лампи-фари, коефіцієнт пропускної спроможності фільтру).

При роботі в реальних умовах дальність виявлення цілі залежить, крім того, від прозорості атмосфери, ступеня природного нічного освітлення, розміру і характеру цілі, ступеня відбиття від цілі інфрачервоних променів, різниці в ступені відбиття інфрачервоних променів від цілі і фону, на який проектується ціль, пори року і характеру місцевості. Дим, туман, дощ і снігопад знижують дальність видимості.

В основу роботи нічних прицілів пасивного типу покладено принцип електронно-оптичного посилення яскравості зображення предметів (цілей), яке виникає у прицілі в умовах природного нічного освітлення місцевості.

Сутність роботи нічного прицілу пасивного типу полягає у наступному: Зображення предмета (цілі) малої яскравості, який спостерігається, створюється об’єктивом і проектується спочатку на вхідний фотокатод, а потім надходить на екран електронно-оптичного перетворювача. Яскравість зображення цілі багаторазово підсилюється у камерах ЕОП і на екрані будується зображення з яскравістю, достатньою для розглядання його оком людини. У нічних прицілах між оком і екраном розташовується окуляр, який збільшує зображення предмета (цілі).

У нічних прицілах пасивного типу застосовуються багатокамерні електронно-оптичні перетворювачі. Вони складаються з послідовно з’єднаних в єдиному вакуумному об’ємі однокамерних ЕОП. У сучасних нічних прицілах пасивної дії, як правило, встановлюється від трьох до п’яти камер.

Дальність видимості цілей у нічних прицілах пасивного типу збільшується при більш освітленій місцевості (у світлу місячну ніч, сутінки) при переміщенні цілей і розташуванні їх на світлому фоні. У похмурі і темні ночі, а також при розміщенні цілей на темному фоні (хвойний ліс) або при їх діях в костюмах захисного кольору, дальність бачення в прицілах зменшується.

Спостереження і стрільба зі зброї з нічними прицілами ведеться, як правило, із стійких положень (лежачи, з коліна, стоячи з окопу, із бронетранспортеру, з місця).

1.10.3.2. Нічний стрілецький приціл універсальний НСПУ (1ПН58).

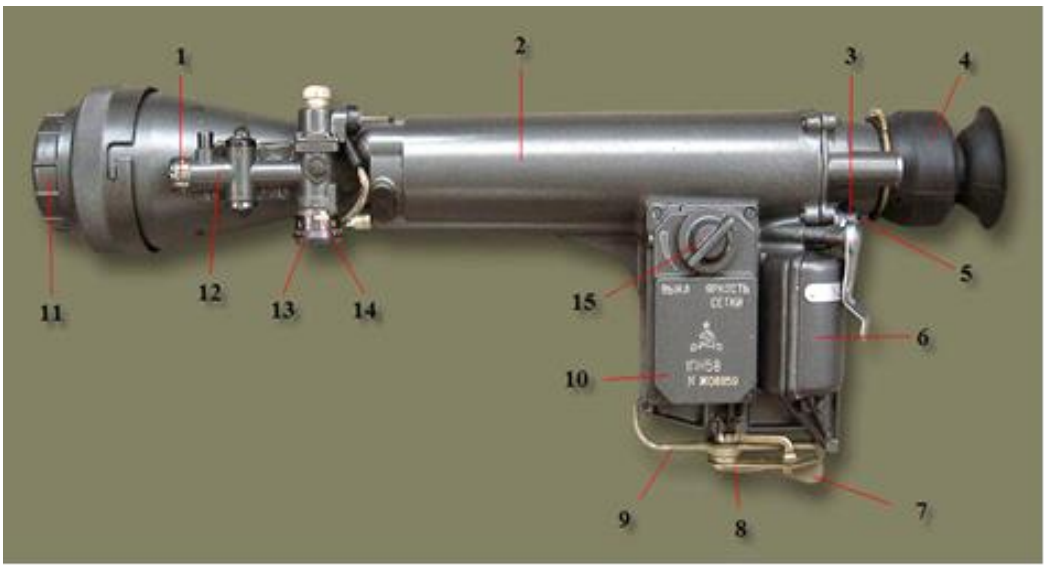
1.10.3.2.1. Встановлюється на автоматах АКМН (АКМСН), АК-74Н (АКС-74Н), кулеметах РПСН (РПКСН), РПК-74Н (РПКС-74Н), ПКМН (ПКМСН), снайперській гвинтівці СВДН, ручному протитанковому гранатометі РПГ-7Н (РПГ-7ДН).

1.10.2.1.1. Приціл НСПУ (рисунок 1.90) призначений для виявлення цілей і ведення по ним прицільного вогню на дальностях прямого пострілу із всіх вказаних вище зразків зброї.

Рисунок 1.90 – Приціл НСПУ встановлений на автоматі АКМСН

1.10.3.2.2. Будова прицілу НСПУ (рисунок 1.91).

Умовні познаки:
1 - направляючі для виробництва вивірки за напрямком;
2 - корпус з лінзовим об'єктивом, 3 - гвинт осушки; 4 - наочник,
5 - осушувач; 6 - джерела живлення; 7 - ручка кріплення; 8 - клямка,
9 - затискач; 10 - блок регулювання; 11 - діафрагма;
12 - механізму вивірки; 13 - шкала кутів прицілювання
14 - маховичок вивірки по висоті; 15 - маховичок регулювання
яскравості сітки і включення живлення прицілу.
Рисунок 1.91 – Приціл НСПУ

1.10.3.2.3. Тактико технічні характеристики прицілу.

Дальність розпізнавання при нормальних умовах спостереження танка бортом, м	600
Дальність розпізнавання при нормальних умовах спостереження ростової фігури солдата, м	400
Видиме збільшення, крат	3,5
Кутове поле оптичної системи в просторі предмета в горизонтальній площині, град.	5
Кутове поле оптичної системи в просторі предмета у вертикальній площині, град.	4
Віддалення вихідного зіниці, мм	50
Діаметр вихідного зіниці, мм	5
Діапазон вивірки лінії прицілювання по висоті	+- 0-08
Діапазон вивірки лінії прицілювання за напрямом	+- 0-08
Напруга живлення прицілу, В	6,25
Струм, що споживаються прицілом в нормальних кліматичних умовах, мА	7
Довжина прицілу (без діафрагми), мм	458
Висота прицілу, мм	186
Ширина прицілу, мм	99
Маса прицілу в бойовому положенні, кг	2
Маса прицілу в похідному положенні, кг	3,3

В належність прицілу входять (рисунок 1.92):

Умовні познаки:
1 - ящик для перенесення;
2 - сумка для переноски прицілу; 3 – ЗІП (акумуляторна батарея);
4 - світлофільтр в оправі; 5 – наочник;
6 - патрон осушування в стакані; 7 – ремінь.
Рисунок 1.92 – Належність прицілу

1.10.3.3. Нічний приціл Pulsar Argus LRF G2 + 4 x 60.

Приціл нічного бачення “Pulsar Argus LRF G2” + 4 x 60 Weaver” (рисунок 1.93) є цілим прицільним комплексом. Ця модель це перша модель прицілів нічного бачення, яка має лазерний далекомір.

Рисунок 1.93 – Загальний вигляд прицілу “Pulsar Argus LRF G2+ 4 x 60”

Pulsar Phantom 4x60 BW

Якщо взяти картину в цілому, то це пристрій, який поєднує всі переваги прицілів нічного бачення, побудованих на основі ЕОП і можливості цифрових пристроїв. На сьогоднішній момент “Pulsar Argus LRF G2 + 4 x 60 Weaver” вважається єдиною моделлю, з якою можна виконати максимально точне прицілювання на різні дистанції, в якій промах буде повністю виключений. У конструкцію впроваджена цифрова прицільна мітка, конфігурацій збереження пристрілок яких є кілька для того, щоб легко можна було б пристріляти різні види зброї. Що ж до установки прицілу, то використовується кріплення типу “Weaver”. Сучасні цифрові технології та надійність розробок компанії “Pulsar” дали в результаті потужний пристрій, за допомогою якого функціональність та якість спостереження підвищується в кілька десятків разів у порівнянні з класичними моделями.

Особливо точна стрільба потребує точного знання дистанції. Вбудований лазерний далекомір з дальністю дії 600 метрів дозволяє вимірювати відстань у режимі одиночних вимірів та сканування з точністю ± 1 метр (рисунок 1.94).

Рисунок 1.94 – Вбудований лазерний далекомір

Пам’ять “Argus LRF” містить 4 різні за конфігурацією та призначенням електронні (з цифровим введенням у поле зору) прицільні мітки з регульованою яскравістю свічення (рисунок 1.95).

Рисунок 1.95 – Прицільні мітки

Програма дає можливість збереження в пам'яті прицілу точки влучення для трьох різних дистанцій (типів зброї, набоїв), причому в кожному випадку може бути застосована окрема прицільна мітка (рисунок 1.96).

Рисунок 1.96 – Точки влучення для трьох різних дистанцій

Приціли “Argus LRF” відрізняються високою ударною стійкістю та можуть використовуватися з нарізною мисливською зброєю під патрони, 9,3 х 64, 30 – 06, 300, 375 тощо, а також з гладкоствольною та пневматичною зброєю.

Приціл “Argus LRF” комплектується знімним лазерним ІЧ – освітлювачем (780 нм), сертифікованим за першим класом лазерної безпеки, з трирівневим регулюванням потужності випромінювання.

Бездротовий пульт дистанційного керування дозволяє здійснювати базові операції, не вдаючись до використання основних органів керування

Кришка об'єктива “Argus LRF” закріплена на жорсткому пластиковому обручі та захищена від втрати. Для спостереження або стрільби необхідно зрушити кришку, розташувавши у зручному місці на корпусі об'єктива.

Оптичний тракт прицілів “Argus LRF” заповнений азотом, що захищає внутрішні поверхні оптики та корпусу від запотівання при зміні температури навколишнього середовища.

Клас вологозахищеності IPX6 (стандарт IEC 60529) дозволяє експлуатувати приціли за умов атмосферних опадів будь-якої інтенсивності.

1.10.3.4. Тепловізійний приціл “Archer TSA-7”.

Тепловізійний приціл “Archer TSA-7” (рисунок 1.97) – новітня розробка компанії “термал віжн текнолоджис”. високі технічні характеристики, відмінні експлуатаційні показники, широка функціональність – значущі ознаки стрілецького прицільного комплексу “Archer TSA-7”.

Рисунок 1.97 – Тепловізійний приціл “Archer TSA-7”

Особливістю прицільного комплексу є вбудований далекомір, метеостанція, акселерометр, а також наявність балістичного обчислювача, що здатен враховувати атмосферні умови (отримані із вбудованої або зовнішньої метеостанції), деривацію, кут місця цілі та силу Коріоліса.

Також окремо враховується температура пороху з фактором температурної чутливості (автоматично чи вручну). Окрім того комплекс автоматично запам’ятовує умови пристрілювання конкретного набою та вносить поправки при стрільбі за інших умов. Підтримуються як стандартні драг-функції (G1, G7), так і специфічні (на основі “Lapua Radar Data” чи сформовані сторонніми балістичними програмами).

Лазерний далекомір діапазону 1550 нм., інтегрований у тепловізійний приціл, дозволяє точно вимірювати дистанцію до цілей на великих відстанях.

Деякі тактико-технічні характеристики, а саме дальність дії для ростової фігури людини (100-мм об’єктив) наступні:

виявлення – 2200 м;

розпізнавання – 600 м;

ідентифікація – 300 м;

робочий діапазон температур – від -30^{0}С до +55^{0}С;

час безперебійної роботи – 8 год.

1.10.3.5. Тепловізійний приціл “Archer TSA-9”.

Тепловізійний приціл “Archer TSA-9” (рисунок 1.98) – найкращий приціл у своїй серії. Гранично великі відстані і по-справжньому екстремальні умови не будуть перешкодою для ведення точної стрільби, а розширений функціонал і нове програмне забезпечення прицілу стануть відмінними помічниками у виконанні найскладніших завдань.

Рисунок 1.98 – Тепловізійний приціл “Archer TSA-9”

Зберігаючи відмінні технічні показники своїх попередників, приціл “ARCHER TSA-9” отримав низку істотних переваг. Електроніка прицілу оснащена набором датчиків і засобів комунікації, що розширюють функціональні та експлуатаційні можливості і зручність використання приладу.

У прицілі застосовуються високочутливі пасивні приймачі далекого інфрачервоного теплового (LWIR) діапазону високої роздільної здатності та чутливості в межах 20 – 30 mK.

Кілька модифікацій об’єктивів (50-мм, 75-мм і 100-мм) забезпечують можливість вибору моделі прицілу, що найбільш повно відповідає завданню. Деякі тактико-технічні характеристики, а саме дальність дії для ростової фігури людини (100-мм об’єктив) наступні:

виявлення – 2450 м;
розпізнавання – 650 м;
ідентифікація – 350 м;
робочий діапазон температур – від -30^{0}С до +50^{0}С;
час безперебійної роботи – 8 год.

1.10.3.6. Компактна передоб’єктивна тепловізійна насадка “ARCHER TCN 11”.

Компактна передоб’єктивна тепловізійна насадка “ARCHER TCN-11” (рисунок 1.99) призначена для спільного використання з денними оптичними прицілами.

Рисунок 1.99 – Компактна передоб’єктивна тепловізійна насадка “ARCHER TCN 11”

Кратність денного прицілу – від 3-х до 8-х. Об’єктив з фіксованим фокусом позбавляє від необхідності налаштування різкості. Управління насадкою може здійснюватися за допомогою пульта дистанційного керування, що служить також зовнішнім джерелом живлення. Прилад оснащений швидкознімним кріпленням на планку пікатіні. Живлення приладу здійснюється від 4 елементів типу АА (акумуляторів або батарейок).

Зручність використання даного приладу в парі з денною оптикою важко переоцінити: денний приціл тепер завжди залишається на гвинтівці, а висока якість зображення дозволяє вирішувати поставлені завдання у найскладніших погодних умовах, не порушуючи пристрілювання оптичного прицілу.

Деякі тактико-технічні характеристики, а саме дальність дії для ростової фігури людини (40-мм об’єктив) наступні:

виявлення – 1500 м;
розпізнавання – 380 м;
ідентифікація – 190 м;
робочий діапазон температур – від -30^{0}С до +55^{0}С;

час безперебійної роботи – 5 год.

10.3.7. Догляд за нічними прицілами і акумуляторними батареями, порядок їх зберігання.

Нічні приціли повинні утримуватися у справному стані і бути постійно готовими до роботи.

Для попередження відмов у роботі нічних прицілів потрібно:

оберігати їх від забруднення, ударів і особливо вологи;

своєчасно оглядати, чистити і усувати несправності;

своєчасно здійснювати зарядку акумуляторних батарей.

Під час роботи з нічними прицілами забороняється:

розбирати приціли;

вмикати вдень живлення на прицілі без встановленої на нього зачиненої діафрагми, наводити приціл на яскраве світло;

наводити вночі приціл на яскраві джерела світла;

залишати живлення прицілу ввімкнутим при перервах у роботі і зберіганні;

доторкатися руками до лінз і скла прицілу;

застосовувати надмірні зусилля при обертанні маховичка і ковпачків механізму вивірки, при відкриванні (закриванні) діафрагми та вигвинчуванні гвинтів (гайок).

10.3.8. Порядок огляду нічних прицілів.

Для перевірки справності нічних прицілів, підготовки до стрільби і під час чищення, здійснюється їх огляд. Одночасно з прицілами оглядаються акумуляторні батареї і перевіряється справність запасних частин, приладдя, сумки і складальних ящиків.

Несправності нічних прицілів, приладдя, запасних частин, укладальних ящиків і сумок, усуваються негайно.

При огляді нічних прицілів перед виходом на заняття, навчання, перед стрільбою і виконанням бойового завдання необхідно переконатися у наявності всіх частин прицілу та перевірити:

відсутність іржі, бруду, пилу і тріщин на поверхні прицілу;

цілісність і чистоту захисного скла, лінзи окуляра, об’єктива і діафрагми;

справність діафрагми;

вимкнення живлення;

міцність закріплення прицілу на зброї;

стан патрону осушування (справний поглинач повинен мати синюватий колір);

напругу акумуляторних батарей;

видимість у приціл вдень з одягнутою на об’єктив діафрагмою.

Напругу акумуляторних батарей перевіряють за допомогою вольтметра чи за яскравістю освітлення сітки прицілу (лампи, фари).

Якщо напруга акумуляторних батарей нормальна, то вдень при повністю зачиненій діафрагмі поле зору прицілу повинно бути рівномірно освітленим, а чіткість зображення поділів сітки повинна змінюватися при обертанні маховичка підсвічування сітки і ручки перемикання світлофільтрів. Поступово відкриваючи діафрагму, перевірити видимість у приціл.

Зображення довкілля і предметів повинно бути чітким і контрастним, а яскравість при спостереженні на протязі 3 – 4 хвилин не повинна знижуватись.

Якщо акумуляторна батарея розрядилась, то яскравість екрану і зображення швидко падає і стає слабким, поклацування працюючого перетворювача напруги чути погано.

При огляді нічних прицілів і під час чищення перевірити кожну частину окремо і переконатися, що немає зірваної різьби, шліців, гвинтів, забоїн, вм’ятин, тріщин і бруду, а на акумуляторних батареях – відкладення солі електроліту і пилу. Особливу увагу звернути на стан окуляра, об’єктива, діафрагми, світлофільтрів, а також на справність входів і контактів.

Про всі несправності, виявленні під час огляду нічних прицілів, військовослужбовці повинні негайно доповідати своєму командиру.

1.10.3.9. Зберігання нічних прицілів.

Нічні приціли при казарменому розміщенні зберігати в сухому приміщенні при температурі повітря не нижче плюс 8^0С. Укладальні ящики з нічними прицілами при наявності шаф повинні вкладатися на їх полиці. Шафи чи стелажі повинні бути віддаленими від дверей і встановлені не ближче чим на 0,5 м від зовнішньої стінки і 1,5 м від печей і радіаторів.

Під час дощу і пилу, а також перерв у стрільбі чи заняттях нічний приціл необхідно накривати чохлом чи сумкою для його перенесення.

Намоклі від дощу нічні приціли, чохли і сумки для перенесення і укладальні ящики протерти і просушити.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Просушувати нічні приціли на сонці, біля печей і радіаторів. Влітку нічні приціли слід просушити на повітрі в тіні.*

Для запобігання впливу різких коливань температури в зимовий період нічні приціли необхідно обтерти у холодному приміщенні, покласти у ящик, зачинити їх і після цього внести у тепле приміщення. За одну-дві години, нічні приціли оглянути, протерти і покласти на відведене для них місце.

1.10.3.10. Чищення і змащення нічних прицілів.

Чищення нічних прицілів, які знаходяться у підрозділі, здійснюється:

у бойовій обстановці і на навчаннях – щоденно;

після стрільби і занять – при поверненні зі стрільбища чи занять;

якщо нічні приціли не застосовувалися – не рідше одного разу у два тижні.

Після чищення нефарбовані металеві частини прицілу і ЗІП змастити. Мастило наносити тільки на добре очищену і суху поверхню тонким шаром.

Необхідно стежити, щоб мастило не потрапляло на лінзи об’єктива і окуляра та на гумові частини.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Чищення скла об’єктива, окуляра і діафрагми ганчір’ям, призначеним для чищення корпусу.*

1.10.4. Тепловізійні засоби бачення (спостереження)

Тепловізор (інфрачервона камера) – оптико-електронний прилад для візуалізації температурного поля та вимірювання температури. Переважно працює в інфрачервоній частині електромагнітного спектру – теплові зображення утворюються завдяки зміщенню максимумів спектрів власного випромінювання тіл під час їх нагрівання у короткохвильову область.

1.10.4.1. Прилад нічного бачення AN/PVS-14.

“AN/PVS-14” — портативний монокулярний прилад нічного бачення, розроблений американською корпорацією ITT для армії США в рамках програми “Land Warrior”. Виробляється починаючи з 2000 року компаніями ITT “Corporation” та “Litton Industries”, “Inc”.

PVS 14

Прилад призначений для використання у наземних нічних операціях, може бути прикріпленим як на шолом, так і на зброю.

“AN/PVS-14” (рисунок 1.100) має невелику вагу та високу роздільну здатність. Головними особливостями приладу є: ручне регулювання яскравості ЕОП і захист від засвітки, індикатор розряду батарей і індикатор роботи ІЧ-освітлювача, прилад йде у комплекті з кріпленнями для шолому .

Рисунок 1.100 – Загальний вигляд приладу “AN/PVS-14”

Характеристики:
Маса, кг – 0,355 – 0,392.
Роздільна здатність, ліній на мм – більше 64.
Режим роботи — пасивний/активний.
Кут огляду, град – 40° (±2).
Діоптрійна корекція окуляра, +/- D – + 2 / -6.
Дальність виявлення при зоряному світлі, м – 350.
Дальність розпізнавання при зоряному світлі, м – 300.
Кратність збільшення – 1×.
Тип живлення – 1 елемент АА.
Тривалість роботи на одному комплекті елементів живлення при кімнатній температурі, годин – 50.
Температурний діапазон застосування, град – -50 °С / + 49 °С.
Температурний діапазон зберігання, град – -50 °С / + 85 °С.

Додаткова інформація:
З приладом слід поводитися акуратно, оберігаючи його від ударів, пилу і вогкості.
Не торкайтеся до поверхонь об'єктивів і окулярів. У разі появи слідів пальців, пилу або бруду слід протерти оптичні поверхні м'якою безворсовою тканиною, зволоженою ректифікованого спиртом.

1.10.4.2. Цифровий тактичний тепловізійний прилад “ARCHER TMA-30M/55M”.

Цифровий тактичний тепловізійний прилад “ARCHER TMA-30M/55M” (рисунок 1.101) – нові моделі монокулярів серії TMA. Прилад оснащений світлосильним об’єктивом з ручним фокусуванням, а також датчиком присутності, що значно зменшує ризик демаскування. Монокуляр “ARCHER TMA-30M/55M’ має вбудований кольоровий міні-дисплей високої роздільної здатності і окуляр з можливістю діоптрійного коригування, а також оснащений високочутливим пасивним приймачем далекого інфрачервоного (LWIR) діапазону. Кілька встановлених кольорових схем дозволяють обирати бажаний варіант відображення в залежності від поставлених задач.

Рисунок 1.101 – Цифровий тактичний тепловізійний прилад “ARCHER TMA-30M/55M”

Оптична схема приладу “ARCHER TMA-30M/55M” забезпечує зображення зі збільшенням х2 (при використанні матриці з роздільною здатністю 640 х 512) або х4 (при використанні матриці з роздільною здатністю 336 х 256). Індикація режимів роботи, стану приладу, розряду батарейок відображається на дисплеї приладу. Передбачені режими автоматичного та ручного регулювання яскравості та контрасту зображення. Конструкція випускається у вигляді компактного портативного приладу в ударостійкому водонепроникному пластиковому корпусі зі зручно розміщеними органами управління. Живлення здійснюється від 4-х елементів живлення типу АА (літієвих батарейок або акумуляторів). Завдяки сучасній високотехнологічній базі елементів блоку електроніки реалізовані широкі функціональні можливості приладу при мінімальних габаритах, вазі, електроспоживанні.

Деякі тактико-технічні характеристики, а саме дальність дії для ростової фігури людини (55-мм об’єктив) наступні:

виявлення – 1720 м;

розпізнавання – 380 м;

ідентифікація – 215 м;

робочий діапазон температур – від -30^{0}С до +55^{0}С;

час безперебійної роботи – 5 год.

Продовжуючи вивчення прицілів і приладів спостереження стрілецької зброї необхідно довести:

порядок вивірки зброї з оптичними (нічними, тепловізійними або комбінованими) прицілами (лазерним цілевказівником);

несправності прицілів та способи їх усунення;

порядок догляду за прицілами (приладами) та АКБ, зберігання (збереження).

В результаті вивчення приладів прицілювання та спостереження, а також нічних і тепловізійних прицілів ті, хто навчаються, повинні:

знати призначення, тактико-технічні характеристики, будову та порядок їх роботи, крім того, розуміти суть фізичних процесів, що відбуваються при роботі оптичної (оптико-електронної, оптико-тепловізійної) системи;

уміти швидко і правильно готувати їх до стрільби та застосовувати в бою;

проводити їх вивірку та усовувати несправності.

2. ТЕМА 2. ОСНОВИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ

2.1. Призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї (підзавдання 000Г(Б).09Л.0201).

2.1.1. Вимоги до польових правил стрільби зі стрілецької зброї і ручних гранатометів

В цілому до правил стрільби зі стрілецької зброї пред'являються наступні вимоги:

Правила стрільби повинні забезпечувати надійність стрільби, тобто забезпечувати необхідну вірогідність ураження цілі.

Правила стрільби повинні забезпечувати економічність стрільби, тобто забезпечувати виконання завдань з найменшою витратою боєприпасів і часу.

Правила стрільби повинні бути повними, тобто охоплювати всі найбільш типові випадки стрільби.

Правила стрільби повинні бути простими і легко запам'ятовуватися.

Вогонь із стрілецької зброї ведеться в основному на відстані, яка не перевищує 800-1000 м, на якій траєкторія має настильну форму, що забезпечує високу ефективність вогню, особливо зосередженого.

У керівництві (настановах) з стрілецької справи в таблицях даються величини поправок для середніх умов стрільби (при помірному вітрі 4-6 м/с, що дме під кутом 90° до площини стрільби, при швидкості рухомої фігури 3 м/с та русі бронецілей 12-20 км/год).

Запам'ятати значення поправок на всі дальності стрільби неможливо, але і нема необхідності. У реальних умовах на полі бою швидкість вітру і його напрям, як і швидкість руху цілі, визначаються приблизно, на око. При виконанні наведення з винесенням точки прицілювання також допускаються значні помилки. Тому застосовуються так звані **мнемонічні правила**, що зручні для запам'ятовування і дають достатню для практики точність підготовки початкових установок для стрільби.

Так, поправки на бічний вітер для стрілецької зброї зручно визначати і враховувати у фігурах цілі. Розрахунок зазвичай роблять у величинах найбільш типової цілі — фігурах людини (шириною 0,5 м). Якщо ціль більша чим фігура людини (0,5 м),наприклад, кулеметний розрахунок, то визначена поправка зменшується в стільки разів наскільки ціль більша за фігуру людини.

2.1.2. Вибір цілі та моменту для відкриття вогню

Для автоматів найбільше характерними є живі цілі – розрахунки кулеметів, групи стрілків або окремі фігури, які ведуть вогонь із різних положень, а також жива сила на автомобілях, мотоциклах тощо. Крім того, з автоматів вогонь ведеться і по повітряних цілях. Цілі на полі бою можуть бути нерухомими, які з’являються на короткий час, і рухомими.

Автоматник у бою веде вогонь, як правило, в складі відділення або взводу, знищуючи цілі, вказані йому командиром.

Момент для відкриття вогню визначається командою командира: “Вогонь”, а під час самостійного ведення вогню – в залежності від поставленого завдання і обстановки.

Найбільш вигідні моменти для відкриття вогню: коли ціль можна вразити раптово з близької відстані; коли ціль добре видно; коли ціль групується, підставляє фланг або піднімається у повний зріст; коли ціль наближається до місцевого предмета (орієнтира), до якого установка прицілу уточнена стрільбою; під час руху, коли коливання машини найменше.

Раптовий вогневий напад на противника (особливо з флангу) діє на нього приголомшливо і завдає йому найбільше ураження.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! *У команді на відкриття вогню вказується: кому стріляти, ціль, приціл, цілик і точка прицілювання.*

Під час стрільби по цілях на дальностях до 400 м приціл і точка прицілювання можуть не вказуватися.

2.1.3. Вибір прицілу, точки прицілювання і цілика

Для вибору прицілу, точки прицілювання і цілика необхідно визначити дальність до цілі і врахувати зовнішні умови, які можуть вплинути на дальність і напрямок польоту кулі. Приціл, цілик і точка прицілювання вибираються з таким розрахунком, щоб під час стрільби середня траєкторія проходила через середину цілі.

Під час стрільби на дальності до 400 м вогонь ведеться, як правило, з прицілом 4 або "П" і циликом 0, прицілюючись у нижній край або всередину цілі, якщо ціль висока (зростові фігури тощо).

Під час стрільби на відстані, більше 400 м, приціл встановлюють відповідно дальності до цілі, округленої до цілих сотень метрів, і цілик 0. За точку прицілювання, вибирається середина нижнього зрізу цілі. Якщо умови обстановки не дозволяють змінювати установку прицілу в залежності від дальності до цілі, то в межах дальності прямого пострілу вогонь ведеться з прицілом згідно дальності прямого пострілу, - точка прицілювання – середина нижнього краю цілі.

При визначенні відстані по відрізках місцевості необхідно якусь звичайну відстань, яка закарбувалася в зоровій пам'яті, наприклад: відрізок в 100 м, 200 м, 400 м, уявно відкладати від себе до предмета (цілі). При цьому потрібно враховувати, що зі збільшенням відстані, величина відрізку, що уявляється, в перспективі постійно скорочується.

Крім того, слід знати, що відстані в умовах, коли місцевість перед гранатометником одноманітна (рівний шар снігу, рівна трав'яна рослинність, поле з зібраним урожаєм) та практично відсутні будь-які орієнтири для визначення дальності до цілі, застосовують далекомірну шкалу оптичного прицілу.

На сильно пересічній місцевості, в тому числі і в умовах населеного пункту, доцільно вибирати орієнтири на відстань не більше 200 – 250 м.

При визначенні відстані по ступені видимості і величини цілей (предметів), необхідно, величину цілі, яка спостерігається, порівняти з розмірами даної цілі на певних відстанях, що запам'яталися в пам'яті.

Якщо ціль виявлена близько біля орієнтира або місцевого предмету, відстань до якого відома, то при визначенні відстані до цілі, необхідно враховувати і її відстань від орієнтира.

Вночі відстань до цілей, що освітлюються, визначаються так, як і вдень. Для визначення відстані до цілей, що видали себе спалахом і звуком пострілу, необхідно проміжок часу в секундах від моменту появи спалаху до моменту сприйняття звуку помножити на 340 (340 м/с – швидкість поширення звуку в повітрі).

2.2. Умови стрільби (нормальні, табличні) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0202).

Значне відхилення зовнішніх умов стрільби від табличних (нормальних) змінює дальність польоту кулі (гранати) та відхиляє її в сторону від площини стрільби. За табличні умови стрільби приймаються: температура повітря +15*С; відсутність вітру; відсутність підвищення місцевості над рівнем моря; кут місця цілі, який не перевищує 15º.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! *За (нормальні) табличні умови стрільби беруться: атмосферний тиск 750 мм рт. ст., температура повітря +15°С, відсутність вітру і перевищення місцевості над рівнем моря, кут місця цілі не більше 15º.*

2.2.1. Відхилення атмосферного тиску.

Зі збільшенням атмосферного тиску збільшується щільність повітря, отже під час польоту кулі (гранати, снаряда) сила опору повітря збільшується, дальність польоту – зменшується (рисунок 2.1). При підвищенні місцевості на кожні 100 м атмосферний тиск знижується в середньому на 9 мм рт. ст. У гірських умовах, коли висота над рівнем моря 1000 м і більше, необхідно установку прицілу для першого пострілу зменшувати (брати точку прицілювання нижче).

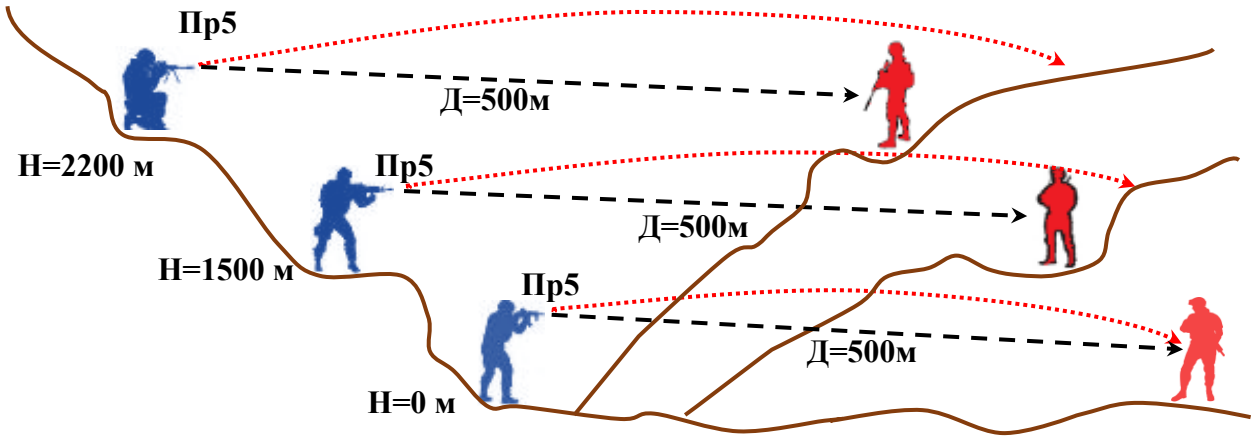

Рисунок 2.1 – Вплив атмосферного тиску на дальність польоту кулі

2.2.2. Відхилення температури повітря.

При стрільбі з автомата відхилення температури повітря від табличної (+15°С) викликає зміни дальності польоту кулі, збільшуючи її під час стрільби в літніх умовах і зменшуючи взимку. Дальність польоту кулі під час стрільби в літніх умовах збільшується незначною мірою, тому внесення поправок до установки прицілу або в положення точки прицілювання не потрібно.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! *Дальність польоту кулі під час стрільби взимку (в умовах низьких температур) на відстані більше 400 м зменшується на чималу величину (50-100 м), тому необхідно при температурі повітря вище -25°С точку прицілювання вибирати на верхньому краю цілі, а при температурі повітря нижче - 25°С збільшувати установку прицілу на 1 поділку (ПР+1).*

При підвищенні температури повітря зменшується щільність повітря і зменшується сила опору повітря, дальність польоту кулі (гранати, снаряда) збільшується (рисунок 2.2).

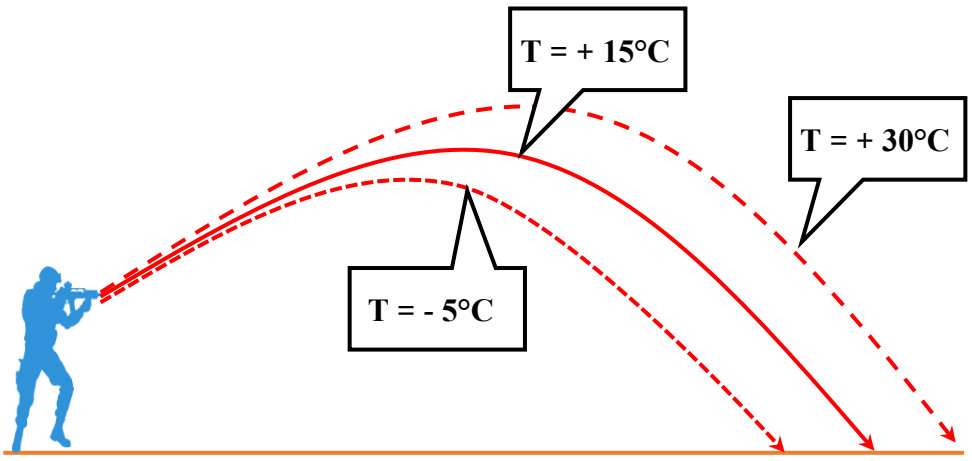

Рисунок 2.2 – Вплив температури повітря на дальність польоту кулі

При стрільбі на дальність більше 400 – 500м вплив температури повітря треба враховувати, збільшуючи приціл чи прицілюючись вище в холодну погоду та зменшуючи приціл та прицілюючись нижче у спекотну погоду (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Поправки на температуру повітря для стрільби з АК-74

ПОПРАВКИ НА ТЕМПЕРАТУРУ ПОВІТРЯ
Враховуються на дальностях до цілі 400 м і більше

t повітря, °С	Пр	ТП
0 та вище	Дц	ЦЦ
від 0 до -25	Дц	СВКЦ
-25 та нижче	Дц+1	ЦЦ

При розташуванні цілі вище (нижче) горизонту зброї, кут кидання (рисунок 2.3) буде залежати від кута місця цілі та умов польоту кулі (гранати, снаряда) зміняться, тобто будуть відмінні від табличних (нормальних).

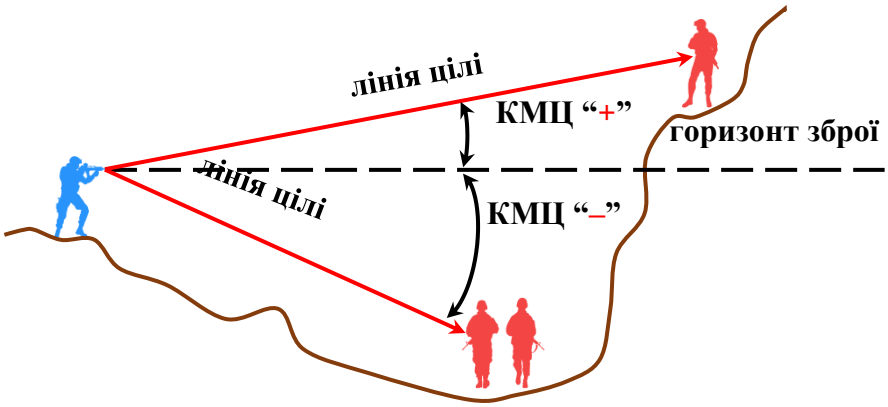

Рисунок 2.3 – Вплив кута місця цілі (КМЦ)

Поправки до установки прицілу на перевищення місцевості над рівнем моря і на кут місця цілі враховуються тільки під час стрільби в з АК-74 горах, якщо дальність до цілі більше 400 м (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Поправки на кут місця цілі для стрільби з АК-74

ПОПРАВКИ НА КУТ МІСЦЯ ЦІЛІ
Враховуються при дальності до цілі 400 м і більше

Кут	Пр	ТП
0 - ± 15°	Дц	ЦЦ
± 15° - ± 30°	Дц	СНКЦ
± 30° і більше	Дц – 1	ЦЦ

2.3. Правила визначення поправок на боковий вітер та рух цілі (підзавдання 000Г(Б).09Л.0203).

2.3.1. Вплив бокового вітру на результати стрільби з автомата

Боковий вітер значно впливає на політ кулі, відхиляючи її вбік. Величина відхилення кулі залежить від швидкості, напрямку бокового вітру і відстані до цілі. Чим сильніший боковий вітер, чим ближче до 90° кут, під яким він дує, і чим більш віддалена ціль, тим на більшу величину відхиляється куля вбік від напрямку стрільби. У зв'язку з цим необхідно вносити поправку на боковий вітер.

Величини поправок на боковий помірний вітер (швидкість 4 м/с) в метрах, фігурах людини і поділах цілика, проводиться у таблиці 3.1.

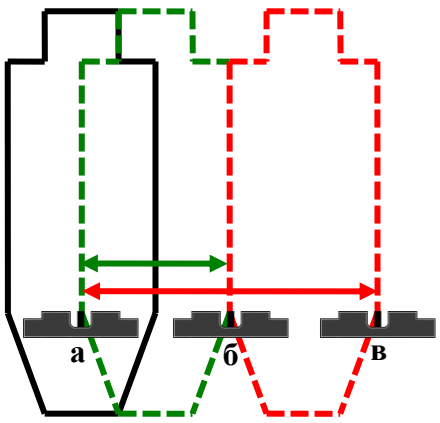
Таблиця 3.1

Величини поправок на боковий помірний вітер

Відстань стрільби, м	Поправки на боковий помірний вітер (4 м/с) під кутом 90° до напрямку стрільби (наближено)	
	Автомат	
	в метрах	у фігурах людини
100	0.03	-
200	0.11	-
300	0.23	0.5
400	0.52	1
500	0.87	1.5
600	1.34	2.5
700	2.03	4
800	2.86	5.5
900	3.77	7.5
1000	4.92	10

Поправка враховується під час стрільби з автомата виносом точки прицілювання у фігурах цілі або метрах. Поправка на боковий вітер береться в ту сторону, звідки дує вітер. Так, під час вітру зліва точка прицілювання виноситься ліворуч, під час вітру справа – праворуч.

Винесення точки прицілювання при врахуванні поправок на бічний вітер (рух цілі та рух стріляючого або машини) необхідно здійснювати тільки від середини цілі як показано на рисунку 2.4.

Умовні позначення:
а – точка прицілювання; б – винесення точки прицілювання на одну фігуру;
г – винесення точки прицілювання на дві фігури.
Рисунок 2.4 – Винесення точки прицілювання

Табличні поправки при сильному вітрі (швидкість 8 м/с) необхідно збільшити в два рази, а при слабкому вітрі (швидкість 2 м/с) – зменшити в два рази. При вітрі, що дме під гострим кутом до площини стрільби, поправку брати вдвоє менше, чим при вітрі, що дує під кутом 90 градусів.

2.3.2. Польові правила визначення поправок на вітер при стрільбі зі стрілецької зброї

При бічному помірному вітрі (4 – 6 м/с), що дує під кутом 90° до площини стрільби, мнемонічні правила наступні, які виведені з табличних даних, які приведенні в керівництвах по стрілецькій справі для кожного виду зброї.

Для стрілецької зброї під патрон калібру 7,62 мм зр. 1943 р. мнемонічне правило звучить так: **“Вітер кулю так відносить, як від прицілу два відкинути” або ППв=Пр-2,** де ППв - поправка на вітер у фігурах людини; Пр - приціл, відповідний дальності до цілі.

Поправки на відстань –до 600 метрів. **ППв=Пр-1.**

Приклад: Стрільба ведеться з АКМ по грудній фігурі на дальності 400 м. Вітер помірний бічний зліва. Визначити поправку на вітер.

Рішення: ППв = Пр - 2 = 4 – 2 = 2 фігури вліво.

Для стрілецької зброї під гвинтівочний патрон (зр. 1908 р.) і патрон калібру 5,45 мм мнемонічне правило звучить так:

а) на дальності до 200 м на вітер немає виносу точки прицілювання в фігурах людини.

Примітка. Як видно з таблиці 11 в її колонках є прочерки, які пояснюються правилом: **“Хай вітри дують буйні, вороги на поле рвуться на дальності у 200 м поправки не беруться”.** Це означає, що на дальності до 200 м на вітер немає виносу точки прицілювання в фігурах людини.

б) на дальності до 600 метрів.

“Вітер кулю так відносить, як від прицілу два відкинути та розділити на два” або

$$\text{ППв} = \frac{\text{Пр - 2}}{2}$$

Це правило показує, що із зброї під гвинтівочний патрон і патрон калібру 5,45 мм вітер викликає віднесення кулі в два рази менший, ніж при стрільбі із зброї під патрон зр. 1943 р.

Приклад: Стрільба ведеться з АК-74 по грудній фігурі на дальність 600 м. Вітер помірний бічний зліва. Визначити поправку.

Рішення: $\text{ППв} = \frac{\text{Пр - 2}}{2} = \frac{6 - 2}{2} = 2$ фігури вліво

в) на дальності 600- 800 метрів поправка на вітер - **ППВ=ПР-4**

Приклад: Стрільба ведеться з автомату Калашнікова АК-74 по ростовій фігурі на дальність 700 м. Вітер помірний бічний зліва. Визначити поправку.

Рішення: ППВ = ПР-4 ППв=7 – 4=3 фігури (ліворуч)

д) на дальності більше 800 метрів поправка на вітер **ППВ=ПР-3**

В усіх випадках величина бічних відхилень кулі прямо пропорційна швидкості вітру. Тому при сильному вітрі (8 м/с) поправки потрібно брати вдвічі більші, а при слабкому вітрі (2 м/с) та косому вітрі – вдвічі менше табличних.

2.3.3. Правила визначення поправок на рух цілі під час стрільби з автомата

2.3.3.1. Під час руху цілі вбік стрільця, або від нього, на дальності, яка не перебільшує дальності прямого пострілу, вогонь з автомата необхідно вести з установкою прицілу, яка відповідає дальності прямого пострілу. На дальності, яка перевищує відстань прямого пострілу, вогонь вести з установкою прицілу, яка відповідає тій дальності, на якій ціль може опинитися в момент відкриття вогню.

Під час стрільби по цілі, яка рухається під кутом до напрямку стрільби, точку прицілювання необхідно обирати попереду цілі і на такій відстані від неї, щоб за час польоту кулі ціль просунулась на цю відстань. Відстань, на яку пересувається ціль за час польоту кулі до неї, називається **упередженням**. Упередження на рух цілі береться у фігурах цілі або в метрах.

Під час руху цілі під гострим кутом до напрямку стрільби упередження береться в два рази менше, ніж указано у таблиці.

Під час руху цілі зі швидкістю більшою (меншою), ніж указано в таблиці, упередження збільшується (зменшується) пропорційно зміні швидкості руху цілі.

Вогонь по цілі, яка рухається під кутом до напрямку стрільби, ведеться способом супроводження або способом очікування цілі (вогневого нападу).

Під час ведення вогню способом супроводження цілі автоматник бере необхідне упередження і переміщує автомат вбік руху цілі, в момент найбільш правильної наводки веде вогонь короткими або довгими чергами в залежності від дальності стрільби і від швидкості руху цілі.

Під час ведення вогню **способом очікування цілі** (вогневого нападу) автоматник (кулеметник) прицілюється в точку, обрану попереду цілі, і з підходом цілі до цієї точки на величину півтора-двох табличних упереджень, міцно тримаючи автомат, проводить довгу чергу; потім, якщо ціль не буде знищена, вибирає попереду неї нову точку прицілювання, прицілюється і під час підходу до неї на величину необхідного упередження здійснює довгу чергу тощо. Використання трасуючих куль під час стрільби по цілях, що рухаються, забезпечує краще спостереження за результатами стрільби і можливість уточнення упередження.

Для визначення упередження під час стрільби з автомата по цілі, яка рухається під кутом 90° до напрямку стрільби, керуватися таблицею 3.3.

Таблиця 3.3

Упередження при стрільбі з автомату по цілі, яка рухається

Дальність стрільби, м	Ціль, що рухається зі швидкістю 3 м/с (приблизно 10 км/год)			Мотоціль, що рухається зі швидкістю 20 км/год (приблизно 6 м/с)	
	Упередження (приблизно)				
	в метрах	у фігурах цілі	у поділах цілика	в метрах	у діленнях цілика
100	0.34	0.5	1.5	0.63	3.0
200	0.72	1.5	2.0	1.34	3.5
300	1.16	2.5	2.0	2.14	3.5
400	1.66	3.5	2.0	3.06	4.0
500	2.24	4.5	2.0	4.15	4.0
600	2.91	6.0	2.5	5.39	4.5
700	3.70	7.5	2.5	6.85	5.0
800	4.63	9.5	3.0	8.56	5.5
900	5.62	11.5	3.0	10.40	6.0
1000	6.74	13.5	3.5	12.48	6.0

2.3.3.2. Мнемонічні правила визначення поправок на рух цілі можуть бути сформульовані при відсутності вітру наступним чином:

Для стрілецької зброї під патрон зр.1943р. при фланговому русі фігури, що рухається зі швидкістю 3 м/с, упередження (Упр) на рух цілі знаходяться за формулами відповідно табличних поправок на дальності :

- до 400 м Упр = Пр
- 500 – 600 м Упр = Пр+1,5;
- 700 – 800 м Упр = Пр+3;

де Упр – упередження у фігурах людини; Пр—приціл, відповідний дальності до цілі.

Упередження для стрілецької зброї під патрон зр.1908р. та патрон з кулею калібром 5,45 мм по фігурах, що рухається (зі швидкістю 3 м/с), при фланговому русі цілі на дальності стрільби до 500 м.

Мнемонічне правило звучить так: **“Упередження на рух цілі під кутом 90^0 до площини стрільби рівне приціл мінус постійний коефіцієнт 0,5” або Упр = Пр-0,5.**

Примітка. На дальності стрільби 600-800 м Упр = Пр.

*Приклад**:*** Стрільба ведеться з АК-74 по рухомій фігурі на дальність 200 м, що біжить з ліва на право зі швидкістю 3 м/с. Визначити упередження на рух цілі.

*Рішення***:** Упр = Пр-0,5=2 – 0,5=1,5 фігури праворуч.

В тисячних поправки на рух цілі беруться за такими правилами:

а) для зброї під патрон зр. 1943р. упередження (Упр) дорівнює:

Упр=0-05. (5 тис.)

б) для зброї під гвинтівочний патрон і патрон калібру 5,45 мм упередження (Упр) дорівнює: Упр=0-04. (4 тис) або 2 поділки цілика

При косому русі цілі точку прицілювання потрібно брати на нижньому краю цілі, так як дальність до цілі зменшується, а установка прицілу не змінюється.

Врахування кількості фігур при виносі точки прицілювання потрібно здійснювати від середини цілі.

Порядок визначення сумарної поправки при стрільбі з стрілецької зброї:

а) Коли напрямки вітру і руху цілі протилежні.

Винос точки прицілювання (ВТП) буде складати сумму значення поправки на вітер (ППв) та упередження (Упр) на рух цілі. Тобто, **ВТП=ППв+Упр**.

Приклад: Стрільба ведеться з АК-74 на дальності 400 м по рухомій цілі при помірному бічному вітрі, напрям вітру і руху цілі **не співпадають**. Визначити загальну поправку.

Рішення: Д=400 м, ППв=(Пр-2)/2=(4 – 2)/2=1 фігура, Упр=Пр-0,5=3,5 фігур. Тоді ВТП=3,5+1=4,5 фігури ліворуч.

Ціль знаходиться в момент підльоту кулі на дальності 3,5 фігури лівіше від початкового положення, а при стрільбі загальна поправка була взята 4,5 фігури, це зумовлено тим, що за рахунок дії вітру на кулю її траєкторія змінюється і куля починає рухатися на зустріч цілі.

б) Коли напрям вітру і руху цілі співпадають.

Винос точки прицілювання (ВТП) буде визначатися як різниця значення поправки на вітер (ППв) від упередження (Упр) на рух цілі або навпаки відповідно від більшого значення.

Тобто: **ВТП=ППв-Упр (коли ППв>Упр)**;

ВТП=Упр-ППв (коли Упр>ППв).

При обчисленні загальної поправки, результат ППв (поправки на вітер) та УПР (упередження) сумуються, якщо напрямки цілі і вітру протилежні (+)⇆ ВТП = ППв +УПР, та віднімаються, якщо напрямки вітру і руху цілі співпадають (-) ⇉ ВТП = ППв – УПР

При стрільбі на вказану дальність стрільб поправки на вітер дорівнюють:

До 600 м $\quad ППв = \frac{Пр - 2}{2}$

-700-800 м $\quad ППв = \frac{ПР+2}{2}$

- 900-1000 м $\quad ППв=Пр$

2.3.3.3. Правила ведення вогню під час руху стрільця.

Стрільба з автомата на ходу ведеться з короткої зупинки та без зупинки. Стрільба на ходу ведеться з автомата навскидку або з прикладом, притиснутим до боку.

Стрільбу навскидку можна вести з короткої зупинки, стріляючий зупиняється й у момент постановки лівої ноги на землю одночасно впирає приклад у плече (підкидає зброю), не приставляючи правої ноги, прицілюється, робить одну-дві черги (постріли), опускає автомат, продовжує рух.

Для стрільби навскидку без зупинки слід підкинути автомат до плеча, направити його в ціль і, продовжуючи рух, відкрити вогонь.

Стрільба з прикладом, притиснутим до боку, ведеться без зупинки. Стріляючий правою рукою притискає приклад до правого боку або впирає затильник у плечову частину правої руки біля ліктьового суглоба, направляє зброю в ціль і, не припиняючи руху, відкриває вогонь.

Стрільба з автомата з короткої зупинки прицільним вогнем ведеться за тими ж правилами, що й при стрільбі з місця.

Поправки на фланговий рух своєї машини щодо площини стрільби необхідно враховувати, керуючись таблицею 3.3.3.

Таблиця 3.3.3

Поправки на фланговий рух своєї машини щодо площини стрільби

Дальність стрільби, м	Поправки на фланговий рух машини з швидкістю 10 км/год щодо площини стрільби									
	АКМ			АК-74			ПК			
	у метрах	у тисячних	у фігурах	у метрах	у тисячних	у фігурах	у метрах	у тисячних	у фігурах	у поділках цілика
100	0,40	4,0	1	0,32	3,2	0,5	0,35	3,5	0,5	2
200	0,88	4,4	2	0,67	3,3	1,5	0,72	3,6	1,5	2
300	1,4	4,7	3	1,07	3,6	2	1,1	3,7	2	2
400	2,1	5,2	4	1,53	3,8	3	1,6	4,0	3	2

Стрільба на ходу через значні й постійні коливання ведеться, як правило, у межах дальності прямого пострілу. Точка прицілювання за висотою вибирається на рівні нижнього краю цілі, а за бічним напрямком — залежно від характеру цілі.

При веденні вогню на ходу слід застосовувати патрони з трасуючими кулями, щоб спостерігати положення трас куль щодо цілі і вчасно вносити поправки в положення зброї.

Під час руху машини по нерівній місцевості стрільба ведеться довгими чергами з наведенням автомата по стволу без використання прицілу.

2.4. Правила ведення вогню, спостереження за його результатами і коректування (підзавдання 000Г(Б).09Л.0204).

Основним і найбільш діючим способом ведення вогню зі стрілецької зброї є прицільний вогонь, який залежить від уміння швидко підготуватися до стрільби, одноманітності і правильності прицілювання, своєчасного введення поправок і спостереження за результатами стрільби.

Для випередження противника у відкритті вогню або у випадку, коли прицільні пристосування використовувати неможливо, ведеться спрямований вогонь.

Сутність цього способу стрільби полягає в тому, що зброя наводиться на ціль по стволу, на око; вогонь ведеться чергами або безупинно.

При веденні вогню як прицільного, так і спрямованого домогтися найбільш повного сполучення середньої траєкторії з ціллю можливо тільки на підставі спостереження за результатами стрільби, за місцем падіння куль, положенням рикошетів або за трасами.

Виявлення помилок, допущених при підготовці вихідних даних і направлення зброї на ціль, і внесення відповідних поправок на підставі результатів стрільби називають **коректуванням вогню.**

Коректування вогню включає внесення поправок у напрямок стрільби й у дальність за результатами спостереження за трасами або місцями падіння куль (рикошетами) і здійснюється за дальністю і напрямком.

Для стрілецької зброї коректування вогню за дальністю може здійснюватися зміною установки прицілу або зміною точки прицілювання за висотою. У першому випадку, одержавши, наприклад, відхилення куль від цілі на 100 м, змінюють у відповідний бік установку прицілу на одну поділку. Коли за умовами стрільби виміряти величину перельоту або недольоту неможливо, приціл змінюють на величину, що приблизно відповідає одній серединній помилці визначення відстані.

Найпростішим для стрілецької зброї є спосіб коректування вогню зміною точки прицілювання за висотою. Цей спосіб, найбільш широко застосовуваний, базується на тому, що зміна точки прицілювання за висотою викликає відповідну зміну дальності польоту куль. Тому, одержавши, наприклад, перелітну (недолітну) чергу, для зменшення (збільшення) дальності стрільби досить понизити (підвищити) точку прицілювання.

Цей спосіб доцільно застосовувати на дальностях стрільби менше 500 м по вертикальних цілях.

Коректування вогню за напрямком для стрілецької зброї здійснюється винесенням точки прицілювання за бічним напрямком на величину отриманого відхилення.

Робиться це таким чином. Помітивши місце падіння куль на місцевості або відхилення трас від цілі, стрілок вимірює величину відхилення центру групування рикошетів (трас) від цілі і виносить точку прицілювання на виміряну величину у протилежний бік.

Припустимо, що при прицілюванні у середину нижнього краю цілі центр групування рикошетів відхилився на одну фігуру ліворуч (рисунок 2.5). Значить, для зміщення середньої траєкторії центром цілі необхідно точку прицілювання винести на фігуру праворуч.

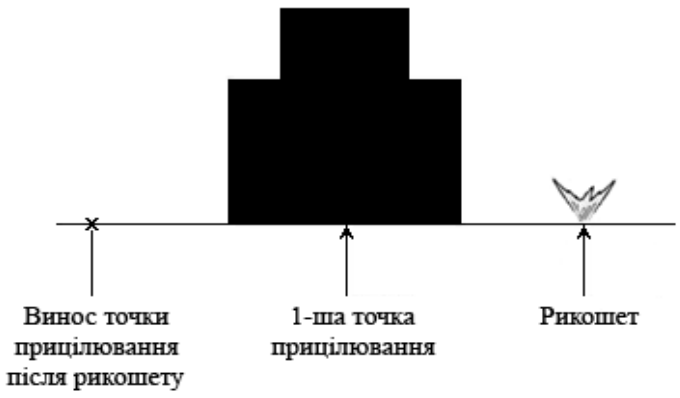

Рисунок 2.5 – Корегування вогню

Якщо вогонь корегує командир, то для продовження стрільби він подає команду, вказуючи у ній тільки те, що підлягає зміні. Все інше, вказане у попередній команді, зберігає свою силу. У цих умовах приціл змінюється на величину виміряного відхилення, а зброя наводиться у ту ж саму точку прицілювання.

Коректування вогню за напрямком і за дальністю, як правило, ведеться одночасно.

Залежно від умов стрільби і спостереження можна переходити від одного способу коректування вогню до іншого, для того щоб якнайшвидше визначити найвигідніші установки для ураження цілі.

Для коректування вогню за трасами необхідно, щоб стрільба велася патронами зі звичайними і трасуючими кулями у співвідношенні: на 3 патрони зі звичайними кулями один патрон із трасуючою кулею. Патрони з трасуючими кулями в ясну погоду застосовувати не рекомендується (слабко видні траси куль). Стрільба тільки патронами з трасуючими кулями призводить до підвищеного зносу каналу ствола.

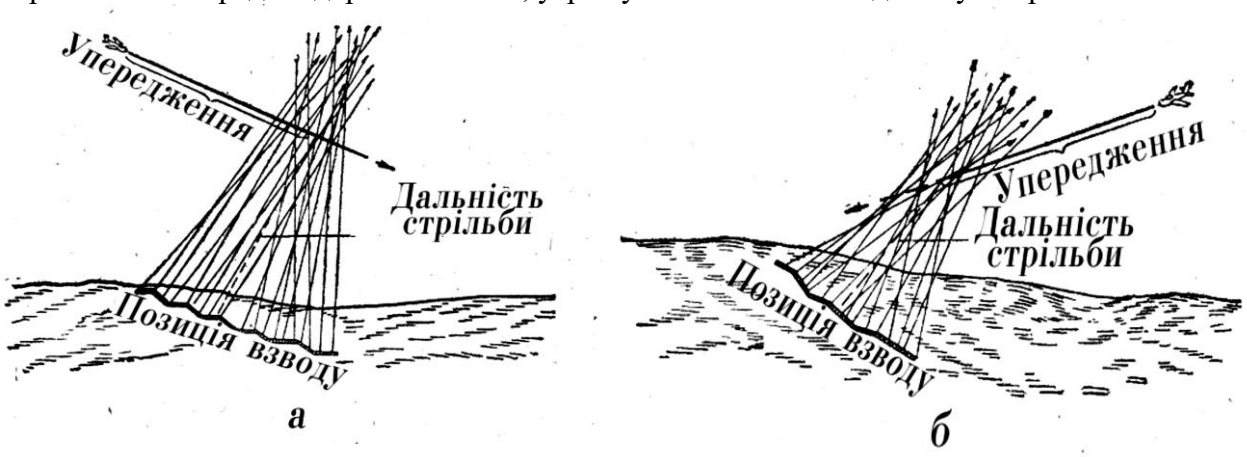
2.5. Особливості визначення вихідних установок для стрільби з автомату по повітряним цілям, БпЛА (підзавдання 000Г(Б).09Л.0205).

Вогонь з автоматів по БпЛА, гелікоптерами і парашутистам ведеться в складі відділення або взводу на дальності до 500 м з установкою прицілу 4 або “П”.

По БпЛА, що пікірує в бік того, хто стріляє, стрільбу вести неперервним вогнем з прицілу 4 або “П”, прицілюватись в головну частину цілі або наводячи автомат по стволу. Вогонь відкривати з дальності 700 – 900 м.

По БпЛА, що летить в стороні або над стрільцем, вогонь ведеться загороджувальним або супроводжувальним способом.

При веденні вогню загороджувальним способом, вогонь відділення або взводу зосереджується по команді командира по направленні руху БпЛА, який наближається (рисунок 2.6) у напрямку, що вказано в команді, стрілець, надає автомату кут підвищення, приблизно 45 град і відкриває вогонь, утримуючи автомат в наданому направленні.

Умовні позначення:
а – що рухається вздовж фронту позиції взводу;
б – що рухається під кутом до лінії фронту позиції взводу.

Рисунок 2.6 – Ведення вогню загороджувальним способом по літакам

Вогонь загороджувальним способом ведеться по БпЛА, що летять низько і мають швидкість польоту більше 150 м/с.

Стрільба ведеться безперервним вогнем до виходу БпЛА з зони вогню. Якщо стрілець чітко бачить зблизька цілі направлення трас свого автомата, то йому дозволяється, не зупиняти ведення вогню, трохи перемістити автомат в сторону цілі, добиваючись сумісності трас з ціллю.

При коректуванні вогню по трасам слід мати на увазі, що траси, направлені в БпЛА, здаються стріляючому такими які ідуть вище БпЛА і трохи попереду нього.

По цілям, що летять в повітрі повільно вогонь ведеться супроводжуючим способом. Упередження визначається і відраховується в бачених розмірах цілі (в фігурах). При веденні вогню супроводжуючим способом стрілець підтримує лінію прицілювання попереду БпЛА (вертольоту) на величину потрібного упередження і проводить довгу чергу.

Для визначення упередження при стрільбі по повітряним цілям, керуватися таблицею 5.1.

Таблиця 5.1

Визначення упередження при стрільбі по повітряним цілям

Ціль та її швидкість	Відстань стрільби, м					
	100		300		500	
	в метрах	в корпусах цілі	в метрах	в корпусах цілі	в метрах	в корпусах цілі
Гелікоптер, 50 м/с	6	1	21	3	39	5
Транспортний літак 100 м/с	13	1	43	3	79	5

Примітка. Довжина корпусу літака прийнята рівною – 15 м, гелікоптера – 8 м.

Вогонь по парашутистам ведеться довгими чергами. Точку прицілювання виносити в направленні зниження парашутиста на величину, указаною в таблиці. Відрахунок упередження проводять від середини парашутиста (таблиця 5.2, рисунок 2.7).

Таблиця 5.2

Винос точки прицілювання в напрямку руху парашутиста

Відстань стрільби, м	100	200	300	400	500
Винос крапки прицілювання у фігурах парашутиста	під ноги	1	2	2	3

Рисунок 2.7 – Винос точки прицілювання при стрільбі по парашутисту

Істотною відмінністю у призначенні вихідної установки прицілу по вертольотах у

положенні зависання в порівнянні зі стрільбою по повітряних цілях, що летять, є відсутність впливу кута місця цілі на кут прицілювання. Вертольоти вогневої підтримки для пуску ракет піднімаються на незначну висоту над землею, тому навіть при підйомі на висоту 100 м при відстані стрільби по них зі стрілецької зброї 500 м кут місця цілі складе 2-00 (12°). При таких кутах місця цілі кут прицілювання на відстані 500 м залишається табличним, тому що при незначних кутах прицілювання і при кутах місця цілі до ± 15° траєкторія практично залишається незмінною. Тому приціл для стрільби зі стрілецької зброї по вертольотах у положенні зависання варто призначати відповідно до відстані до цілі. Так, на відстань 500 м варто призначати установку прицілу “5” (не “3”, як це робиться для стрільби по повітряних цілях при більших кутах місця цілі), на відстані 800 м – приціл “8”.

2.6. Вирішення вогневих задач з використанням мнемонічних, табличних правил стрільби з використанням обладнання командирського ящика (КЯ) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0206).

Сучасні навчально-тренувальні засоби (НТЗ) забезпечують можливість більш наочно і доступно проводити заняттям з особовим складом, здійснювати контроль за діями тих, кого навчаються, у ході занять, вчасно виявляти помилки, що допускають, та їх причини, одночасно навчати більшу кількість тих, кого навчають, ніж на бойовій техніці, проводити тренування в польових умовах і в навчальних класах.

2.6.1. Командирський ящик КЯ – 2017.

Командирським ящиком (КЯ) називається - комплект навчальних стрілецьких приладів та пристосувань, для забезпечення ефективного навчання військовослужбовців та співробітників правоохоронних органів і силових структур прийомам і правилам стрільби із стрілецької зброї, протитанкових гранатометів у денний і нічний час, у навчальних класах, стрільбищах, вогневих містечках та ін., без витрати боєприпасів.

Командирський ящик

2.6.2. Склад, призначення та методика використання стрілецьких приладів Комплекту навчального вогневої підготовки КЯ-2017

2.6.2.1. Мушка показова (рисунок 2.8) - призначена:

- для показу правильного положення мушки зброї в прорізі прицільної планки;
- для показу помилок, які виникають при прицілюванні;
- для показу правильного прицілювання по різним цілям;
- для пояснення правил корегування стрільби.

Рисунок 2.8 – Мушка показова

Методичні рекомендації:

Застосовуючи мушку для показу правильного положення мушки в прорізі прицільної планки, необхідно взяти прилад в руки, послабити затискну гайку, встановити рівну мушку і затиснути гайку. Потім рівна мушка демонструється тим, хто навчається. Після показу їм пропонується самим встановити рівну мушку.

Для показу правильного прицілювання по різним цілям, керівник приєднує мушку до тримача і розміщує її на основі лінійки у визначеному положенні по відношенню до тієї чи іншої цілі. Після показу їм пропонується самим показати прицілювання по цілі.

Для показу помилок, виявлених на тренуваннях чи при стрільбі, за допомогою приладу демонструється правильне положення мушки зброї при прицілюванні. У подальшому демонструється помилка (мушка дрібна, крупна тощо), яку допустили ті, що навчаються.

2.6.2.2. Мушка показова з магнітним тримачем (рисунок 2.9) призначена для показу та пояснення:

- правильного положення мушки в прорізі прицільної планки;
- прицілювання по різним цілям;

видимого співвідношення розмірів прицільного приладу та цілі на різних відстанях;

- помилок, які допускаються при прицілюванні;
- виносу точки прицілювання на вітер і рух цілі;
- правил коректування вогню.

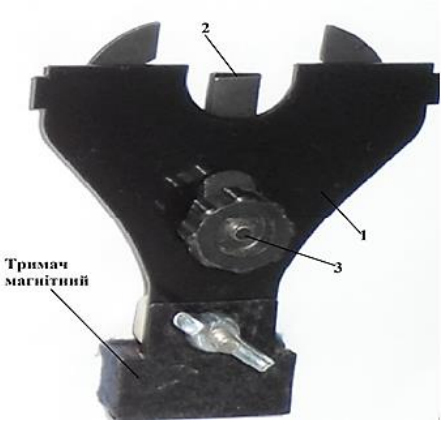

Рисунок 2.9 – Мушка показова з магнітним тримачем

Методичні рекомендації:

Застосовуючи мушку для показу правильного положення мушки в прорізі прицільної планки, необхідно взяти прилад в руки, послабити затискну гайку, встановити рівну мушку і затиснути гайку. Потім рівна мушка демонструється тим, хто навчається. Після показу їм пропонується самостійно встановити рівну мушку.

Для показу правильного прицілювання по різним цілям, керівник приєднує мушку до тримача і розміщує її на основі лінійки стрілецької у визначеному положенні по відношенню до тієї чи іншої цілі. Після показу, їм пропонується самим показати прицілювання по цілі. При показі видимих співвідношень розмірів прицільного приладу і цілей, мушка послідовно розміщується на основі лінійки стрілецької у тієї чи іншої цілі, розташованої на визначеній дальності. При цьому вимагається, щоб ті що навчаються запам’ятали ці співвідношення. Для показу помилок, виявлених на тренуваннях чи при стрільбі, за допомогою приладу демонструється правильне положення мушки зброї при прицілюванні, а потім демонструється помилка (мушка дрібна, велика тощо), яку допустили ті що навчаються.

При показі виносу точки прицілювання на вітер і на рух цілі, керівник встановлює на основі лінійки стрілецької мушку з необхідним випередженням по відношенню до цілі. Після показу, тим хто навчається вказується дальність до цілі, напрямок і сила вітру (швидкість і напрямок руху цілі) та пропонується визначити величину і напрямок виносу точки прицілювання (випередження), демонструючи рішення задачі з допомогою приладу.

2.6.2.3. Набір сіток оптичних прицілів (рисунок 2.10) призначений для навчання прицілюванню за допомогою денних й нічних оптичних прицілів різних зразків (оптичного прицілу РПГ-7В, снайперської гвинтівки СГД і оптичного прицілу для крупнокаліберного кулемету Владимирова і кулемету Калашнікова (ККВТ и ККТ), встановлених на БТР). Виконані з листового органічного скла, на якому нанесені сітки прицілювання різних оптичних прицілів. Кожна сітка має прозоре коло зі шкалою прицілу і вилку для з'єднання з тримачем магнітним.

Користуватися сітками оптичних прицілів необхідно разом з магнітним тримачем.

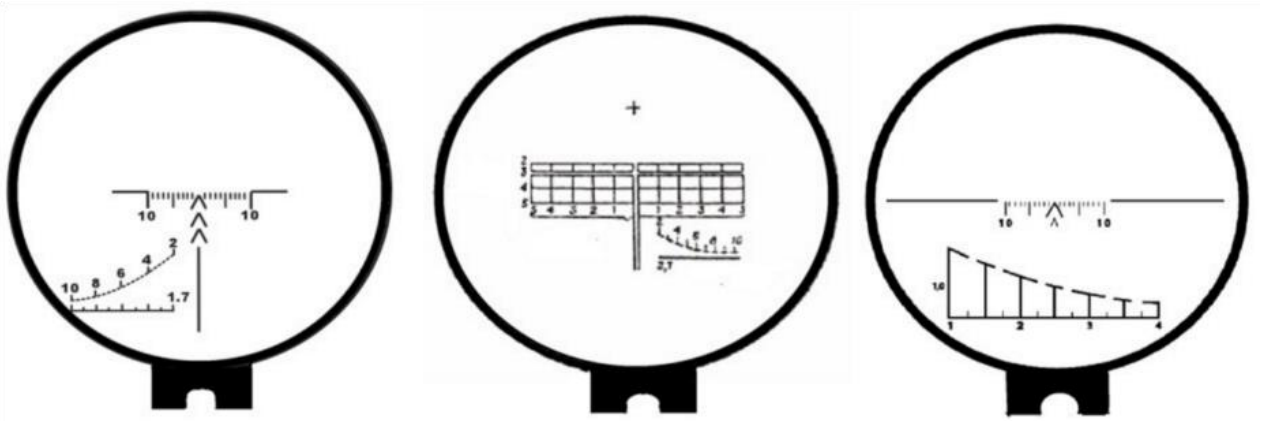

Рисунок 2.10 – Сітки оптичних прицілів

2.6.2.4. Тримач магнітний (рисунок 2.11) призначений для утримання прицільних пристосувань (мушки показової з магнітним тримачем, сіток оптичних прицілів) на металевій поверхні стрілецької і гранатометної лінійок. Він складається з корпусу з постійним магнітом (1) і затискної гайки (2) для кріплення прицільних пристосувань (мушки або сіток).

Рисунок 2.11 – Тримач магнітний

2.6.2.5. Лінійка стрілецька (рисунок 2.12) призначена для вивчення правил стрільби і прицілюванню зі стрілецької зброї.

Виготовляється у двох варіантах:

а) – для навчання прицілюванню і правилам стрільби зі зброї калібру 5,45-мм (АК74, РПК74 та їх модифікацій);

б) – з решти видів стрілецької зброї (калібр 7,62-мм).

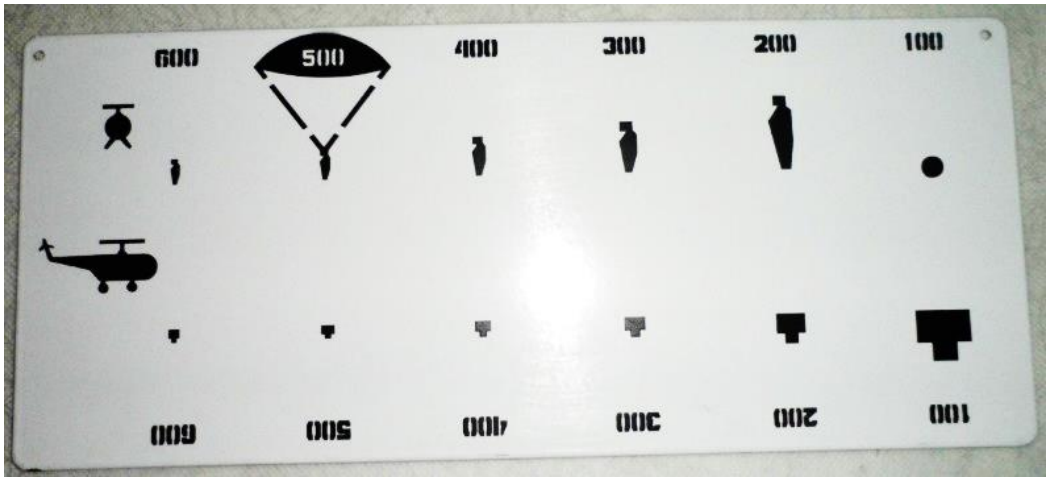

Рисунок 2.12 – Лінійка стрілецька

Основа лінійки виготовлена із металу. На одній її стороні викладено правила вибору прицілу і точки прицілювання при стрільбі зі стрілецької зброї по різним цілям; польові правила визначення поправок на вітер і рух цілі; правила стрільби по повітряним цілям. На другій стороні основи нанесено контури цілей у визначеному співвідношенні із прицільними приладами на відстанях від 100 до 600 м.

Методичні рекомендації:

Навчання стрільбі з використанням лінійки:

- при навчанні правильному прицілюванню керівник розміщує сітку оптичного прицілу необхідного виду зброї на основі лінійки, розміщує поділки сітки прицілу з серединою або нижнім зрізом цілі, пояснює і показує тим хто навчається, якою поділкою сітки необхідно прицілюватись по цілі на дальності 200, 300, 400 м тощо. Наприклад, при навчанні правильному прицілюванню з АК-74 по грудній фігурі на 200 м керівник розміщує поділку 2 та ціль на 200 м, на 300 м - поділку 3 та ціль на 300 м тощо;
- при показі видимих співвідношень розмірів сітки оптичного прицілу і цілей керівник послідовно накладає далекомірну шкалу сітки прицілу на ціль на основі лінійки, показує та пояснює правила визначення дальностей (відстані) до цілі по далекомірній шкалі сітки оптичного прицілу. Після цього тренує в визначенні дальності до цілі із використанням оптичного прицілу;
- при навчанні виносу точки прицілювання на боковий вітер і на фланговий (під кутом) рух цілі керівник спочатку показує на лінійці та пояснює правила виносу точки прицілювання на боковий вітер (фланговий, або під кутом рух цілі). Потім він тренує у тих хто навчається вмінням виносити точку прицілювання на визначену кількість фігур та поділок сітки прицілу.

Після того, як ті що навчаються набудуть навички у виносі точки прицілювання в фігурах і поділках сітки прицілу, керівник переходить до навчання виносу точки прицілювання в комплексі з вирішенням вогневих задач.

Для цього він повідомляє тим, хто навчається умови стрільби (напрямок та швидкість вітру, температуру повітря), показує цілі, вимагає вирішити вогневу задачу і провести прицілювання на лінійці стрілецькій.

При цьому особливу увагу приділяє правильному визначенню дальності до цілі і величини сумарної бокової поправки на боковий вітер. Керівник перед рішенням вогневої задачі повідомляє тим, хто навчається, ціль, напрямок і швидкість її руху та дальність до цілі. Правильність виносу точки прицілювання в фігурах цілі керівник перевіряє за допомогою контрольної лінійки.

Застосування лінійки на заняттях дозволяє пояснити та показати корегування вогню із стрілецької зброї шляхом зміни точки прицілювання як по висоті, так і за напрямком. Навчання при цьому проводиться так, як і при показі виносу точки прицілювання.

Заняття на НТЗ засобах проводяться як у планові годинники занять, так і під час самостійної підготовки.

3.ТЕМА 3. ТРЕНУВАННЯ ДІЯМ З ІНДИВІДУАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

3.1. Положення для стрільби. Тренування прийняття положень для стрільби (стоячи, з коліна, лежачи) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0301).

3.1.1. Прийняття різних положень для стрільби (стоячи, з коліна, лежачи)

Положення для стрільби

Дії зі зброєю

Автомат у бойових умовах переноситься із приєднаним до нього спорядженим магазином.

Стрільба із автомата може вестись із різних положень і з будь-якого місця, звідки видно ціль або ділянку місцевості, на якій очікується поява ворога.

При веденні вогню з місця у пішому порядку стрілець приймає положення для стрільби стоячи, з коліна і лежачи (в залежності від умов місцевості і вогню ворога). В русі стрілець може вести вогонь на ходу і з короткої зупинки.

В бойових умовах місце для стрільби стрілець займає і обладнує за наказом командира відділення або самостійно. В наказі для зайняття місця для стрільби командир може також визначити час на обладнання, положення для стрільби, сектор обстрілу або напрямок стрільби.

Для стрільби із автомата необхідно вибирати таке місце яке забезпечує найкращій огляд і обстріл, яке скриває стрільця від спостереження і вогню противника і дозволяє зручно виконувати прийоми стрільби. В залежності від обставини місце для стрільби вибирається у траншеї, окопі, воронці від снаряду, канаві, за каменем, пеньком тощо. В населеному пункті місце, для стрільби може бути вибрано у вікні будівлі, на горищі, у фундаменті будови тощо.

Не слід вибирати місце для стрільби поблизу відокремлених місцевих предметів, а також на гребенях підвищень.

При завчасній підготовці місця для стрільби необхідно перевірити можливість ведення вогню у заданому секторі або напрямку, для чого автомат послідовно наводиться на різні місцеві предмети. Для зручності і підвищення ефективності вогню із автомата необхідно підготувати упор під цівку.

Для зайняття місця для стрільби подається команда.

Наприклад:

“Такому-то стрільцю, місце для стрільби там-то – до бою”.

По цій команді стрілець, займає місце і готується до стрільби.

Для зміни місця для стрільби подається команда.

Наприклад:

“Такому-то стрільцю, перебігти туди-то – вперед”.

В залежності від обстановки і характеру місцевості стрілець в бою пересується бігом, прискореним кроком, перебіганням або переповзанням. Перед початком пересування автомат ставиться на запобіжник.

Кожен стрілець керуючись загальними правилами виконання прийомів стрільби і враховуючи свої індивідуальні особливості, повинен відпрацювати і застосовувати найбільш вигідні і стійкі положення для стрільби, добиваючись одноманітного положення голови, корпуса, рук і ніг.

Стрільба із автомата складається із підготування до стрільби, здійснення стрільби (пострілу) і припинення стрільби.

Тренування прийняття положень для стрільби здійснюється згідно пункту 8 цього ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л, виконання нормативів Н-ВП №№30, 32, 33:

	Положення лежачи	Положення з коліна	Положення стоячи
Положення лежачи	Положення лежачи	Положення з коліна	Положення стоячи

Одразу слід зазначити що позиція для стрільби лежачи являється однією з найефективніших (найбезпечніших) позицій, вона являє собою найбільш зручну та стабільну позицію для ведення вогню, єдиною перешкодою для такого положення може бути рельєф місцевості що безпосередньо впливає на радіус, кут огляду що безпосередньо впливатиме на ведення вогню стрільцем. Положення лежачи можливо приймати на животі, на лівому, на правому боці та на спині. Найбільш поширене положення для стрільби лежачи на животі.

Враховуючи тактичну обстановку положення іноді доцільно змінювати, в залежності від ситуації. Наприклад, під час артилерійського обстрілу ноги бійця зведені разом, або одна нога покладена на іншу для зменшення ймовірності пошкодження від обстрілу (рисунок 3.1).

Рисунок 3.1 – Позиція для стрільби лежачи з ногами разом і нога на ногу

Для прийняття положення для стрільби на правому (лівому) боці й на спині, інструктор проводить демонстрацію варіантів та прийомів із положення лежачи з поясненням. Для прийняття положення лежачи на лівому боці (варіант для правши) впирає зброю прикладом у плече (рисунок. а), ліва рука від плеча до ліктя спирається на поверхню землі, кисть тримає цівку (передню рукоятку або за магазин, магазин і ствольну коробку автомата). Нажаль стрільба з такого положення на великі відстані не являється ефективною через необхідність врахування спеціальних поправок, які в умовах ближнього бою недоцільно враховувати (рисунок 3.2).

Умовні позначення:
а – положення лежачи на лівому боці,
б – положення лежачи на правому боці.
Рисунок 3.2 – Положення для стрільби лежачи на правому і лівому боці

Для прийняття положення лежачи на правому боці (варіант для правши), стрілець рукою тримає зброю за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку автомата), регулюючи положенням руки і вигином ліктя напрямок зброї на ціль. Права рука тримає пістолетну рукоятку і зовнішньою стороною може торкатися поверхні землі, створюючи додатковий опір.). В такому положенні стрільцю легко здійснювати перенесення вогню, за винятком положення, коли зброя направлена в бік ніг під гострим кутом. При такому положенні вкрай незручно тримати у правій руці пістолетну рукоятку автомата. Дане положення ефективно використовується стрільцями для ураження противника через низько розташовані отвори або укриття, що мають гострий кут до поверхні землі, наприклад: отвір у стіні (укритті), гусеницю тощо. Положення лежачи на спині приймається із попереднього положення стрільця лежачи на животі або з положення стоячи чи присівши (навпочіпки).

УВАГА! *Після прийняття положення для стрільби лежачи потрібно здійснити переміщення в сторону (мається на увазі відповзти вбік), що унеможливить ведення прицільного вогню противником.*

Сидячи положення є більш зручними для стрільби та дозволяють зменшить профіль бійця. Їх є кілька. Розглянемо їх особливості та переваги.

 Рисунок 3.3 – Позиція для стрільби в присіді з коліна без упору	В присіді з коліна без упору. Дозволяє швидко понизити профіль і швидко ж встати й продовжити рух. При присіді на праве коліно робимо крок лівою ногою вперед, праве коліно опускається на землю в сторону, так щоб сформувався трикутник ліва стопа – праве коліно-права стопа, це забезпечить стабільну позицію. Права стопа стоїть на землі на підошві зігнутих пальців (це дозволить швидко підвестися). Позиція рук і корпусу не відрізняється від позиції для стрільби стоячи (рисунок 3.3).
 Рисунок 3.4 – В присіді з упором	В присіді з упором. Дозволяє досить швидко зайняти позицію сідниці опускаються на праву ногу, сідають на її п’ятку (це зміцнить опору та додасть стабільності). Корпус подаємо вперед і знаходимо опору для передньої руки. При стрільбі з правого коліна - ліва рука впирається в ліве коліно трицепсом ближче до ліктя, при стрільбі з лівого коліна – лікоть правої руки впирається в праву ногу біля коліна (рисунок 3.4).

Зміна напрямку стрільби з коліна

3.1.2. Зміна напрямку стрільби в положенні з коліна.

Для зміни напрямку стрільби при положенні з коліна на 180 градусів відбувається в наступній послідовності - опускаємо ствол донизу як в нижньому положенні готовності, або піднімаємо, як у верхній позиції готовності, після чого робимо розворот змінюючи коліно на протилежне, як показано на рисунку нижче. При цьому слід намагатися робити цю маніпуляцію залишаючись в максимально низькому положенні (рисунок 3.5).

а ***б*** ***в***

Умовні познаки:
а – вихідне положення; б – проміжне положення при розвороті в положенні з коліна;
в – положення після зміни напрямку на 180 градусів.
Рисунок 3.5 – Розворот на 180 градусів в положенні з коліна

Для прийняття положення для стрільби стоячи потрібно:

Взяти лівою рукою автомат знизу за цівку і ствольну накладку і, при піднімаючи його дещо вперед і вгору, вивести праву руку з-під ременя, а потім перекинути ремінь через голову. Одночасно з цим повернутися в півоберта праворуч і, не приставляючи лівої ноги, відставити її вліво приблизно на ширину пліч, як зручніше автоматнику, і енергійно подати автомат дульною частиною вперед в бік цілі (рисунок 3.6а). Дозволяється ремінь з шиї не знімати, а використовувати його для більш міцного утримування автомата при стрільбі (рисунок 3.6б).

а **б**

Умовні позначення:
а – без використання ременя; б – з використанням ременя.
Рисунок 3.6 – Положення для стрільби стоячи

Одразу слід зазначити, що позиція для стрільби стоячи найменш стабільна і зручна, окрім того, в бойовій обстановці перш за все потрібно зайняти укриття, або понизити свій профіль (сісти/лягти) за відсутності укриття, тому стрільба в статичному, стоячому положенні застосовується досить рідко. Крім того, стрільба стоячи часто відбувається з-за укриття, в цьому випадку позиція стрільця буде підлаштовуватись під умови укриття. Однак, у випадку, коли виникає необхідність стріляти з положення стоячи (наприклад з ходу) військовослужбовець повинен знати найбільш ефективні положення для стрільби. Стійка формується, так, щоб наша нагрудна броньова пластина була повернута в бік цілі.

Стрілець приймає фронтальну стійку (недомінантна нога при цьому для зручності може злегка подаватися вперед і в бік) до напрямку стрільби, при цьому ледь згинає ноги в колінах, жорстко фіксуючи м'язами тазостегнових суглобів для забезпечення стійкого положення, тулуб при цьому трохи подається вперед (рисунок 3.7). Недомінантною рукою зброя підтримується за цівку (передню рукоятку або за магазин; магазин і ствольну коробку автомата), а домінантною – без зайвого напруження, за пістолетну рукоятку. Лікоть домінантної руки притискається до тулуба, – таке положення стрільця зменшує його візуальні розміри. Плечі мають бути злегка підняті так, щоб прицільні пристрої були на одному рівні з очима з метою попередження зайвого нахилу голови вперед. Приклад автомата має зручно упиратися в плечову ямку (в разі відсутності засобів індивідуального захисту (бронежилету), щока має торкатися прикладу або знаходитися біля нього. При стрільбі у засобах захисту (бронежилеті), приклад автомата ефективніше впирати у фронтальну пластину бронежилета ближче до центру грудної клітини на рівні підборіддя. На перший погляд, таке положення буде здаватися незвичним, але досить зручним, забезпечуючи гасіння віддачі при стрільбі вагою всього тіла. В будь-якому випадку, стрілець, враховуючи свої особисті антропометричні дані (зріст, довжину рук), можливість регулювання довжини прикладу зброї, має сам визначити для себе ту індивідуальну прикладку, яка буде для нього зручна та буде забезпечувати ефективність ведення влучного вогню.

Рисунок 3.7 – Положення для стрільби стоячи – фронтальна стійка

Розворот/поворот зі зброєю

3.1.3. Зміна напрямку стрільби (повороти зі зброєю):

а) поворот праворуч здійснюється в такому порядку (рисунок 3.8): поворот голови вправо; пошук і фіксація мішені зором; опускання зброї та поворот зброї по осі ствола (в кінці цього руху ствол має бути направлений в точку приблизно 100 – 150 см перед ногами стрільця, зброя повернута навколо осі ствола майже на 90°, магазин дивиться вправо і трохи вниз); права нога робить короткий крок в бік мішені (вправо); ліва нога робить крок в бік мішені та завершує формування правильного положення ніг для стрільби стоячи; виконавець формує стійку для стрільби та здійснює швидке прицілювання;

Рисунок 3.8 – Поворот праворуч

б) поворот ліворуч здійснюється в такому порядку (рисунок 3.9): поворот голови вліво; пошук і фіксація мішені зором; опускання зброї та поворот зброї по осі ствола (в кінці цього руху ствол має бути направлений в точку приблизно 100 – 150 см перед ногами стрільця, зброя повернута навколо осі ствола майже на 90°, магазин дивиться вправо і трохи вниз); ліва нога робить короткий крок в бік мішені (вліво); права нога робить крок в бік мішені та завершує формування правильного положення ніг для стрільби стоячи; виконавець формує стійку для стрільби й здійснює швидке прицілювання;

Рисунок 3.9 – Поворот ліворуч

в) розворот на 180:

Спосіб 1. Здійснюється в такому порядку (рисунок 3.10): поворот голови для контролю зором обстановки позаду і пошуку загрози; опускання зброї та поворот зброї по осі ствола (в кінці цього руху ствол має бути направлений в точку приблизно 100 – 150 см перед ногами стрільця, зброя повернута навколо осі ствола майже на 90°, магазин дивиться вправо і трохи вниз). Якщо розворот через ліве плече - ліва нога робить півкрок ліворуч, водночас стопа максимально розвертається назад, далі права нога довершує стійку одним кроком, в той час, як тіло розвертається на лівій нозі. Групуємо тіло відповідно до вимог "Положення для стрільби стоячи" цього посібника і здійснюємо прицілювання.

Недолік цього способу – необхідне місце для розвороту з кроком вбік, це може бути критично у вузькому коридорі, наприклад в окопі. Перевага способу: якщо є укриття поблизу – ми можемо зробити ширший крок і сформувати стійку вже за укриттям. Також на короткій дистанції широкий крок допоможе зміститись з можливої лінії вогню.

Спосіб 2. Відрізняється в роботі ніг. Виконується шляхом схрещування ніг - права нога ступає за ліву далі ліворуч, або ліва за праву праворуч і виконується розворот на місці (рисунок 3.11).

Перевагою є те, що розворот виконується фактично на одному місці, недолік цього способу - схрещування ніг є нестабільною позицією і такий розворот не завжди зручно виконувати, залежно від того, що у нас під ногами.

Рисунок 3.10 – Розворот на 180° (спосіб 1)

Рисунок 3.11 – Розворот на 180° (спосіб 2)

3.1.4. Прийоми стрільби з перенесенням вогню

УВАГА! Варіанти від “американських військових” (переклад українською, посилання **18** до СТІ 000Г(Б).09Л “Вогнева підготовка (курс вивчення дій у складі підрозділу (відділення, взводу) - https://gunmag.com.ua/docs/pidgotovka-6-22.pdf

Стрільба з перенесенням

Поворот зі зброєю на 90 градусів

Повороти зі зброєю на 90 градусів

Розвороти зі зброєю

Розвороти зі зброєю

3.2. Тренування зміни положень для стрільби в русі (маніпуляції зі зброєю) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0302).

3.2.1. Навчання зміни положення для стрільби в русі.

Стрільба навскидку

Вогонь із автомату в русі ведеться “навскидку” з короткої зупинки і на ходу. На початку навчання керівнику (інструктору) варто зауважити, що зупинка того, хто навчається, є вигідним моментом для ведення по ньому вогню противником (час прицілювання в середньому складає 5 с), тому припиняти рух потрібно лише на дуже короткий час або зовсім не зупинятися.

УВАГА! *Швидкість ведення вогню з короткої зупинки повинна досягатися головним чином за рахунок швидкісного “вскидання” зброї та прицілювання.*

Перед відпрацюванням прийомів стрільби на ходу з короткої зупинки в цілому, керівнику заняття (інструктору) необхідно переконатися, що ті, хто навчаються, засвоїли техніку прийомів швидкого “вскидання” зброї і прицілювання, переміщення на полі бою та знають зручне та ефективне положення зброї під час руху.

Оскільки ті, хто навчаються, вже набули навичок у стрільбі стоячи з місця, керівник (інструктор) звертає увагу на нові елементи: темп руху, положення зброї під час руху та швидкість приготування до стрільби. При цьому необхідно, щоб ті, хто навчаються, при виявленні цілі одночасно з постановкою лівої ноги для правши або правої – для шульги (при цьому зберігається більш стійке положення тіла стрільця) на землю, не приставляючи домінантну ногу: швидко “вскидати” зброю до плеча, припиняючи рух і, розподіливши вагу тіла на обидві ноги, прицілитись та натискати на спусковий гачок; після короткої черги, одразу ж продовжувати рух.

УВАГА! *Допустима тривалість зупинки для здійснення пострілу на початку навчання може сягати вдень 5 – 7 с (вночі 7 – 9 с), а навчений особовий склад наприкінці навчання не повинен перевищувати зупинку більше 5 с.*

Навчання прийому стрільби “навскидку” на ходу здійснюється аналогічно навчанню прийому стрільби “навскидку” з короткої зупинки, за винятком: під час руху керівник заняття (інструктор) подає команду “Вогонь”; по цій команді ті, хто навчаються, одночасно з постановкою на землю для правши лівої (для лівши правої) ноги “вскидають” зброю до плеча, а при переносі вперед для правши правої (для шульги лівої) ноги натискають на спусковий гачок; при повторній команді “Вогонь” вони знову виконують ті ж дії.

Керівнику заняття (інструктору) також необхідно вимагати від тих, хто навчаються, не уповільнювати рух та не зупинятися, не відкривати вогонь стоячи на одній нозі та не рухатися на прямих ногах. Крім того, звертається увага на положення тулуба та рук тих, хто навчаються. Лікоть домінантної руки не має бути витягнутий в бік на рівні плеча, а навпаки притискається до тулуба (приймається зручне природнє положення) (рисунок 3.12 а); лікоть недомінантної руки не має притискатися до тулуба, з метою упередження зайвого коливання зброї під час руху (рисунок 3.12 б).

а б

Умовні познаки:
а – вид з лівого боку; б – вид з правого боку

Рисунок 3.12 – Положення тулуба та рук стрільця під час ведення вогню на ходу

Рух стрільця може відбуватися як вперед, назад, так і по фронту (рисунок 3.13), при цьому тулуб того, хто навчається, трохи подається вперед для забезпечення стійкості при стрільбі та гасіння віддачі.

а б в

Умовні познаки:
а – рух вперед; б – фронтальний рух; в – рух назад.
Рисунок 3.13 – Варіанти руху стрільця під час ведення вогню на ходу

Темп руху в процесі навчання доводиться до 110 – 120 кроків на хвилину.

В подальшому, під час тренування керівник заняття (інструктор) не подає команди на відкриття вогню, а визначеним сигналом викликає показ цілі на короткий час 3-5 с. Ті, хто навчаються, переміщуються та ведуть спостереження за полем бою, після виявлення цілей ведуть вогонь по них самостійно. Під час навчання прийомам стрільби на ходу цілі мають бути розосереджені по фронту і в глибину та варіанти їх показу щоразу змінюватися.

3.2.2. Вправи з відпрацювання базових позицій та маніпуляцій без використання боєприпасів (холості тренування):

Навчальна вправа № 1 “Відпрацювання основних технік переміщення та маніпуляцій зі зброєю в позиції стоячи”.

Особливості: холосте тренування без використання боєприпасів

Мета: набуття та розвиток навичок поводження зі зброєю. Набуття військовослужбовцями навичок формування позицій для стрільби стоячи відповідно до підпункту 1 цього Довідкового матеріалу.

Кількість учасників: навчальна група. Контролює виконання два інструктори.

Місце проведення: ділянка місцевості.

Хід виконання:

1) Навчальна група шикується на ділянці місцевості таким чином, щоб військовослужбовці не заважали один одному, бачили та чули команди інструктора.

2) Інструктор (керівник заняття) перевіряє зброю на розрідженість та відсутність у виконавців боєкомплекту.

3) Відпрацювання починаються з показу керівником (інструктором) правильного виконання вправи, відповідно до підпункту 1 цього Довідкового матеріалу. Інструктор (керівник стрільб) пояснює послідовність, а також мету виконання вправи.

4) Виконання вправи навчальною групою. Порядок виконання:

Дія 1

Вихідне положення – нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Раз” – військовослужбовці приймають положення для стрільби стоячи. “Два” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

“Завершити виконання” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

Дія 2

Вихідне положення – нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Загроза попереду” – військовослужбовці приймають положення для стрільби стоячи, обирають довільну точку перед собою та здійснюють прицілювання в неї.

“Рух вперед” – військовослужбовці починають рух утримуючи приціл на обраній цілі.

“Рух назад” – військовослужбовці рухаються назад спиною вперед утримуючи приціл на обраній цілі.

“Завершити виконання” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

Дія 3

Вихідне положення – нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Загроза попереду” – військовослужбовці приймають положення для стрільби стоячи, обирають довільну точку перед собою та здійснюють прицілювання в неї.

“Загроза зліва”, “Загроза праворуч”, “Загроза позаду” – військовослужбовці здійснюють зміну напрямку стрільби відповідно до підпункту 3.2.1. цього Довідкового матеріалу.

“Завершити виконання” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

Дія 4

Вихідне положення – нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Загроза попереду” – військовослужбовці приймають положення для стрільби стоячи, обирають довільну точку перед собою та здійснюють прицілювання в неї.

“Повний перенос” – військовослужбовці виконують повний перенос зброї на недомінантне плече згідно з пунктом 4.1 цього Довідкового матеріалу.

“Рух вперед” – військовослужбовці починають рух утримуючи приціл на обраній цілі.

“Рух назад” – військовослужбовці рухаються назад спиною вперед утримуючи приціл на обраній цілі.

Примітка. Інструктор має продемонструвати існуючі варіанти позицій для стрільби стоячи, для того щоб виконавці могли вибрати оптимальне індивідуальне положення. Інструктор має слідкувати за правильністю виконання, та звертати увагу виконавців на їх помилки та допомагати їх виправити.

Під час виконання Дії 2 інструктор слідкує за правильністю переміщення. Для того аби не спіткнутися через перешкоду при русі вперед. Виконавці ступають з п’ятки на носок, при русі назад з носка на п’ятку. Ступні при переміщенні мають бути направлені вперед (не в сторони), а ширина між стопами має бути не більше від ширини плечей, це запобігає коливанню прицілу по горизонталі. Не потрібно робити надто великих кроків, щоб запобігти розкачування прицілу по вертикалі.

Навчальна вправа № 2 “Відпрацювання маніпуляцій зі зброєю в положенні з коліна”.

Особливості: холосте тренування без використання боєприпасів.

Мета: набуття та розвиток навичок поводження зі зброєю. Набуття військовослужбовцями навичок формування позицій для стрільби з коліна відповідно до пункту 1 цього Довідкового матеріалу.

Кількість учасників: взвод. Контролює виконання два інструктори.

Місце проведення: ділянка тактичного поля.

Хід виконання:

1) Навчальна група шикується на ділянці тактичного поля. Таким чином, щоб військовослужбовці не заважали один одному, бачили та чули команди інструктора;

2) Інструктор (керівник заняття) перевіряє зброю на розрідженість та відсутність у виконавців боєкомплекту;

3) Відпрацювання починаються з показу керівником (інструктором) правильного виконання вправи, відповідно до пункту 1.3.2 цього Довідкового матеріалу. Інструктор (керівник стрільб) пояснює послідовність, а також мету виконання вправи;

4) Виконання вправи навчальною групою.

Порядок виконання:

Вихідне положення – нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Рух (вперед, назад)” – військовослужбовці починає рух в напрямку імовірного противника.

“Коліно” – військовослужбовці приймають положення стрільби з коліна.

“Загроза (вказується новий напрямок для стрільби)” – військовослужбовці змінюють напрямок стрільби у положенні з коліна, відповідно до підпункту 1.3.2.5 цього Довідкового матеріалу.

5) “Перенос” – військовослужбовці роблять перекладку зброї на протилежне плече (недомінуюче плече), використовується на тренуванні спосіб неповного переносу зброї відповідно до пункту 4 цього Довідкового матеріалу.

“Завершити виконання” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

Примітка. Інструктор має продемонструвати існуючі варіанти позицій у положенні з коліна, для того щоб виконавці могли вибрати оптимальне індивідуальне положення. Інструктор повинен слідкувати за правильністю виконання та послідовністю дій під час занять, та звертати увагу виконавців на їх помилки для подальшого їх виправлення.

Навчальна вправа № 3 “Відпрацювання маніпуляцій зі зброєю в положенні лежачи”.

Особливості: холосте тренування без використання боєприпасів.

Мета: набуття та розвиток навичок поводження зі зброєю в положенні для стрільби лежачи. Набуття військовослужбовцями навичок формування позицій для стрільби лежачи відповідно до пункту 1 цього Довідкового матеріалу.

Кількість учасників: взвод. Контролює виконання два інструктори.

Місце проведення: ділянка тактичного поля.

Порядок виконання:

1) Навчальна група шикується на ділянці тактичного поля. Таким чином, щоб військовослужбовці не заважали один одному, бачили та чули команди інструктора;

2) Інструктор (керівник заняття) перевіряє зброю на розрідженість та відсутність у виконавців боєкомплекту;

3) Відпрацювання починаються з показу керівником (інструктором) правильного виконання вправи, відповідно до пункту 1 цього Довідкового матеріалу. Інструктор (керівник стрільб) пояснює послідовність виконання, а також мету вправи;

4) Виконання вправи навчальною групою.

Порядок виконання:

Вихідне положення - нижня позиція готовності.

Інструктор подає наступні команди:

“Рух (вперед, назад)” – військовослужбовці починає рух в напрямку імовірного противника.

“Раз” – військовослужбовці приймають положення стрільби з лежачи, при цьому вони мають зміститися в сторону (перемістити свій силует для подальшої роботи).

“Зміна (вказується новий напрямок для стрільби)” – військовослужбовці змінюють напрямок стрільби у положенні лежачи.

“Рух вперед” – продовження руху з поточного положення.

“Завершити виконання” – військовослужбовці повертаються у вихідне положення.

Примітка. *Інструктор має продемонструвати існуючі варіанти позицій у положенні лежачи, для того щоб виконавці могли вибрати оптимальне індивідуальне положення. Інструктор має слідкувати за правильністю виконання вправи, та звертати увагу виконавців на їх помилки для подальшого їх виправлення.*

3.3. Реакція на контакт (праворуч, ліворуч, тил) з противником (підзавдання 000Г(Б).09Л.0303).

3.3.1. Поняття “вогневий контакт”

Вогневий контакт – нетривала за часом ситуація емоційно напруженого протиборства між сторонами, у якій відбувається застосування вогнепальної зброї або інших схожих із нею засобів ураження хоча б одною зі сторін.

Виходячи з визначення, можна виділити односторонній вогневий контакт (коли вогнепальна зброя застосовується одною зі сторін протиборства) та двосторонній вогневий контакт (коли вогнепальна зброя застосовується обома сторонами).

Вогневі контакти залежно від їх інтенсивності можливо розділити на три види:

1) низька інтенсивність – противник (на відстані 500 та більше метрів) веде неприцільний вогонь. Солдат повністю контролює ситуацію та здатний реагувати на зміну обстановки;

2) середня інтенсивність (на відстані 200 – 500 метрів) противник веде прицільний вогонь;

3) висока інтенсивність – відстань до противника складає менше 200 метрів, вогонь противника змушує змінювати позиції, займаючи більш вигідні. Ситуація частково перебуває під контролем, противник веде активні дії та здійснює обхідні маневри. Указані критерії є умовними та можуть змінюватися залежно від місцевості, часу доби, виду застосованої зброї.

Вогневий контакт характеризується сильним емоційним переживанням. В екстремальних умовах збереження психічної рівноваги є найважливішим чинником для збереження бойової готовності та адекватних дій. Як правило, ведення вогневого контакту високої інтенсивності відбувається із неприцільною, інтуїтивною стрільбою, тому що зосередження уваги на прицільних пристроях вимагають граничної концентрації зору саме на них, позбавляючи солдата бачення повної картини вогневого контакту.

Також вогневий контакт ускладнюється тим, що солдат повинен подолати психологічний бар’єр, тому що вогонь доводиться вести не по мішені, а по людині. Стан високої емоційної напруги в цій ситуації посилюється, якщо вогневий контакт характеризується високою інтенсивністю. На звичайних заняттях із вогневої підготовки ті, хто навчаються не стикаються з подібними ситуаціями, що призводить до психологічної непідготовленості під час стрільби в реальних умовах. У результаті це зазвичай призводить до труднощів та помилок.

При підготовці слід зважати на те, що ведення вогневого контакту високої інтенсивності в міських умовах має низку особливостей, вимагаючи вміння вражати не тільки нерухомі, але й цілі, що раптово з’являються, пересуваються на різних дистанціях, із різних положень, у русі, з перенесенням вогню по фронту і в глибину, за різних обставин освітлення і погоди, в умовах обмеженого часу, коли немає можливості ретельно прицілюватись. Час реагування на ціль (усвідомлення загрози – ухвалення рішення – постріл) із наближенням цілі різко скорочується. У цьому випадку винесення зброї на лінію прицілювання (виконання пострілу) відбувається, ґрунтуючись на ефекті м’язової пам’яті, а на остаточне коригування прицільного пристрою зброї на ціль часу вже не залишається. У разі вогневого контакту високої інтенсивності час виявлення цілі і постріл зазвичай займають 2-3 секунди. Позірна простота виконання пострілу часто приховує той факт, що результатом стрільби водночас має бути гарантоване ураження цілі, а не випадкове влучання. Формування стійких навичок влучної стрільби відбувається в результаті правильного навчання, тренувань і постійної практики, що передбачає застосування вогнепальної зброї в умовах обмеженого часу, обстановки, яка швидко змінюється, наявності стресових ситуацій та інших ускладнюючих факторів.

Солдати мають розуміти, що виживання та перемога в бою не залежать тільки від навичок стрільби, але вони є важливим фактором, який може у цьому допомогти. Також, потрібно приймати до уваги бойові фактори:

ворожі солдати рідко будуть видимі, тільки, якщо вони не атакують;

більша частина вогню має бути зосереджена на зоні, де було виявлено ворога або є підозра, що він може там знаходитись, але його не видно;

більшість бойових цілей можуть бути виявлені за димом, спалахом, пилом, шумом, або рухом, що видимі лише на маленький проміжок часу;

відстань, на якій солдати противника можуть бути виявлені та на якій можна ефективно вести вогонь, рідко перевищує 300 метрів;

вид цілі, нерівності ландшафту та рослинність можуть вимагати ведення вогню з різних положень.

Не виключено, що при пересуванні містом або лісосмугою у зоні бойових дій ваша група може зненацька наштовхнутись на таку ж групу ворога або потрапити у засідку. Щоб не розгубитися в такій ситуації, разом з побратимами треба чітко завчити алгоритм дій, аби вибратися з сутички живими.

3.3.2. Дії при зустрічі з противником.

3.3.2.1. Дії при зустрічі з противником – це прийоми, які використовуються групою під вогнем противника, а також для відповідних дій при зміні обстановки.

Послідовність дій:

а) при відкритті противником вогню необхідно виконати наступні дії:

якщо можливо, – зробити три постріли у бік противника (кожен, хто знаходиться на позиції, що дозволяє вести вогонь у відповідь) і голосом вказати напрямок на противника;

швидко залягти, перекотитися (переповзти) за укриття. Не намагайтеся бігти до найближчого укриття, до якого 20 метрів, ви не добіжете;

переповзанням або короткими перебіганнями витягнутися в лінію, у напрямку противника. Перебігання мають бути не більше 10 метрів;

визначити позицію противника або вірогідне його розташування;

переконатися, що приціл зброї встановлений правильно;

відкрити вогонь по противникові.

б) солдати, що знаходяться позаду, висуваються вперед і займають позиції в бойовому порядку – в лінію;

в) за допомогою провокаційного вогню, виявляються позиції противника;

г) розробляється цілевказання і ставляться вогневі завдання (якщо необхідно);

д) командир приймає рішення і подає команду;

е) група відкриває щільний вогонь і подавляє противника;

ж) група продовжує виконувати завдання.

3.3.2.2. Дії при раптовій зустрічі з групою противника на близькій дистанції.

Назад бігти не можна – розстріляють в спину. Природньою, натренованою реакцією має бути наступне:

негайно відкрити вогонь у бік противника з наявної зброї, при цьому стріляти якнайчастіше, одночасно рухаючись вперед до противника – праворуч від нього (ліворуч від вас);

при цьому члени групи противника змушені будуть повертатися для стрільби зліва направо, направляючи зброю в спини один одному, перетворюючись на відмінну групову мішень;

наблизившись до ворога, на ходу неприцільно розстрілюйте супротивника. Ведіть вогонь низько, тоді є вірогідність вразити противника рикошетом;

у перші секунди не шкодуйте патронів, поки стріляєте, боковим зором намітьте собі місце, де можна сховатися і перезарядитися;

залишайте ініціативу за собою.

3.3.2.3. Дії при попаданні під раптовий вогонь противника.

Треба рухатися. Стояти не можна. Рухайтеся від укриття до укриття. Зорієнтуйтеся. Не давайте супротивникові пристрілятися, переміщайтеся вліво, змушуючи супротивника розгортатися для стрільби вправо.

Спробуйте направити його проти сонця, бігайте і стріляйте, кидайте гранати, не давайте супротивникові стріляти прицільно і взагалі підняти голову. Нав'язуйте йому свої умови.

Якщо виявилися беззбройним, від прямого вогню йдіть різко вліво від себе, нахилившись, змійкою до найближчого укриття. Якщо ви раптово потрапили під вогонь противника, відразу ж падайте і відповзайте за будь-яке можливе укриття, одночасно з цим готуючись до бою. Краще розбиратися в ситуації і приймати рішення, перебуваючи у відносній безпеці.

Досвід показує, що не всі це виконують. Одні починають стріляти, залишаючись на місці, будучи для противника гарною мішенню. Інші падають за укриття, забуваючи зняти з плеча автомат, а потім починають возитися, намагаючись дістати зброю, що опинилася в незручному положенні, і не маючи можливості вести вогонь.

У випадку, коли побратима, з яким ви рухалися вулицею і потрапили під раптовий вогонь противника, поранений – не намагайтеся надати йому негайну допомогу, інакше ризикуєте опинитися поряд з ним зі ще важким пораненням. Найперше зорієнтуйтеся в обстановці, сховайтеся.

Щоб захиститися від ручної гранати, що впала поруч, потрібно впасти ниць, головою в бік гранати, голову (якщо немає каски) прикрити долонями, рот відкрити, щоб барабанні перетинки не пошкодило вибуховою хвилею. Перший, хто побачив гранату, вигукує: "Граната праворуч (ліворуч, ззаду)". Не збивайтеся в купу. Не будьте груповою мішенню і маневруйте, підтримуючи і прикриваючи один одного вогнем.

Вам доведеться багато стріляти на бігу. При такій стрільбі намагайтеся натискати на спуск в одноопорній фазі в момент перенесення ноги. Коли нога опускається на землю, це викликає сильне трясіння корпусу і зниження точності стрільби.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! *Коли ви поєднуєте рух зі стрільбою, потрібно завжди бачити землю під ногами і ніколи не ступати навмання.*

3.3.3. Варіанти дій при зустрічі з противником

3.3.3.1. Атака в один етап.

Цей спосіб полягає в тому, що одна група висувається на яку-небудь позицію до початку атаки. Це може бути як група підтримки, так і штурмова група (рисунок 3.14).

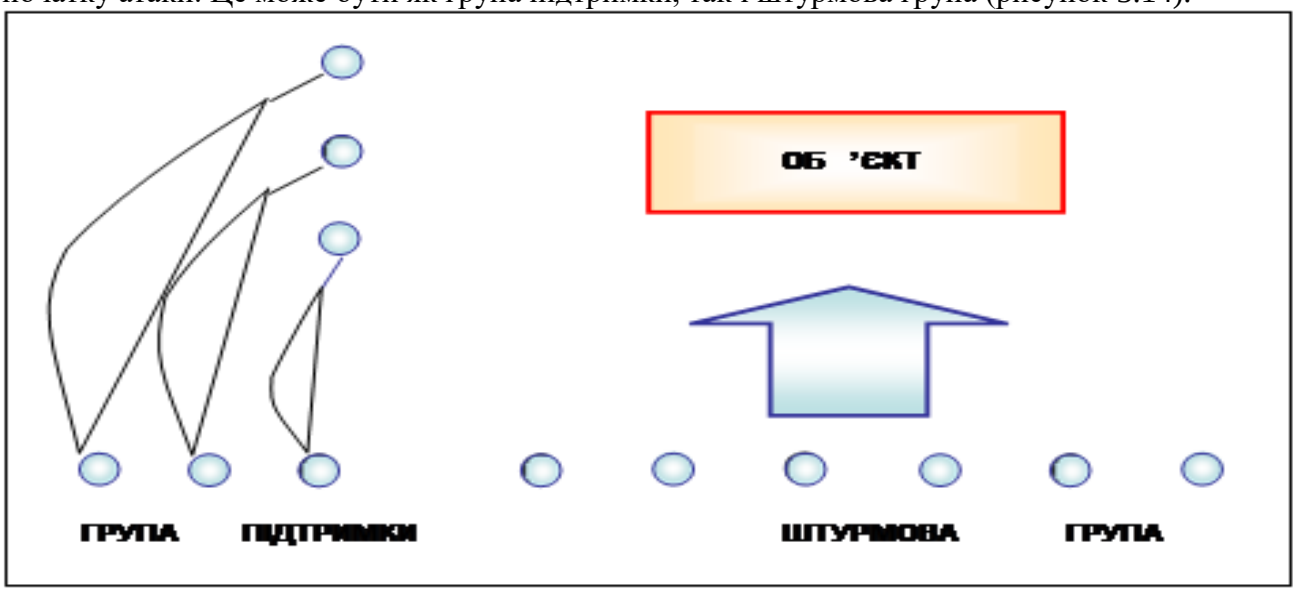

Рисунок 3.14 – Атака в один етап

3.3.3.2. Атака в два етапи.

Цей спосіб полягає в тому, що обидві групи висуваються на проміжні позиції до початку атаки, потім група підтримки під прикриттям штурмової групи виходить на вигідні позиції. Після цього штурмова група під прикриттям групи підтримки виходить в початкове положення і починає атаку (рисунок 3.15).

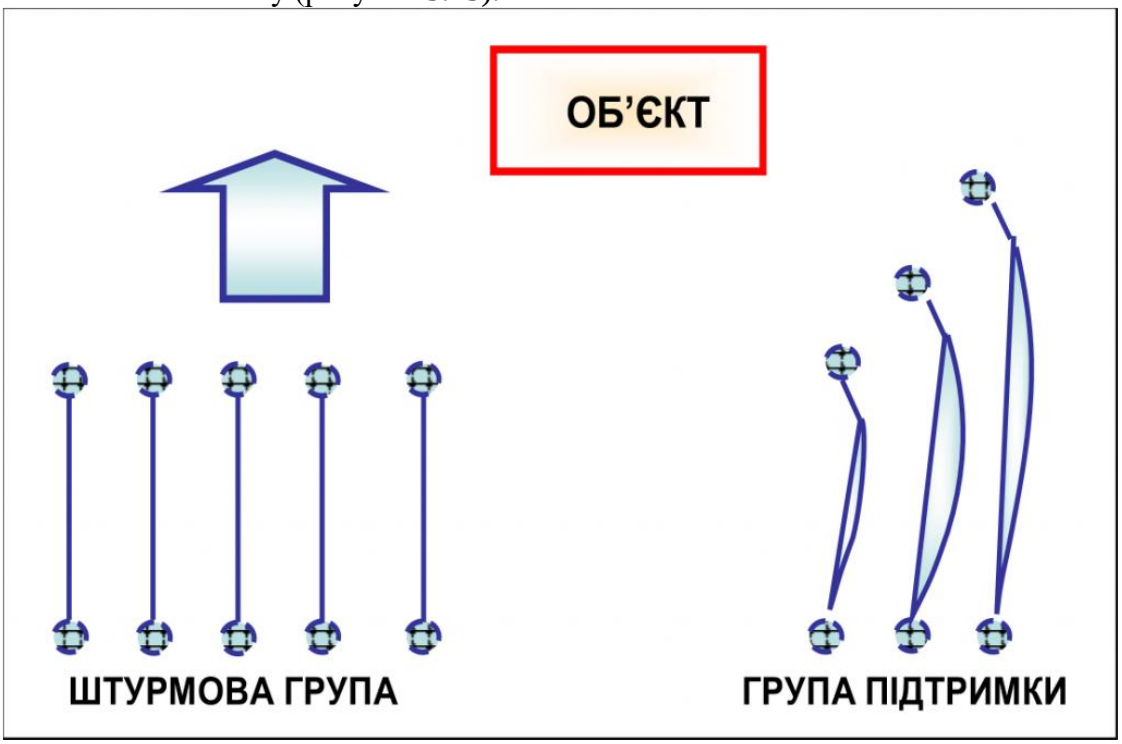

Рисунок 3.15 – Атака в два етапи

3.3.3.3. Атака в три етапи.

Цей спосіб полягає в тому, що одна група здійснює два пересування до того, як штурмова група почне атаку (рисунок 3.16).

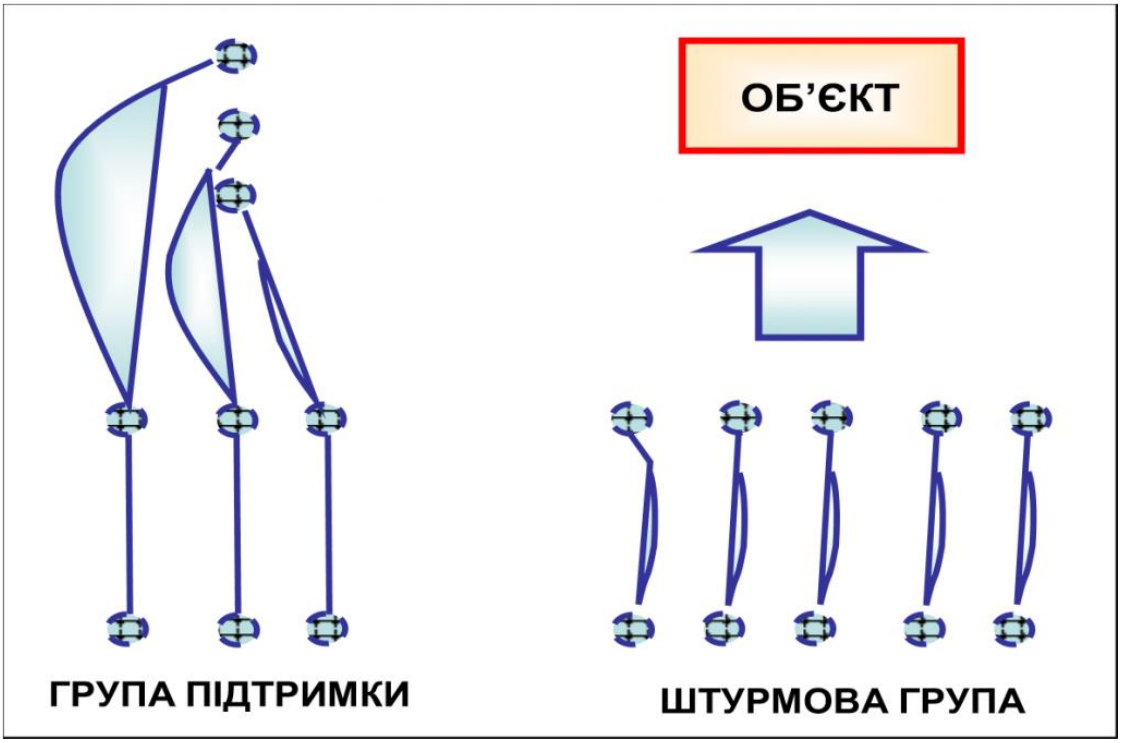

Рисунок 3.16 – Атака в три етапи

3.3.4. Ведення вогню і пересування.

Зближення з противником є тактичною дією, що пов'язано з пошуком його військ і вступом з ними в бій.

Під час зближення необхідно керуватися наступними принципами:

підхід до противника повинен проводитися так, щоб бойове зіткнення з ним було здійснене якомога меншим складом сил, що допоможе уникнути невиправданих втрат на початку бою, коли ще багато невідомого у системі його оборони;

важливо, щоб війська, що пересуваються, здійснювали висування по прикритих чи прихованих маршрутах від одного рубежу до іншого, використовуючи захисні властивості місцевості з метою зниження ефективності вогню противника. Підрозділи, які пересуваються, повинні бути прикриті вогневими засобами, уже розгорнутими на позиціях і можуть вести вогонь по противнику, що перешкоджає пересуванню військ;

війська повинні висуватися приховано і використовувати складки місцевості в готовності до зустрічі з противником.

Ці питання включають більш ширший спектр дій, ніж основи ведення вогню і пересування на полі бою. Разом з умінням діяти приховано створює основу для виживання солдата в бою. Іншими словами, солдат повинен уміти висунутися до об'єкта і після його досягнення, вміти знищити його. Без доведення до досконалості цих основних принципів індивідуальної бойової майстерності неможливе вивчення інших прийомів і способів дій.

Дуже важливо зрозуміти концепцію "*поєднання вогню і маневру*" і "*вогонь і рух*" (рисунок 3.17).

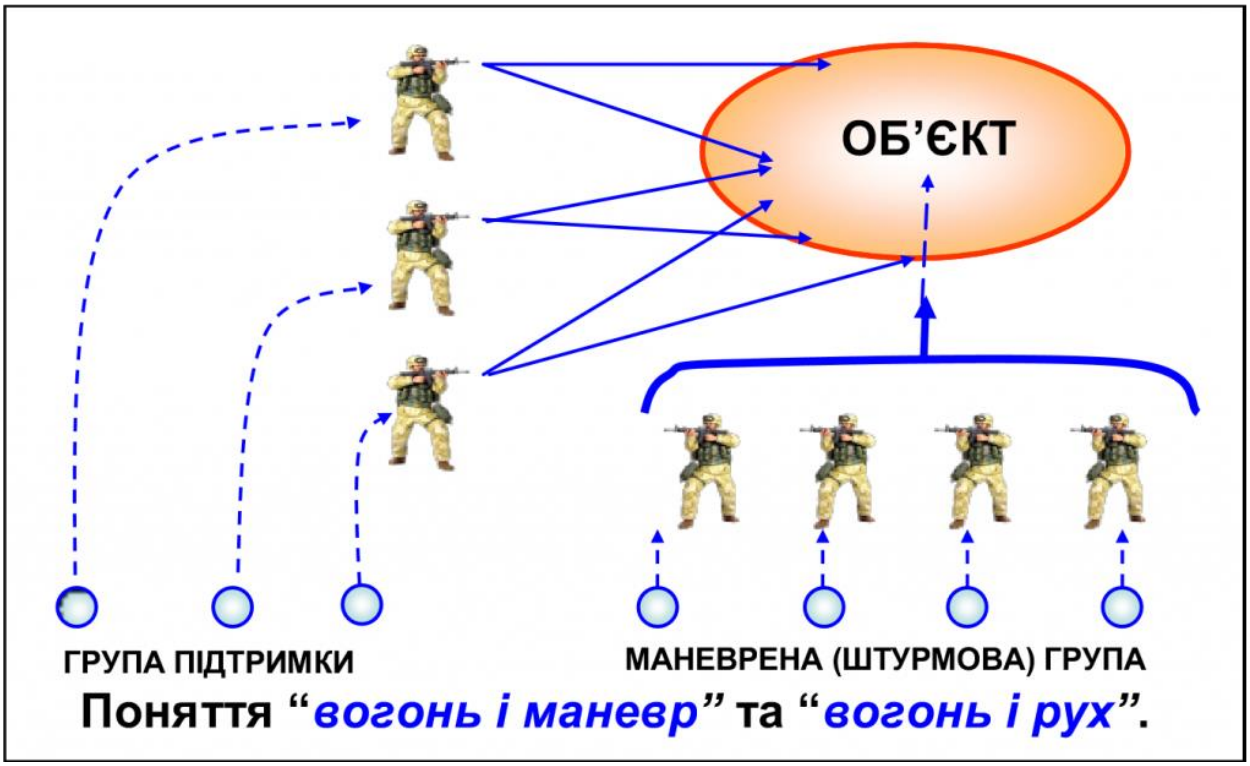

Рисунок 3.17 – Вогонь і маневр

"Вогонь і маневр" є основою будь-яких тактичних дій і способом дій, при якому призначається група вогневої підтримки, що займає вказані позиції та прикриває висунення штурмової групи. Її завдання полягає в пригніченні або знищенні противника, який може перешкодити висуненню штурмового підрозділу, завданням якого є безпосереднє знищення противника, який обороняється.

“Вогонь і рух” полягає у висуванні групи до цілі під прикриттям безперервного фронтального вогню. Дуже важливо, що дії в цьому випадку не можуть бути розділені на дві стадії, а саме ведення вогню і пересування. Вони здійснюються одночасно. У результаті існування двох непостійних чинників, зокрема місцевості і противника, розроблено декілька його способів.

Ці способи використовуються підрозділами від відділення до бригади і не лише піхотними, але й механізованими і танковими. При веденні бойових дій кожен солдат повинен дотримуватись цього принципу щоб вижити.

Переваги застосування принципу “вогню і руху”:

він знижує невиправдані втрати. Одна частина штурмової групи здійснює перебігання, в той час, як інша частина не дає противникові підняти голову веденням зосередженого вогню і, таким чином, пригнічує вогонь противника;

він є основою для усіх тактичних теорій. Будь-які способи пересувань при веденні бойових дій засновані на цьому принципі.

Принцип „вогню і руху” сприяє вдосконаленню наступних практичних навичок:

польовий вишкіл. Внаслідок напруженості вогневого бою і для того, щоб вижити, солдат зобов’язаний ефективно використовувати укриття, маршрути і перешкоди;

поводження зі зброєю. Виживання солдата на полі бою залежить від взаємної підтримки (система бойових „двійок”) і без професійного володіння зброєю ця підтримка не буде досить ефективною, що знижує шанси на виживання. Уміння влучно стріляти, швидко і чітко змінювати магазин, усувати затримки є обов’язковим;

взаємодія. З огляду на те, що для ефективності вогню і пересування потрібна тісна взаємодія, між членами „двійки” і усередині підрозділу має бути порозуміння. “Двійки” самі по собі не можуть виграти бій. Вони повинні діяти як частина підрозділу для досягнення загального успіху;

контроль за веденням вогню. Ефективність пригнічення противника вогнем групи підтримки дозволяє штурмовій групі зближуватися з ним. По-друге, це економить боєприпаси і, по-третє, з огляду на те, що штурм ведеться з декількох напрямків, солдат повинен вести прицільний вогонь, щоб не уразити своїх товаришів;

управління. Оскільки декілька дій відбуваються одночасно в різних місцях, командир підрозділу повинен уміло керувати підлеглими. У той же час, кожен солдат повинен інформувати командира і передавати його команди;

керівництво. Кожен командир має владу для управління діями своїх підлеглих з метою розгрому противника. На відміну від колишніх методів ведення бойових дій, коли ключовими чинниками були груба сила і ненавченість, сучасний бій вимагає компетентного командира, здатного приймати правильне рішення миттєво.

Правильне поєднання вогню і маневру дозволяє солдатові:

зближуватися з противником. Будь-якій людині властивий інстинкт самозбереження. Якщо вашому життю загрожує небезпека, ви, у свою чергу, також діятимете агресивно, щоб захистити себе. При цьому пробуджується інстинкт вбивства;

він розвиває наступальний порив і сприяє підвищенню ефективності дій підрозділу. Успішне ведення вогню і пересування залежать від ефективності взаємодії кожного солдата. При опануванні цієї навички підрозділ стає дуже ефективним і ретельно відлагодженим механізмом.

Складові принципу “вогню і руху”:

а) управління є обов’язком кожного. Отже, кожен солдат повинен самостійно обирати маршрут висування, щоб дати командирові більше часу на планування бою. Таким чином, взаємодія і дисципліна дуже важливі при виконанні цього принципу;

б) швидкість є дуже важливим принципом з чотирьох причин:

по-перше, для здійснення прицілювання по рухомій цілі необхідно приблизно *2-3 секунди*. На місцевості це означає *5 – 15 метрів*. Отже, для того, щоб вижити, кожен повинен перебігати від позиції до позиції якомога швидше;

по-друге, це дозволяє економити боєприпаси, оскільки для виходу до об'єкта необхідно менше часу;

по-третє, це деморалізує противника, оскільки він не в змозі ефективно уповільнити просування;

по-четверте, це необхідно для збереження темпу наступу.

Необхідно обмежити до мінімуму пересування по відкритій місцевості без вогневої підтримки. Якщо виникла необхідність рухатися по відкритій ділянці місцевості, доцільно застосовувати наступні способи дій: переповзання, збільшення щільності вогню групи підтримки, застосування димів (аерозолів).

Напрямок атаки повинен складати кут, близький 90° (до напрямку вогню групи прикриття).

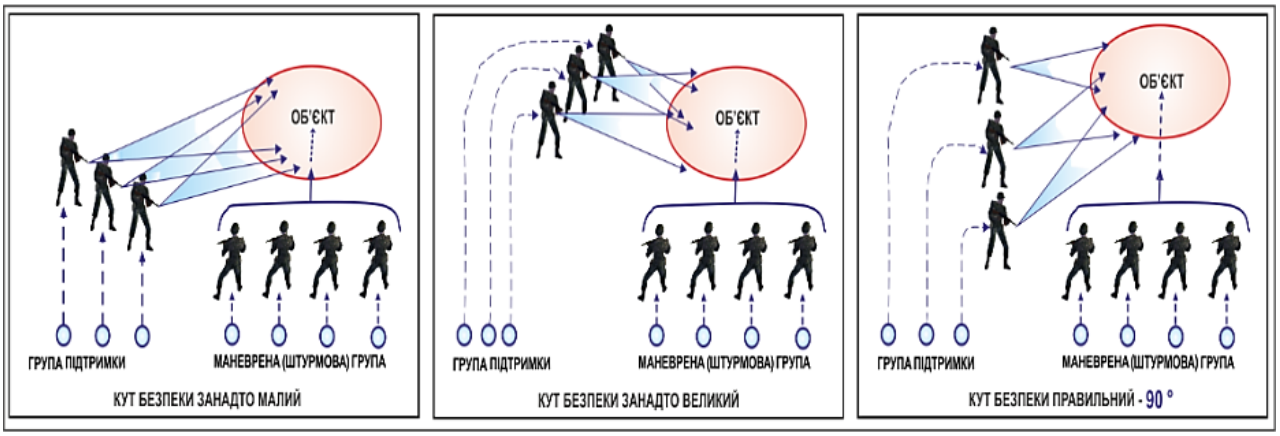

Рисунок 3.18 – Вибір кута безпеки дій штурмової групи

Помилка при виборі мінімального кута безпеки (кут між напрямком стрільби і напрямком наступу маневреної групи) приведе до того, що (рисунок 3.18):

швидкість сповільниться і темп наступу буде втрачений;

витрата боєприпасів зросте;

підвищиться уразливість свого підрозділу (групи), що може привести до втрати ініціативи.

3.3.5. Способи зближення з противником.

1) Перекатами по групах (рисунок 3.19).

Група чисельністю 7 чоловік (4 – штурмова група і 3 – група підтримки) атакує ціль з різних напрямків.

Цей спосіб застосовується у разі, коли:

є відповідні позиції для групи вогневої підтримки, при використанні яких противник може бути подавлений точним вогнем;

є зручні шляхи підходу, якими штурмова група може наблизитися до противника;

противник має недостатню вогневу потужність.

Послідовність дій:.

одна група забезпечує вогневу підтримку, в той час як інша здійснює пересування. Групи пересуваються на вигідні позиції, з яких вони зможуть почати виконання своїх власних завдань, а саме вогнева підтримка і атака противника відповідно;

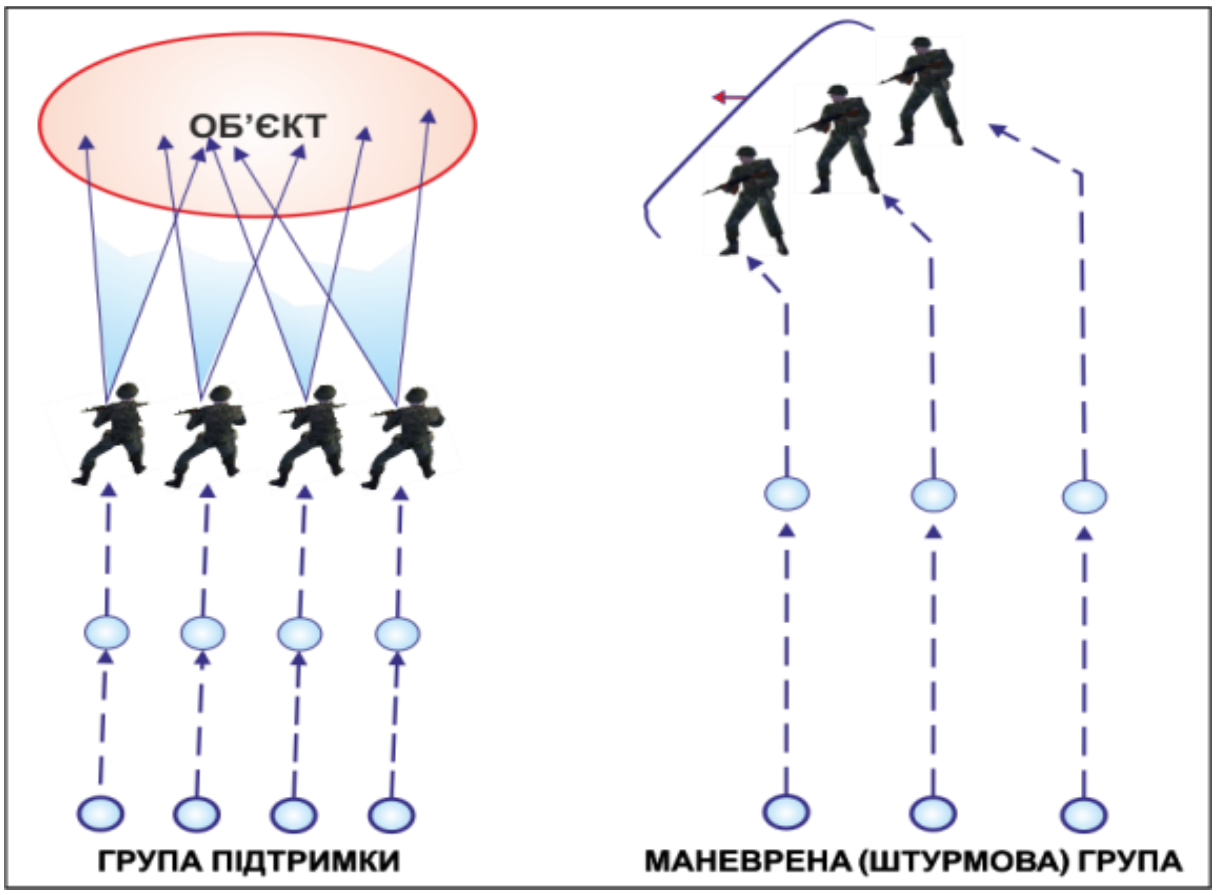

Рисунок 3.19 – Висування перекатами по групах

командир групи управляє штурмовою групою, його заступник – групою підтримки. Командир групи повинен прагнути тримати кулеметника на відстані, що забезпечує зв'язок голосом, поки той не досягне рубежу остаточної вогневої позиції. Якщо це неможливо, він повинен використовувати візуальні і радіосигнали;

якщо одна з груп вимушена рухатися по відкритій ділянці місцевості, інша повинна прикривати їх вогнем. Кут між двома напрямками атаки має бути якомога ближчим 90°. Якщо цей кут менше вказаної величини, штурмова група може збільшити його шляхом зміщення у відповідну сторону після виходу на вихідну позицію. Кут, в той же час, не повинен перевищувати 90°;

атака повинна проводитися якнайшвидше, але не в збиток надійному управлінню;

для проведення фінального кидка з останньої вогневої позиції штурмова група може використовувати один з методів, описаних у наступних розділах.

2) Перебігання (рисунок 3.20).

Група висувається до об'єкта з одного напрямку перебіганнями у складі "двійок", тобто, один солдат виконує перебігання, інший прикриває його.

Цей метод використовується, коли противник чинить запеклий опір; необхідна максимальна вогнева підтримка; ділянка місцевості не забезпечує достатньої кількості укриттів.

Послідовність дій:

солдат № 1 забезпечує підтримку солдатові № 2, який виконує перебігання завдовжки 10 метрів або тривалістю 3 секунди;

солдат № 2 займає укриття і відкриває вогонь;

солдат № 1 висувається на рубіж трохи попереду

солдата № 2, займає укриття, відкриває вогонь і т. д.;

кулеметники висуваються у складі штурмової групи, в основному на флангах.

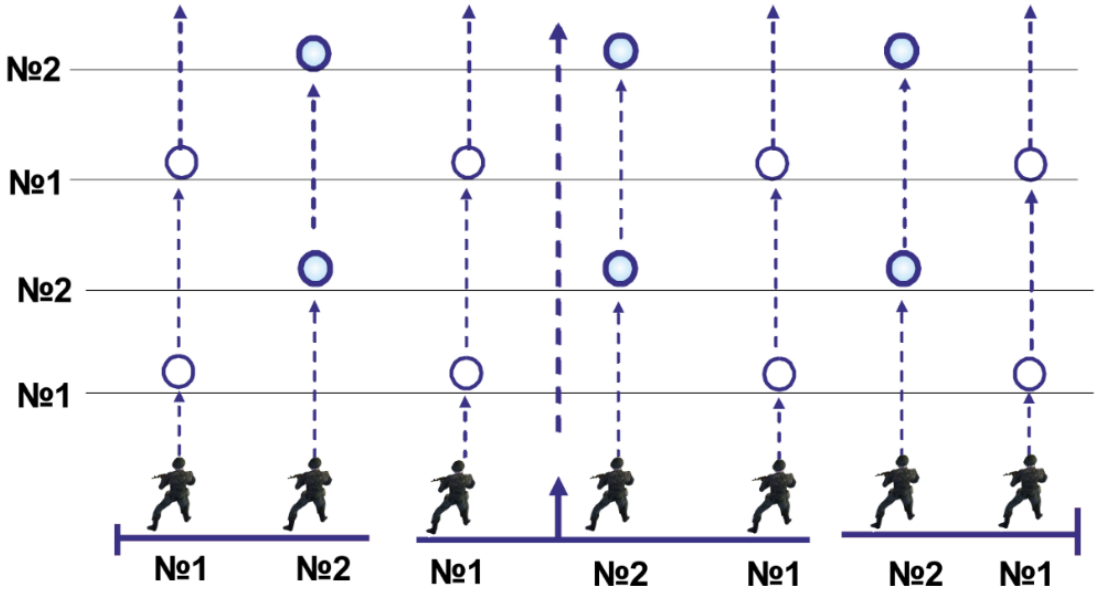

Рисунок 3.20 – Висування перебіжками

Повна/неповна перекладка

3.4. Тренування зміни положення зброї зі зміною плеча (повна, не повна перекладка) (підзавдання 000Г(Б).09Л.0304).

3.4.1. Перенос зброї в положенні стоячи.

В ситуації, коли стрілець веде вогонь з-за укриття збоку (з-за рогу, з-за стіни) або обходить стіну, кут, чи заходить у двері, і при тому укриття (перешкода) знаходиться зі сторони сильної руки (правої для правші) є необхідність перенести зброю на сторону слабкої руки. Завдяки цьому ми значно зменшимо свій видимий з-за укриття профіль. Наприклад: стрілець правша рухається по коридору і доходить до Т-подібного перехрестя коридору з примиканням перпендикулярного коридору справа. В коридорі, який іде праворуч від основного знаходиться супротивник, стрільцю потрібно висунутись з-за рогу і відстрілятись. Він стає обличчям до стіни правого боку від коридору з противником, висовується зі зброєю з-за рогу і веде вогонь. При цьому, якщо він залишиться в стандартній стійці йому потрібно майже повністю вийти з укриття для ведення вогню. Крім того, ворог помітить його першим, вже коли його ліве плече і ліва нога з’явиться з-за укриття, при цьому наш стрілець ще не бачить супротивника. В такому випадку зброю слід перенести на ліве плече.

Перекладка зброї

3.4.2. Повний перенос. Коли ми стоїмо в позиції для стрільби, права рука відпускає пістолетну рукоятку і бере цівку автомата, після цього ліва рука відпускає цівку та бере пістолетну рукоятку. Далі приклад переставляється з правого плеча на ліве. Є сенс робити повний перенос, коли нам потрібно зайняти позицію для стрільби з укриття і вести вогонь знаходячись там (рисунок 3.21а).

УВАГА! *Якщо використовувати утримання зброї не за цівку, а за основу магазина при повному переносі зверніть увагу де знаходиться великий палець правої руки. При стрільбі рукоятка затвора рухається і може пошкодити великий палець. Також майте на увазі, екстракція гільз відбувається справа, враховуйте це.*

3.4.3. Неповний перенос. Зміна рук не виконується, а лише приклад переноситься на ліве плече. Якщо при цьому довжини руки не вистачає, щоб тримати автомат за цівку, можемо тримати за основу магазина. Цей спосіб більш динамічний, доцільно використовувати, наприклад у русі при штурмових діях чи зачистці, коли нам потрібно рухатись, оглядати кути, двері й тощо (рисунок 3.21б).

а *б*

Умовні позначення:
а – повний перенос; б – неповний перенос.
Рисунок 3.21 – Перенос зброї

3.5. Тренування швидкісній перезарядці зброї, усунення затримок, перезаряджання зброї з різних положень, заміна магазину (підзавдання 000Г(Б).09Л.0305).

Навчання заряджанню і розряджанню зброї необхідно проводити за принципом від “легкого до складного”, спочатку в класичному положенні для стрільби лежачи, в подальшому, з положення для стрільби стоячи (з коліна, присівши тощо), і на завершальному етапі навчання – під час руху.

Керівник (інструктор) на підготовлених напередодні заняттях військовослужбовцях, послідовно демонструє і пояснює порядок виконання кожного прийому.

3.5.1. Перезаряджання в положенні лежачи.

3.5.1.1. Прийняти положення для стрільби лежачи, а потім за командою “Заряджай, за розділами по варіантам:

Варіант 1 (достатньо часу на заряджання):

за рахунком “один” кожен з тих, хто навчається, повертається на лівий бік для правши (правий бік для шульги, далі відповідно), підтягує праву (ліву) ногу та упирає носком в землю (рисунок 3.22а) і продовжує спостерігати за противником, утримуючи зброю лівою (правою) рукою направлену в бік противника (магазином в сторону “домінантної” руки);

за рахунком “два”, той, хто навчається, правою (лівою) рукою дістає із сумки для магазинів споряджений магазин і приєднують його до автомату (проводить заміну пустого магазину) (рисунок 3.22б);

пустий магазин, при його заміні, правою (лівою) рукою кладеться в сумку для магазинів (або в сумку для скиду пустих магазинів, при її наявності) (рисунок 5.1в). За умови необхідності негайного відкриття вогню, пустий магазин доцільно покласти в сумку пізніше;

за рахунком “три”, той хто навчається, “домінантною” рукою знімає автомат із запобіжника, відводить затворну раму назад до відказу та різко відпускає її. Той, хто навчається, ставить перевідник на зазначений вид вогню, та приймає положення для стрільби лежачи.

Варіант 2 (обмаль часу на заряджання):

за рахунком “один” кожен з тих, хто навчається, повертається на правий бік для правши (лівий бік для шульги, далі відповідно), підтягує ліву (праву) ногу та упирає носком в землю і продовжує спостерігати за противником, утримуючи зброю “домінантною” рукою за пістолетну рукоятку направлену в бік противника (магазином в сторону “недомінантної” руки);

а **б**

в

Умовні позначення:
а – дії тих, хто навчаються за рахунком “один”;
б – дії тих, хто навчаються за рахунком “два”; в – укладання пустого (відстріляного) магазину в сумку для магазинів.

Рисунок 3.22 – Виконання “варіанту 1” прийому заряджання зброї в положенні лежачи

за рахунком “два”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою дістає із сумки для магазинів споряджений магазин і приєднують його до автомату (проводить заміну пустого магазину – утримуючи в “недомінантній” руці споряджений магазин, великим пальцем тієї ж руки (або спорядженим магазином) від’єднує пустий та приєднує споряджений;);

за рахунком “три”, той хто навчається, перевертає автомат на іншу сторону (магазином в сторону “домінантної” руки) та одночасно знімає “домінантною” рукою зброю із запобіжника, “недомінантною” рукою (з пустим магазином) відводять затворну раму назад до відказу та різко відпускає її;

пустий магазин, “недомінантною” рукою кладеться в сумку для магазинів (або в сумку для скиду пустих магазинів, при її наявності). За умови необхідності негайного відкриття вогню, пустий магазин доцільно покласти в сумку пізніше. Той, хто навчається, ставить перевідник на зазначений вид вогню, та приймає положення для стрільби лежачи.

Під час проведення тренування по варіантам доцільно, щоб ті, хто навчаються, виконували перший та другий елемент, повторюючи їх доти поки не відпрацюють до автоматизму навички діставання магазину із сумки та приєднування його до автомату.

Під час виконання третього елементу прийому, керівник заняття (інструктор) пояснює, що, якщо рукоятку різко не відпускати, то може виникнути затримка при стрільбі.

Якщо під час виконання прийому по елементах в діях тих, кого навчають, були допущені помилки, керівник заняття (інструктор) подає команду “Відставити”; якщо до моменту подачі команди деякі з тих, хто навчаються, приєднали магазини, необхідно показати, як правильно відокремити магазин від автомату та покласти його в сумку для магазинів.

Як тільки третій елемент прийому буде правильно виконуватися всіма тими, хто навчаються, керівник поєднує його з першими двома і навчає виконанню прийому на три рахунки.

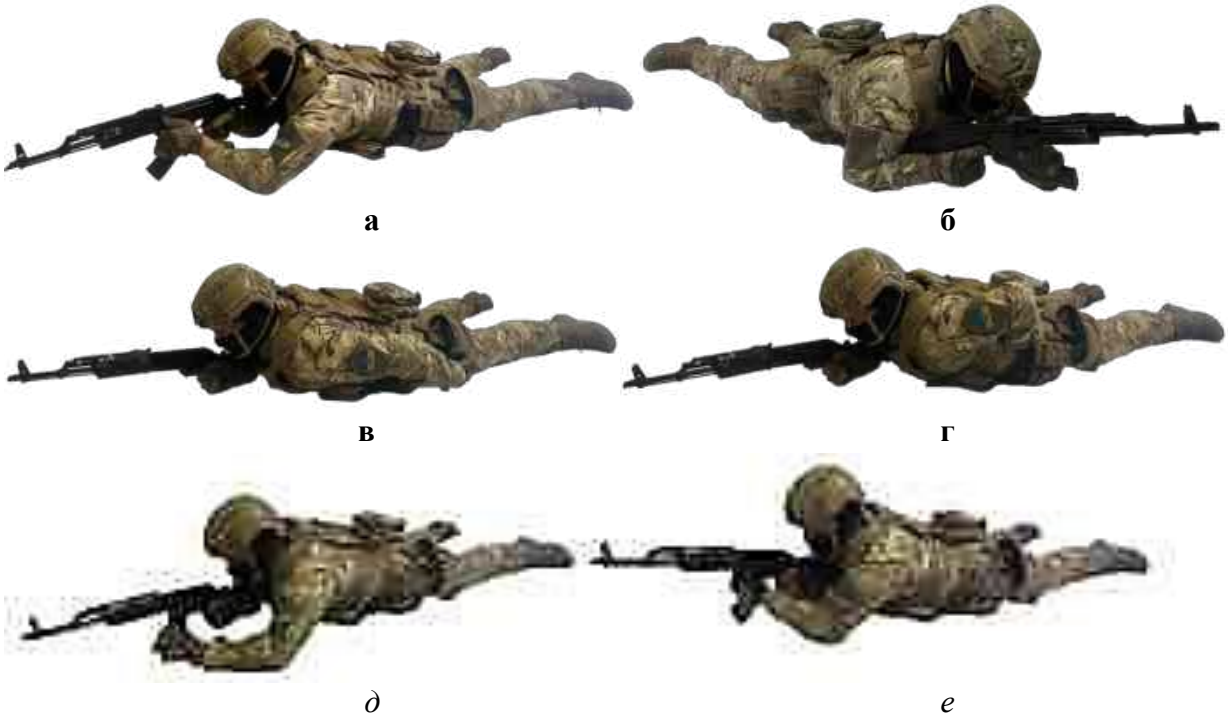
Переконавшись що всі ті, хто навчаються, виконують всі елементи прийому правильно, керівник заняття (інструктор) вимагає від них правильного перезаряджання зброї та встановлення перевідника на визначений тип вогню без зорового контролю, спостерігаючи при цьому за противником (цілями).

Після декількох повторень керівник заняття (інструктор) поєднує перший, другий та третій елементи прийому і тренує їх виконання у швидкому темпі за командою “Заряджай, по розділах: “один”, “два”, “три”, потів переходить до тренування прийому в цілому.

3.5.1.2. Рекомендований спосіб перезаряджання лежачи.

Для правши:

Боєць перебуває в позиції лежачи, не змінюючи положення тіла, повертаємо автомат майже на 90° навколо осі ствола за годинниковою стрілкою (так, щоб магазин дивився ліворуч). Підтягуємо зброю до себе, права рука буде максимально зігнута в лікті, тіло лежить на зігнутій правій руці, передпліччя притискає приклад до корпусу бійця. лівою рукою від’єднуємо порожній магазин, кладемо його в сумку для скиду. Тією ж рукою дістаємо з розвантажувального жилета, або з підсумка на поясі споряджений магазин та приєднуємо до автомата, *(за необхідності – повертаємо автомат на 180° навколо осі ствола проти годинникової стрілки (так, щоб магазин дивився праворуч)*, лівою ж рукою досилаємо патрон в патронник. Зброя готова до ведення вогню (рисунок 3.23).

а **б** **в** **г** *д* *е*

Умовні позначення:

а - позиція для стрільби лежачи, б - позиція в момент від’єднання магазина,
в - скидання магазину, г - витягання повного магазина з нагрудного підсумка,
д - приєднання магазина, е - досилання патрона в патронник.

Рисунок 3.23 – Перезаряджання в положенні лежачи

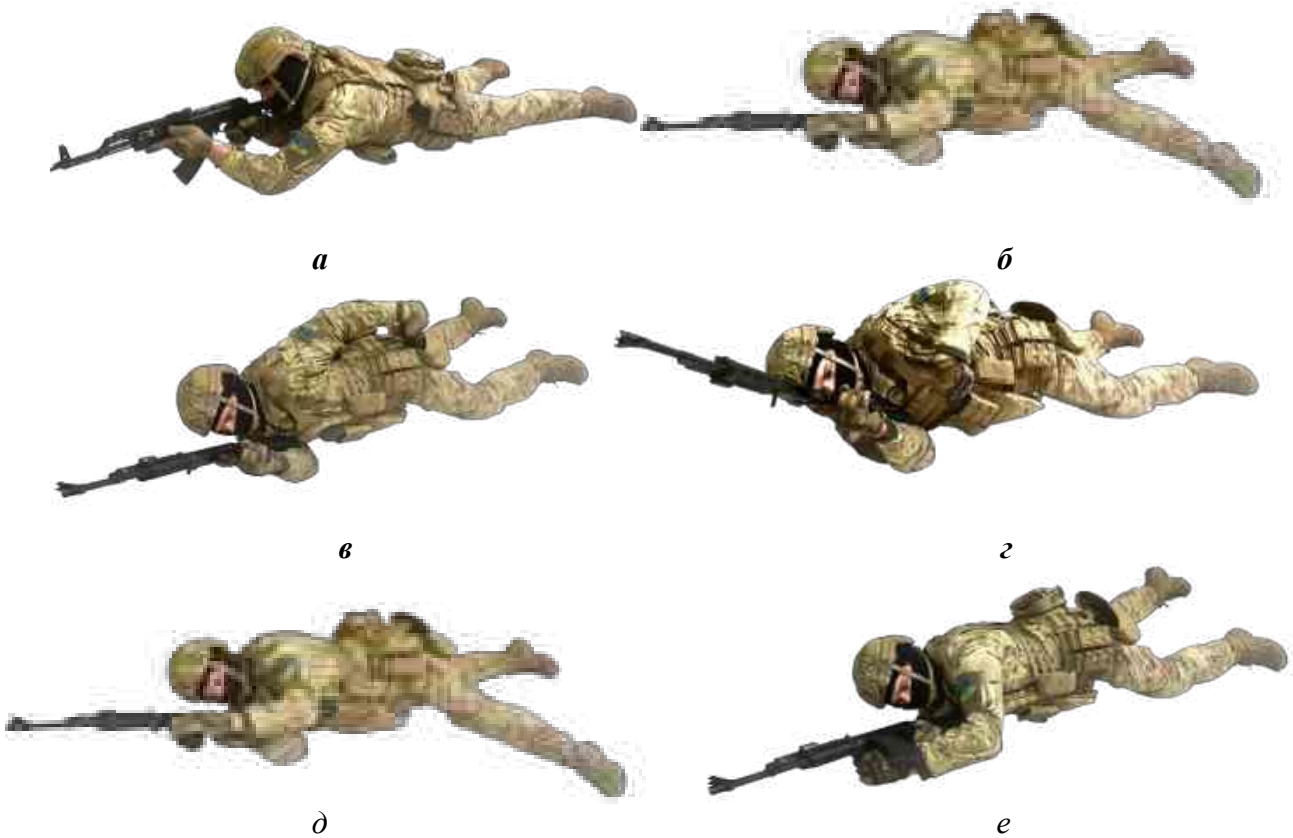
Для шульги:

Боєць перебуває в позиції лежачи, не змінюючи положення тіла, повертаємо автомат майже на 90° навколо осі ствола проти годинникової стрілки (так, щоб магазин дивився праворуч). Підтягуємо зброю до себе, ліва рука буде максимально зігнута в лікті, тіло лежить на зігнутій лівій руці, передпліччя притискає приклад до корпусу бійця. правою рукою від'єднуємо порожній магазин, кладемо його в сумку для скиду. Тією ж рукою дістаємо з розвантажувального жилета, або з підсумка на поясі споряджений магазин та приєднуємо до автомата, правою ж рукою досилаємо патрон в патронник. Зброя готова до ведення вогню.

3.5.1.3. Рекомендований спосіб перезаряджання лежачи з поворотом корпусу.

Утримуючи зброю сильнішою рукою притягуємо її ближче до себе так, щоб приклад опинився притиснутим передпліччям до корпусу на рівні грудей. Повертаємося на бік сильнішої руки, корпус скручується, лежимо на плечі. Позиція ніг: якщо уявити що ми стоїмо, то скручуючись ми залишаємо ноги на тій же ширині, але тепер, відносно корпусу, вони ніби не розставлені в ширину. Тепер слабшою рукою від'єднуємо від автомата порожній магазин, кладемо в сумку для скиду, Тією ж рукою дістаємо з розвантажувального жилета, або з підсумка на поясі споряджений магазин та приєднуємо до автомата, лівою ж рукою досилаємо патрон в патронник. повертаємося у положення для стрільби лежачи (рисунок 3.24).

Цей спосіб дещо зручніший, проте вимагає збільшення профілю бійця над землею.

Умовні познаки:
а - позиція для стрільби лежачи, б - позиція в момент від'єднання магазина,
в - скидання магазину, г - витягання повного магазина з нагрудного підсумка,
д - приєднання магазина, е - досилання патрона в патронник

Рисунок 3.24 – Перезарядка в положенні лежачи з поворотом корпусу

3.5.2. Перезаряджання в положенні стоячи.

Тренування тих, хто навчаються, заряджанню (перезаряджанню) зброї в положенні для стрільби стоячи необхідно поділяти також на два варіанти: коли достатньо часу на заряджання та коли обмаль часу на заряджання.

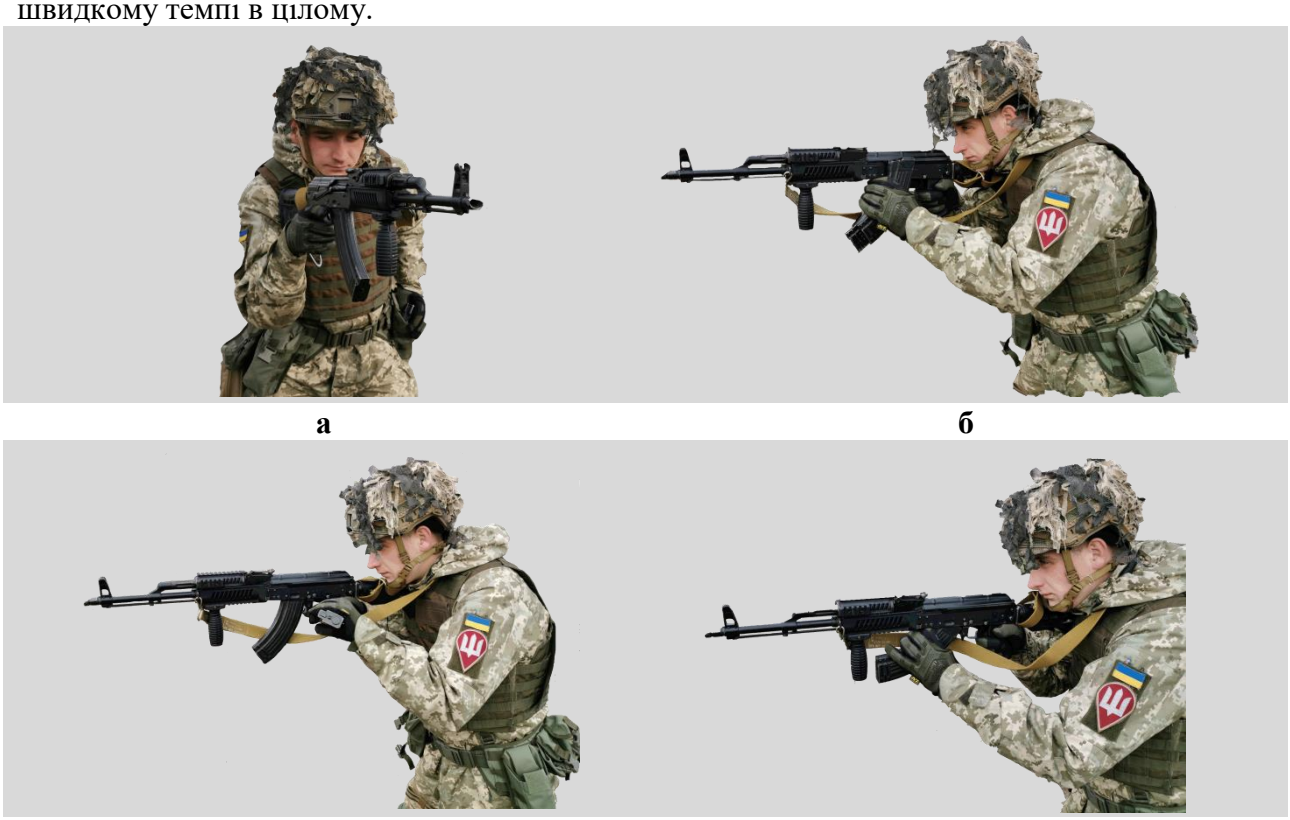
Під час навчання першому варіанту, вироблення навичок заряджання (перезаряджання) зброї у тих, хто навчаються, проводиться за розділами:

на рахунок “один”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою достає споряджений магазин із сумки для магазинів (рисунок 3.25а), утримуючи зброю “домінантною” рукою за пістолетну рукоятку наведену в бік противника;

на рахунок “два”, той, хто навчається, утримуючи в “недомінантній” руці споряджений магазин, великим пальцем тієї ж руки від’єднує пустий та приєднує споряджений (рисунок 3.25б);

на рахунок “три”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою укладає пустий магазин в сумку для магазинів, після чого тією ж рукою відводить затворну раму назад до відказу та різко відпускає її; приймає положення для стрільби стоячи.

Після декількох повторень прийому у повільному темпі по розділах, керівник заняття (інструктор) поєднує перший, другий та третій елементи прийому і тренує їх виконання у швидкому темпі в цілому.

а **б**

в **г**

Умовні познаки:
а – дії за рахунком “один” “варіанту 1”; б – дії за рахунком “два” “варіанту 1”;
в – дії за рахунком “один” “варіанту 2”; г – дії за рахунком “два” “варіанту 2”.

Рисунок 3.25 – Варіанти заряджання (перезаряджання) зброї в положенні для стрільби стоячи

Навчання стрільців другому варіанту заряджання (перезаряджання) зброї – під час бою, проводиться також за розділами та характеризується необхідністю негайного відкриття вогню по противнику та відсутністю часу на укладання пустих (відстріляних) магазинів в сумку:

на рахунок “один”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою дістає споряджений магазин з сумки для магазинів та від’єднує ним пустий магазин від автомату (рисунок 3.25в), утримуючи зброю “домінантною” рукою за пістолетну рукоятку направлену в бік противника;

на рахунок “два”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою приєднує споряджений магазин до автомату, продовжуючи утримувати зброю “домінантною” рукою за пістолетну рукоятку направлену в бік противника (рисунок 3.25г);

на рахунок “три”, той, хто навчається, “недомінантною” рукою відводить затворну раму назад до відказу і різко відпускає її; приймає положення для стрільби стоячи.

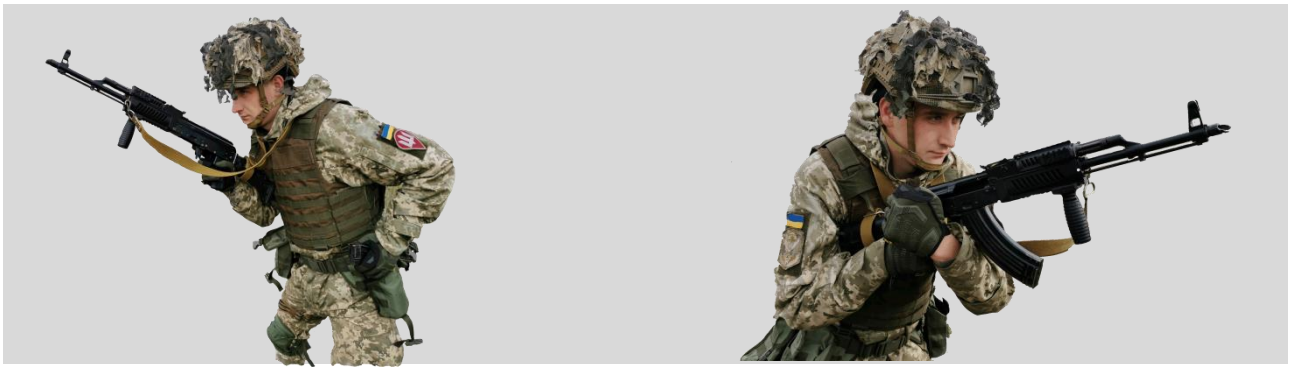
Під час відпрацювання елементів прийому заряджання зброї з положення для стрільби стоячи керівник заняття (інструктор) має звертати увагу, тих, хто навчаються, на те, що час заміни пустого магазину на споряджений має бути найкоротший. Після декількох повторень прийому у повільному темпі по розділах, керівник заняття (інструктор) поєднує перший, другий та третій елементи прийому і тренує їх виконання у швидкому темпі в цілому.

Під час тренування заряджанню (перезаряджанню) зброї на ходу враховуються набуті навички на попередніх заняттях, тому тренування доцільніше проводити не за розділами, а одразу в цілому.

Керівнику заняття (інструктору) варто зауважити, що під час переміщення на полі бою, ствол автомата для перезаряджання необхідно підіймати на кут приблизно в 45° – 60°, при цьому прижимаючи приклад автомату ліктем до тулуба (рисунок 3.26а).

а **б**

в **г**

Умовні познаки:

а – утримання автомата на ходу під час перезаряджання; б – від’єднання магазину від автомату; в – приєднання спорядженого магазину до автомату;

г – перезаряджання автомата на ходу.

Рисунок 3.26 – Варіант заряджання (перезаряджання) зброї на ходу

Для перезаряджання зброї на ходу тому, хто навчається необхідно не уповільнюючи темп пересування та продовжуючи спостереження за полем бою, великим пальцем “недомінантної” руки від’єднати магазин від автомату (рисунок 3.26б). Пустий магазин покласти в сумку для магазинів (рисунок 3.26в), після чого тією ж рукою взяти споряджений

магазин з підсумку та приєднати до автомату. Для перезарядження автомату той, хто навчається, відводить затворну раму “недомінантною” рукою назад до відказу і різко відпускає її (рисунок 3.26г).

Під час відпрацювання елементів прийому заряджання зброї з положення для стрільби стоячи керівник заняття (інструктор) має звертати увагу, тих, хто навчаються, на те, що час заміни пустого магазину на споряджений має бути найкоротший.

Після декількох повторень прийому у повільному темпі по розділах, керівник заняття (інструктор) поєднує перший, другий та третій елементи прийому і тренує їх виконання у швидкому темпі в цілому.

Після вивчення прийому по розділам, відповідно здійснюється тренування у його виконанні в цілому.

3.5.3. Перезаряджання зброї в позиції з коліна.

При зміні магазину бажано робити це зайнявши укриття, або як мінімум знизити свій профіль (стати на коліно, лягти). Магазини, як правило, знаходяться у нас на поясі з боку слабшої руки, з того ж боку, але позаду знаходиться сумка для скидання порожніх магазинів. Відповідно, для зміни магазину потрібно опуститись на коліно, одночасно з цим зброю підтягуємо ближче до себе, приклад автомата забираємо під сильну руку і притискаємо ліктем до корпусу, ствол при цьому підіймається вгору, приблизно на 60 – 70°. Від’єднуємо порожній магазин слабшою рукою і кладемо в сумку для скиду, тією ж рукою беремо з підсумка повний магазин і приєднуємо до автомата. Досилаємо патрон в патронник слабшою рукою (рисунок 3.27).

Умовні познаки:
а – від’єднання магазина; б – скидання магазина в сумку для порожніх магазинів;
в – приєднання спорядженого магазина; г – досилання патрона в патронник.
Рисунок 3.27 – Перезаряджання зброї в позиції на коліні

ТЕМА 4. ТОЧНІСТЬ ТА ВЛУЧНІСТЬ.

Методичні рекомендації:

Вогневі тренування проводяться на вогневому містечку (військовому стрільбищі) у складі груп до 10 осіб під керівництвом інструктора (викладача).

В разі отримання системних незадовільних результатів військовослужбовцем, проводиться аналіз його практичних навиків. За необхідності, у військовослужбовця перевіряється елемент “одноманітність прицілювання”.

Кількість навчальних місць, в тому числі навчальні місця з інших предметів навчання, визначає керівник заняття з урахуванням кількості тих, хто навчається та їх рівня навченості.

В кінці заняття підбиваються його підсумки.

УВАГА! *У ході виконання вправ стрільб в світлу та темну пору добу керівник стрільби на ділянці повинен перебувати під час стрільби в пішому порядку – на такій відстані від того, хто стріляє, що дозволяє контролювати та виправляти дії стрільця при цьому не порушуючи заходів безпеки.*

4.1. Перший день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб.

4.1.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №1 “Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0401).

Підготовча вправа № 1
“Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні”

Ціль: стрілець – грудна фігура з колами (мішень № 4), що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець		
Автомат[1]	50 (для тренування)	100 (для тренування)	100 (на залік)

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Положення для стрільби: лежачи (лежачи з упору).

Оцінка за залікову серію:

“відмінно” – чотири влучення знаходяться в габариті діаметром 15 см;

“добре” – чотири влучення знаходяться в габариті діаметром 20 см;

“задовільно” – чотири влучення знаходяться в габариті діаметром 25 см.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на рубіж відкриття вогню (далі РВВ), приймає положення “лежачи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує серію з п’яти пострілів. Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.1.2. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402).

Тут і далі до автомату прирівнюється автоматична (штурмова) гвинтівка (крім снайперських), карабін калібру 5,45 мм, 5,56 мм та 7,62 мм.

Підготовча вправа № 2

“**Відпрацювання навиків одноманітної стрільби** ”

Ціль: стрілець – грудна фігура (мішень №4) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальності до цілі, (м): 100 м.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи (без упору).

Оцінка за залікову серію:

“відмінно” – влучити п’ятьма пострілами;

“добре” влучити чотирма пострілами;

“задовільно” – влучити трьома пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” (без упору) заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує серію з п’яти пострілів. По закінченні виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється за необхідності, огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці першого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

4.1.3. Навчання влучній стрільбі на середні відстані 100 м, практично виконати підготовчу вправу №3 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0403).

Підготовча вправа №3

“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м**”.

Ціль: три стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту.

Дальність до цілі: 100 м.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи (без упору), з коліна, стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – влучити не менше 12 пострілами;

“добре” – влучити 11 - 9 пострілами;

“задовільно” – влучити 8 - 7 пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення лежачи (без упору), заряджає зброю та доповідає “Готовий”.

За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та проводить серію з п’яти пострілів, зміщується з лінії атаки вправо або вліво, за командою або самостійно приймає положення “в коліно”, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та здійснює наступну серію з п’яти пострілів. Зміщується з лінії атаки вправо або вліво за командою або самостійно приймає положення “бойова стійка”, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та здійснює останню серію з п’яти пострілів.

По закінченні виконання вправи зміщується з лінії атаки вправо або вліво з одночасним прийняттям положення “в коліно” та доповідає “Закінчив”.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.2. Другий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб.

4.2.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402).

Підготовча вправа № 2
“**Відпрацювання навиків одноманітної стрільби** ”

Ціль: стрілець – грудна фігура (мішень №4) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальності до цілі, (м): 100 м.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи (без упору).

Оцінка за залікову серію:

“відмінно” – влучити п’ятьма пострілами;

“добре” влучити чотирма пострілами;

“задовільно” – влучити трьома пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” (без упору) заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує серію з п’яти пострілів. По закінченні виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється за необхідності, огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці першого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

4.2.2. Навчання влучній стрільбі на середні відстані 100 м, практично виконати підготовчу вправу №3 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0403).

Підготовча вправа №3
“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані 100 м**”.

Ціль: три стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту.

Дальність до цілі: 100 м.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи (без упору), з коліна, стоячи.

Оцінка:
“відмінно” – влучити не менше 12 пострілами;
“добре” – влучити 11 - 9 пострілами;
“задовільно” – влучити 8 - 7 пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення лежачи (без упору), заряджає зброю та доповідає “Готовий”.

За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та проводить серію з п’яти пострілів, зміщується з лінії атаки вправо або вліво, за командою або самостійно приймає положення “в коліно”, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та здійснює наступну серію з п’яти пострілів. Зміщується з лінії атаки вправо або вліво за командою або самостійно приймає положення “бойова стійка”, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та здійснює останню серію з п’яти пострілів.

По закінченні виконання вправи зміщується з лінії атаки вправо або вліво з одночасним прийняттям положення “в коліно” та доповідає “Закінчив”.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.2.3. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404).

Підготовча вправа №4

“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані**”

Ціль: два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), один стрілець - гонг (мішень № 4г), що встановлені по фронту.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець № 1 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 2 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 3 - гонг (мішень № 4г)
Автомат	50	100	50

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються у два магазини по п’ять набоїв та один магазин десять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи з окопу.

Оцінка:
“відмінно” – влучити 10 – 8 пострілами;
“добре” – влучити 7 – 6 пострілами;
“задовільно” – влучити 5 – 4 пострілами.
Постріли короткими чергами по стрільцю № 3, не оцінюються.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи з окопу” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою: “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує першу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 1”, здійснює заміну магазину, та продовжує другу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 2”, після чого проводить заміну магазину і здійснює третю серію з десяти пострілів по цілі “стрілець № 3” (короткими чергами).

Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає: “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Всі цілі повинні бути враженні.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами, короткими чергами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці другого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

4.2.4. Навчання метанню ручних гранат на дальність з різних положень, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №1 “Метання гранати на дальність з різних положень” (підзавдання 000Г(Б). 09Л0405).

Підготовча вправа з метання гранати № 1
“Метання гранати на дальність з різних положень”

Цілі: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м.

Дальність до цілі: не менше 40 метрів в коридорі метання 10 метрів.

Час на стрільбу: не обмежений.

Кількість боєприпасів: габаритно-вагові макети, болванки – 6 шт.

Положення для метання: з розбігу та з окопу.

Оцінка:

“залік” – метнути не менше трьох навчально-імітаційних гранат (габаритно-вагових макетів, болванок) на відстань більше 30 м.

“незалік” невиконані вимоги на “залік”.

Особливості виконання вправи:

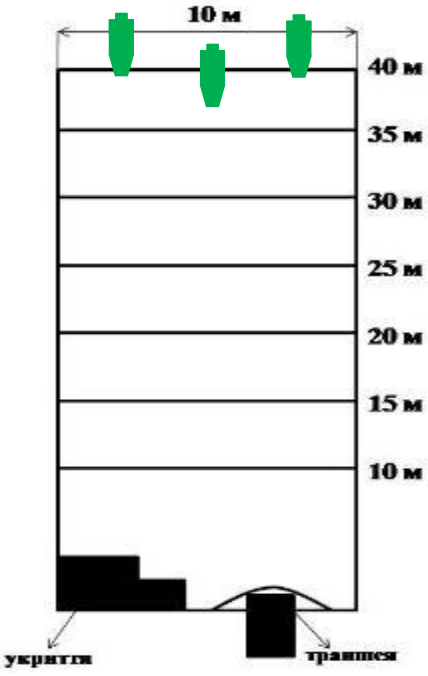
Вправа виконується на облаштованій ділянці місцевості відповідно до Схеми 1.

Ті, хто навчаються за кожен підхід виконують по три кидка імітаційної гранати (габаритно-вагового макету, болванки) з укриття та по три кидка імітаційної гранати (габаритно-вагового макету, болванки) з траншеї. Кількість підходів необмежена.

За командою керівника стрільби “ГРАНАТОЮ ВОГОНЬ!” той, хто навчається висувається до рубежу кидання гранати з укриття та виконує метання імітаційної гранати на дальність (не більше 3-х спроб) з місця чи розбігу. Після виконання завдання, той, хто навчається, разом з керівником стрільби, підбивають підсумки метання гранати та переходить на місце для метання гранати з окопу.

Аналогічно вище вказаному, той, хто навчається, виконує метання імітаційної гранати на дальність з окопу.

СХЕМА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ

4.3. Третій день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб.

4.3.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402).

Підготовча вправа № 2
“Відпрацювання навиків одноманітної стрільби ”

Ціль: стрілець – грудна фігура (мішень №4) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальності до цілі, (м): 100 м.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи (без упору).

Оцінка за залікову серію:

“відмінно” – влучити п’ятьма пострілами;

“добре” влучити чотирма пострілами;

“задовільно” – влучити трьома пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” (без упору) заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує серію з п’яти пострілів. По закінченні виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється за необхідності, огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці першого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

4.3.2. Навчання ведення влучного вогню по групі цілей лежачи без упору, практично виконати підготовчу вправу №5 “Ведення вогню з положення лежачи по групі цілей” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0405).

Підготовча вправа №5
“Ведення вогню з положення лежачи по групі цілей”

Цілі: три стрільці – поясна фігура (мішень № 7), що з’являється або гонг (мішень № 4г).

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець	стрілець	стрілець
Автомат	100	150	200

Кількість боєприпасів: 12, що споряджаються в один магазин.

Положення для стрільби: лежачи (без використання упору).

Оцінка:

“відмінно” – 3 рази вразити всі цілі;

“добре” – 2 рази вразити всі цілі;

“задовільно” – 1 раз вразити всі цілі.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” (без використання упору) заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою: “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує серію із 4 пострілів по кожній цілі.

Порушенням умов вправи є: використання стрільцем упору.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.3.3. Навчання усування затримок під час стрільби, практично виконати підготовчу вправу №6 “Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0406).

Підготовча вправа № 6
“Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби”

Ціль: стрілець – мішень № 4 або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту та на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальність до цілі: 50 м.

Кількість боєприпасів: 10 та 3 – навчальні набої (або гільзи), споряджені в один магазин у довільному порядку, перші два та останній – обов’язково бойові.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – 10 – 9 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки;

“добре” – 7 – 8 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки;

“задовільно” – 5 – 6 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки.

Особливості виконання вправи: за командою “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, у положенні “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та проводить десять прицільних пострілів. При затримці доповідає про затримку, самостійно усуває її та виконує наступний постріл.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Використовувати гільзи ,якщо стрілецька зброя за своїми конструктивними особливостями дозволяє їх використання під час виконання вправ стрільб (не допускати заклинювання зброї, для усунення якого необхідний час, тощо).*

4.3.4. Навчання метанню ручних гранат на точність з різних положень, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №2 “Метання гранати на точність з різних положень”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0407).

Підготовча вправа з метання гранати № 2
“Метання гранати на точність з різних положень”

Цілі: габарит діаметром 1 м, позначений в будь який спосіб на ділянці місцевості.

Дальність до цілі: по зростанню: 10 м, 15 м, 20 м, 25 м.

Час на стрільбу: не обмежений.

Кількість боєприпасів: габаритно-вагові макети, болванки – на кожну дальність по 3 шт.

Положення для метання: із-за укриття та з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити хоча б одною навчально-імітаційною гранатою (габаритно-ваговим макетом, болванкою) на кожній фіксованій відстані.

“добре” – влучити хоча б одною навчально-імітаційною гранатою (габаритно-ваговим макетом, болванкою) на трьох фіксованих відстанях;

“задовільно” – влучити хоча б одною навчально-імітаційною гранатою (габаритно-ваговим макетом, болванкою) на двох фіксованих відстанях;

“незадовільно” – невиконані вимоги на “задовільно”.

Особливості виконання вправи:

Вправа виконується на облаштованій ділянці місцевості відповідно до Схеми 2.

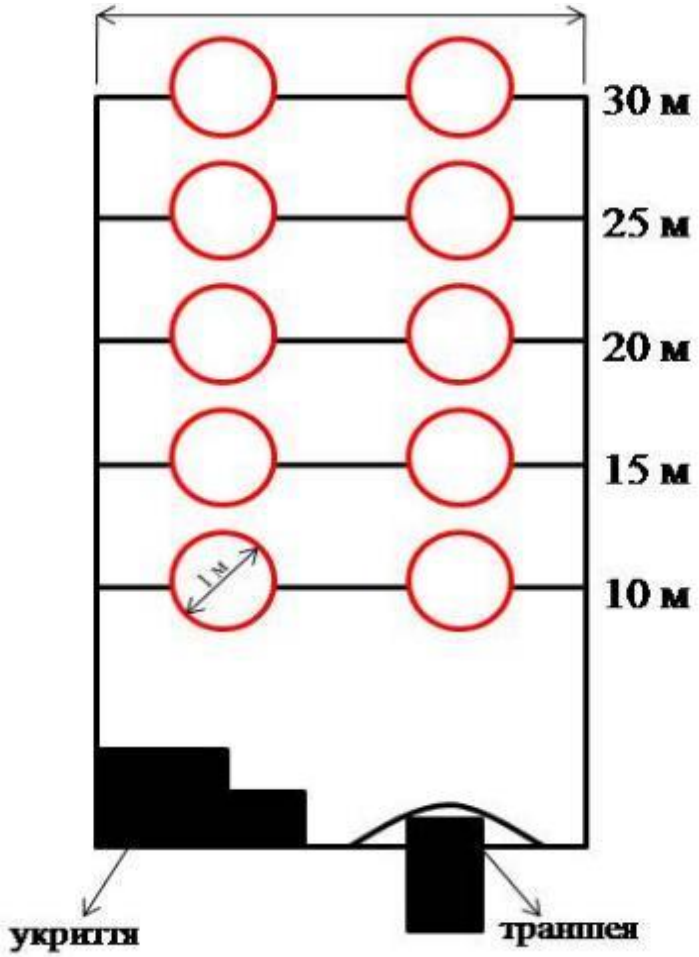
Ті, хто навчаються за кожен підхід виконують по три кидка імітаційної гранати з укриття та по три кидка імітаційної гранати з траншеї. Кількість підходів необмежена.

За командою керівника стрільби “ГРАНАТОЮ ВОГОНЬ!” той, хто навчається висувається до рубежу кидання гранати з укриття та виконує метання імітаційної гранати на точність, намагаючись попасти у визначені габарити. Спочатку виконується метання імітаційної гранати на дальності габариту 10 м, потім на 15 м, 20 м, 25 м (на кожну дальність виконується не більше 3-х спроб). Після виконання завдання, той, хто навчається, разом з керівником стрільби, підбивають підсумки метання гранати та переходить на ділянку для метання гранати з окопу.

Аналогічно вище вказаному, той, хто навчається, виконує метання імітаційної гранати на точність з окопу.

З урахуванням навченості тих, хто навчається, керівник стрільби може збільшувати дистанцію для метання гранати.

СХЕМА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ

4.3.5. Стрільба з різних положень в темну пору доби, практично виконати підготовчу вправу №7 “Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0408).

Підготовча вправа №7
“Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби”

Ціль: стрілець – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється.
Дальність до цілі: 50 м
Час на стрільбу: не обмежений.
Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються в два магазини по десять набоїв.
Положення для стрільби: з коліна, стоячи.
Оцінка:
“відмінно” – уразити ціль не менше трьох разів з кожного положення;
“добре” – уразити ціль не менше двох разів з кожного положення;
“задовільно” – уразити ціль один раз з кожного положення.
Особливості виконання вправи.
Той, хто стріляє виконує дві серії по десять пострілів кожна:
перша серія – виконується з положення “з коліна”;
друга серія– виконується з положення “стоячи”.
За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “з коліна” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує першу серію пострілів. Після кожного пострілу виконується нове прицілювання.
Після закінчення першої серії пострілів приймає положення “стоячи” перезаряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує другу серію пострілів.
Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.4. Четвертий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб.

4.4.1. Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні, практично виконати підготовчу вправу №2 “Відпрацювання навиків одноманітної стрільби” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0402).

Підготовча вправа № 2
“**Відпрацювання навиків одноманітної стрільби** ”

Ціль: стрілець – грудна фігура (мішень №4) або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.
Дальності до цілі, (м): 100 м.
Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п’ять набоїв.
Час на стрільбу: необмежений.
Положення для стрільби: лежачи (без упору).
Оцінка за залікову серію:
“відмінно” – влучити п’ятьма пострілами;
“добре” влучити чотирма пострілами;
“задовільно” – влучити трьома пострілами.
Особливості виконання вправи.
За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” (без упору) заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує серію з п’яти пострілів. По закінченні виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.
Після проведення серії пострілів здійснюється за необхідності, огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).
Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці першого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

4.4.2. Навчання контролю психологічного стану та виконання базових дії під вогнем противника, практично виконати підготовчу вправу №8 "Відпрацювання базових дій під вогнем противника" (підзавдання 000Г(Б).09Л.0409).

Підготовча вправа №8
"Відпрацювання базових дій під вогнем противника"

Цілі: Мішень № 4 або гонг (мішень № 4г) що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальність до цілі: 50 м.

Час на стрільбу: необмежений

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються десять набоїв в один магазин та п'ять набоїв в один магазин того, хто стріляє.

Положення для стрільби: лежачи (без упору).

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль не менше чотирьох разів;

"добре" – уразити ціль не менше трьох разів;

"задовільно" – уразити ціль не менше двох разів.

Особливості виконання вправи:

Той, хто стріляє займає положення для стрільби лежачи на РВВ. Керівник стрільби розташовується за спиною стрільця стоячи. За командою "До бою", той, хто стріляє досилає патрон в патронник та відкриває вогонь по мішені. Одночасно з цим інструктор з вогневої підготовки знаходиться з ліва, або з права від того, хто стріляє на відстані *1 – 1,5 м,* та починає обстріл того, хто стріляє на відстані не менше 2 м попереду , та під кутом 45 до напрямку стрільби того, хто стріляє, здійснюючі психологічний вплив на того, хто стріляє.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Для виконання вправи використовується окрема ділянка, яка попередньо зачищається від гільз, каменів, сторонніх предметів, тощо.*

4.4.3. Навчання веденню точної та влучної стрільби з різних положень, практично виконати підготовчі вправи № 9, 10 "Перевірка навиків одноманітної стрільби" (під завдання 000Г(Б).09Л.0410).

Підготовча вправа № 9
"**Перевірка навиків одноманітної стрільби**"

Ціль: два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), один стрілець – грудна фігура мішень № 6, що встановлені по фронту.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець № 1 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 2 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 3 - мішень № 6
Автомат	50	100	50

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються в два магазини по п'ять набоїв та один магазин десять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи, з коліна, стоячі.

Оцінка:

“відмінно” – влучити 17 – 16 пострілами;

“добре” – влучити 15 – 14 пострілами;

“задовільно” – влучити 13 – 12 пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “лежачи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує першу серію з п’яти пострілів по цілі “стрілець №1”. Проводить заміну магазину, приймає положення “з коліна” та виконує другу серію з п’яти пострілів по цілі “стрілець №2”. Проводить заміну магазину, приймає положення “стоячи” і здійснює третю серію з десяти пострілів по цілі “стрілець № 3” (короткими чергами).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами, короткими чергами.

Підготовча вправа № 10
“Перевірка навиків одноманітної стрільби”

Ціль: чотири стрільця – грудна фігура (мішень №6) або гонг (мішень №4г), що встановлені по фронту 30 м, з інтервалом 5 м.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль			
	стрілець			
Автомат	30	100	150	200

Кількість боєприпасів: 12, що споряджаються в один магазин.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: з коліна, лежачи

Оцінка:

“відмінно” – влучити 10 - 9 пострілами;

“добре” – влучити 9-8 пострілами;

“задовільно” – влучити 7-6 пострілами.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “з коліна” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує постріли. Після кожного пострілу виконується нове прицілювання.

По стрільцю, що знаходиться на дистанції 30 м виконує 2 постріли.

По стрільцю, що знаходиться на дистанції 100 м виконує 3 постріли.

Після здійснення трьох пострілів на дистанцію 100 м приймає положення “лежачі” та продовжує ведення вогню.

По стрільцю, що знаходиться на дистанції 150 м виконує 3 постріли.

По стрільцю, що знаходиться на дистанції 200 м виконує 4 постріли.

По закінченні виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

4.4.4. Навчання метанню ручної гранати під час переміщення в траншеї, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №3 “ Метання гранати при переміщенні в траншеї” ” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0411).

Підготовча вправа з метання гранати № 3
“Метання гранати при переміщенні в траншеї ”

Цілі: край траншеї ціль №1 – (грудна фігура (мішень №6);
ячейка в траншеї ціль №2 – (грудна фігура (мішень №6);
нора (бліндаж) в траншеї ціль №3 – (грудна фігура (мішень №6);
група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень №8) по фронту не менше 2 м (ростові фігури розміщені в габариті діаметром 5 м), що розташовані на відстані 25 м від ячейки №1 (ціль №4).

Кількість боєприпасів: навчально-імітаційні гранати (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки) – 4 шт.

Оцінка:
“відмінно” – уразити всі цілі;
“добре” – уразити три цілі, в тому числі. ціль № 4;
“задовільно” – уразити дві цілі з цілей № 1, № 2, № 4.

Особливості виконання вправи:

Ті, хто навчаються знаходяться в повному екіпіруванні (особиста зброя (розряджена), засоби індивідуального захисту), 4 навчально-імітаційні гранати (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки) розміщуються у гранатні підсумки на РПС (розгрузці).

З метою дотримання заходів безпеки тим, хто стріляє під час виконання вправи, керівнику стрільби дозволяється перебувати біля того, хто виконує вправу на такій відстані, що дозволить безпечно здійснювати нагляд за порядком виконання вправи та дотримання заходів безпеки.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається перебіжками висувається до окопу (траншеї). За 15 м до краю траншеї він приймає положення лежачі, дістає гранату, готує її до кидання, подає команду “ГРАНАТА” і здійснює метання гранати в траншею, намагаючись в неї попасти.

Після вибуху гранати, він швидко переміщується в траншею і здійснює пересування по траншеї вперед до ячейки №1 та займає її.

Після цього, виглянувши з ячейки, той, хто навчається, визначає розміщення сусідньої ячейки №2 і здійснює туди метання гранати навісним способом. Після спрацювання гранати він продовжує переміщуватись по траншеї вперед до нори (бліндажа) (ціль №3).

За 2 м до нори (бліндажа) він дістає гранату, готує її до кидання, підходить за 0,5-1 м до нори (бліндажа) і здійснює вкидання гранати у нору (бліндаж) і відходить від неї на 2-3 м. Після вибуху гранати, той, хто навчається продовжує переміщуватись по траншеї вперед до ячейки №2 і займає її.

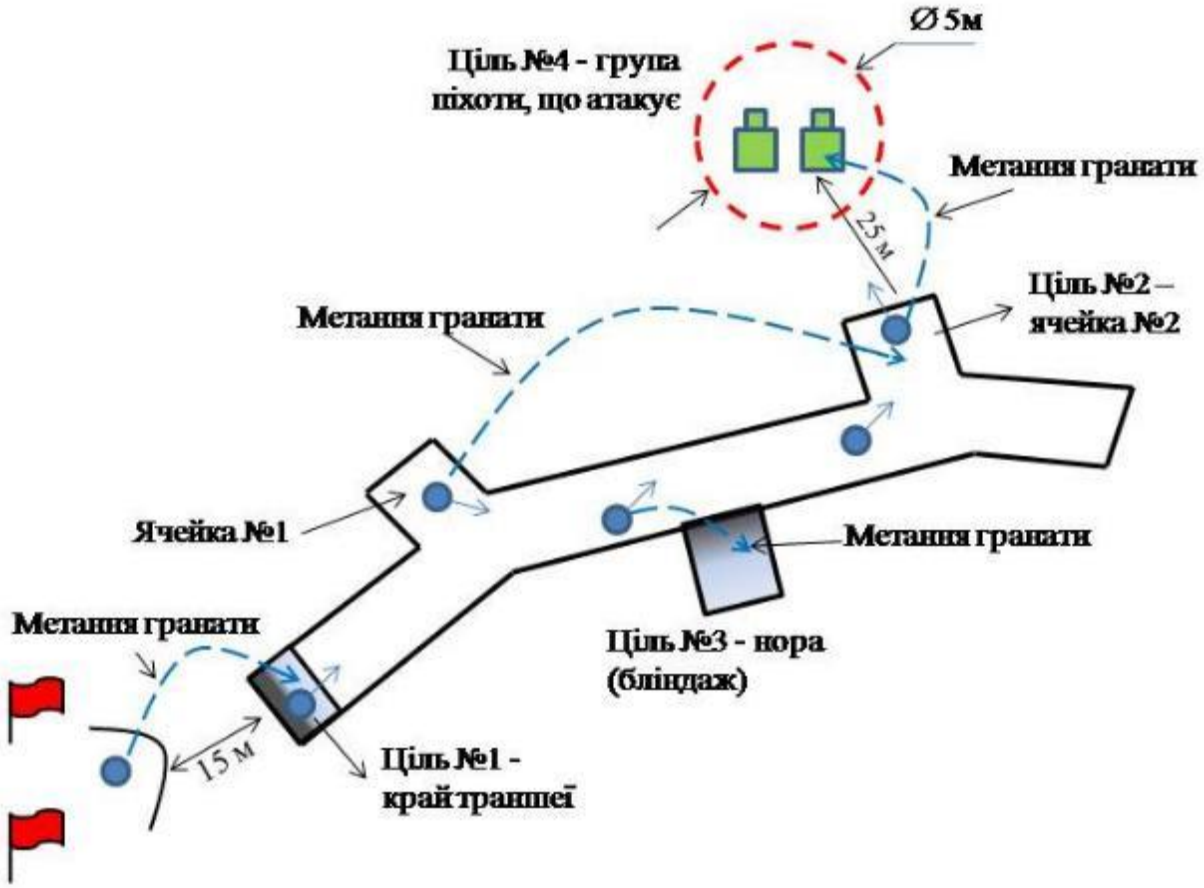
Після займання ячейки №2, він оцінює обстановку за межами траншеї, знаходить ціль для ураження (група піхоти), готує гранату, подає команду “БАЧУ ВОРОЖУ ГРУПУ ПІХОТИ” і здійснює метання гранати по цілі №4.

Після цього, той, хто навчається, переміщується в кінець окопного сполучення.

ВАЖЛИВО! *При переміщенні зброя перебуває в такому положенні, щоб мати можливість швидкого її застосування для виконання вогневого ураження.*

В кінці окопного сполучення після закінчення вправи керівник стрільби підводить підсумок та робить заміну тих, хто навчається.

СХЕМА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ

ТЕМА 5. БІНОКУЛЯРНА ШВИДКІСНА СТРІЛЬБА

5.1. П’ятий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб.

5.1.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404).

Підготовча вправа №4

“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані**”

Ціль: два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), один стрілець - гонг (мішень № 4г), що встановлені по фронту.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець № 1 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 2 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 3 - гонг (мішень № 4г)
Автомат	50	100	50

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються у два магазини по п’ять набоїв та один магазин десять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити 10 - 8 пострілами;

“добре” – влучити 7 - 6 пострілами;

“задовільно” – влучити 5 - 4 пострілами.

Постріли короткими чергами по стрільцю № 3, не оцінюються.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи з окопу” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою: “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує першу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 1”, здійснює заміну магазину, та продовжує другу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 2”, після чого проводить заміну магазину і здійснює третю серію з десяти пострілів по цілі “стрілець № 3” (короткими чергами).

Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає: “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Всі цілі повинні бути враженні.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами, короткими чергами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці другого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

5.1.2. Навчання веденню влучного вогню бінокулярним прицілюванням на різних відстанях, практично виконати підготовчу вправу №11 “Навчання точності стрільби бінокулярним прицілюванням на різних відстанях” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0502).

Підготовча вправа № 11

“Навчання точності стрільби бінокулярним прицілюванням на різних відстанях”

Цілі: мішень МКПС універсальна (мішень № 4а), що встановлюються на висоті очей того, хто стріляє, гонг (мішень № 4б).

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	мішень МКПС		гонг (мішень № 4б)
Автомат	10 (для тренування)	20 (для тренування)	30 (на залік)

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 18, що споряджаються в три магазини по шість набоїв.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за залікову серію:

“відмінно” – влучити п’ятьма пострілами;

“добре” – влучити чотирма пострілами;

“задовільно” – влучити трьома пострілами.

Особливості виконання вправи:

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує серію з шести пострілів бінокулярним прицілюванням. Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

5.1.3. Навчання веденню влучного вогню на дистанції 30 м зі зміною магазину, практично виконати підготовчу вправу №12 "Стрільба з відпрацюванням зміни магазину на дистанціях 30 м" (підзавдання 000Г(Б).09Л.0501).

Підготовча вправа № 12
"Стрільба з відпрацюванням зміни магазину на дистанціях 30м"

Цілі: гонг (мішень №4б).
Дальність до цілі: 30м.
Час на стрільбу: необмежений.
Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються в три магазини по п'ять набоїв.
Положення для стрільби: стоячи.
Оцінка:
"відмінно" – влучити 14 пострілами;
"добре" – влучити 12 пострілами;
"задовільно" – влучити 10 пострілами.
Особливості виконання вправи:
За командою керівника стрільби "До бою" той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення "стоячи" заряджає зброю та доповідає "Готовий". За командою "Вогонь" ідентифікує ціль чітко та голосно командою "Ціль" здійснює п'ять пострілів в мішень. Після чого зміщується в сторону з лінії вогню та виконує заміну магазину. Після заміни магазину, стрілець повертається в вихідну точку та продовжує виконання вправи.
Зміщення для зміни магазину робиться почергово: вправо та вліво.
Під час першого повтору зміщення вліво та вправо здійснюються без заниження силуету, під час другого – з виходом на коліно
Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

5.1.4. Навчання здійснення першого пострілу на дистанції 30 м з різними варіантами утримання зброї, практично виконати підготовчу вправу №13 "Перший постріл з різними варіантами утримання зброї на дистанції 30 м" (підзавдання 000Г(Б).09Л.0502).

Підготовча вправа № 13
"**Перший постріл з різними варіантами утримання зброї на дистанції 30м"**

Цілі: грудна фігура (мішень №6) або гонг (мішень №4г).
Дальність до цілі: 30м.
Час на стрільбу: необмежений.
Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються в два магазини по десять набоїв.
Положення для стрільби: стоячи.
Оцінка:
"відмінно" – влучити 14 пострілами;
"добре" – влучити 12 пострілами;
"задовільно" – влучити 10 пострілами.
Особливості виконання вправи:
За командою керівника стрільби "До бою" той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення "стоячи" заряджає зброю та доповідає "Готовий". Той хто стріляє стоїть обличчям до мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику.
За командою "Вогонь" ідентифікує ціль чітко та голосно командою "Ціль" здійснює один прицільний постріл в мішень та повертається в вихідне положення.
Необхідно наголошувати на тому щоб той, хто стріляє перед пострілом не "цілив" довго фігуру, тобто постріл має здійснюватися в момент коли приціли звелися на мішені.
Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

5.1.5. Навчання метанні ручної гранати в будівлі (будівлю), практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №4 “Метання ручної гранати в будівлі (будівлю)” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0503).

Підготовча вправа з метання гранати № 4
“Метання ручної гранати в будівлі (будівлю)”

Ціль: група піхоти, що обороняється в приміщенні, – два стрільці – поясна фігура (мішень № 7), що розташовуються в приміщенні.

Дальність до цілі: до 5 м.

Час: необмежений.

Кількість: 2 - навчально – імітаційні гранати (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки).

Положення для стрільби: визначається керівником заняття (із – за укриття (стіни) стоячи або з коліна).

Оцінка:

“відмінно” – влучити в габарит стрільця радіусом 1 м;

“добре” – влучити в габарит стрільця радіусом 2 м;

“задовільно” – влучити у габарит стрільця радіусом 3 м.

Оцінка за виконання вправи знижується на 1 бал, якщо:

Вправа оцінюється “незадовільно” незалежно від результатів метання гранати, якщо після метання гранати той, хто навчається не виконав різкого відходу в бік від входу (дверей, пролому тощо).

Особливості виконання вправи:

За командами керівника стрільби “Вогнева позиція – біля вікна До бою” і “Підготувати гранату” той, хто навчається, займає визначену вогневу позицію.

За командою керівника стрільби “ГРАНАТОЮ ВОГОНЬ!” (по групі піхоти в приміщенні, будівлі) виконує метання імітаційної гранати у вікно.

За командами керівника стрільби “Вогнева позиція – біля дверей (пролому) До бою” і “Підготувати гранату” той, хто навчається, займає визначену вогневу позицію та готується до метання гранати.

За командою керівника стрільби “ГРАНАТОЮ ВОГОНЬ!” (по групі піхоти в приміщенні, будівлі) той, хто навчається метає гранату в двері (пролом).

Далі Після виконання завдання, той, хто навчається, разом з керівником стрільби, підбивають підсумки метання гранат.

5.2. Шостий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб

5.2.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404).

Підготовча вправа №4
“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані**”

Ціль: два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), один стрілець - гонг (мішень № 4г), що встановлені по фронту.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець № 1 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 2 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 3 - гонг (мішень № 4г)
Автомат	50	100	50

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються у два магазини по п’ять набоїв та один магазин десять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити 10 - 8 пострілами;

“добре” – влучити 7 - 6 пострілами;

“задовільно” – влучити 5 - 4 пострілами.

Постріли короткими чергами по стрільцю № 3, не оцінюються.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи з окопу” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою: “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує першу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 1”, здійснює заміну магазину, та продовжує другу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 2”, після чого проводить заміну магазину і здійснює третю серію з десяти пострілів по цілі “стрілець № 3” (короткими чергами).

Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає: “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Всі цілі повинні бути враженні.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами, короткими чергами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці другого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

5.2.2. Навчання здійснення першого постілу з поворотом, практично виконати підготовчу вправу №14 “Перший постріл з поворотом” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0504).

Підготовча вправа № 14
“Перший постріл з поворотом”

Цілі: гонг (мішень №4 б)

Дальність до цілі: 30 м.

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються в чотири магазини по п’ять набоїв.

Положення для стрільби: стоячи, з коліна.

Оцінка: не оцінюється.

Особливості виконання вправи:

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. Той, хто стріляє стоїть лівим боком до мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику. За командою “Вогонь” той, хто стріляє повертає голову в бік мішені з метою позитивної ідентифікації цілі, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль”, виносить зброю на лінію вогню по цілі одночасно з розворотом фронтом до мішені, здійснює серію з п’яти пострілів та повертається в вихідне положення і робить заміну магазину.

Той, хто стріляє стоїть правим боком до мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику. За командою “Вогонь” той, хто стріляє повертає голову в бік мішені з метою позитивної ідентифікації цілі, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль”, виносить зброю на лінію вогню по цілі одночасно з розворотом фронтом до мішені, здійснює серію з п’яти пострілів та повертається в вихідне положення і робить заміну магазину.

Той, хто стріляє стоїть лівим боком до мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику. За командою “Вогонь” той, хто стріляє повертає голову в бік мішені з метою позитивної ідентифікації цілі, ідентифікує ціль чітко та

голосно командою “Ціль”, виносить зброю на лінію вогню по цілі одночасно з розворотом фронтом до мішені, опускається на коліно та здійснює серію з п’яти пострілів та повертається в вихідне положення і робить заміну магазину.

Той, хто стріляє стоїть правим боком до мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику. За командою “Вогонь” той, хто стріляє повертає голову в бік мішені з метою позитивної ідентифікації цілі, ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль”, виносить зброю на лінію вогню по цілі одночасно з розворотом фронтом до мішені, опускається на коліно та здійснює серію з п’яти пострілів та повертається в вихідне положення.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

5.2.3. Навчання кучній стрільбі із-за укриття з різних положень, з слабкої руки, практично виконати підготовчу вправу №15 “Навчання стрільбі із-за укриття, з різних положень, з слабкої руки”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0505).

Підготовча вправа № 15
“Навчання стрільбі із-за укриття, з різних положень, з слабкої руки ”

Цілі: два гонги (мішень № 4г) розташовані по фронту з інтервалом 1м.
Дальність до цілей: 30 м;
Час на стрільбу: необмежений.
Кількість боєприпасів: 10 набоїв, що споряджаються в два магазини по п’ять набоїв.
Положення для стрільби: стоячи, з коліна.
Оцінка за залікову серію:
“відмінно” - влучити 5 пострілами;
“добре” – влучити 4 пострілами;
“задовільно” - влучити 3 пострілами.
Особливості виконання вправи:
Вправа виконується в два повтори: тренувальний та заліковий.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. Зброю тримає донизу під кутом 45 градусів з упором в сильне плече.

За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” виконує перекладку зброї на слабку руку та робить із-за укриття два постріли з положення “стоячи” та три постріли з положення “з коліна” бінокулярним прицілюванням. Після кожного пострілу виконується нове прицілювання.
Режим ведення вогню: здвоєний постріл.

5.2.4. Навчання перенесення вогню по фронту з різними варіантами утримання зброї, практично виконати підготовчу вправу №16 “Перенесення вогню по фронту з різними варіантами утримання зброї” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0506).

Підготовча вправа № 16
“Перенесення вогню по фронту з різними варіантами утримання зброї”

Цілі: три мішені МКПС (мішень № 4а) по фронту, з інтервалом 7 м, що встановлюються на висоті очей того, хто стріляє.
Дальність до цілі: 30 м.
Час на стрільбу: необмежений.
Кількість боєприпасів: 18, що споряджаються в три магазини по шість набоїв.
Положення для стрільби: стоячи.
Оцінка: не оцінюється.

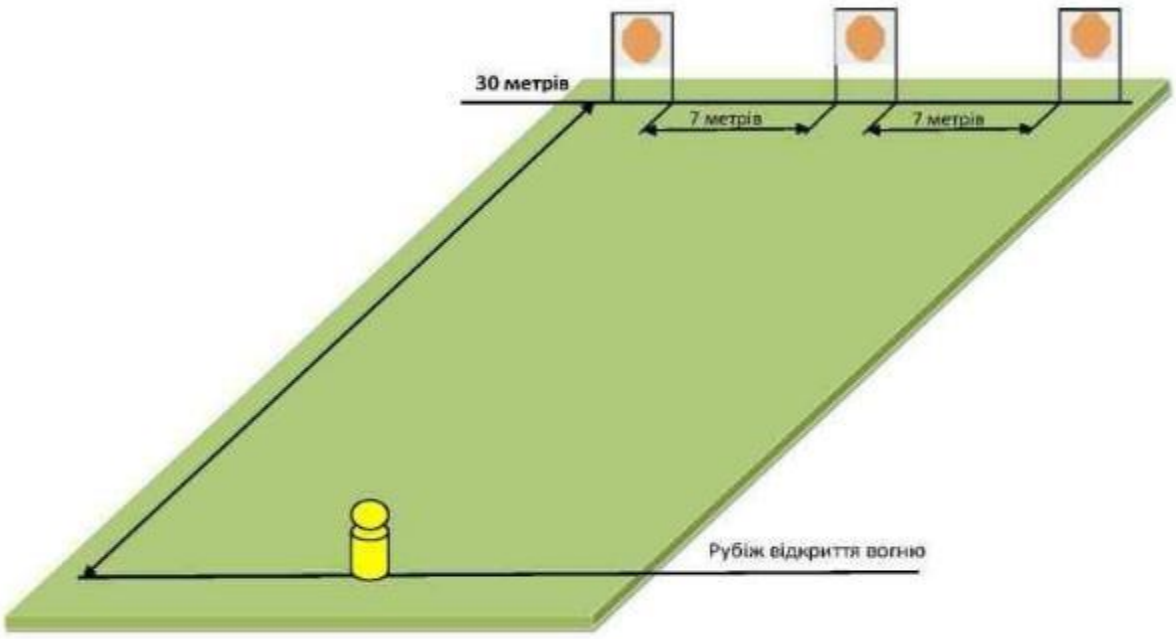
Особливості виконання вправи:

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. Той, хто стріляє стоїть обличчям до мішеней навпроти центральної мішені, зброя в нижньому положенні (low ready), патрон в патроннику, зброя на запобіжнику. По команді керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє в повільному темпі здійснює по два постріли в кожну мішень (зона “А”) зліва на право, змінює магазин і здійснює по два постріли в кожну мішень (зона “А”) з права на ліво та повертається в вихідне положення

Слід звернути увагу на контроль стрільцем спускового гачка, при перенесенні з мішені на мішень спочатку переводиться погляд, потім – зброя.

Режим ведення вогню: здвоєний постріл.

СХЕМА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ

5.2.5. Навчання метанню ручної гранати з двох колін, лежачи в траншею, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №5 “Метання ручної гранати з двох колін, лежачи в траншею” (підзавдання 000Г(Б).09Л.0507).

Підготовча вправа з метання гранати № 5
“Метання ручної гранати з двох колін, лежачи в траншею”

Цілі: край траншеї - стрілець № 1, грудна фігура (мішень № 6);
ячейка в траншеї - стрілець № 2, грудна фігура (мішень № 6).

Дальність до цілі:

Вид зброї	Ціль	
	стрілець № 1	стрілець № 2
Граната	7	12

Час: необмежений.

Кількість боєприпасів: 2 - навчально-імітаційні гранати (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дальню ціль;

“задовільно” – уразити ближню ціль.

Особливості виконання вправи:

Ті, хто навчаються знаходяться в повному екіпіруванні (особиста зброя (розряджена), засоби індивідуального захисту), 2 навчально-імітаційні гранати (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки) розміщуються у гранатні підсумки на РПС (розгрузці).

З метою дотримання заходів безпеки тим, хто стріляє під час виконання вправи, керівнику стрільби дозволяється перебувати біля того, хто виконує вправу на такій відстані, що дозволить безпечно здійснювати нагляд за порядком виконання вправи та дотримання заходів безпеки.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається висувається до рубежу метання гранати та займає положення “лежачи” і виконує метання імітаційної гранати на точність, намагаючись влучити в ціль – стрілець № 1. Далі той, хто навчається займає положення “з двох колін” і виконує метання імітаційної гранати на точність, намагаючись влучити в ціль – стрілець № 2. Після виконання завдання, той, хто навчається, разом з керівником стрільби, підбивають підсумки метання гранати.

ВАЖЛИВО! *При переміщенні зброя перебуває в такому положенні, щоб мати можливість швидкого її застосування для виконання вогневого ураження.*

5.3. Сьомий день вогневих тренувань, виконання підготовчих вправ стрільб

5.3.1. Навчання влучній стрільбі на середні відстані з різних положень, практично виконати підготовчу вправу №4 “Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані”(підзавдання 000Г(Б).09Л.0404).

Підготовча вправа №4

“**Навчання влучності стрільби з різних положень на середні відстані**”

Ціль: два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) або гонг (мішень № 4г), один стрілець - гонг (мішень № 4г), що встановлені по фронту.

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль		
	стрілець № 1 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 2 - мішень № 6 або гонг (мішень № 4г)	стрілець № 3 - гонг (мішень № 4г)
Автомат	50	100	50

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються у два магазини по п’ять набоїв та один магазин десять набоїв.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити 10 – 8 пострілами;

“добре” – влучити 7 – 6 пострілами;

“задовільно” – влучити 5 – 4 пострілами.

Постріли короткими чергами по стрільцю № 3, не оцінюються.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи з окопу” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою: “Вогонь” чітко та голосно ідентифікує “Ціль” та виконує першу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 1”, здійснює заміну магазину, та продовжує другу серію з п’яти одиночних пострілів по цілі “стрілець № 2”, після чого проводить заміну магазину і здійснює третю серію з десяти пострілів по цілі “стрілець № 3” (короткими чергами).

Після закінчення виконання серії пострілів вправи доповідає: “Закінчив”.

Після проведення серії пострілів здійснюється огляд мішеней (для огляду можуть використовуватись оптичні прилади спостереження).

Всі цілі повинні бути враженні.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами, короткими чергами.

УВАГА! *За можливості, виконання вправи в кінці другого блоку проводити з коліматорним прицілом.*

5.3.2. Навчання контролю психологічного стану та виконання базових дії під вогнем противника, практично виконати підготовчу вправу №8 "Відпрацювання базових дій під вогнем противника" (підзавдання 000Г(Б).09Л.0409).

Підготовча вправа №8
"Відпрацювання базових дій під вогнем противника"

Цілі: Мішень № 4 або гонг (мішень № 4г) що встановлена по фронту на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

льність до цілі: 50 м.

Час на стрільбу: необмежений

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються десять набоїв в один магазин та п'ять набоїв в один магазин того, хто стріляє.

Положення для стрільби: лежачи (без упору).

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль не менше чотирьох разів;

"добре" – уразити ціль не менше трьох разів;

"задовільно" – уразити ціль не менше двох разів.

Особливості виконання вправи:

Той, хто стріляє займає положення для стрільби лежачи на РВВ. Керівник стрільби розташовується за спиною стрільця стоячи. За командою "До бою", той, хто стріляє досилає патрон в патронник та відкриває вогонь по мішені. Одночасно з цим інструктор з вогневої підготовки знаходиться з ліва, або з права від того, хто стріляє на відстані *1-1,5 м,* та починає обстріл того, хто стріляє на відстані не менше 2 м попереду , та під кутом 45 до напрямку стрільби того, хто стріляє, здійснюючі психологічний вплив на того, хто стріляє.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Для виконання вправи використовується окрема ділянка, яка попередньо зачищається від гільз, каменів, сторонніх предметів, тощо.*

5.3.3. Навчання влучної стрільби з різних положень з сильної руки, практично виконати підготовчу вправу №17 "Стрільба зі зміною положення для стрільби з сильної руки" (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0508).

Підготовча вправа №17
"Стрільба зі зміною положення для стрільби з сильної руки"

Ціль: стрілець, що обороняється – мішень № 4, або гонг (мішень № 4г).

Дальність до цілі: 50 м.

Час на стрільбу: не обмежений.

Кількість боєприпасів: 28, що споряджаються в два магазини по чотирнадцять набоїв.

Положення для стрільби:

положення №1 – "стоячи";

положення №2 – "присядки";

положення №3 – "з двох колін";

положення №4 – "лежачи";

положення №5 – "з двох колін";

положення №6 – "з коліна";

положення №7 – "стоячи".

Оцінка за залікову серію:

"відмінно" – влучити 12-10 пострілами;

"добре" – влучити 9-8 пострілами;

"задовільно" – влучити 7-6 пострілами.

Особливості виконання вправи:

Той, хто стріляє виконує дві серії по чотирнадцять пострілів кожна:

перша серія – тренувальна;

друга серія– на залік.

Стрільба ведеться з верхнього ярусу до нижнього та у зворотному порядку. Прицілювання здійснюється бінокулярним прицілюванням.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “стоячи” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. Зброю тримає донизу під кутом 45 градусів з упором в сильне плече.

За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль”:

здійснює два постріли з положення “стоячи”;

змінює положення для стрільби “присядки” здійснює два постріли;

змінює положення для стрільби “з двох колін” здійснює два постріли;

змінює положення для стрільби “лежачи” здійснює два постріли;

змінює положення для стрільби “з двох колін” здійснює два постріли;

змінює положення для стрільби “з коліна” здійснює два постріли;

змінює положення для стрільби “стоячи” здійснює два постріли.

Режим ведення вогню**:** здвоєний постріл.

5.3.4. Навчання влучної стрільби здвоєним пострілом із-за укриття з різних положень з сильної та слабкої руки, практично виконати підготовчу вправу №18 “Стрільба із за укриття зі зміною положення для стрільби з сильної та слабкої руки” (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0509).

Підготовча вправа №18
“Стрільба із за укриття зі зміною положення для стрільби з сильної та слабкої руки”

Ціль: стрілець, що обороняється – мішень № 4, або гонг (мішень № 4г).

Дальність до цілі: 50 м.

Час на стрільбу: не обмежений.

Кількість боєприпасів: 16, що споряджаються в один магазин.

Положення для стрільби: стоячи, сидячи, з коліна (з двох колін), лежачи.

Оцінка:

“відмінно” – влучити 16 - 14 пострілами;

“добре” – влучити 13 - 12 пострілами;

“задовільно” – влучити 11 - 10 пострілами.

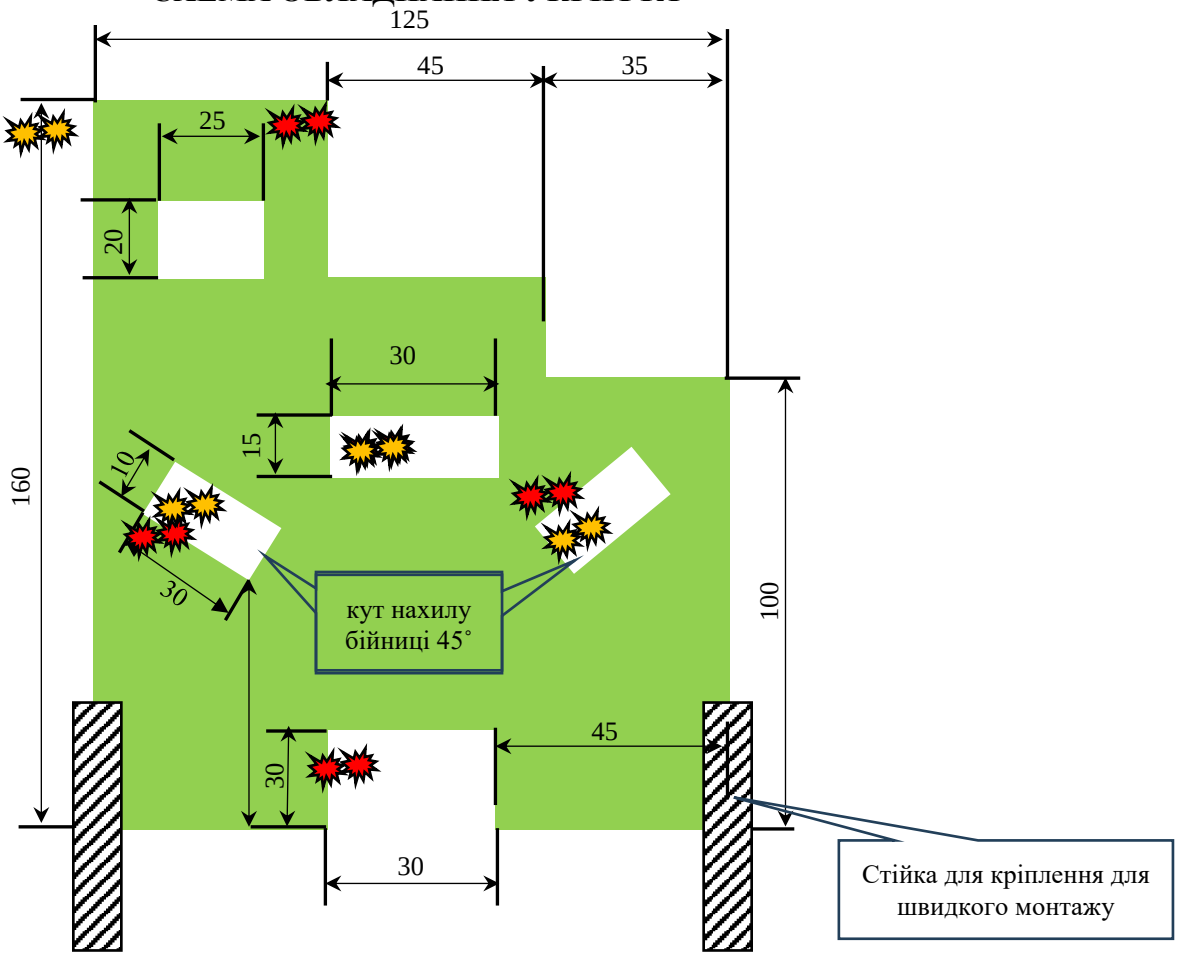
Особливості виконання вправи:

Стрільба ведеться з верхнього ярусу до нижнього та у зворотному порядку. Відповідно з якої сторони укриття ведеться вогонь, здійснюється перекладка зброї з сильної на слабу руку.

Той, хто стріляє знаходиться за укриттям. За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє не висовуючи корпусу та частин тіла із за укриття веде вогонь здвоєним пострілом по цілі. Вогонь ведеться з трьох ярусів, стоячи з лівої та правої сторони укриття, сидячи навприсядки через центральну бійницю з слабкої та сильної руки, з колін через нахилені бійниці з слабкої та сильної руки, лежачи через нижню бійницю.

Режим ведення вогню: здвоєний постріл.

СХЕМА ОБЛАДНАННЯ УКРИТТЯ

5.3.5. Навчання метанню ручної гранати з різних положень в пішому порядку в лісі, практично виконати підготовчу вправу з метання гранат №6 “Метання ручної гранати з місця в пішому порядку в лісистій місцевості” (підзавдання 000Г(Б).09Л. 0510).

Підготовча вправа з метання гранати № 6

“ Метання ручної гранати з місця в пішому порядку в лісистій місцевості ”

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м. Дві мішені встановлюються всередині центральної частини габариту, одна – всередині дальньої частини (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: 15 м.

Між рубежем метання гранати та мішеням повинні бути розташовані дерева, або стовпи, що імітують дерева.

Час: необмежений.

Кількість гранат: 1 - навчально-імітаційна граната (страйкбольні, габаритно-вагові макети, болванки).

Положення для метання: визначається керівником заняття (лежачи, з коліна, стоячи).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту;

“добре” – влучити у дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

Особливості виконання вправи:

Гранату потрібно метнути в проміжок між деревами таким чином, щоб не було відскоку гранати від перешкоди. Після метання гранати зайняти положення "лежачи" головою в бік мішеней, прижавши голову до землі та прикривши її автоматом, після імітаційного вибуху виконати прицілювання по мішенях.

У разі відскоку гранати впасти не ближче 5 м від гранати з максимальним використанням захисних властивостей рельєфу, головою в бік мішеней, притиснувши голову до землі та прикривши голову та шию автоматом з боку падіння гранати. Після імітаційного вибуху виконати прицілювання по мішенях. У разі відскоку імітаційної гранати вправа повторюється до досягнення задовільного результату.

5.3.6. Навчання усування затримок під час стрільби, практично виконати підготовчу вправу №6 "Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби"(підзавдання 000Г(Б).09Л.0406).

Підготовча вправа № 6

"Стрільба з місця по нерухомих цілях з усування затримок під час стрільби"

Ціль: стрілець – мішень № 4 або гонг (мішень № 4г), що встановлена по фронту та на рівні 1 м від нижнього зрізу мішені до землі.

Дальність до цілі: 50 м.

Кількість боєприпасів: 10 та 3 – навчальні набої (або гільзи), споряджені в один магазин у довільному порядку, перші два та останній – обов'язково бойові.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

"відмінно" – 10 - 9 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки;

"добре" – 7 - 8 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки;

"задовільно" – 5 - 6 влучань самостійно усунув затримки без порушень правил безпеки.

Особливості виконання вправи: за командою "До бою" той, хто стріляє висувається на РВВ, у положенні "стоячи" заряджає зброю та доповідає "Готовий". За командою "Вогонь" ідентифікує ціль чітко та голосно командою "Ціль" та проводить десять прицільних пострілів. При затримці доповідає про затримку, самостійно усуває її та виконує наступний постріл.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *Використовувати гільзи ,якщо стрілецька зброя за своїми конструктивними особливостями дозволяє їх використання під час виконання вправ стрільб (не допускати заклинювання зброї, для усунення якого необхідний час, тощо).*

5.3.7. Навчання влучній стрільбі з різних положень в темну пору доби, практично виконати підготовчу вправу №7 "Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби" (підзавдання 000Г(Б).09Л.0408).

Підготовча вправа №7

"Стрільба з різних положень коли визначена зона видимості в темну пору доби"

Ціль: стрілець – ростова фігура (мішень № 8), що з'являється.

Дальність до цілі: 50 м

Час на стрільбу: не обмежений.

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються в два магазини по десять набоїв.

Положення для стрільби: з коліна, стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль не менше трьох разів з кожного положення;

“добре” – уразити ціль не менше двох разів з кожного положення;

“задовільно” – уразити ціль один раз з кожного положення.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє виконує дві серії по десять пострілів кожна:

перша серія – виконується з положення “з коліна”;

друга серія– виконується з положення “стоячи”.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто стріляє висувається на РВВ, приймає положення “з коліна” заряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує першу серію пострілів. Після кожного пострілу виконується нове прицілювання.

Після закінчення першої серії пострілів приймає положення “стоячи” перезаряджає зброю та доповідає “Готовий”. За командою “Вогонь” ідентифікує ціль чітко та голосно командою “Ціль” та виконує другу серію пострілів.

Режим ведення вогню: одиночними пострілами.

Додаток 1
до ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л
(пункт 1.1)

Таблиця Д1

Балістичні та конструктивні дані 5,45 мм автомата Калашнікова (АК-74 та АКС-74), 5,45 мм ручного кулемета Калашнікова (РПК-74 та РПКС-74) та 5,45 мм набою до них

№ п/п	Найменування даних	Автомат	Ручний кулемет
1	Прицільна віддаль, м	1000	1000
2	Віддаль прямого пострілу: по грудній фігурі по фігурі що рухається	 440 625	 460 640
3	Темп стрільби, пострілів за хвилину	~600	~600
4	Бойова скорострільність, пострілів за хвилину: пострілами при стрільбі чергами	 40 100	 50 150
5	Початкова швидкість кулі, м/с	900	960
6	Віддаль на якій зберігається убійна дія кулі, м	1350	1350
7	Обмежена віддаль польоту кулі, м	3150	3150
8	Вага кулемета, кг: без спорядженого пластмасового магазину зі спорядженим пластмасовим магазином	 3,3 / 3,2 3,6 / 3,5	 5,0 / 5,15 5,46 / 5,61
9	Ємність магазину, набоїв	30	45
10	Вага пластмасового магазину, кг	0.23	30
11	Калібр, мм	5.45	5.45
12	Довжина автомату (кулемету), мм автомат з примкнутим багнетом та відкинутим прикладом автомат без багнета з відкинутим прикладом кулемета з відкинутим прикладом зі складеним прикладом	 1089 940 - 700	 - - 1060 845
13	Довжина ствола, мм	415	590
14	Довжина нарізаної частини ствола, мм	372	549
15	Кількість нарізів, шт	4	4
16	Товщина мушки, мм	2	2
17	Вага набою, г	10.2	10.2
18	Вага кулі зі сталевим осереддям, г	3.4	3.4
19	Вага порохового заряду, г	1.45	1.45

Додаток 2
до ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л
(пункт 1.1)

Таблиця Д2

Пробивна дія кулі зі сталевим осереддям 5,45 мм набою при стрільбі з автомата Калашнікова (АК-74 і АКС-74) та ручного кулемета Калашнікова (РПК-74 і РПКС-74)

№ п/п	Найменування перешкоди (захисних засобів)	Відстань стрільби, м	Відсоток скрізних отворів або глибина проникнення кулі
1	Сталеві листи (при куту зустрічі 90°) товщиною: 2 мм 3 мм 5 мм	 950 670 350	 50% 50% 50%
2	Сталевий шолом	800	80-90%
3	Бронежилет	550	75-100%
4	Бруствер з полотно утрамбованого снігу	400	50-60 см
5	Земляна перешкода з утрамбованого суглинистого ґрунту	400	20-25 см
6	Стінка із сухих соснових брусів товщиною 20 см	650	50%

Додаток 3
до ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л
(пункт 1.2)

Порівняльна характеристика автоматичних гвинтівок АК-74 та UAR-15

Таблиця Д3

Порівняльна характеристика автоматичних гвинтівок АК-74 та UAR-15

№	Параметри	UAR-15	АК-74
1	Рік розробки	2011	1974
2	Принцип роботи автоматики	відведення порохових газів з каналу ствола	відведення порохових газів з каналу ствола
3	Патрон	5.56×45 мм	5.45×39 мм
4	Початкова швидкість кулі	860 / 760 м/с.	900 м/с.
5	Найбільш ефективний вогонь	500 / 300 м.	до 500 м.
6	Прицільна відстань стрільби	до 1200 м.	до 1000 м.
7	Темп стрільби	700 пост./хв.	600 пост./хв.
8	Довжина нарізної частини ствола	325 мм 219 мм	372 мм
9	Довжина ствола	365 мм 261 мм	415 мм
10	Довжина автоматичної гвинтівки	765 мм 665 мм	940 мм
11	Кучність стрільби на 100м.	до 3 см.	до 15 см.
12	Швидкострільність: одиночними чергами	45 пост./хв. 90 пост./хв.	40 пост./хв. 100 пост./хв.
13	Вага без магазину	до 3 кг.	3,5 кг.
14	Ємність магазину	30 шт.	30 шт.
15	Приклад	регульований	не регульова- ний

Додаток 4
до ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л
(пункт 5.2)

Порядок технічного обслуговування гвинтівки UAR-15

Чищення гвинтівки здійснювати у такій послідовності:

1. Розрядити зброю відповідно до встановлених правил безпеки.
2. Ізолювати від зони, де здійснюється чищення зброї, бойові набої.
3. Підготувати матеріали для чищення і замащування.
4. Оглянути приладдя і підготувати його для чищенні.
5. Здійснити неповне розбирання гвинтівки відповідно до описаних правил.

5.1. Під час чищення зброї заборонено знімати цівку гвинтівки.

5.2. У разі сильного забруднення цівки, а також порожнини між цівкою і стволом, необхідно продути деталі стисненим повітрям *.

5.3. Заборонено для чищення використовувати гострі та тверді предмети, металеві щітки, йоржі, які можуть призвести до пошкодження деталей і механізмів зброї та захисного покриття.

5.4. Газова трубка зброї не потребує чищення та змащування в продовж всього терміну експлуатації.

6. Чищення ствола зброї виконується лише з боку патронника, а не дульного зрізу ствола, процес чистки потрібно починати з видалення порохового нагару в стволі, для цього необхідно:

6.1. Вставити направляючу втулку в патронник **.

6.2. Нанести засіб для видалення порохового нагару *** на патч.

6.3. Проштовхнути патч шомполом від патронника до дульного зрізу (таким чином видаляєм дрібні абразивні фракції з каналу ствола).

6.4. Нанести засіб для зняття нагару *** на мідний йорж.

6.5. Виконати 20 проходів (один прохід - це рух шомпола від патронника до дульного зрізу і в зворотному напрямку).

6.6. Промити йорж в мильному розчині або знежирити. 6.7.Залишити засіб в каналі ствола на 5–10 хв.

6.8. Чистими патчами витерти канал ствола насухо (про- штовхнути 3–4 патча).

7. Для видалення обміднення ствола необхідно виконати такі маніпуляції:

7.1. Вставити направляючу втулку в патронник **.

7.2. Нанести на нейлоновий йорж засіб для зняття міді ****.

7.3. Виконати 10 проходів.

7.4. Промити йорж в мильному розчині або знежирити.

7.5. Залишити засіб для зняття міді в каналі ствола на 15– 20 хвилин (аналог згідно з інструкцією).

7.6. Чистими патчами витерти канал ствола насухо (проштовхнути 3–4 патчі).

7.7. Витягти направляючу втулку.

7.8. Дульний зріз ствола після чистки необхідно протерти ганчір’ям насухо.

Заборонено використовувати абразивні або інші тверді матеріали і засоби для обслуговування дульного зрізу (ПЗРЗП та полум’ягасник з розширювальною камерою обов’язково знімати під час чистки. ДГК, щілинний полум’ягасники та інші дульні пристрої рекомендовано знімати під час проведення технічного обслуговування № 1, № 2 а також під час сезонного технічного обслуговування).

7.9. Для чищення патронника і муфти бойових упорів застосовується спеціальний йорж (входить в комплектацію гвинтівки).

7.10. Накрутити йорж на шомпол, нанести нейтральне мастило на йорж. Вставити йорж в патронник. Прокрутити йорж за годинниковою стрілкою кілька разів. При сильному забрудненні патронника можна використовувати засіб для зняття нагару***.

7.11. Протерти патронник ганчір’ям насухо.

7.12. Нанести нейтральне мастило на патч.

7.13. Проштовхнути патч від патронника до дульного зрізу (проштовхнути 2–3 патча).

8. Для чищення затвора і рами затвора необхідно:

8.1. Від’єднати затвор від затворної рами*****.

8.2. Затвор та затворну раму чистити ганчір’ям обробленим нейтральним мастилом. При сильному забрудненні додатково можна використовувати засіб для зняття нагару ***.

8.3. Нанести нейтральне мастило на патч (ганчір’я).

8.4. Змастити тонким шаром мастила затвор і затворну раму і залишити на 5–10 хвилин.

8.5. Витерти затвор і затворну раму насухо.

8.6. Змастити відбивач і викидач затвора. Перевірити їх працездатність шляхом натискання на пружини.

8.7. Вичистити і змастити ударник.

8.8. Внутрішню частину рами затвора в зоні контакту з кільцями затвора, прочистити дерев’яною паличкою, обмотаною ганчір’ям попередньо обробленим нейтральним мастилом. У разі сильного забруднення рами затвора можна використовувати засіб для видалення порохового нагару ***.

9. Верхню і нижню рами, необхідно чистити ганчір’ям, об- робленим нейтральним мастилом, використовуючи водночас дерев’яні палички, після чого насухо протерти.

9.1. При сильному забрудненні верхньої і нижньої рами, необхідно нанести нейтральне мастило або засіб для видалення порохового нагару *** і залишити на 5 – 10 хвилин, після чого насухо протерти.

9.2. Затворну затримку та її паз, які знаходяться на нижній рамі, у випадку сильного забруднення необхідно продути стисненим повітрям, після чого змастити нейтральним мастилом. Забороняється демонтувати затворну затримку для чищення під час догляду за зброєю.

9.3. У гвинтівок в кольоровому виконанні корпусу “пісок” або “зелений”, допускається залишкове забруднення (потемніння) лакофарбового покриття пороховими газами, яке не підлягає повному видаленню.

10. У процесі чищення газблоку заборонено повністю викручувати регулювальний гвинт, це може призвести до виходу із ладу зброї.

10.1. Обслуговувати регулювальний гвинт потрібно під час кожного чищення зброї, для цього необхідно провернути гвинт на один повний оберт за годинниковою стрілкою, після чого повернути в початкове положення.

10.2. Допускається нанесення нейтрального мастила на різьбу гвинта.

11. Обслуговування ударно-спускового механізму проводитися шляхом змащення нейтральним мастилом осі курка та спускового гачка, а також деталей вузла:

11.1 При сильному забрудненні УСМ, усі вузли необхідно продути стисненим повітрям*, після чого змастити нейтральним мастилом.

12. Труба буфера віддачі із пружиною потребує обслуговування при кожному чищенні зброї:

12.1. Пружину і буфер необхідно протерти насухо і очистити від пилу та бруду.

12.2. Змащувати поверхні потрібно тонким шаром нейтрального мастила.

13. Пристрій для зниження рівня звуку пострілу не потребує обслуговування протягом всього його терміну експлуатації.

13.1. У разі його сильного забруднення (попадання всередину снігу або піску), допускається промивання гасом з обов’язковою подальшою продувкою стисненим повітрям.

14. В холодну пору року при температурі +5°С і нижче, частини і механізми гвинтівки необхідно змастити виключно нейтральним мастилом. При переході з одного типу мастила на інший необхідно ретельно видалити усі залишки старого мастила.

15. Гвинтівку, внесену з морозу в тепле приміщення, необхідно чистити не раніше ніж через 10–20 хвилин (після висихання конденсату).

Примітки.

* У процесі чищення вузлів і механізмів гвинтівки при забрудненні й утворенні нагару дозволяється використовувати засіб типу WD-40 (або аналог). Після застосування цього засобу усі місця контакту рідини необхідно обов’язково обробити нейтральним мастилом.

** Направляюча втулка може входити в основний комплект поставки або постачатися згідно з окремим договором. Втулка полегшує та прискорює чищення гвинтівки.

*** Рекомендується використовувати засіб для зняття порохового нагару марки “Shooter choice MC 7”, виробництва США, або аналог.

**** Рекомендується використовувати засіб для зняття обміднення марки “Shooter choice Cooper remover”, виробництва США, або аналог.

***** Рекомендується не рідше ніж 1 раз на 250 пострілів знімати викидач та виконувати його чищення. Ресурс одного латунного йоржика не більше 5 чищень.

Особливістю конструкції автоматичної гвинтівки UAR-15, що конструктивно дублює будову відомої гвинтівки AR-15, є те, що порохові гази після пострілу відводяться із каналу ствола у простір ствольної коробки, а точніше у зону затворної рами. Через таку особливість конструкції на затворну групу відбувається максимальний вплив продуктів горіння порохового заряду (які до того ж мають високу температуру), внаслідок чого саме затворна група піддається найбільшому впливу забруднення пороховими газами (рисунок Д 4.1).

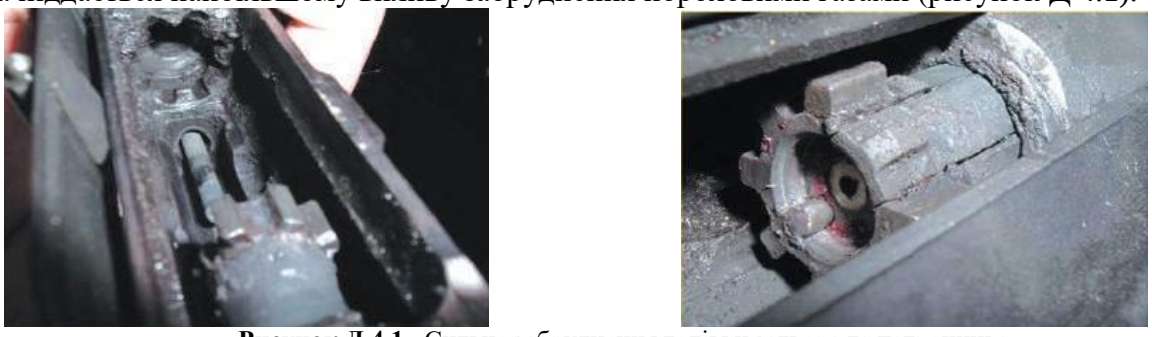

Рисунок Д 4.1– Сильне забруднення голівки затвора та патронника

Значного та швидкого забруднення під час стрільби зазнають: бойові упори запирання каналу ствола, голівка затвора та її рама, викидач та відбивач, що розташовані у чашечці затвора. Інтенсивна стрільба з автоматичних гвинтівок типу UAR-15 без проміжних чисток зброї доволі швидко призведе до накопичення на голівці затвора каші із залишків порохового нагару, змішаного із залишками мастила. За умов недотримання рекомендованих правил чищення зброї така каша на важливих для стрільбі частинах, під впливом високих температур починає згущуватись та твердіти. Додавання додаткової кількості мастила без дотримання правил чищення зброї може на незначний час продовжити безвідмовну роботу автоматичної гвинтівки, проте ситуація із забрудненням деталей погіршується, накопичується ще більше зазначеної суміші, що може призвести до непередбачуваного заклинювання рухомих частин та на її тривалі чищення.

За умови використання глушників на гвинтівці кількість порохових газів у затворній групі збільшується, забруднення гвинтівки відбувається швидше. Нагаром активно покривається не тільки затворна група, але і деталі ударно-спускового механізму та навіть патрони в магазині.

Такі недоліки конструкції пов’язані із відсутністю окремої газової камери та газового поршня, що дало б змогу зменшити габарити автоматичної гвинтівки, технологічні зазори між деталями, кількість рухомих деталей, а, відповідно, підвищити кучність та точність ведення вогню.

Тому, беручи до уваги такі конструктивні особливості автоматичної гвинтівки, чистити її необхідно після кожних стрільб.

Підготовчий етап до чищення зброї можна починати уже на стрільбищі або після активного застосування зброї. Для цього необхідно дочекатись поки ствол зброї вистигне та «задути» у нього пінку для чистки (наприклад Forrest Milfoam). Поки стрілець переміщається до спеціально відведеного місця для чищення зброї, під впливом піни відбувається відмокання нагару та обміднення у каналі ствола. Застосування подібних засобів для чищення дає змогу за необхідності, дефіциту часу залишити гвинтівку без чищення на наступний день без шкоди металу.

Розпочавши чищення зброї, можна використати спеціальні втулки-направляючі для чистки каналу ствола (типу Dewey). Направляюча своїм вузьким кінцем повинна щільно прилягати до патронника та герметизувати його за допомогою гумових кілець (рисунок Д 4.2).

На дульний зріз каналу ствола можна одягнути поліетиленовий пакет для накопичення хімічних засобів, що витікають після чищення зброї. Таке пристосування необхідно застосовувати через те, що спочатку потрібно неодноразово промити канал ствола засобами для зняття нагару, далі протягом 10–15 хв прочистити засобами для зняття твердих часток нагару, обезжирити і нанести засоби для збереження та змащення каналу ствола.

Рисунок Д 4.2 – Направляюча втулка для чищення каналу ствола зброї

У перервах, поки відмокає канал ствола, можна зайнятись

чисткою затворної групи. Для повноцінного чищення затворної групи необхідно її розібрати. Дрібні деталі зручно складати у пластикові мисочки. Оскільки у конструкції затворної рами та затвора чимало дрібних деталей (рисунок Д 4.3) їх можна легко загубити, особливо у процесі чищення зброї у польових умовах.

Усі розібрані деталі поміщаємо у пластикову мисочку та обробляємо засобом (аерозолем) для зняття нагару. Детільніше зважаємо на газові кільця затвора і його хвостову частину, оскільки саме там накопичується найбільше стійкого нагару.

Чистячи затворну групу, необхідно бути пильними до внутрішніх поверхонь затворної рами. Для цього зручно використовувати паперові салфетки чи рушники, змочені відповідним очисним засобом. Газоприймальну трубку на рамі затвора зручно чистити косметичними ватними паличками.

Рисунок Д 4.3 – Дрібні деталі затворної групи

Після зняття нагару необхідно очистити поверхню деталей від чистячого засобу. Поверхня деталей перед нанесенням засобу для змащування деталей має бути сухою і чистою.

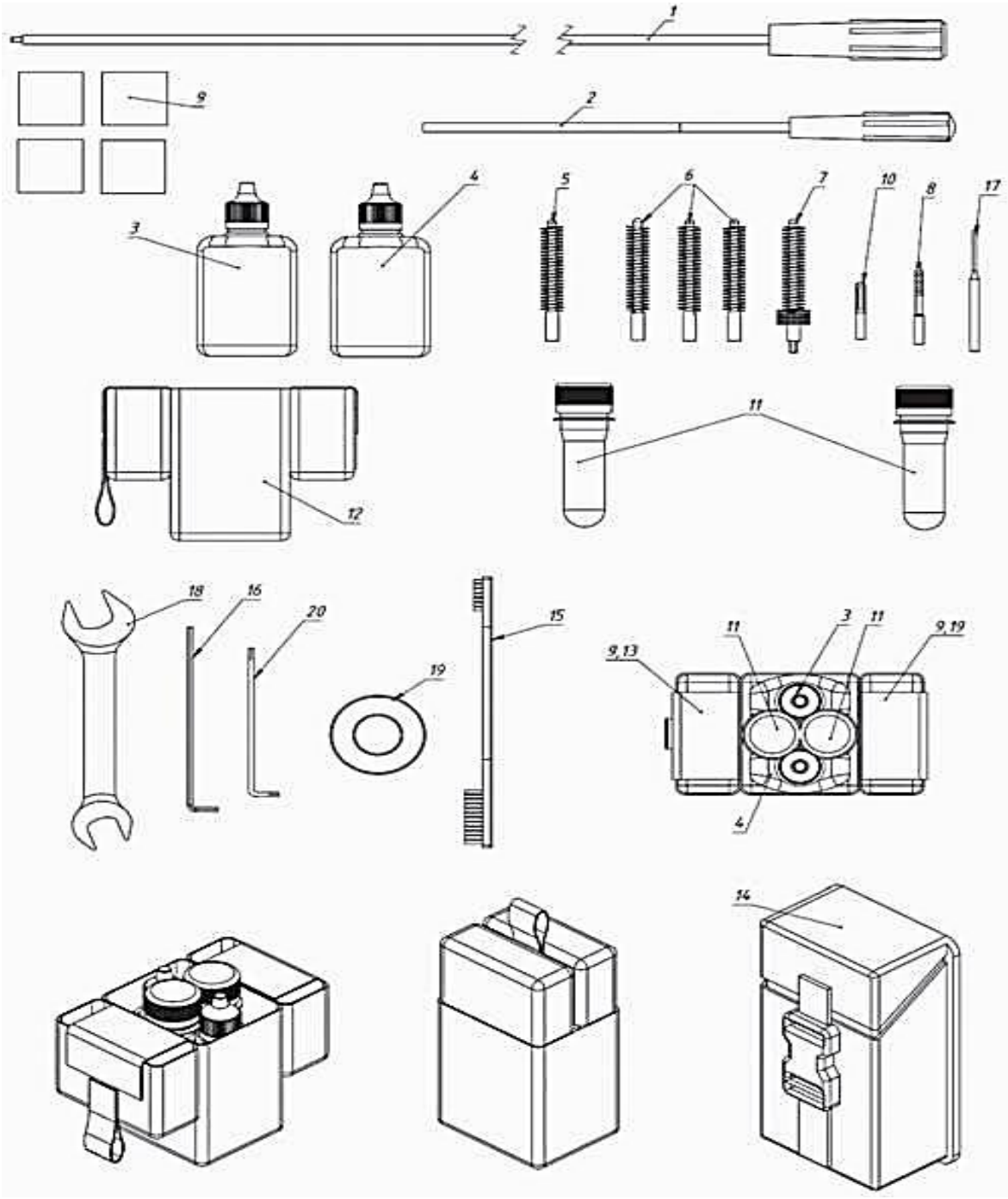
Найбільш критичним місцем для забруднення автоматичної гвинтівки, що може вплинути на її роботу, є тертя під час руху затворної рами по пазах ствольної коробки, що призводить до стиснення буфером віддачі зворотньої пружини у трубці прикладу. У результаті значного забруднення, утворення твердого нагару, може виникнути надлишкове тертя під час руху затворної рами та зворотньої пружини у трубці прикладу.

Тиску енергії порохових газів може не вистачити для повноцінної роботи автоматики зброї, затвор буде відводитись не повністю. Внаслідок такої роботи автоматики вини- кає затримка при стрільбі, – відсутність патрона у патроннику, гільза вилетить, а новий патрон не дійде у патронник.

Однією із ознак чистої зброї є легкий і плавний рух затворної рами в корпусі гвинтівки під час досилання патрона у патронник.

Додаток 5
до ДМ до СТІ 000Г(Б).09Л
(пункт 5.2)

Комплект засобів для чищення та обслуговування

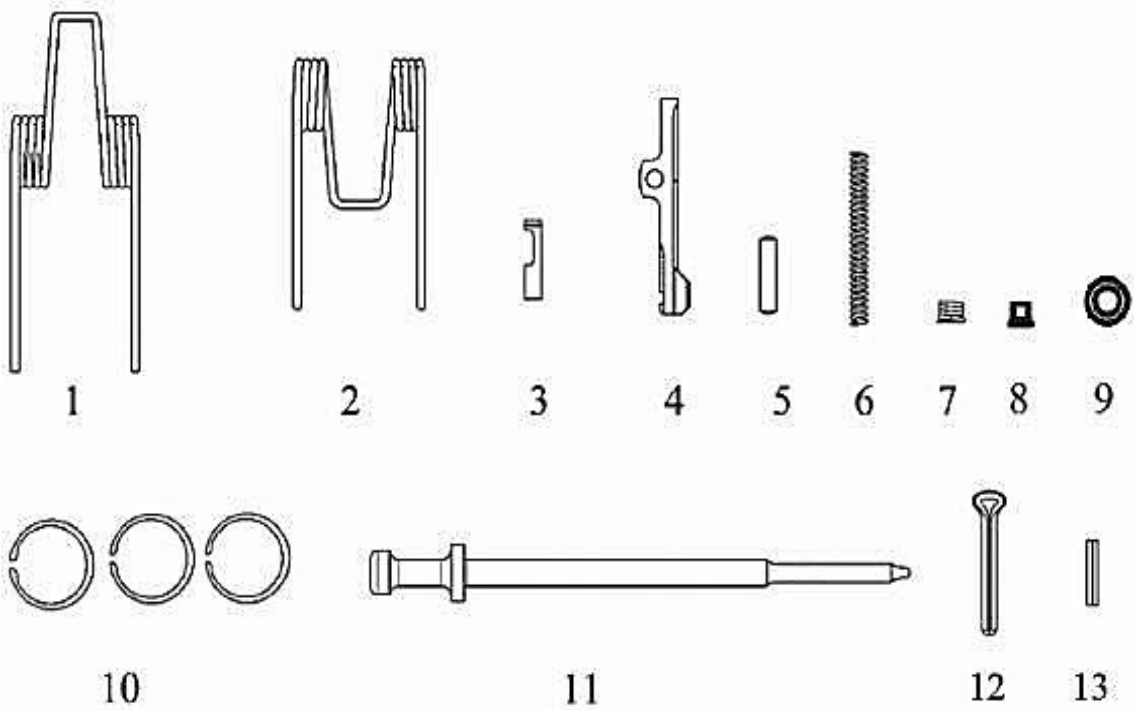

Умовні познаки:

1 – шомпол; 2 - шомпол для чищення патронника; 3 - ємність для лужного мастила або для засобу для зняття нагару; 4 - ємність для нейтрального мастила; 5 - йоржик пластиковий; 6 - йоржик латунний; 7 - йоржик для патронника; 8 – вішер; 9 – патч; 10 – протирка; 11 – пенал; 12 - чохол-вкладка для набору чистки; 13 - регламент чисток; 14 - підсумок подвійний; 15 – щітка; 16 - ключ шестигранний S – 3 мм; 17 – виколотка; 18 - ключ гайковий S 19×17; 19 - ФУМ-стрічка; 20 - ключ шестигранний S – 2,5 мм.

Рисунок Д 5.1 – Комплект засобів для чищення та обслуговування UAR-15

Індивідуальний комплект ЗІП UAR-15

Умовні познаки:

1 – пружина бойова; 2 - пружина спускового гачка; 3 - відбивач UAR-15;
4 - викидач UAR-15; 5 - вісь викидача UAR-15; 6 - вісь викидача UAR-15;
7 - пружина відбиваUAR-15; 8 – пружина викидача UAR-15;
9 – вставка еластична в пружину викидача; 10 – кільце еластичне;
11 – кільце компресійне UAR-15; 12 - ударник UAR-15;
13 - шплінт ударника UAR-15; 14 - штифт 1,5×10;

Рисунок Д 5.2 – комплект засобів для чищення та обслуговування UAR-15

ДЛЯ ЗАМІТОК

